sinema

SAYI: 2008-5 5 YTL KKTC Fiyatı: 6,5 YTL

MERKEZ

2 AFİŞ HEDİYE
INDIANA JONES IV
IRON MAN

ISSN 1304-5695

JOHANSSON ve PORTMAN'IN İKTİDAR KAVGASI
BOLEYN KIZI

ORİJİNALİNİN KOPYASI
FUNNY GAMES U.S.

İLETİŞİM ÇAĞININ FİLOZOFU
MICHAEL HANEKE

KÜLLERİNDEN DOĞDU
ROBERT DOWNEY JR.

VE NİHAYET…
INDIANA JONES: KRİSTAL KAFATASI KRALLIĞI

IRON MAN

CLIO AİLESİNİN YENİ ÜYESİ.

www.renault.com.tr

CLIO AİLESİNİN YENİ ÜYESİ CLIO GRAND TOUR GENİŞ İÇ HACMİ İLE SİZE HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜ SUNUYOR. CLIO GRAND TOUR İLE HEM ŞEHRİN DİNAMİZMİNE AYAK UYDURUN HEM DE HAFTA SONUNUN TADINI ÇIKARIN.

CLIO GRAND TOUR.

sinema MERKEZ

Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.
Medya Grup Başkanı ve Tüzel Kişi Temsilcisi
Mehmet Akif Yaşin

Genel Müdür
Levent Tayla
Yayın Direktörü
Özge Sarıkadılar
Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren

Yönetim
Pazarlama ve Kurumsal İletişim Grup Başkanı
Fecir Alptekin
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk
Üretim Planlama Müdürü
Gamze Cin Demir
Kreatif Direktör: Naci Yavuz
Fotoğraf Editörü: Mehmet Tel

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Merkez Reklam Grup Başkanı
Ümit Önal
Genel Müdür
Rana Karıdağ
Genel Müdür Yardımcısı
Hakan Yonsul
Reklam Koordinatörü
Gülcan Avuka
Reklam Müdürü
Elif Kulaoğlu
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Merkez Dergi Tel: (0212) 411 20 00
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: NİSAN 2008
Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş. (0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Merkez Matbaacılık Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.
Adres: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Basıldığı Yer:
Printcity, Fatih Mah. Hasan Basri Cad. Samandıra-Kartal-İstanbul
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

MERKEZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@merkezdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.merkezabone.com

İÇİNDEKİLER

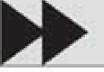
sinema@merkezdergi.com.tr

GÜNDEM

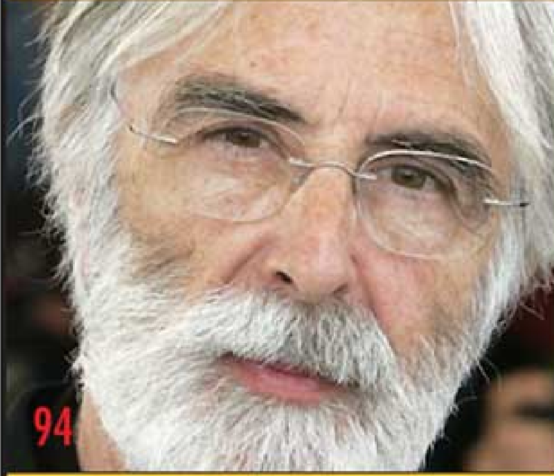

Biri onu durdursuun!
İstediğin Para Olsun
İhtiyaç Kredisi

İÇİNDEKİLER

sinema@merkezdergi.com.tr

DOSYA

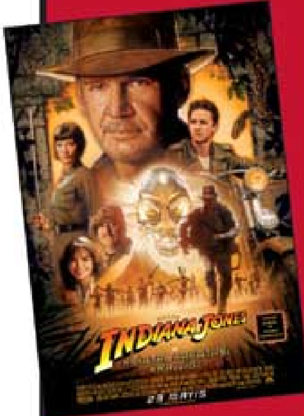

HER AY

ARMAĞANLAR

Koleksiyon kartı: "Wild At Heart/Vahşi Duygular"
Afişetler: "Tanrının Vadisinde", "Lanetli Topraklar", "Horton", "Sokağın Kralları"
Büyük boy afiş: "Indiana Jones 4" ve "Iron Man"

ayın filmleri

Özel Tim, Altın Şans, Resimdeki Hayalet, Seksi ve Çılgın, Tehlikeli Oyun, 96 Saat, Karamel, Şöhret, Yasak Krallık, Kırmızı Balonun Yolculuğu, Üç Haydut, İkiye Bölünen Kız, Beni Orada Arama, Yasak Bölge, 88 Dakika, Asla Pes Etme, Wicker Park, Sex and the City: The Movie, Şantaj, Kesişme, Suç, Iron Man, Chiko, Aleksandra, O…Çocukları, Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı, Boleyn Kızı, Ölümcül Oyunlar.

DOĞAYI HEDEF OLMAKTAN KURTARIN!

Dünyada standby'dayken elektrik harcamayan yani enerjiden tasarruf eden tek bir televizyon var. Arçelik Zero Standby LCD TV.

arçelik

444 0 888 www.arcelik.com.tr

Koç

AYIN FİLMLERİ

ÖZEL TİM

TROPA DE ELITE

Yönetmen: José Padilha. Oyuncular: Wagner Moura, Caio Junqueira, André Ramiro, Milhem Cortaz, Luiz Gonzaga de Almeida, Fernanda de Freitas, Bruno Delia, Marcelo Escorel, André Felipe, Thelmo Fernandes. Senaryo: Braulio Mantovani, José Padilha, Rodrigo Pimentel (Luiz Eduardo Soares, André Batista ve Rodrigo Pimentel'in Elite da Tropa adlı kitabından). Görüntü Yönetmeni: Lula Carvalho. Kurgu: Daniel Rezende. Müzik: Pedro Bromfman. Yapım Tasarımcısı: Tulé Peak. Yapımcı: José Padilha, Marcos Prado. Süre: 118 dk. Yapım: Brezilya (2007). İthalatçı: TMC Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Rio de Janeiro... 1997... Polislerin çoğu, uyuşturucu tacirleriyle iş yapmakta, kendi bölgelerindeki işyerlerinden haraç almaktadır. Çürümüş polis teşkilatının devredışı kaldığı durumlarda olaylara BOPE (Özel Polis Operasyon Timi) müdahale etmektedir. Papa'nın ziyareti nedeniyle varoşlardaki uyuşturucu çetelerinin kökünün kazınması için BOPE tarafından Kutsal Operasyon düzenlenir. Komutan Nascimento (Wagner Moura), bebek beklemekte ve stres yüklü görevin ağırlığını kaldıramamaktadır. BOPE'taki görevinden ayrılmak isteyen Nascimento, yerine geçecek kişiyi belirleyecektir. Bunun için iki uygun aday vardır: İşine yürekten bağlı Neto (Caio Junqueira) ve mantığıyla hareket eden, aynı zamanda avukat olmak isteyen Matias (André Ramiro)... Nascimento için doğru insanı seçmek ne kadar zorsa, Neto ve Matias için de bu sınavı geçmek o kadar zor olacaktır.

NOTLAR: Brezilya yapımı, hızlı kurgulu, şiddet odaklı, Rio de Janeiro'dan favela (gecekondu mahallesi) atmosferli, gerçek temalı ve bol karakterli... Yani bir çeşit "Cidade de Deus-Tanrıkent"... Brezilya'da efsaneye dönüşen "Tropa De Elite", "Tanrıkent"in açtığı yolu takip eden bir yapım. Zaten senaryoda da "Tanrıkent"in senaristi Bráulio Mantovani'nin imzası mevcut. Film, sosyolog Luiz Eduardo Soares'ın iki BOPE polisi André Batista ve Rodrigo Pimentel ile birlikte yazdığı Elite da Tropa adlı kitaptan uyarlandı. Kitaptaki olayların çoğu, polislerin bizzat yaşadıkları deneyimlere dayanıyordu. BOPE'u ölüm makinesi olarak nitelendiren kitap, yayımlandığında hayli tartışma yaratmış; verdiği bilgiler nedeniyle André Batista'ya teşkilattan uyarı cezası gelmişti. Brezilya'da geçen sene Ekim ayında vizyona çıkan film, ikinci sırada girdiği box office'te sonraki üç hafta liderliği kimseye kaptırmadı. Brezilya sinemalarında 2.5 milyonu aşkın kişi tarafından izlenen ve 12 milyon doları aşkın hasılat elde eden "Tropa De Elite"yi 11.5 milyon kişinin de internete sızan kopyasından izlediği tahmin ediliyor. Film, bu sene Berlin Film Festivali'nde büyük sürpriz yaptı ve eleştirmenlerin fazla itibar etmemesine rağmen onca güçlü rakibini geride bırakarak Altın Ayı'yı kazandı.

ALTIN ŞANS

FOOL'S GOLD

Yönetmen: Andy Tennant. Oyuncular: Matthew McConaughey, Kate Hudson, Donald Sutherland, Alexis Dziena, Ewen Bremner, Ray Winstone, Kevin Hart, Malcolm-Jamal Warner, Brian Hooks, David Roberts. Senaryo: John Claflin, Daniel Zelman, Andy Tennant. Görüntü Yönetmeni: Don Burgess. Kurgu: Troy Takaki, Tracey Wadmore-Smith. Müzik: George Fenton. Yapım Tasarımcısı: Charles Wood. Yapımcı: Donald De Line, Bernie Goldmann, Jon Klane. Süre: 113 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Benjamin Finnegan (Matthew McConaughey) 18. yüzyıldan kalma efsanevi Kraliçe'nin Çeyizi'ni (1715'te denizde kaybolan 40 sandık dolusu İspanyol hazinesi) bulmayı saplantı haline getirmiş bir modern zaman hazine avcısıdır. Genç adam araştırmaları uğruna her şeyi batırmıştır; Tess'le (Kate Hudson) olan evliliğini de... Tess, milyarder Nigel Honeycutt'a (Donald Sutherland) ait büyük bir yatta çalışıp hayatını yeniden kurmaya başlamışken, Finn hazinenin yerine dair önemli bir ipucu bulur. Nigel'ın yatına kapağı atan Finn, serseri cazibesini kullanarak para babasını ve mirasyedi kızı Gemma'yı (Alexis Dziena), İspanyol servetini bulmak için kendisine katılmaya ikna eder. Ancak Finn'in eski akıl hocası Moe Fitch (Ray Winstone) ve Bigg Bunny (Kevin Hart) adlı acımasız gangster, Finn'den önce defineyi bulmak niyetindedir.

NOTLAR: Aşk oyununda erkek ve kadın doğasının kurallarını anlatan "How to Lose a Guy in 10 Days- Bir Erkek 10 Günde Nasıl Kaybedilir?"de bir yandan birbirleriyle didişip bir yandan da aralarındaki güçlü elektriği seyirciye geçirmeyi başarmışlardı. Aradan 5 sene geçti ve Matthew McConaughey ile Kate Hudson önceki filmleri gibi yine romantik bir komedide, ancak bu sefer macera soslu ve denizde geçen bir yapımda biraraya geldi. "Fool's Gold"un yönetmeni, "Hitch-Aşk Doktoru"ndan tanıdığımız Andy Tennant. Filmin hikâyesi Karayipler'de geçiyor ancak çekimlerin yapılacağı dönem kasırga sezonuna denk gelince mekan olarak Queensland-Avustralya'da karar kılınmış. Çoğu sahne Avustralya kıyılarında çekilse de bazı sualtı sahneleri tehlike arzettiği için okyanus suları yerine su tankı tercih edilmiş. Queensland'de 7,2 milyon litre su alabilen, dünyanın en büyük su tanklarından biri inşa edilmiş. Filmde suda geçen uzun sahneler olduğundan oyuncular zorlu bir dalış eğitiminden geçmiş. McConaughey dalış sertifikası sahibi olsa da bu eğitimlere katılarak becerisini iyice geliştirmiş. "National Treasure" gibi hazine avı-aşk-entrika üçgeninde ilerleyen "Fool's Gold", ABD'de Şubat'ta vizyona girdiği ilk haftada box office'in birinci sırasına oturdu. İlerleyen haftalarda ise ivme kaybetse de yapımı için harcanan 70 milyon doları gişede karşılamayı başardı.

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujdeisil@merkezdergi.com.tr

RESİMDEKİ HAYALET

SHUTTER

Yönetmen: Masayuki Ochiai. Oyuncular: Joshua Jackson, Rachael Taylor, Megumi Okina, David Denman, John Hensley, Maya Hazen, James Kyson Lee, Yoshiko Miyazaki, Kei Yamamoto, Daisy Betts. Senaryo: Luke Dawson. Görüntü Yönetmeni: Katsumi Yanagishima. Kurgu: Timothy Alverson, Michael N. Knue. Müzik: Nathan Barr. Yapım Tasarımcısı: Norifumi Ataka. Yapımcı: Doug Davison, Takashige Ichise, Roy Lee. Süre: 85 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Fotoğraf sanatçısı Ben (Joshua Jackson) ve yeni evlendiği eşi Jane (Rachel Taylor), bir moda çekimi için Tokyo'ya giderler. Yeni evli çift için bu iş, balayılarını kutlamak için de mükemmel bir fırsattır. Fuji dağ yolunda ilerlerken, yolun ortasında duran bir kıza çarparlar. Kazanın ardından kendilerine geldiklerinde, Jane'in çarptığını sandığı kızdan hiçbir iz yoktur. Kazanın ve kızın ortadan kayboluşunun sarsıntısıyla Ben ve Jane Tokyo'ya ulaşırlar. Ben, fotoğraf çekimi sonrasında, fotoğraflarda insana benzeyen karaltılar görür. Jane fotoğraflardaki bu karaltının yolun üzerindeki kıza ait olduğunu ve onu yol üzerinde ölüme terk ettikleri için intikam istediğini düşünecek; zaten yabancı olduğu bu şehirde endişelerine bir yenisini ekleyecektir.

NOTLAR: Hayaletli Japon korku filmlerinin Hollywood yapımı yeniden çevrimlerini izlemeye alışkınız. Bu seferki yeniden çevrim yine Hollywood'dan ama kökeni Tayland. Banjong Pisanthanakun ve Parkpoom Wongpoom'un beraber yönettiği 2004 yapımı "Shutter", konusu Tayland'da geçen bir hayalet öyküsü anlatmaktaydı. Ülkesinde hayli başarılı olan film, yurt dışında seyirciyle daha çok festivallerde buluştu. Orijinal senaryoya sadık kalınan yeni "Shutter"da ise karma bir yöntem izlenerek Japon bir yönetmen (Masayuki Ochiai) ve Dawson's Creek dizisinin yıldızlarından Joshua Jackson gibi çoğu Batılı oyuncularla çalışıldı. Zira orijinal filmin öyküsü, Japon korku filmlerine hayli benzemekteydi ve dolayısıyla yeniden çevrimin amacı hem Amerikan hem de Japon seyirciye hitap edebilmesiydi. Zaten CNN'in yaptığı bir araştırmaya göre de insanların üçte biri hayaletlere inanıyor ve yaşamları boyunca en az bir defa bir hayaletle karşılaştıklarını iddia ediyorlar. Yönetmen Ochiai'nin bu konudaki fikri şöyle: "Hayaletler Japon halkına çok şey ifade eder. Japonya'da hayaletlerin kokutucu olmaları için herhangi bir şey yapmalarına gerek yoktur. Amerikan hayalet hikâyelerinde ise hayaletlerin bir etki yaratabilmesi için öfke saçarak etraflarında hasar oluşturmaları gerekir". Çekimleri Japonya'da gerçekleştirilen film için yapım ekibinin, New York'taki Metropolitan Sanat Müzesi'ndeki The Perfect Medium: Photography and the Occult adlı ruh görüntülerine ait sergiyi ziyaret ederek bilgi topladığını da ekleyelim.

SEKSİ VE ÇILGIN

THE HOTTIE AND THE NOTTIE

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Yönetmen: Tom Putnam. Oyuncular: Paris Hilton, Joel Moore, Christine Lakin, Adam Kulbersh, Greg Wilson, Johann Urb, Samantha Bailey, Erin Cardillo, Karley Scott Collins, Alessandra Daniele. Senaryo: Heidi Ferrer. Görüntü Yönetmeni: Alex Vendler. Kurgu: Jeff Malmberg. Müzik: David E. Russo. Yapım Tasarımcısı: John Larena. Yapımcı: Myles Nestel, Victoria Nevinny, Neal Ramer, Hadeel Reda. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: UIP.

Nate Cooper (Joel Moore), altı yaşında ilk gördüğü günden beri Cristabel Abbott'a (Paris Hilton) çılgınlar gibi aşıktır. Ailesinin başka bir eve taşınması üzerine platonik aşkından uzak düşer ve onun izini uzun süre kaybeder. Kendisi için uygun tek kadının Cristabel olduğuna inanan Nate, yıllar sonra Los Angeles'a dönerek platonik aşkının izini sürmeye başlar. Cristabel bekârdır ve hâlâ çok güzeldir. June Phigg (Christine Lakin) Cristabel'in tek sırdaşı ve kankasıdır. Cristabel, June'u evde tek başına bırakıp sevgilisiyle dolaşmayı istememektedir. İlla June'un da bir erkek arkadaşı olmalı; iki kadın, sevgilileri ile birlikte gezip tozmalıdır. Cristabel'le daha fazla zaman geçirmeye kararlı olan Nate, June için bir erkek arkadaş aramaya başlar. Hatta sevgili adaylarına para bile verir ama bir sorun vardır: June'u bir kez gören onu ikinci kez görmeyi asla istememektedir.

NOTLAR: Konuyu okuyunca Farrelly Kardeşler'in "There's Something About Mary"si benzeri bir komedi izleyeceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. "The Hottie And The Nottie", Paris Hilton'un "göreceli" popülerliğinden yararlanan bir yapım. Özellikle de bir güzellik yarışması için ülkemize gelip, gördüğü 'önemli şahsiyet' muamelesinden sonra... Yakın zaman önce IMDB'nin anketinde tüm zamanların en kötü 100 filmi oylanmış; "Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu", "Keloğlan Kara Prens'e Karşı", "Hababam Sınıfı 3.5" ve "Hababam Sınıfı Askerde"nin de sıralamaya girdiği listede en çok oyu alan film "The Hottie And The Nottie" olmuştu. 9 milyon dolar bütçeli yapım (masrafların çoğunun Christine Lakin'i protezler, kıl parçaları ve makyajla çirkinleştirme operasyonuna gitmiş) gişede tam bir hezimete uğradı. Paris Hilton'un günde 1 milyon dolar kazandığı rivayet edilirken, filminin dünya çapındaki hasılatı ise yaklaşık 1 milyon 250 bin dolar.

TEHLİKELİ OYUN

DIE WELLE

Yönetmen: Dennis Gansel. Oyuncular: Jürgen Vogel, Frederick Lau, Max Riemelt, Jennifer Ulrich, Christiane Paul, Elyas M'Barek, Cristina do Rego, Jacob Matschenz, Maximilian Vollmar, Max Mauff. Senaryo: Dennis Gansel, Peter Thorwarth (Todd Strasser'ın The Wave adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Torsten Breuer. Kurgu: Ueli Christen. Müzik: Heiko Maile. Yapım Tasarımcısı: Knut Loewe. Yapımcı: Nina Maag. Süre: 101 dk. Yapım: Almanya (2008). Dağıtımcı: Umut Sanat.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Günümüz Almanya'sı... Lise öğretmeni Rainer Wegner (Jürgen Vogel), otokrasi üzerine ders vermektedir. Öğrencilerin ilgisizliği üzerine dikkatlerini çekmek için bir deney yapmaya karar verir. Öğrencilerinden kendisini liderleri olarak kabul etmelerini ve kendisine Mr. Wegner diye hitap etmelerini ister. Bir logo yaratır ve herkese üniforma giydirir. Gizli bir işaretle iletişim kuran bu grup 'Dalga' adını alır. Öğrenciler, umulmadık bir şekilde bu birlikteliğin oluşturduğu güçten zevk almaya başlar. Ancak bunun arkasından dışlanma ve tehditler başgösterir. Fikir ayrılıkları şiddete dönüşmeye başlayınca öğretmen deneyi bitirmek ister, ama olaylar kontrolden çıkmıştır bir kere.

NOTLAR: Alman yönetmen Oliver Hirschbiegel 2001 tarihli ilk sinema filmi "Das Experiment-Deney"de gazete ilanıyla toplanan sıradan bir grup insanı hapishane koşullarında gardiyan ve mahkûm rolüne büründürmüş; rollerin gerçeğe dönüşme potansiyelini ve şiddet olgusunu sorgulamıştı. Onun izinden giden bir başka Alman yönetmen, "Napola" ile adını duyuran Dennis Gansel benzer bir deneyi okul sıralarına tatbik ediyor. "Die Welle", 1967'de (bazı kaynaklarda 1969) California-Palo Alto'daki Cubberley Lisesi'nde meydana gelmiş gerçek bir olaya dayanıyor. Ron Jones adlı öğretmen faşist hareketler üzerine bir sınıf çalışması yapar ve bu deney kapsamında öğrencilerden müteşekkil, Nazi Almanyası benzeri bir örgütlenme kurar. Zamanla bu "dalga" giderek yayılır ve 300 öğrenciyi içine alır. Ron Jones'un (Hitler yönetimindeki Nazi Almanyası'nın adı olan 3.Reich'tan esinlenerek) The Third Wave - 3. Dalga adını verdiği bu ilginç çalışma, 1981'de Jones tarafından anı haline getirilerek basıldı. Aynı yıl Johnny Dawkins tarafından televizyon oyununa dönüştürüldü ve beyazcama geldi. Yakın tarihlerde de Morton Rhue takma adlı Todd Strasser'ın söz konusu olaydan yola çıkarak yazdığı The Wave adlı romanı piyasaya çıktı. Bu romandan senaryolaştırılan ve prömiyeri bu sene başında Sundance Film Festivali'nde yapılan "Die Welle", faşist rejimin sanıldığı gibi tarihe gömülüp kalmadığını ve insanların nasıl kolayca sürü psikolojisine kapılabildiğini gözler önüne seriyor.

96 SAAT

TAKEN

Yönetmen: Pierre Morel. Oyuncular: Liam Neeson, Maggie Grace, Famke Janssen, Xander Berkeley, Katie Cassidy, Olivier Rabourdin, Leland Orser, Jon Gries, David Warshofsky, Holly Valance. Senaryo: Luc Besson, Robert Mark Kamen. Görüntü Yönetmeni: Michel Abramowicz. Kurgu: Frédéric Thoraval. Müzik: Nathaniel Mechaly. Yapım Tasarımcısı: Hugues Tissandier. Yapımcı: Luc Besson, Pierre-Ange Le Pogam, India Osborne. Süre: 93 dk. Yapım: Fransa (2008). İthalatçı: TMC Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Eski ajan Bryan (Liam Neeson) kendisini terk etmiş kadından olan biricik kızı Kim'in (Maggie Grace) kaçırılışına cep telefonu konuşmasıyla birebir şahit olmuştur. Genç kadınları satmakta uzmanlaşmış bir çetenin elinden kızını kurtarmak için Bryan'ın önünde çok kısa bir zaman dilimi vardır. Ancak Bryan'ın öncelikli sorunu, kendisinin Los Angeles'ta, kaçırılan kızının ise Paris'te olmasıdır. Bu mesafe sorununu çözse bile zamana karşı yarışta işi hiç kolay olmayacaktır.

NOTLAR: "The Transporter", "Danny the Dog", "War" gibi popüler aksiyonların görüntü yönetmeni Pierre Morel, yine aksiyon dozu yüksek bir filmin kadrosunda ama bu sefer yönetmen olarak. "Taken"ın senaristlerinden ve yapımcılarından biri ise Luc Besson. Fransız yapımı film, ülkesinde Şubat'ta girmişti. Türkiye'de ise ABD'den önce sinemaseverlerle buluşacak. 30 milyon avro bütçeli yapım özellikle stil olarak Michael Mann'in "Collateral"ına benzetiliyor. "Collateral"daki Los Angeles'ın gece manzarası eşliğinde dijital kameralı kedi-fare kovalamacasının benzeri "Taken"da Paris gecelerine taşınıyor. "Taken"ın başrolünde oynayan Liam Neeson için çekimler çok zorlu geçmiş. Dövüş sahnelerinde dublör kullanmak istemeyen aktör yorucu provalardan sonra amacına ulaşmış, dövüş sahnelerinin hepsinde kendisi oynamış. Filmde Liam Neeson'ı terkeden kadın rolündeki Famke Janssen, "Taken"ın hikâyesinden o kadar etkilenmiş ki, bireysel olarak suç dünyasıyla savaşmaya karar vermiş. Film tamamlanır tamamlanmaz, bu sene başında Birleşmiş Milletler'in iyi niyet elçisi olarak uyuşturucu ve suça karşı çalışmaya başlamış. Filmde bir tanıdık yüz daha var: "Lost" dizinin ilk 33 bölümünde Shannon Rutherford rolünde izlediğimiz Maggie Grace, Liam Neeson'ın canını dişine takıp kurtarmak için her türlü tehlikeyi göze aldığı kızı Kim'i canlandırıyor.

KARAMEL

SUKKAR BANAT

Yönetmen: Nadine Labaki. Oyuncular: Nadine Labaki, Yasmine Elmasri, Joanna Moukarzel, Gisèle Aouad, Sihame Haddad, Adel Karam, Aziza Semaan, Fatmeh Safa, Dimitri Staneofski, Fadia Stella. Senaryo: Nadine Labaki, Rodney El Haddad, Jihad Hojeily. Görüntü Yönetmeni: Yves Sehnaoui. Kurgu: Laure Gardette. Müzik: Khaled Mouzannar. Yapım Tasarımcısı: Cynthia Zahar. Yapımcı: Anne-Dominique Toussaint. Süre: 95 dk. Yapım: Fransa, Lübnan (2007). Dağıtımcı: Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Lübnan'ın baskenti Beyrut... Layale (Nadine Labaki), Nesrin (Yasmine Elmasri), Rima (Joanna Moukarzel), Jamale (Gisèle Aouad) ve Rose (Sihame Haddad), düzenli olarak bir güzellik salonunda bulusurlar. Bu güzellik salonu birkaç neslin bir araya gelip dertlestigi ve birbirleriyle sırlarını paylastıgı, sehrin en renkli mekânıdır. Bes kadın, saç kesimleri ve ağda seansları arasında erkekler, cinsellik ve annelik hakkında açık yüreklilikle konusurlar; birbirlerine sırlarını açarlar. Layale, evli bir adamı sevmektedir. Nesrin'i yaklasan nikâh günü ölesiye korkutmaktadır; çünkü bakire değildir. Rima güzel müsterilerine özel bir ilgi göstermektedir; özellikle de uzun saçlı olanına... Jamale yaslandıgını reddetmektedir. Rose ise hasta ablasına bakarken hayatını harcamıs ve hiç evlenmemistir.

NOTLAR: 34 yasındaki Lübnanlı Nadine Labaki ülkesinin ve Arap dünyasının basarılı oyuncularından, aynı zamanda reklam ve klip yönetmeni olarak da hatırı sayılır islere imza atmıs bir isim. "Karamel" ile ilk sinema filmini yöneten Labaki (vizyona girdikten kısa bir süre sonra filmin müziklerini yapan Khaled Mouzanar ile evlendi) hem filmin senaryosuna katkıda bulunmus hem de bes ana karakterden birini canlandırmıs. Film, farklı jenerasyonlardan ve dinlerden gelen Lübnanlı kadınların öykülerini harmanlayan, kadın dayanısması üzerine bir komedi sunuyor seyirciye. Filme adını veren karamel; seker, su ve limon suyunun karısımından elde edilen bir tür macun, yani bildigimiz ağda. Labaki'nin deyisiyle karamel; seker ile tuzun, eksi ile tatlının karısımını ve aynı zamanda sekerin can acıtıcı özelliğini simgeliyor. Hizbullah'ın 2 İsrail askerini kaçırmasının ardından 12 Temmuz 2006'da İsrail Lübnan'ı bombalamaya baslamıstı. "Karamel"in çekimleri İsrail saldırılarından sadece 9 gün önce tamamlandı. Filmde de yönetmenin Beyrut'a ve Beyrutlular'a sevgisini hissetmek mümkün. 1.6 milyon dolar bütçeli film, ABD ve Avrupa ülkeleri basta olmak üzere 40'tan fazla ülkede gösterildi ve 10 milyon dolara yakın hasılat elde etti. 27. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin açılıs filmi olan "Karamel", bu yıl Lübnan'ın En İyi Yabancı Film dalında Oscar adayıydı.

ŞÖHRET

EL CANTANTE

Yönetmen: Leon Ichaso. Oyuncular: Marc Anthony, Jennifer Lopez, Christopher Becerra, Bernard Hernandez, Federico Castelluccio, Romi Dias, Glenda Dopazo, Vincent Laresca, Manny Perez, John Ortiz. Senaryo: Leon Ichaso, David Darmstaeder, Todd Bello. Görüntü Yönetmeni: Claudio Chea. Kurgu: David Tedeschi. Müzik: Willie Colon, Andrés Levin. Yapım Tasarımcısı: Sharon Lomofsky. Yapımcı: Julio Caro, Simon Fields, Jennifer Lopez, David Maldonado. Süre: 116 dk. Yapım: ABD (2006). İthalatçı: Sinetel Film. Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

1960'ların basında Porto Rico'dan New York'a giden Héctor Lavoe (Marc Anthony), 1967'de Willie Colon'un grubunda vokalistlik yapmaya baslar. Bir süre sonra kendi grubunu kurar ve salsa sarkıcısı olarak söhreti yakalar. Uyusturucu bağımlısı olan Lavoe bundan kurtulmaya çalısır ancak bu mücadele onu intihar tesebbüsüne kadar götürür.

NOTLAR: Tam adı Héctor Juan Pérez Martínez olan Porto Ricolu efsanevi salsa sarkıcısı Héctor Lavoe, 1993 yılında AIDS'den öldügünde henüz 46 yasındaydı. Lakabı 'el cantante de los cantantes'di (İspanyolca sarkıcıların sarkıcısı demek). Lavoe'nin yasamını ve müzigini anlatan "El Cantante" bir yandan da 1960'lı ve 70'li yıllarda ABD'de farklı ulusal kimliklere bakısı yansıtıyor ve Porto Rikolu müzik gruplarının yasamından kesitler sunuyor. Adını hem Lavoe'nin lakabından hem de aynı isimli ünlü sarkısından alan film, New York dogumlu ama aslen Porto Ricolu olan karı-koca Marc Anthony ve Jennifer Lopez ortaklığının ürünü. Lopez'in yapımcılığını üstlendigi film, ikiliyi beyazperdede ilk kez biraraya getiriyor. Héctor Lavoe'yi Anthony, yakınlarının Puchi diye hitap ettikleri esi Nilda'yı Lopez canlandırıyor. Söylenenlere göre Lopez çekimler sırasında hayli zor anlar yasamıs. Rolü gereği Lavoe gibi büyük yüzükler takan Marc Anthony'nin karısıyla kavga ettigi sahnelerde bu yüzükler Lopez'in elinde ve yüzünde küçük yaralara neden olmus. Yine çekimler sırasında Lopez'in karavanında yangın çıkmıs ama kimse zarar görmeden bu tehlike atlatılmıs. Filmle ilgili elestirilere gelince... Filmin yapımcılarından olmasının avantajıyla Lopez'in canlandırdıgı Puchi karakterinin, gerçek yasamda olmadığı kadar baskın ve etkili bir karakter haline getirildigi söyleniyor. Dolayısıyla hikâye çoğu zaman Héctor Lavoe'dan uzaklaşarak ona odaklanmıs. Buna Marc Anthony'nin tatmin etmeyen performansı da eklenince ortaya Lopez'in Anthony'yi ekarte ettigi ve beklentilerin üzerinde bir oyunculuk sergilediği bir dram çıkmıs. Salsa Prensesi olarak bilinen La India'nın önayak olduğu bir baska Héctor Lavoe filmi de tamamlanmak üzere. Anthony Felton'ın yönettigi "The Singer" adlı bu Amerikan yapımı filmde Hector Lavoe'yi Raúl Carbonell, Nilda 'Puchi'yi de Joanna Vargas canlandırıyor.

YASAK KRALLIK

THE FORBIDDEN KINGDOM

Yönetmen: Rob Minkoff. Oyuncular: Jet Li, Jackie Chan, Michael Angarano, Collin Chou, Liu Yi Fei Crystal, Li Bingbing, Morgan Benoit, Liu Yifei. Senaryo: John Fusco. Görüntü Yönetmeni: Peter Pau. Kurgu: Eric Strand. Müzik: David Buckley. Yapım Tasarımcısı: Bill Brzeski. Yapımcı: Ryan Kavanaugh, Casey Silver. Süre: 113 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Pinema.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Kungfu fanatiği olan Jason (Michael Angarano) ucuz kungfu DVD'leri almak için Yaslı Sekme adındaki gizemli kör adamın islettiği tefeci dükkânına gitmektedir. Bir soygun sırasında Yaslı Sekme, dükkândaki antik asayı Jason'a emanet eder. Asayı eline alan Jason kendini eski Çin'de bulur. Kalabalık bir Yesim Savascıları grubuyla bası derde girince, Lu Yan (Jackie Chan) ismindeki sarhos bir adam Jason'ı kurtarır. Asayı tanıyan Lu Yan kehanete göre, Jason'ın asayı Bes Öge Dağı'na götürerek Büyük Bilge'yi özgür bırakacağına inanmaktadır. Jason ancak bundan sonra evine dönebilecektir. Lu Yan, Büyük Bilge'yi kurtarmak isteyen Sessiz Kesis (Jet Li) ile isbirliği yaparak Jason'a kungfu eğitimi vermeye baslar.

NOTLAR: Jackie Chan ve Jet Li'nin 15 senelik düşü gerçeklesti ve dövüş sanatlarının iki ustası ilk defa aynı filmde biraraya geldi. Bir süredir "The J & J Project" olarak anılan "The Forbidden Kingdom"da Chan'in esprili akrobatik tarzıyla Li'nin sert savas tekniklerini birlikte izleyeceğiz. Film genel hatlarıyla Chan'in çizgisine daha yakın duruyor. Zira iki aktör de "The Forbidden Kingdom"ı 'siddet içerikli değil, aksine tüm ailenin seyredip eğleneceği bir film' olarak tanımlamıs. Chan ve Li'nin basta dövüs sahneleri olmak üzere filmde gayet uyumlu bir ikili olusturdukları söyleniyor. Film, klasik Çin edebiyatı, dövüs sanatları efsaneleri ve kungfu filmlerinden alınmıs referanslarla dolu bir yapım. Örneğin Maymun Kral, Wu Cheng En'in Budist kesis Tang Sanzhuang efsanesinden yola çıkarak yazdığı Batı'ya Yolculuk adlı klasik Çin romanındaki anakarakter aslında. Sekiz Ölümsüz ise Taoizm'de refah ve uzun yasamın sembolleri olarak kabul edilir. Lu Yan da Taoizm'de kutsal bir din adamıdır. Beyaz Saçlı Gelin de hem romanı yazılmıs hem de filmlere konu olmuş bir efsanenin kötücül kadın kahramanı. Dolayısıyla karsımızda Doğu kültürünün Batı kalemiyle yorumlanmıs bir versiyonu var. Ancak yapımcılar öykünün Amerikanlastırılmamasına özen gösterdiklerinin altını çiziyorlar. Çekimleri Çin'de yapılan "The Forbidden Kingdom"da 800 civarında görsel efekt sahnesi yer alıyor. Filmin iddialı dövüs koreografilerini (Matrix serisi ve "Kaplan ve Ejderha"daki gibi) Yuen Wo Ping hazırlamıs. Yönetmen ise "Lion King/Aslan Kral" ve iki "Stuart Little/Küçük Kardeşim" filminden hatırlayacağımız Rob Minkoff.

KIRMIZI BALONUN YOLCULUĞU

LE VOYAGE DU BALLON ROUGE

Yönetmen: Hou Hsiao-Hsien. Oyuncular: Juliette Binoche, Simon Iteanu, Fang Song, Hippolyte Girardot, Louise Margolin, Anna Sigalevitch. Senaryo: Hou Hsiao-hsien, François Margolin. Görüntü Yönetmeni: Pin Bing Lee. Kurgu: Jean-Christophe Hym, Liao Ching-Song. Müzik: Camille, Constance Lee. Yapım Tasarımcısı: Paul Fayard, Hwarng Wern Ying. Yapımcı: Kristina Larsen, François Margolin. Süre: 113 dk. Yapım: Fransa (2007). İthalatçı: A.E. Film. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Yalnız bir anne olan Suzanne (Juliette Binoche) tek basına yasam mücadelesi vermektedir. Evden ise isten eve kostururken aynı zamanda oğlu Simon (Simon Iteanu) ile de ilgilenmek zorundadır. Asağı kattaki kiracısı ve ayrıldığı esi ile yaşadığı sorunlar, oğlunun duygusal dünyasını anlama çabalarını gölgeler. Bir kukla tiyatrosunda ses sanatçılığı yapan ve çocuğunu yalnız yetistirmenin getirdiği baskıyı göğüslemeye çalışan Suzanne, Simon'a bakması için Song (Fang Song) adında, sinema öğrencisi Çinli bir kız bulur. Pek çok ortak noktası olan Simon ve Song'un arasında sıkı bir bag olusmaya baslar. Bu öyle bir bağdır ki ikisi de aynı objeyi, Paris sokaklarında dolanan kırmızı balonu görmeye baslar.

NOTLAR: Tayvan yeni dalgasının öncülerinden, usta yönetmen Hou Hsiao-Hsien ("Café Lumière" adlı filmiyle 2005 yılında İstanbul Film Festivali'nde Altın Lale kazanmıstı) filmografisinde bir ilke imza attı ve 18. filmini ülkesinin sınırları dısında, ilk defa Batı'da ve Fransız dilinde çekti. Yönetmen cephesindeki değisiklikler bununla sınırlı değil. "Le Voyage du Ballon Rouge", Albert Lamorisse'ya hem Oscar hem de Altın Palmiye kazandıran 1956 yapımı "Le Ballon Rouge" adlı kısa filmden esinlenerek yapılmıs, orijinal öykünün genisletilmis ve gelistirilmis versiyonu. Basrolde bir dünya starı, Juliette Binoche ile çalısmıs Hou Hsiao-Hsien. Yönetmenin bu yeni filmi, önceki filmlerine nazaran daha çok diyalog içeriyor. Yönetmenin o dingin tarzı ise her zamanki varlığını koruyor. "Le Voyage du Ballon Rouge", Paris'teki Orsay Müzesi'nin desteklediği, müzenin yöneticisi Serge Lemoine tarafından baslatılmıs serinin ilk filmi. Müzenin 20. yası vesilesiyle gerçeklesen projenin amacı dünyaca ünlü sinemacıların biraraya getirildiği filmlerde, müzenin bir sahnede bile olsa yer alması.

KAHVENİN YANINDA KARGO

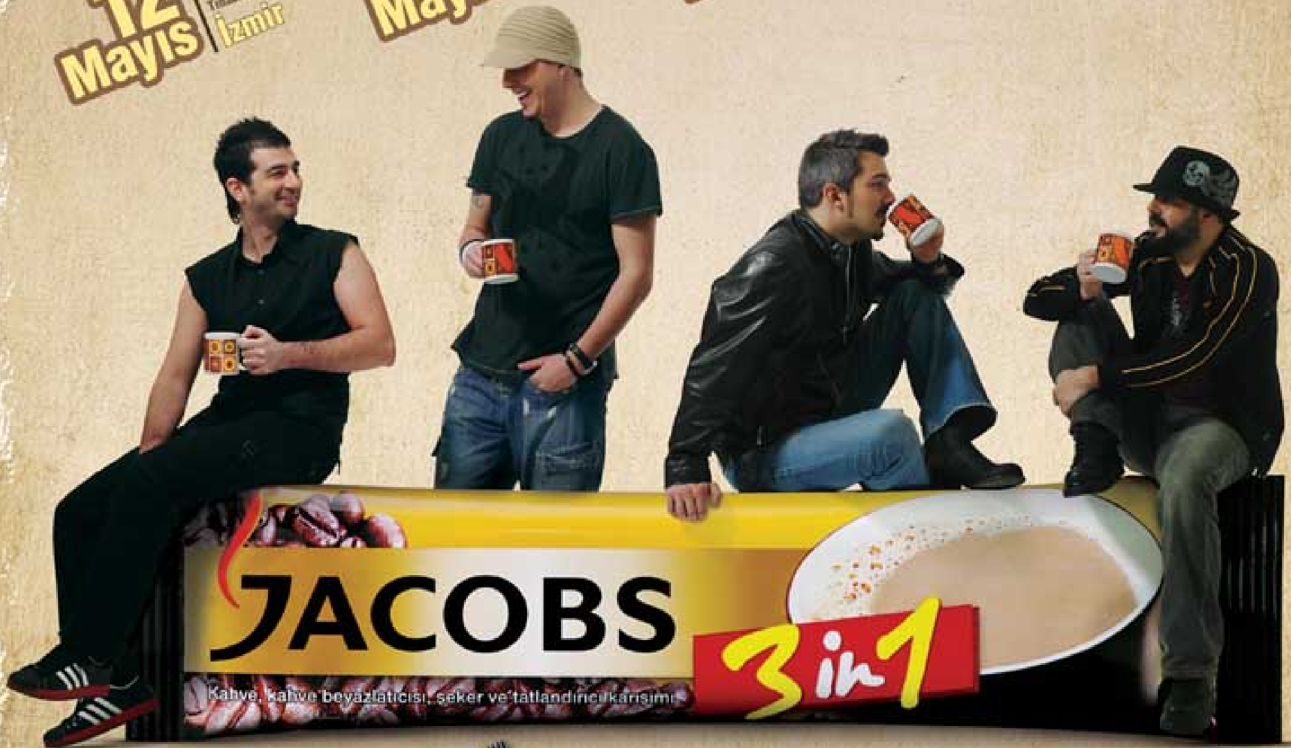
Jacobs'un düzenlediği Kargo konserleri başlıyor.

12 Mayıs | Dokuz Eylül Üniversitesi, Tınaztepe Kampüsü | İzmir

14 Mayıs | Ankara Üniversitesi, Tandoğan Kampüsü | Ankara

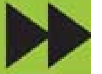
16 Mayıs | Selçuk Üniversitesi, Alaaddin Keykubat Kampüsü | Konya

20 Mayıs | Yıldız Teknik Üniversitesi, Beşiktaş Kampüsü | İstanbul

JACOBS

ÜÇ HAYDUT

DIE DREI RAUBER

Yönetmen: Hayo Freitag. Seslendirenler: Joachim Krol, Bela B. Felsenheimer, Charly Hübner, Katharina Thalbach, Elena Kreil, Konstantin Seldenstücker, Maximilian Roca Jungfer, Erwin Leder, Hayo Freitag, Tomi Ungerer. Senaryo: Hayo Freitag, Achim von Borries, Bettine von Borries (Tomi Ungerer'in The Three Robbers adlı çocuk kitabından). Kurgu: Lars Jordan, Sascha Wolff. Müzik: Kenneth Pattengale. Yapım Tasarımcısı: Hayo Freitag. Yapımcı: Stefan Arndt, David Groenewold, Stephan Schesch. Süre: 75 dk. Yapım: Almanya (2007). İthalatçı: A.E. Film. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Evvel zaman içinde karanlık ormanlarda üç haydut yaşarmış. Uzun kara şapkaları ve maskeleri ile yol keser, at arabalarını soyarlarmış. Biri atların gözüne karabiber üfler, biri arabaların tekerleklerini kırar, diğeriyse tüfeği ile yolcuları korkuturmuş. Bir gün karşılarına çıkan arabada çalacak hiçbir şey bulamayınca arabadaki küçük yolcu Tiffany'yi kaçırmışlar. Ve işte asıl macera o zaman başlamış. Çünkü yetim Tiffany kaçırıldığına korkmamış. Aksine, çocukları köle gibi çalıştıran hırslı Teyze'nin yetimhanesine gitmektense, yeni bir aile buldum diye sevinmiş. Yanlarında Tiffany ile mağaralarına geri dönen üç haydut ise, hayatlarının tahmin etmedikleri şekilde değişeceğinin henüz farkında değilmiş.

NOTLAR: Ünlü yazar Tomi Ungerer'in çocukluk korkularından yola çıkarak yazdığı, 1961 tarihli The Three Robbers adlı resimli çocuk kitabı 18 dile çevrilmiş ve 2 milyondan fazla satmıştı. Daha önce sekiz dakikalık Çek uyarlaması yapılan The Three Robbers'ın uzun metraj uyarlaması için Tomi Ungerer hayli kaygılıydı. Çünkü 30 küsur sayfalık öyküyü uzun metraja dönüştürmek kolay değildi. Yönetmen Hayo Freitag'ın öncelikli hedefi Ungerer'in "çocuklar çocuk kitaplarına değil, iyi anlatılmış öykülere ihtiyaç duyar" sözünü yerine getirmek oldu. Bunun için öyküdeki karakterler senaryoda değiştirilmeden detaylandırıldı. Örneğin kitapta sadece adından söz edilen yetimhane müdiresi hırslı Teyze, filmde ete kemiğe büründü. Yönetmen Freitag animasyonda polisi seslendirirken eserin yaratıcısı Tomi Ungerer de anlatıcı olarak sesiyle filme katkıda bulundu. Animasyonun Türkçe seslendirmesini ise Müşfik Kenter (anlatıcı), Oya Küçümen (Tiffany) ve Nilgün Kasapbaşoğlu (Teyze) yaptı.

İKİYE BÖLÜNEN KIZ

LA FILLE COUPEE EN DEUX

Yönetmen: Claude Chabrol. Oyuncular: Ludivine Sagnier, Benoît Magimel, François Berléand, Mathilda May, Caroline Sihol, Marie Bunel, Valeria Cavalli, Etienne Chicot, Thomas Chabrol, Jean-Marie Winling. Senaryo: Claude Chabrol, Cécile Maistre. Görüntü Yönetmeni: Eduardo Serra. Kurgu: Monique Fardoulis. Müzik: Matthieu Chabrol. Yapım Tasarımcısı: Françoise Benoit-Fresco. Yapımcı: Patrick Godeau. Süre: 115 dk. Yapım: Fransa, Almanya (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Yirmi beş yaşındaki güzel hava durumu sunucusu Gabrielle (Ludivine Sagnier) iki erkek arasında kalmıştır: Çapkınlığıyla ünlü orta yaşlı seçkin yazar Charles (François Berléand) ve aile servetine güvenen çekici ama dengesiz genç mirasyedi Paul (Benoît Magimel). Gabrielle, zaman içinde bu iki adamdan birinin metresi ve diğerinin de karısı olacaktır.

NOTLAR: Fransız sinemasının ustası Claude Chabrol, 2008'de hem 78. yaşını hem de yönetmenlikte 50. yılını kutluyor. Yönetmenin yeni filmi, öncülleri gibi yine merkezinde sosyal sınıf farklılığı ve burjuvazi olan, bunun yanında televizyon dünyasını da ti'ye alan bir kara komedi. Başrolde François Ozon'un "8 Kadın" ve "Havuz"la üne kavuşturduğu Ludivine Sagnier var. Yönetmen yakın tarihli filmlerinde aşina olduğumuz bir kadroyla çalışmış. Cécile Maistre'nin yönetmen asistanlığı yaptığı, Benoit Magimel'in ve yönetmenin oğlu Thomas Chabrol'un kamera karşısına geçtiği filmde Claude Chabrol'un eşi Aurore Chabrol senaryoya katkıda bulunmuş, oğulları Matthieu Chabrol de müzikleri hazırlamış. Yönetmen filmin senaryosunu 1906 yılında öldürülen New Yorklu ünlü mimar Stanford White'ın hikâyesinden esinlenerek yazmış.

BURADA OLAN BURADA KALIR

WHAT HAPPENS IN VEGAS...

Yönetmen: Tom Vaughan. Oyuncular: Cameron Diaz, Ashton Kutcher, Queen Latifah, Krysten Ritter, Zach Galifianakis, Lake Bell, Dennis Farina, Rob Corddry, Michelle Krusiec, Jason Sudeikis. Senaryo: Dana Fox. Görüntü Yönetmeni: Matthew F. Leonetti. Kurgu: Matt Friedman. Müzik: Pedro Bromfman. Yapım Tasarımcısı: Stuart Wurtzel. Yapımcı: Michael Aguilar, Dean Georgaris, Shawn Levy. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Joy (Cameron Diaz) erkek arkadaşından yeni ayrılmıştır. Jack (Ashton Kutcher) ise işinden kovulmuştur. Her ikisi de arkadaşlarının tavsiyelerine uyarak Las Vegas'a gider. Tek amaçları gönüllerince eğlenmek ve sıkıntılarından kısa süreliğine de olsa kurtulmaktır. Joy ve Jack sarhoş olup kendilerini kaybettikleri bir gecenin ardından sabah uyandıklarında evlenmiş olduklarını fark ederler. Bu evliliği bitirmeyi düşünürken, Joy'un çeyrekliğine kumar makinesinde büyük ikramiye çıkar. Evlilikten kurtulmaya çalışan çift bir yandan da ellerine geçen yüklü miktardaki parayı elde etmek için türlü yollarla birbirini dolandırmaya çalışır.

NOTLAR: Sabahı evlilikle noktalanan tek gecelik ilişki ve zorunlu beraberlik süresince birbirini tanıyıp aşık olma klişesi "What Happens in Vegas..."ın ana teması. Cameron Diaz ve Ashton Kutcher'ın başrollerini paylaştığı bu yapım, bu sezonun iddialı romantik komedilerinden. Filmin senaryosunu, yine bir romantik komedi olan "The Wedding Date"in senaristi Dana Fox yazmış. Filmin oyuncu kadrosunda Queen Latifah da yer alıyor. ABD ile aynı zamanda ülkemizde vizyona girecek yapımının başarısını Diaz ve Kutcher arasındaki uyum belirleyecek.

Beyaz eşyadan yapı sektörüne, elektronikten mobilyaya ev alışverişlerinde

+3 taksit

Bahar Kampanyası

30 Haziran'a kadar anlaşmalı işyerlerinde 100 YTL ve üzeri tutarda alışveriş yapın, +3 taksit fırsatından yararlanın.

Kampanya, kampanyaya dahil olan anlaşmalı Maximum üye kuruluşlarında geçerlidir. Maximum üye kuruluşlarının ürün ve hizmetlerinin fiyatı, ilgili kuruluşlar tarafından belirlenmektedir. Kampanya süresince, kampanyaya dahil olan Maximum anlaşmalı işyerleri tarafından belirli bir taksit seçeneği için belirlenmiş ürün/hizmet fiyatı değişmeden, söz konusu taksit seçeneğine 3 taksit ilave edilerek satış işlemi gerçekleştirilmektedir. Maksimum vade 12 ay olup firma ve sektöre göre değişebilmektedir.

maximum

AYIN FİLMLERİ

BENİ ORADA ARAMA

I'M NOT THERE

Yönetmen: Todd Haynes. Oyuncular: Cate Blanchett, Ben Whishaw, Christian Bale, Heath Ledger, Richard Gere, Marcus Carl Franklin, Don Francks, Roc LaFortune, Julianne Moore, Tyrone Benskin. Senaryo: Todd Haynes, Oren Moverman. Görüntü Yönetmeni: Edward Lachman. Kurgu: Jay Rabinowitz. Yapım Tasarımcısı: Judy Becker. Yapımcı: John Goldwyn, Jeff Rosen, John Sloss, James D. Stern, Christine Vachon. Süre: 135 dk. Yapım: ABD, Almanya (2007). Dağıtımcı: Barbar Film.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Bob Dylan'ın kariyerindeki ve hayatındaki önemli dönemleri anlatan film, bu sıradışı Amerikan ikonunun hem gözler önündeki, hem özel hem de fantastik dünyasında gidip gelen bir kişilikler silsilesi olarak zengin ve renkli bir portresini çiziyor. Film, Dylan'ın belirli dönemlerdeki şarkı sözlerini ve müziğini temsil ediyor.

NOTLAR: Todd Haynes'ın "Far from Heaven"dan sonra neden 4 sene beklediğinin cevabı karşımızda... Bob Dylan gibi bir efsanenin yaşamını hem de kendisi yaşarken beyazperdeye getirmek kolay kolay altından kalkılır bir proje değil. Dylan'ın da desteğini alan yönetmen ve senarist Haynes, Dylan'ın hayatını kronolojik sırayla ya da sade bir biyografik dille anlatmak yerine çok farklı bir yöntem uygulamış. Dylan'ın hayatından 7 farklı dönemi 6 farklı oyuncuya canlandırtmış. Cate Blanchett, Heath Ledger, Christian Bale, Richard Gere, Marcus Carl Franklin ve Ben Whishaw filmde Dylan'ı farklı isimlerle canlandırıyor. Bu oyuncular arasında iki isim ön plana çıkıyor. Venedik Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu dalında, Altın Küre'de de Yardımcı Kadın Oyuncu dalında ödül kazanan ve Oscar'a da aday olan Cate Blanchett. "I'm Not There"i izleyip, bir önceki filminde Kraliçe Elizabeth rolünü canlandırmış bu güzel aktrisin Dylan'a ne kadar benzediğine şaşırmamak elde değil. "I'm Not There" aynı zamanda Heath Ledger'ın ölümünden önce tamamladığı iki filmden biri (diğeri "The Dark Knight"). İşin ilginç tarafı "The Dark Knight"ta düşmanını canlandırdığı Christian Bale ile "I'm Not There"de aynı karaktere hayat vermiş olması. Haynes, fetiş oyuncusu Julianne Moore'a da bu filmde rol vermiş. Filmin adı, Dylan'ın 1975'te çıkan The Basement Tapes adlı albüm için kaydettiği ama albümde yer almamış aynı adlı (I'm not there, I'm gone-Orada değilim, gittim) şarkısından alıyor. Filmin sountrack albümü de hayli zengin. Müzik dünyasından birçok ünlü isminin Dylan şarkılarını yorumladığı ve 30'dan fazla şarkının yer aldığı albümde "I'm Not There"in hem Dylan hem de Sonic Youth tarafından seslendirilmiş versiyonu mevcut.

YASAK BÖLGE

LA ZONA

Yönetmen: Rodrigo Pla. Oyuncular: Alan Chávez, Daniel Giménez Cacho, Maribel Verdú, Daniel Tovar, Carlos Bardem, Marina de Tavira, Mario Zaragoza, Andrés Montiel, Blanca Guerra, Enrique Arreola. Senaryo: Rodrigo Pla, Laura Santullo. Görüntü Yönetmeni: Emiliano Villanueva. Kurgu: Ana Garcia, Nacho Ruiz Capillas, Bernat Vilaplana. Müzik: Fernando Velázquez. Yapım Tasarımcısı: Antonio Muno-Hierro. Yapımcı: Alvaro Longoria. Süre: 97 dk. Yapım: Meksika (2007). İthalatçı: A.E. Film. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 30 Mayıs 2008

Ayrıcalıklı azınlığın bir üyesi olan lise öğrencisi Alejandro (Daniel Tovar) Meksika'nın başkentinde, en son güvenlik teknolojisiyle korunan, duvarlarla örülü ve fakirlikle çevrili refah ve zengin bir site olan La Zona'da yaşar. Bir gece, gecekondu mahallesinden üç genç, La Zona'ya girip ev soymaya kalkışır. Soygun sırasında yaşlı bir kadını öldürürler. Çıkan çatışmada iki genç vurulur. Üçüncü kişi yani Miguel (Alan Chávez) ise La Zona'nın derinliklerine doğru kaçmaya başlar. Bir şekilde Miguel ile tanışan Alejandro'nun, ülkesindeki sosyoekonomik sorunlara bakışı değişecektir.

NOTLAR: Uruguay doğumlu 40 yaşındaki Rodrigo Pla'nın ilk uzun metrajlı filmi olan "La Zona", Meksika'daki sosyoekonomik farklılıklara, zengin-fakir arasındaki uçuruma dikkat çeken bir gerilim. Türkiye'de yaşanan sefalet-safahat tezatlığı gibi iki farklı Meksika portresi çizen film, Rodrigo Pla'nın eşi Laura Santullo'nun kısa hikâyesinden, ikili tarafından senaryolaştırılmış (Karı-kocanın yeni filmi "Desierto adentro" da bu sene başında tamamlandı). Santullo, şiddet içeren bu ürkütücü öykünün amacını "Latin Amerika'da hızla artan birbirine taban tabana zıt sosyal yaşam koşullarına dikkat çekmek" olarak açıklamış. Filmin sosyal uyanış yaşayan başkahramanı Alejandro'nun dilinden dökülen cümleler, hümanist bir yorumla filmin bu amacının altını çiziyor: "Belki her iki taraf da aynı... Bizler tek ve aynı seyiz. Belki bizi birbirimize düşman etmeyecek, nefret ve sefalet tohumları ekmeden bizi koruyacak bir adalet biçimi olabilir". Geçen sene Toronto Film Festivali'nde FIPRESCI Ödülü kazanan "La Zona"nın oyuncu kadrosunda çok tanıdık bir isim var: Alejandro'nun annesi Mariana yani "Pan'ın Labirenti"nin Mercedes'i Maribel Verdú.

88 DAKİKA

88 MINUTES

Yönetmen: Jon Avnet. Oyuncular: Al Pacino, Alicia Witt, Leelee Sobieski, Amy Brenneman, William Forsythe, Deborah Kara Unger, Benjamin McKenzie, Neal McDonough, Leah Cairns, Stephen Moyer. Senaryo: Gary Scott Thompson. Görüntü Yönetmeni: Denis Lenoir. Kurgu: Larry Webster. Müzik: Ed Shearmur. Yapım Tasarımcısı: Tracey Gallacher. Yapımcı: Jon Avnet, Randall Emmett, Michael P. Flannigan, George Furla, Avi Lerner, Gary Scott Thompson. Süre: 108 dk. Yapım: ABD, Almanya (2007). İthalatçı: Sinetel Film. Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 30 Mayıs 2008

F.B.I için çalışan psikiyatrist Jack Gramm (Al Pacino) aynı zamanda üniversitede profesördür. Gramm, bir seri katil olan Jon Foster'ın (Neal McDonough) ölüm cezasına çaptırılmasında etkin rol üstlenmiştir. Ancak seri katilin cinayetlerine benzer bir cinayet daha işlenir. Jon'un cezasının infazı öncesinde Gramm'e bir telefon gelir. Telefonda cinayeti çözmesi için sadece 88 dakikası olduğu aksi takdirde sonraki hedefin kendisi olacağı söylenmektedir. Gramm için geri sayım başlamıştır. Önce öğrencilerinden birinden şüphelenir. Daha sonra şüpheleri, asistanı Kim (Alicia Witt) üzerinde yoğunlaşmaya başlar. Gramm yakın arkadaşlarının yardımını alsa da, giderek daralan zamanın ve birbirine karışan ipuçlarının içinde iyice zorlanmaktadır.

NOTLAR: Al Pacino'nun elindeki silahla kendinden emin bir halde çevresini kasıp kavurduğu eski filmlerini ve dolayısıyla eski performanslarını özleyenler, "88 Dakika"nın posterine bakıp yanlış fikre kapılmasın. Elindeki silahla poz kesen Pacino'yu bu kez "baba" ya da gangster değil, panik halinde hayatta kalmaya çalışan ve bunun için sadece 88 dakikası olan bir profesör rolünde izleyeceğiz. Filmin yönetmeni, James Foley'in yerine seçilen Jon Avnet. "88 Dakika" gerçek zaman olgusunu kullanarak (profesörün cinayeti çözme mücadelesi de aşağı yukarı 88 dakika sürüyor) gerilimi artırmayı hedefliyor. Film en fazla TV dizisi 24 ile Johnny Depp'in kızını kurtarmak ve bir cinayeti önlemek için 90 dakika boyunca ter döktüğü 1995 yapımı "Nick of Time" ile karşılaştırılıyor. Filmin bir de ilginç bir vizyon hikâyesi var. Çekimleri 2005 sonunda tamamlanan "88 Dakika"nın 2006'da İsrail'de gösterime girmeden DVD'si çıkmış, ardından da korsanları İngiltere, Güney Amerika ve ABD'de dolaşmaya başlamıştı. Bunun üzerine ABD'de 2007'de gösterime girmesi planlanan filmin vizyon tarihi 2008'e ertelenmişti.

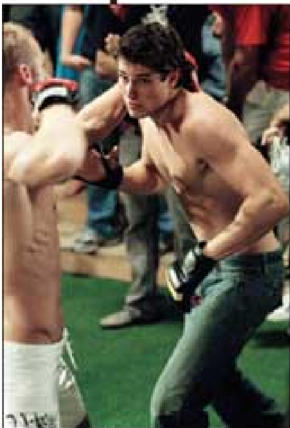
ASLA PES ETME

NEVER BACK DOWN

Yönetmen: Jeff Wadlow. Oyuncular: Sean Faris, Amber Heard, Djimon Hounsou, Cam Gigandet, Evan Peters, Leslie Hope, Wyatt Smith, Affion Crockett, Neil Brown Jr., Lauren Leech. Senaryo: Chris Hauty. Görüntü Yönetmeni: Lukas Ettlin. Kurgu: Victor Du Bois, Debra Weinfeld. Müzik: Michael Wandmacher. Yapım Tasarımcısı: Ida Random. Yapımcı: Craig Baumgarten, David Zelon. Süre: 110 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Iowa'dayken futbol takımının yıldız oyuncusu olan Jake Tyler (Sean Faris), zenginlerin mekânı Orlando'ya taşınınca kendini tam bir yabancı gibi hisseder. Herkes ona karşı mesafeli dursa da Jake'in iyi kalpli sınıf arkadaşı Max (Evan Peters), onda bir şampiyon ruhu görmektedir. Jake'e kısaca MMA olarak bilinen karışık savunma sanatları sporundan bahseder ve onu bu sporu öğreten koçu Jean Roqua (Djimon Hounsou) ile tanıştırır. Jake için bu spor sadece zafer anlamı taşımayacak; kendisinin dünya üzerindeki kimliğini, varoluş amacını da belirleyecektir.

NOTLAR: Babasını kaybeden ve bunun acısıyla başa çıkmaya çalışan bir genç ve ona hayatı öğreten bir hoca yani bir çeşit baba figürü... Klasik bir olgunlaşma hikâyesi olan "Never Back Down"da "The Karate Kid" misali öykünün ortasına dövüş sporu yerleştirilmiş. MMA (mixed martial arts) yani karışık savunma sanatları; güreş, judo, kickbox, karate ve boks gibi bütün dövüş sporlarının karması. Öğrencilik yıllarında futbol, Amerikan futbolu ve rugby oynayan Sean Faris, bu film için her gün üç buçuk saat MMA eğitimi almış ve hayli kas yapmış. Djimon Hounsou Fransa'da uzun yıllar kungfu ve boks yapmış olsa da haftalar süren MMA eğitimden geçmek zorunda kalmış. Bunca eğitim ve çalışmaya rağmen "Never Back Down", MMA'i aslına uygun göstermediği yolunda çok eleştiri aldı.

WICKER PARK

Yönetmen: Paul McGuigan. Oyuncular: Josh Hartnett, Diane Kruger, Rose Byrne, Matthew Lillard, Christopher Cousins, Jessica Paré, Vlasta Vrana, Amy Sobol, Ted Whittall, Isabel Dos Santos. Senaryo: Brandon Boyce. Görüntü Yönetmeni: Peter Sova. Kurgu: Andrew Hulme. Müzik: Cliff Martinez. Yapım Tasarımcısı: Richard Bridgland. Yapımcı: Andre Lamal, Gary Lucchesi, Tom Rosenberg, Marcus Viscidi. Süre: 114 dk. Yapım: ABD (2004). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Chicago'nun Wicker Park bölgesinde yaşayan Matthew (Josh Hartnett) görür görmez aşık olduğu sevgilisi Lisa'nın (Diane Kruger) tek bir kelime bile etmeden ortadan kaybolmasıyla yıkılır. Matthew, Lisa'nın Londra'daki bir tiyatro grubundan gelen teklifi kabul ettiğini öğrenir. Bu olayın üzerinden iki yıl geçer. Matthew hayatına yeni bir düzen vermiştir. Bu süre zarfında New York'ta yaşayan ve iş için Çin'e gitmek için hazırlık yapan Matthew Chicago'ya geri döner. Geri dönüşle birlikte Lisa'ya olan tutkusu yeniden filizlenir.

NOTLAR: Gilles Mimouni'nin ilk ve şimdilik tek sinema filmi olan "L'Appartement"ın Hollywood imzalı yeniden çevrimi. Yabancı eleştirmenlere bakılırsa Fransızca'dan İngilizce'ye çevrilirken anlam kaybına (lost in translation) uğramış bir yapım. "Wicker Park"ı bir ara Joel Schumacher'in yönetmesi ve başrolünde Brendan Fraser'ın oynaması planlanmıştı. Ancak başrol için Paul Walker ağırlık kazandı. "2 Fast 2 Furious"un çekimleri nedeniyle Walker'ın yerini Josh Hartnett aldı. Paul McGuigan'ın "Lucky Number Slevin-Şanslı Slevin"den iki yıl önce yönettiği ve 2004 sonu ABD'de DVD'si çıkan yapım ülkemize çok gecikmeli geliyor. Bol bol Hitchcock öğeleriyle süslü 1996 tarihli orijinal yapımda (sonradan hayatlarını birleştirecek) Vincent Cassel ve Monica Bellucci başrolleri paylaşmıştı. "Wicker Park" da restoranda geçen bir sahnesinde Monica Bellucci'ye dolayısıyla orijinal filme selam göndermeyi ihmal etmiyor.

YENİ YIL HEDİYESİ

Bu fotoğraf makinasını bir antika mağazasında buldum.
Bildiğim kadarı ile artık bu modeller için film üretilmiyor.

Parsel Face, 18, Haverfordwest

Lee®

Make History

Make History ile kelimeler ve fotoğraflar.
Siz de gönderin. En iyi hikayeli fotoğrafa 50.000 Euro ödül. Daha fazla bilgi için makehistory.eu

SEX AND THE CITY: THE MOVIE

Gösterim Tarihi: 30 Mayıs 2008

Yönetmen: Michael Patrick King. Oyuncular: Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Cynthia Nixon, Kristin Davis, Chris Noth, Jason Lewis, Jennifer Hudson, Evan Handler, Willie Garson, David Eigenberg. Senaryo: Michael Patrick King. Görüntü Yönetmeni: John Thomas. Kurgu: Michael Berenbaum. Müzik: Aaron Zigman. Yapım Tasarımcısı: Jeremy Conway. Yapımcı: Eric M. Cyphers, Michael Patrick King, John P. Melfi, Sarah Jessica Parker, Darren Star. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: UIP.

Olaylar, dizinin bitişinden dört sene sonra başlıyor. New Yorklu dört arkadaş Carrie (Sarah Jessica Parker), Samantha (Kim Cattrall), Charlotte (Kristin Davis) ve Miranda (Cynthia Nixon) her zamanki gibi aralarında fantezilerini, sorunlarını ve sevgiye ulaşmak için verdikleri mücadeleleri konuşmaktadır. Bu arada kırklı yaşlara merdiven dayayan dört kahramanımızın hayatında değişiklikler de vardır.

NOTLAR: HBO'nun 1998-2004 yılları arasında yayınlanan toplam 94 bölümlük TV dizisi "Sex and the City" arka arkaya Emmy ve Altın Küre ödüllerini toplarken Sarah Jessica Parker'ı da üne kavuşturdu. Bakımlı, marka düşkünü, aşkın peşinden koşan, çapkın, otuzlu yaşlardaki çalışan dört kadının maceralarını anlatan dizinin temeli, Candace Bushnell'in New York Observer gazetesindeki köşesinde yazdığı yazıların derlemesinden oluşan aynı adlı kitabıydı. Carrie Bradshaw karakteri aslında Bushnell'in ta kendisiydi. Diğer üç kadın karakter de yazarın yakın arkadaşlarının özelliklerini taşımaktaydı. 2000'lerin başından beri dizinin beyazperdeye aktarılması planlanıyordu. Filmin hikâyesi üzerinde fikir birliği oluşmaması ve oyuncular arasındaki sorunlar nedeniyle proje sürekli ertelendi. Söylentilere göre Kim Cattrall kendisine ödenecek ücretin Sarah Jessica Parker'ınkinden (3 milyon dolar ücret aldığı konuşuluyor) düşük olduğu için film anlaşmasını imzalamak istememişti. Böylesine popüler bir diziyi beyazperdeye taşımak sanıldığı kadar kolay olmadı. Parker bu durumu şöyle açıklıyor: "Aslında bu işin her hafta televizyona kısa bölümler çekmekten farksız olacağını düşünmüştük. Ancak sinema filmi çekmenin başka bir şey olduğunu gördük. İzleyicinin konuya aşina olması nedeniyle ilgi çekecek farklı bir şeyler yapmak istiyorsunuz. İnsanların ilgisini çekecek bir hikâye bulmalısınız ki, üşenmeden evlerinden çıkıp sinemaya gidebilsinler." Dolayısıyla filmde dizinin müptelalarını bazı sürprizler bekliyor. Örneğin Carrie'nin Mr. Big ile ilişkisinin akıbetini filmde öğreneceğiz. Bu arada ilk filmi "Dreamgirls" ile Oscar kazanan Jennifer Hudson "Sex and the City: The Movie"nin kadrosuna katıldı ve Carrie'nin asistanını canlandırdı. Victoria Beckham'a filmde misafir sanatçı rolü teklif edildi ancak yeniden biraraya gelen Spice Girls'ün dünya turnesi hazırlıklarıyla çakışması nedeniyle Beckham filmde yer alamadı. Filmin yönetmenliğini ve senaristliğini, dizide de aynı görevi üstlenen Michael Patrick King yaptı. ABD ile aynı günde ülkemizde vizyona girecek olan 65 milyon dolar bütçeli yapımın, üçlemenin ilk filmi olması planlanıyor.

ŞANTAJ

DECEPTION

Yönetmen: Marcel Langenegger. Oyuncular: Ewan McGregor, Hugh Jackman, Michelle Williams, Maggie Q, Natasha Henstridge, Rachael Taylor, Daisy Bates, Lisa Gay Hamilton, Frank Girardeau, Javier Godino. Senaryo: Mark Bomback. Görüntü Yönetmeni: Dante Spinotti. Kurgu: Douglas Crise. Müzik: Ramin Djawadi. Yapım Tasarımcısı: Patrizia von Brandenstein. Yapımcı: Robbie Brenner, David L. Bushell, Christopher Eberts, Hugh Jackman, John Palermo, Arnold Rifkin, Marjorie Shik. Süre: 108 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Yakışıklı muhasebeci Jonathan (Ewan McGregor) avukat arkadaşı Wyatt'ın (Hugh Jackman) sahibi olduğu The List adlı gizemli seks kulübüne davet edilir. Jonathan burada çekici bir kadınla (Michelle Williams) tanışır ve ona aşık olur. Ancak bir süre sonra kadın ortadan kaybolur. Jonathan hem onun kayboluşunun hem de milyon dolarlık soygunun bir numaralı şüphelisi haline gelecektir.

NOTLAR: Proje aşamasında adının "The Tourist" olacağı açıklanan, çekimler sırasında "The List" olarak değiştirilen ve son olarak "Deception"da karar kılınan film, erotik bir psikolojik gerilim. Reklam filmleri ve müzik klipleri yöneten, Los Angeles'ta yaşayan İsviçreli Marcel Langenegger'ın ilk sinema filmi. Yönetmen "Hep hikâye anlatımıyla ilgilenmişimdir. Reklamlarda ve kliplerde anlatacak kısa bir hikâyeniz vardır. Reklam filmi bir tuğla ise sinema filmi bütün bir evdir" demiş ve ilk sinema filmini yönetmeyi "maraton koşusuna" benzetmiş. Langenegger ilk filminde usta bir görüntü yönetmeni ile çalışma şansını yakalamış. "L.A. Confidential", "The Insider" ve "Red Dragon" gibi kalburüstü işlere imza atan Dante Spinotti, "Deception"da özellikle New York gecelerini görüntülediği sahnelere kara film stilini yedirmiş. Filmin çekimleri sekiz haftada tamamlanmış. Önce hikâyenin gerilim bölümünü bitiren yönetmen erotik sahnelerin çekimini son iki günde gerçekleştirmiş. "Deception"ın senaryosunda ise "Godsend" ve "Live Free or Die Hard"ın senaristi Mark Bomback'ın imzasını görüyoruz.

AYIN FİLMLERİ

Nisan sürprizleri

KESİŞME

TO PERASMA

Yönetmen: Dimitris Stavrakas. Oyuncular: Safiullah Bari Adam, Hassina Banu Eti, Thanos Gramenos, Ümit Güney, Erol Avcı, Mustafa Koç. Senaryo: Dimitris Stavrakas, Thanasis Skroumbelos. Görüntü Yönetmeni: Vangelis Kalambakas, Yannis Drakoularakos. Kurgu: Kostas Iordanidis. Müzik: Nikos Kypourgos. Sanat Yönetmeni: Yula Zoiopoulou. Yapımcı: Costas Skouras. Süre: 110 dk. Yapım: Yunanistan, Türkiye (2008). İthalatçı: Sarmaşık Sanatlar. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 28 Mart 2008

Bangladeşli Jahid (Safiullah Bari Adam) sevdiği kızla evlenebilmek için başlık parasına ihtiyaç duymaktadır. Para biriktirmek ve geleceğini kurtarabilmek için ailesinin karşı çıkmasına karşın yasadışı yollarla Yunanistan'a gitmeye karar verir. Bangladeş'te başlayıp Türkiye üzerinden Yunanistan'a uzanan bu uzun yolculuk, aslında Jahid için hiçbir zaman bitmeyecek acı dolu bir macera olacaktır.

NOTLAR: Bir çeşit "Umuda Yolculuk" öyküsü anlatan "Kesişme"nin çekimleri Bangladeş, Yunanistan ve Türkiye'de yapıldı. Senaryosu gerçek bir hikâyeye dayanan filmin oyuncu kadrosunda gerçek mülteciler yer aldı. Kaçak göçmenlerin zorlu yolculuğundan ve (Türkiye de dahil) tanımadıkları topraklardaki yaşamlarından kesitler sunan Türk-Yunan ortak yapımı filmde Türkiye'den isimler de rol aldı.

SUÇ

A CRIME

Yönetmen: Manuel Pradal. Oyuncular: Harvey Keitel, Emmanuelle Béart, Norman Reedus, Joe Grifasi, Lily Rabe, Kim Director, Brian Tarantina, Patrick Collins, Chuck Cooper, Clem Cheung. Senaryo: Tonino Benacquista, Manuel Pradal. Görüntü Yönetmeni: Giorgos Arvanitis. Kurgu: Jennifer Augé. Müzik: Ennio Morricone. Yapım Tasarımcısı: Stephanie Carroll. Yapımcı: Laurent Pétin, Michèle Pétin. Süre: 110 dk. Yapım: ABD, Fransa (2006). Dağıtımcı: Erman Film.

Gösterim Tarihi: 25 Nisan 2008

Vincent (Norman Reedus) hayatını karısının katilini aramaya adamıştır. Komşusu Alice (Emmanuelle Béart) Vincent'a ilgi duymaktadır ancak Vincent için katili bulmak her şeyden önemlidir. Alice, Vincent intikamını alıp geçmişi arkasında bırakabilsin diye ona bir suçlu bulmaya karar verir. Gizemli ve hiçbir şeyden haberi olmayan taksi şoförü Roger'ı (Harvey Keitel) amacına uygun olarak gözüne kestirir.

NOTLAR: Amerikan-Fransız ortak yapımı olan "A Crime", iyi niyet olarak nitelendirilebilecek bir hareketin sonrasında femme fatale kimliğine bürünen bir kadının ve onun kurbanının hikâyesini anlatıyor. Filmin en büyük kozu Harvey Keitel ve Emmanuelle Béart'lı oyuncu kadrosu ile Ennio Morricone'nin müzikleri. Filmin, "Zodiac"ın posterini anımsatan afişi de dikkat çekiyor.

CHIKO

Yönetmen: Özgür Yıldırım. Oyuncular: Denis Moschitto, Volkan Özcan, Moritz Bleibtreu, Reyhan Şahin, Fahri Yardım, Lilay Huser, Philipp Baltus, Henny Reents, Hans Löw, Simon Goert. Senaryo: Özgür Yıldırım. Görüntü Yönetmeni: Matthias Bolliger. Kurgu: Sebastian Thümler. Müzik: Klaus Maeck. Yapım Tasarımcısı: Iris Trescher. Yapımcı: Fatih Akın, Klaus Maeck. Süre: 92 dk. Yapım: Almanya (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 30 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 78. sayfada

ÖLÜMCÜL OYUNLAR

FUNNY GAMES U.S.

Yönetmen: Michael Haneke. Oyuncular: Naomi Watts, Tim Roth, Michael Pitt, Brady Corbet, Devon Gearhart, Boyd Gaines, Siobhan Fallon, Robert LuPone, Susanne C. Hanke, Linda Moran. Senaryo: Michael Haneke. Görüntü Yönetmeni: Darius Khondji. Kurgu: Monika Willi. Müzik: Matthieu Chabrol. Yapım Tasarımcısı: Kevin Thompson. Yapımcı: Chris Coen, Hamish McAlpine, Andro Steinborn. Süre: 111 dk. Yapım: ABD, İngiltere, Fransa, Avusturya (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 30 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 82. sayfada

IRON MAN

Yönetmen: Jon Favreau. Oyuncular: Robert Downey Jr., Terrence Howard, Gwyneth Paltrow, Jeff Bridges, Samuel L. Jackson, Leslie Bibb, Clark Gregg, Shaun Toub, Nazanin Boniadi, Stan Lee. Senaryo: Mark Fergus, Hawk Ostby, Art Marcum, Matt Holloway (Stan Lee, Larry Lieber, Don Heck ve Jack Kirby'nin yarattıkları çizgi roman serisinden). Görüntü Yönetmeni: Matthew Libatique. Kurgu: Dan Lebental. Müzik: Ramin Djawadi. Yapım Tasarımcısı: J. Michael Riva. Yapımcı: Avi Arad, Kevin Feige. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 2 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 68. sayfada

ALEKSANDRA

Yönetmen: Aleksandr Sokurov. Oyuncular: Galina Vishnevskaya, Vasily Shevtsov, Raisa Gichaeva, Andrei Bogdanov, Alexander Kladko, Aleksei Nejmyshev, Rustam Shahgireev, Evgeni Tkachuk. Senaryo: Aleksandr Sokurov. Görüntü Yönetmeni: Aleksandr Burov. Kurgu: Sergei Ivanov. Müzik: Andrei Sigle. Yapım Tasarımcısı: Dmitri Malich-Konkov. Yapımcı: Laurent Danielou, Andrei Sigle. Süre: 95 dk. Yapım: Rusya, Fransa (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 9 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 86. sayfada

O... ÇOCUKLARI

Yönetmen: Murat Saraçoğlu. Oyuncular: Demet Akbağ, Özgü Namal, Sarp Apak, Altan Erkekli, İpek Tuzcuoğlu, Sezin Akbaşoğulları, Mahir İpek, Gökhan Atalay, Selen Uçer, Deniz Özerman. Senaryo: Sırrı Süreyya Önder. Görüntü Yönetmeni: Cengiz Uzun. Yapımcı: Selay Tozkoparan. Yapım: Türkiye - Dinamik Prodüksiyon (2008). Dağıtımcı: Kenda.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 92. sayfada

INDIANA JONES VE KRİSTAL KAFATASI KRALLIĞI

INDIANA JONES AND THE KINGDOM OF THE CRYSTAL SKULL

Yönetmen: Steven Spielberg. Oyuncular: Harrison Ford, Karen Allen, Cate Blanchett, Shia LaBeouf, John Hurt, Ray Winstone, Jim Broadbent, Alan Dale, Andrew Divoff, Pavel Lychnikoff. Senaryo: David Koepp. Görüntü Yönetmeni: Janusz Kaminski. Kurgu: Michael Kahn. Müzik: John Williams. Yapım Tasarımcısı: Guy Dyas. Yapımcı: Frank Marshall. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 23 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 56. sayfada

BOLEYN KIZI

THE OTHER BOLEYN GIRL

Yönetmen: Justin Chadwick. Oyuncular: Natalie Portman, Scarlett Johansson, Eric Bana, Jim Sturgess, Mark Rylance, Kristin Scott Thomas, David Morrissey, Benedict Cumberbatch, Oliver Coleman, Ana Torrent. Senaryo: Peter Morgan (Philippa Gregory'nin aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Kieran McGuigan. Kurgu: Paul Knight, Carol Littleton. Müzik: Paul Cantelon. Yapım Tasarımcısı: John Paul Kelly. Yapımcı: Alison Owen, Scott Rudin. Süre: 115 dk. Yapım: İngiltere, ABD (2008). İthalatçı: Tiglon. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 23 Mayıs 2008

Filmle ilgili yazı 88. sayfada

BAZILARI
BANKA KARTI SEVER,
ALIŞVERİŞTE RAHAT EDER!

Banka
kartı
demek,
nakit
para
demek!

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@merkezdergi.com.tr

TÜRKİYE box office — 11 - 13 Nisan 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. Recep İvedik	Özen Film	147	8	31.774	4.076.476
2. 120	Özen Film	110	9	18.205	824.383
3. Bakıs Acısı	Warner Bros.	73	2	17.414	86.887
4. Lanetli Topraklar	UIP	56	1	17.185	17.185
5. Sokağın Kralları	Özen Film	58	1	15.996	15.996
6. Ölümcül Oyun	UIP	59	2	9.543	39.422
7. M.Ö. 10.000	Warner Bros.	67	6	8.225	415.056
8. Cengiz Han	Chantier Films	42	5	7.934	149.359
9. Anestezi	Medyavizyon	36	4	6.141	86.820
10. Özgürlük Savaşcısı	Özen Film	66	3	5.699	71.303

1 Yıl önce
2007
13 - 15 Nisan
1. Messengers
2. Sıradışı
3. Norbit
4. Zincirbozan
5. 300 Spartalı

2 Yıl önce
2006
10 Mart - 13 Nisan
1. Beyza'nın Kadınları
2. Otel
3. Temel İçgüdü 2
4. Babam ve Oğlum
5. Kurtlar Vadisi: Irak

3 Yıl önce
2005
11 Mart - 14 Nisan
1. Gelibolu
2. Halka 2
3. Constantine
4. Eğreti Gelin
5. Aşk Doktoru

2007 Box Office Amerika

2007 yılını geride bırakalı beş ay oldu ama yapmak isteyip de bir türlü fırsat bulamadığım, 2007'de ABD'de en çok iş yapan 20 film ile Türkiye seyirci sayısı karşılaştırmasına bu sayıda yer veriyorum. Sektörde her zaman ABD gişe hasılatı ile Türkiye'deki seyirci sayısı arasında bir oran olup olmadığı tartışılır. Genel inanış ise ABD sporlarına ve kültürüne ağırlık veren filmler dışında bir paralellik olduğudur. Aşağıdaki rakamlar ışığında son karar sizin.

Filmin Adı	ABD Dağıtım	ABD Hasılat	Türkiye Dağıtım	Türkiye Seyirci	Oran
1. Örümcek Adam 3	Sony	336,5	Warner Bros.	737.889	2,2
2. Şrek 3	Paramount	322,7	UIP	662.034	2,1
3. Transformers	Paramount	319,2	UIP	409.055	1,3
4. Karayip Korsanları: D.S.	Buena Vista	309,4	UIP	970.114	3,1
5. Harry Potter Z.Y.	Warner Bros.	292,1	Warner Bros.	687.224	2,4
6. Ben Efsaneyim	Warner Bros.	256,4	Warner Bros.	405.408	1,6
7. Son Ültimatom	Universal	227,4	UIP	175.497	0,8
8. Büyük Hazine: S.Kitabı	Buena Vista	219,1	UIP	336.068	1,5
9. Alvin ve Sincaplar	Fox	217,1	Özen Film	63.620	0,3
10. 300	Warner Bros.	210,6	Warner Bros.	807.443	3,8
11. Ratatouille	Buena Vista	206,4	UIP	332.802	1,6
12. Simpsonlar	Fox	183,1	Özen Film	149.497	0,8
13. Çılgın Motorcular	Buena Vista	168,2	UIP	36.988	0,2
14. Kaza Kurşunu	Universal	148,7	UIP	65.972	0,4
15. Juno	Fox Searchlight	143,1	UIP	50.052	0,3
16. Bitirim İkili 3	New Line	140,1	Medyavizyon	140.095	1,0
17. Zor Ölüm 4.0	Fox	134,5	Özen Film	228.530	1,7
18. Fantastik 4: Gümüş S.Y.	Fox	131,9	Özen Film	147.384	1,1
19. Amerikan Gangsteri	Universal	130,1	UIP	181.485	1,4
20. Sihirli Dadı	Buena Vista	127,8	UIP	110.187	0,9

ABD box office — 11 - 13 Nisan 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. Prom Night	Sony	2.700	1	20.804.941	20.804.941
2. Sokağın Kralları	Fox	2.467	1	12.469.631	12.469.631
3. 21	Sony	2.736	3	10.470.173	61.738.420
4. Macera Adası	Fox	3.518	2	9.111.667	25.391.566
5. Leatherheads	Universal	2.771	2	6.276.665	21.976.580
6. Horton	Fox	3.209	5	5.920.566	139.548.920
7. Smart People	Miramax	1.106	1	4.092.465	4.092.465
8. Lanetli Topraklar	Paramount	2.814	2	3.385.395	13.548.871
9. Superhero Movie	Weinstein	2.526	3	3.216.247	21.304.164
10. Drillbit Taylor	Paramount	2.205	4	2.044.988	28.436.029

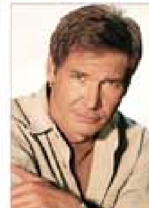
Rakamlar milyon dolar.

İNGİLTERE box office — 11 - 13 Nisan 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. 21	Sony	354	1	1.505.314	1.647.256
2. Son of Rambow	Optimum	308	2	749.116	2.320.672
3. Benimle Evlenir misin?	Fox	433	3	687.770	5.434.017
4. Spiderwick Günceleri	Paramount	198	4	662.635	8.606.711
5. Step Up 2	Universal	378	4	660.826	8.817.698
6. Leatherheads	Universal	335	1	474.376	474.376
7. Horton	Fox	490	4	431.015	7.501.552
8. Never Back Down	Momentum	326	2	417.349	1.682.885
9. Pathology	Entertainment	258	1	313.664	313.664
10. Anestezi	Icon	280	2	296.063	1.181.169

Rakamlar milyon pound.

Harrison Ford
Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı

2006	Firewall	46.488
2003	Hollywood Polisleri	58.076
2003	Tehlikeli Saatler	19.264
2000	Gizli Gerçek	509.005
1999	Gerçeğin Peşinde	153.807

Özgü Namal
O... Çocukları

2007	Mutluluk	590.106
2007	Polis	207.370
2006	Beynelmilel	431.696
2005	Organize İşler	2.618.244
2005	Anlat İstanbul	192.940

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Tunca Arslan	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Engin Ertan	Çiğdem Kömürcüoğlu	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Ara		3.5	3		3.5	3	3			3.5	3.5	2	3	3.5			2	2.5	4	3	3	2	3.5	1.5	2.5	2.92
Babam Romulus		2	3.5			3	3		3.5	2	4	1				2.5	1.5	2.5			2	3.5	2.5			2.60
Bakış Açısı		2	3		2.5	2	1.5	3.5	2	2	4	2.5					2.5	1.5		2	1	2.5	2.5	2.5		2.32
Banka İşi		3		3.5					3						2.5		2		1.5	3	3	3.5				2.77
Cengiz Han		3	4.5			3.5	2.5	3	3.5	3.5	4	2.5	3		3	4	2.5	3.5			2.5	4	3.5			3.29
Girdap						2	1					1									1			2		1.40
Günahkârlar		2.5	2			2				2.5	2	2			2							3				2.25
Juno	3	4	3.5	3	2	2.5	3.5	3.5	3.5	2.5	4	2.5	3	3	4		2.5	2.5	3	3.5	3.5	2.5	3		3.5	3.10
İkili Oyun			3.5			1.5		1	1	1.5		1						1				1.5	2.5	2		1.65
Kalpazanlar	3	3		4		4.5	3	4	4	2.5	4.5		2.5	2.5	4		2.5		2		3	3.5	3	3	2	3.18
Kapan																					1				1	1.00
Kesinlikle, Belki								3	3	2			2					2			2.5	2.5				2.42
Kesişme																						2.5				2.50
Kıyamet Öyküleri		4.5	3	3.5			2	2				2		3			1.5				1.5	2.5		2.5		2.54
Meleğin Sırları		2				1		1	0.5		1.5	1									1	1				1.12
Miras												1									1					1.00
Mülteci	2.5	2	2		1	2	1		2	2.5		2	1					1.5	2	1	2.5	2.5	2	2	1	1.80
Ölümcül Oyun	3	3	3.5		2.5	3	2.5	3.5	1.5	1.5	4	2	2.5				3	2.5		2	2.5	1.5	2.5	4	3	2.67
Özgürlük Savaşçısı			1			2						1										2.5				1.62
Peri Tozu		1	1.5				1.5			2		2									2		2.5			1.78
Spiderwick Günceleri	3	3	3.5			3		3	3.5			3				2.5		2.5			2.5	3.5				3.00
Tanrının Vadisinde		2	3.5			3	4	4	4.5	3	3	4			3		4		3		5	5	3			3.60
Vahşi Zarafet	3	4			4	3	2	3	4		3	3	3	4			1.5	2.5		1	3	3.5	3	3.5	3	3.00

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Festivalin Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@merkezdergi.com.tr

* "Zabriskie Noktası", bir Antonioni filmine benzemediği ilk 45 dakikasında hem heyecan verici, hem eğlenceli, hem de "68 ruhu"na denk düşen bir tavra sahip. Sonra Antonioni filmine benziyor ve irtifa kaybediyor.

* "Bay Özgürlük"ten çıkan herkesin söyleyeceği şeyi ben de söyleyeyim: Amerika'da 40 yılda hiçbir şey değişmemiş. Bir tek kızıllar yeşil olmuş.

* "Yükselen sinema"lar arasında İsrail'in sayıldığını görmedim ama birkaç yıldır her festivalde bir iki tane çok güzel İsrail filmi oluyor. Bu festivali de "Denizanası" sayesinde boş geçmediler.

* "Yaşasın Yönetmen" Kitano usülü bir "Sekiz Buçuk" havasında başlıyor. Gayet iyi bir "Sekiz Buçuk" hem de. Ne zaman ki Kitano kendini denetlemeyi bırakıyor, film de şirazesinden çıkıyor. (Bunun iyisi için bkz. Takeshi Miike.)

* "Bataklık"ı karmaşık hislerle izledim. Kamerasına, ışığına, oyuncularına bir şey diyemem ama "orta yaşlı polis bir cinayeti araştırırken ülkesinin/toplumunun pislik içinde olduğunu fark eder" filmlerinden çok sıkıldım. "Türü ters yüz etme"lerden ve bu tersyüzlerin çok fevkalade bir durum sanılmasından da sıkıldım. "Bak polis ne kadar zor ve çaresiz durumda, polisiyelerde hiç böyle olmaz." Evet biliyorum, "Chinatown"dan beri olmuyor.

* "The Darjeeling Limited"de kardeşlerin başına ne geldiğinden ziyade, kameranın hareketlerini, çerçevelerin içinde ne olduğunu ve neyin nerede durduğunu, bir de bavulları izliyorsunuz. Tuhaf bir çelişki var burada: Bir yandan Wes Anderson'ın sineması derdini/hissini tamamen sinematografiye yüklediği bir alana gidiyormuş gibi görünüyor ve bu macerayı izlemek çok zevkli. Diğer yandan akla "Anderson'ın kurşunları bitiyor mu?" sorusu geliyor.

* Tarsem Singh kaç zamandır sinemasına uygun bir kılıf arıyordu sanki, "Düşüş"te onu bulmuş. (Püf noktası: Hikaye anlatmak zül geliyorsa, "hikaye anlatmak" üzerine bir hikaye anlat.) Bir de dünyanın en iyi çocuk oyuncusunu bulmuş.

* "Kızkardeşim Evleniyor" çok "eski dalga".

* "I'm Not There"i izlerken, 30. dakikada falan, "Bir sanatçının hayatı sinemada anlatılacaksa böyle anlatılmalı" diye düşündüm. 90. dakikada ise "Bir insanın hayatı sinemada anlatılacaksa böyle anlatılmalı" diye düşünüyordum.

* Perdede, 40 yıl önce Almanya'ya işçi olarak giden bir adamın, orada sevgili olduğu kadının, o kadından olan çocuğunun ve adamın Türkiye'deki karısı ve çocuklarının hikayesi "Benim Babam Türk". Yönetmen: Adamın büyüyünce belgeselci olan oğlu Marcus Atilla. Ve bütün bu insanlar, birbirlerine hiç söylemedikleri sözleri kameraya söylüyorlar. Ve Beyoğlu sinemasında önümdeki sırada oturuyorlar... Çok tuhaftı. Perdede bir belgesel vardı ama biz hepimiz büyük bir kurmaca filmin içinde gibiydik.

* Carlos Reygadas'ın "Sessiz Işık"ı festivalin en güzel ve esrarlı yolculuklarındandı. Uzun plan-sekanslardan oluşan 140 dakikası 110 dakikaymış gibi geldi. Zihnime birkaç sahne birden çaktı. "Ordet"ye çaktığı selam da cabası.

* "Ebeveynler" festivalin 90 dakikalık filmlerinin en uzunuydu.

* "Gölgeler"i çeken Milcho Manchevski'yle "Yağmurdan Önce"yi çeken Milcho Manchevski aynı kişi olamaz. Hollywood'un defalarca ırzına geçtiği bir hikayeyi, Hollywood'dan bin beter bir senaryo ve sinemayla filme almak neyin nesidir? Hele "Dur şu mevzuyu sosyo-politik bir yerlere bağlayayım" manevrası?

* Festivalin hayat kurtarıcıları: İKSV'den Ayşe Bulutgil ve Filiz Ova. Bir şey aradığınızda sorduğunuzda, "Hayır" veya "Olmaz" cevabını hak etseniz de öncelikle kendilerine "Ne yapabilirim?", "Bir şey yapabilir miyim?" diye soran insanlar kendileri, ki bu insanlardan etrafta pek yok, biliyorsunuz.

* Festivalin en büyük sorunu: Sinemalar. Birinde yanlış kadrajlar, birinde kan dolaşımını ve bel sağlığını zorlayan koltuklar, birinde oturma odası büyüklüğünde salon, bir ikisinde projeksiyon odasından gelen sesler... Aklıma gelmişken, Beyoğlu belediye başkanı Ahmet Misbah Demircan sık sık "Vatandaşlara öncülük ve yardım ederek" Beyoğlu'ndaki binaların çehresini nasıl değiştirdiğini anlatıyor. Haklı olabilir, bilemiyorum. Şunu merak ediyorum: Aynı taktiği sinema salonlarında da uygulamayı, daha önemlisi Beyoğlu'na yeni salonlar kazandırmayı düşünüyor mu acaba? Yoksa "Beyoğlu kültür sanatın merkezi olsun" projesinin yerine "Beyoğlu alışveriş merkezi olsun" projesini mi koydu?

ARA UYGAR ŞİRİN uygarsirin@yahoo.com

Boşluğu nasıl doldurmalı?

Geçmişleriyle bugünleri, gerçekleriyle yalanları, eşleriyle başkaları ve kendileriyle kendileri arasında kalmış insanlar...

Ümit Ünal'ın son filmi "Ara" 30'lanndaki iki kadın ve iki erkeğin yıllara yayılan öyküsünü anlatıyor. Ünal söyleşilerde kilit sözcük olarak filmin adını işaret ediyor, "ara" kelimesinin birçok anlamıyla filmde yer aldığını ifade ediyor. Arada kalmak, aramızda, arasında vb...

Bunların içinde filmin kahramanları Ender, Gül, Veli ve Seda'yı en iyi anlatan sözcük "arada kalmak". Gençlikleriyle olgunlukları, geçmişleriyle bugünleri, gerçekleriyle yalanları, eşleriyle başkaları ve kendileriyle kendileri arasında kalmış dördü de.

Hayat dört koldan taarruza geçerek büyümeleri için uğraşsa da hamlıkta direniyorlar. Geçmişten getirdiklerini ne layıkıyla üzerlerinde taşıyabiliyor, ne de gönül rahatlığıyla geride bırakıyorlar. Bu ikisi üst üste binince hayatı idare edebilmek için yalanlara başvuruyorlar. Eşleriyle ilişkileri baş döndürücü/ağrıtıcı bir gelgite; başkalarıyla ilişkileri iyi ihtimalle bulanık bir teselliye, kötü ihtimalle gerçeği görmelerini engelleyen kalın bir perdeye; kendileriyle ilişkileri ise ağır bir ihmale dönüşüyor. Etrafları bütün bu ağırlıkların duvarıyla örüldüğünden, bir hareket simülasyonu yaratarak yaşadıklarını hissetmeye çabalasalar da donmuş, sıkışmış ve tıkanmış haldeler. Ancak çaresiz kaldıklarında (başka çareleri kalmadığında) zar zor bir iki adım atıp ilerleyebiliyorlar ve ilerlemelerini bile yanlış anlayıp yenilgi ya da teslimiyet adını takıyorlar. Hikayenin zaman içindeki gelgitleri olaylar arasındaki neden-sonuç bağını koparırken, onların yalnızlık ve başıboşluklarını daha da vurguluyor. Nereden baksanız, "ara" onlara çok yakışıyor.

Ancak "Ara"nın bir başka kilit sözcüğü de var bence. O da "mani değil". "Mani değil" filmde Ender'in anlattığı bir hikayeden çıkıp karakterlerin diline pelesenk oluyor. Ünlü bir yazarın sağda solda gördüğü ve hiç tanımadığı birtakım adamlar için "Şu herif var ya, kesin eşcinsel" demesiyle başlıyor hikaye. Yazarın çevresindekiler sözünü ettiği adamı tanıyor ve itiraz ediyorlar. "Öyle şey olur mu? O adam evli, çocuklu." Yazarın cevabı hazır: "Mani değil."

"Ara"nın senaryosu, klasik senaryo gramerine uygun olarak, filmin başlarında uzun uzun anlatılan bu anektodu ilerleyen dakikalarda yerli yerine oturtuyor. Ama karakterleri iyice tanıyınca ve manzaraya daha yukardan bir yerden bakınca, bu "mani değil" lafı daha büyük bir şey anlatıyormuş gibi geldi bana. "İşin içinde insan varsa, gerisine hiçbir şey mani değil" diye tamamladım sözün başını. Acı, öfke, haz, yalan, riya, umut, karamsarlık, bezginlik, hepsi ayrı ayrı ya da bir arada gelebilir; en saçma ve gereksiz göründükleri anda bile, en "Bu adam bunu nasıl yapar?", "Bu kadın bunu nasıl der?" dedirtecek zamanda bile insanın içine yerleşebilir, hatta onu ele geçirebilirler. Konu insan olunca, mani değil.

"Ara" bu ve benzeri tartışmalara kapı açabilecek bir film. Buna karşılık, Ünal'ın alametifarikası sayılabilecek iki özellik sayesinde temalarının ağırlığı altında ezilmiyor.

Birinci özellik: Ünal'ın sözler aracılığıyla değil hikaye aracılığıyla konuşan, meselelerini hikayenin altına gizleyen bir sinemacı olması. İlk filmi "9" da bunun güzel bir örneğiydi.

İkinci özellik: Ünal'ın, senaryolarındaki karakterlere, kişilikleri ve arkaplanlarıyla uyumlu, sahici bir ses armağan etmesi. "Ara"yı izlerken insana "Hakkaten de bu insanlar böyle davranır, böyle konuşur" duygusu hakim oluyor. "Ara"nın karakterlerinin Türk sinemasında genelde karikatürize temsillerle perdeye gelen tipler olduğunu düşünürseniz bu sahiciliğin kıymeti daha da artıyor. Sonuçta ortaya öyle "bütün" insanlar çıkıyor ki, onları anlama duygusu, kızma, acıma ya da küçümsemenin önüne geçiyor.

Son olarak, iyiden iyiye kişisel bir yorum yapayım... Ümit Ünal'ın filmlerinde tam tarif edemeyeceğim bir "rahatlık" hissi seziyorum. Sanki iyi senaryo yazmak ve iyi film çekmek Ünal'ın gayet rahatça, kolayca, "geçerken" yaptığı bir şeymiş gibi. (Birçok sinemacının kendini paralayıp sinemanın abecesinden uzak filmler çektiği ülkemiz için önemli bir değer.) Öyle ki Ünal'dan henüz kötü bir film izlemedik. Yalnız, henüz başyapıtını da izlemedik. Artık onu bekliyoruz.

USLU ERKEKLER DİSİPLİNE GİDER,

YARAMAZLAR İBİZA'YA!

Bugüne kadar bildiğin her şeyi bir kenara bırak.
Çapkınlık sanatında uzman olmak ve
İbiza Tatili kazanmak için

Axe Akademi'ye üye ol!

0532 757 17 17

Bu servis 1 SMS / 2 kontör ile ücretlendirilir.

www.axeakademi.com

BENI ORADA ARAMA

KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

İzlenimci bir portre

Todd Haynes "Dylan imgesi"nin ne olduğu, ne anlama geldiği üzerine kafa yoruyor.

Todd Haynes'in çıkış noktasına göre bir değil, birçok Bob Dylan var. Dylan doğası gereği -ya da belki kameralara ve medya mikrofonlarına belli bir şekilde tepki veren "kimliği" gereği- onu belli bir tanıma raptetmeye yönelik bir soruşturmada "olay mahallinde olmamayı" bir şekilde başarıyor: Onu bir şekilde tarif ediyorsunuz, o başka bir yöne gidiyor; sizin gözlemleme ve tarif etme girişiminize direniyor, kendini her daim "şu an ne yapıyorsam o"nun hüküm sürdüğü bir belirsizlik evreninde tutmaya çalışıyor. Bu da, yine bu bakış açısına göre, onun üzerine düz bir biyografi çekerek resmin tamamını görmeyi imkansız hâle getiriyor.

Elbette "Resmin sadece bir parçasını görmenin nesi yanlış ki?" diyebilirsiniz - sonuçta Scorsese birkaç sene önce biraraya getirdiği harika Dylan belgeseli "No Direction Home"da tam da bunu yapmış, Dylan'ın özünü şarkıcının belli bir dönemine odaklanarak yakalamaya çalışmış, hayli aydınlatıcı kimi bilgiler de sunmuştu. Haynes'in filmiyse "bütün tablo"yu hedefliyor ama ilk bakışta çelişkili görünebilecek bir şekilde, "bilgilendirme"yle pek de ilgilenmiyor. 60'lı yıllarda protest şarkılarıyla yeni folk müzik öncüsüyken keskin bir dönüşle gelmiş geçmiş en büyük rock yıldızlarından biri haline gelen şarkıcının hayatının bir dökümünü sunmak değil amacı... Daha çok Dylan'ın gölgesinin peşinde koşuyor. "Dylan imgesi"nin ne olduğu, ne anlama geldiği üzerine kafa yoruyor.

Bu imaj kovalamacasının ilk sonucu şu ki, "I'm Not There" Bob Dylan'ın hayatı ve eserleri hakkında kapsamlı bilgi sahibi olmak için başvurulacak bir kaynak olarak epey kullanışsız. İngilizce'de "kilise korosuna vaaz vermek" diye bir deyim vardır, fikirlerinizi zaten sizinle aşağı yukarı aynı noktada olan kişilere iletmeyi ifade eden... Todd Haynes'in burada yaptığı tam da bu. Çünkü filmi anlamlı bir "öykü" olarak takip edebilmek için, zaten Dylan'ın hayatına biraz aşina olmak gerekiyor. Mesela Bob Dylan'ın altı yüzünden biri olarak belirlediği "Woodie Guthrie adındaki siyah çocuk"un gitarında "Faşistleri öldürür" yazdığını görüp de hakiki Woodie Guthrie'yi, Dylan'ın ona yönelik saygısını ve hatta ilk döneminde onun mirasçısı gibi algılandığını hatırlamak bu ânı anlamlı kılıyor. Gereken belgesel bağlantıyı kuramayacak seyirci için olsa olsa başıbozuk bir simgesellik olarak kalacaktır bu muhtemelen. Ancak işin ilginç yanı, Haynes bu durumdan pek de kaygılanıyormuşa benzemiyor -aksine, sanki Dylan'ın "yadırgatıcı" tarzı, ona filminde rehberlik ediyor.

Her şeyden önce bu filmin en çok konuşulan taraflarından birini düşünün: Bob Dylan niyetine, onun beden dilini özümsemiş bir Cate Blanchett. Evet, Blanchett usta işi bir taklit çıkarıyor ama aradaki benzerlik "çapakları görünmeyen bir simülasyon"dan ziyade, bir espri mahiyetinde. Blanchett'in sesi ve -hakikaten de hafiften şarkıcıyı andırmakla birlikte- nihayetinde epey tanıdık yüzü karşınızda dururken ister istemez Bob Dylan'ı değil, bir "rol"ü izlediğinizin her an farkında oluyorsunuz.

Acaba yönetmen de bunu mu istiyor? Blanchett'in Jude Quinn'i (Dylan'ın tam da folktan rock'a sert bir geçiş yaptığı çalkantılı ve son derece parlak dönemini temsil ediyor) dışındaki suretlerin Bob Dylan'ı görsel olarak andırma gibi bir dertleri dahi yok: sorgu altında ve ısrarlı muğlaklıkta bir genç olarak Fransız şair Arthur Rimbaud'nun ruhundan tutun da Richard Gere'in suretinde kanun kaçağı Billy the Kid'in ruhuna kadar, Bob Dylan'ın görünüşünün değil, asıl damgası olan "tavrı"nın temsilcileri, içyüzünün yansımaları gibi ele alınıyor. Nihayetinde Dylan demek, tıpkı ruhu bu filme şöyle bir uğrayan "beat" kuşağı şairi Allen Ginsberg gibi, biraz da Amerika'nın içyüzüne açılan bir pencere demek... Notalarının pür etkisinin ötesinde, Amerikan ruhunun ve kültürünün nabzını tutan bir öykü anlatıcı olarak önemli Bob Dylan. Dolayısıyla Haynes burada bu ruhun Dylan'a şükranını aynı biçimde sunması için bir formül buluyor bir bakıma: Avrupa kültürü etkisinden genç Amerikan mitosuna kadar birçok kaynak, Dylan'a iade-i ziyaret için sıraya giriyor.

Bir kez bile Bob Dylan ismini kullanmayan "I'm Not There."in hayli sıradışı bir biyografi olduğu kesin. Haynes sadece altı bambaşka çehre yaratmıyor, onlarla giden altı ayrı görsellik, altı ayrı atmosfer de yaratıyor. Ancak iç içe geçmiş bu altı parça birbirine klasik anlamda bir olay örgüsüyle değil, "ruh"tan ve "tavır"dan dokunmuş bir pamuk ipliğiyle bağlı olduğundan, ortaya pek bir "hikâye" çıkarmıyorlar aslında. Bu da filmi sinemasal açıdan imgeler üzerinden işleyen bir "serbest gezinti" haline getiriyor. Başkalarının sesinden dinlediğimiz Dylan şarkılarıyla ve başkalarının yüzleriyle gördüğümüz "Bob Dylan'lar"la, oyunbazlık derecesinde izlenimci bir portre. Doğrusu insana Dylan'ın kendi imge yüklü şarkı sözlerini hatırlatmıyor değil...

I'M NOT THERE. ✪✪✪☾

Yönetmen: Todd Haynes. Oyuncular: Cate Blanchett, Ben Whishaw, Christian Bale, Heath Ledger, Richard Gere, Marcus Carl Franklin, Don Francks, Roc LaFortune, Julianne Moore, Tyrone Benskin. Senaryo: Todd Haynes, Oren Moverman. Görüntü Yönetmeni: Edward Lachman. Kurgu: Jay Rabinowitz. Yapım Tasarımcısı: Judy Becker. Yapımcı: John Goldwyn, Jeff Rosen, John Sloss, James D. Stern, Christine Vachon. İthalatçı: Barbar Film. Dağıtımcı: 35 Milim.

Yapım: ABD, Almanya (2007). Süre: 135 dk.

Gösterim Tarihi: 16 Mayıs

VAHŞİ ZARAFET ENGİN ERTAN engin_ertan@yahoo.com

Keyifli bir sinema tarihi dersi

Tom Kalin, Eşcinsel Sinema'nın önemli esin kaynaklarından ikisi arasında bir köprü kuruyor.

Melodram türünü yapıbozuma uğratmak veya ona modern bir yorum getirmek sinema tarihinde sıkça denendi. François Ozon'un kimi filmleri veya birkaç yıl önce izlediğimiz Todd Haynes'in "Cennetten Çok Uzakta"sı (Far From Heaven) akla hemen gelen örnekler. Haynes ile aynı kuşaktan (her ikisi de Yeni Eşcinsel Sinema'nın öncüleri arasındaydılar) Tom Kalin de 15 yıl aradan sonra çektiği ikinci uzun metraj filmi "Vahşi Zarafet" (Savage Grace) ile bu kervana katılıyor. Ne kadar ilginç ki, "Cenetten Çok Uzakta" ve "Vahşi Zarafet" arasında başroldeki Julianne Moore gibi bir ortak nokta daha var.

Baekeland ailesinin gerçek hayatta yaşadığı trajediyi konu alan "Vahşi Zarafet" 40'lı yılların ortasında başladığında kendimizi âdeta Douglas Sirk evreninde buluyoruz. Cafcaflı renkler, atmosferik bir müzik ve stilize görüntü yönetimi akla ister istemez olayların geçtiği dönemin Hollywood melodramlarını getiriyor. Ta ki Moore'un canlandırdığı Barbara bebeğini severken elbisesinin ıslandığını fark edip, okkalı bir "has***tir"i yapıştırıncaya değin. Kalin bu andan itibaren benzeri numaralarla seyirciyi o tanıdık melodram yapısına sürekli yabancılaştırıyor. Örneğin bir diğer sahnede anne Barbara ve oğlu Tony'nin (Eddie Redmayne) parkta yaptıkları öğle gezisi paralel kurguyla bölünüyor ve baba Brooks'un (Stephen Dillane) spor yaparkenki görüntülerini izliyoruz. Buradaki, sanki diğer mekâna geçilirken pause düğmesine basılıyormuş hissi yaratan kurgu anlayışı yine eski usul melodramlardan ödünç alınırken, perdeye yansıyan görüntüler o dönemde rastlanmayacak bir çıplaklık içeriyor, ayrıca Brooks karakterinin örtük eşcinselliğini ima ediyorlar.

Tom Kalin bu ve benzeri tercihlerle sürekli melodram yapısıyla oynuyor. Hikâye ilerleyip, 60'ların sonuna geldiğimizdeyse yapı tekrar değişiyor. Bu sefer kendimizi Pasolini veya Bertolucci'nin filmlerine benzer bir ortamda buluyoruz. Burjuva ailesinin çöküşü biraz "Teorem"i (Teorema), biraz da "Domuz Ahırı"nı (Porcile) hatırlatıyor bizlere. Barbara ve Tony arasındaki ensest ilişkiyse ister istemez "Ay"ı (La Luna) çağrıştırıyor. Kalin gizlemeye ihtiyaç duymadığı bu referanslarla ilginç bir deneye girişiyor. Filmin ilk yarısındaki Douglas Sirk'ten esinlenen evreni cüretkâr bir içerikle ağırlaştırırken, ikinci yarıdaki Pasolini veya Bertolucci'yi andıran evreniyse olabildiğince hafifleştiriyor. Bazı temaları veya görsel estetiği ödünç alırken, söz konusu yönetmenlerin politik tavrını bilinçli şekilde dışarıda tutuyor.

Kalin'in yapmaya çalıştığı şeyi biraz toparlamak gerekirse, Eşcinsel Sinema'nın önemli esin kaynaklarından ikisi arasında bir köprü kuruyor diyebiliriz. Bu bağlamda "Vahşi Zarafet" neredeyse akademik bir sinema tarihi dersine dönüşme riskini de bile isteye göze almış oluyor. Kalin'in 1992 yapımı ilk uzun metraj filmi "Swoon" deneysel tavrıyla seyirci kitlesini de bir bakıma belirlerken, "Vahşi Zarafet" bir yönüyle hikâye anlatma sinemasına da yakın duran hâliyle çoğu izleyici ve eleştirmeni şaşırtmış bulunuyor.

Filmin dramatik yapısındaki kimi boşlukların bir kısım seyircide yaratacağı tatminsizlik duygusu kaçınılmaz. Fakat Kalin'in etraflı bir karakter tahlili yapmaya çalışmadığı, olayları neden sonuç ilişkisi içerisinde aktarmadığı da aşikâr. Öyküyü tam da bu tarz çözümlemelerin geleceği anlarda bilinçli olarak kesen Kalin, benzer şekilde karakterlerini de mizansenler içerisinde parçalıyor. Özellikle Tony'nin bir arkadaşıyla küvette yakalanışı veya Barbara ile Brooks'un sevişememeleri, melodramların olmazsa olmazı "ayna"nın da başarılı kullanımıyla bu açıdan akılda kalıcı sahneler. Unutmadan, karanında ve bilinçli bir "abartılı oyunculuk" sergileyen Julianne Moore'un performansının da filmin yaratmaya çalıştığı yabancılaştırma efektine katkısı büyük.

Tom Kalin "Vahşi Zarafet"te seyircinin önüne parçaları karışık bir bulmaca seriyor. Parçaları birleştirmek için seçilecek en mantıklı yolsa, daha önce de değindiğimiz gibi, filmin sinema tarihinden kendisine seçtiği referanslar. Bu özelliğiyle "Vahşi Zarafet" belki sadece meraklısına hitap eden bir film, ancak sinema tarihine hâkim sinemaseverler için seyrinin son derece keyifli olduğunu da eklemek gerek.

Efes Pilsen One Love Festival 7

santralistanbul 21/22 Haziran 2008

21 Haziran Cumartesi

Roisin Murphy
Bedük
Kreş
Style-ist

22 Haziran Pazar

Gogol Bordello
Shantel's Bucovina Club Orkestar
Miss Platnum
Baba Zula
Gevende
Selim Sesler
Kolektif İstanbul
Ahmet Musluoğlu Neo-Discotheque

Kapı Açılış: 14.00

Daha fazla bilgi için!
www.efeskeyfi.com

Efes İletişim Hattı: 444 33 37

www.pozitif.info

ELEŞTİRİ

ÖLÜMÜN SESİ

MURAT EMİR EREN meren@merkezdergi.com.tr

"Japon gerilimi" gerilimi

Takeshi Miike imzalı "Cevapsız Arama"nın yeniden çevrimi "Ölümün Sesi"yle ilgili en ürkütücü şey, aynı filmden bir tane daha olması.

İyi filmlerin, sinema yapmak ya da sinemayı belli bir bilinçle takip etmek isteyenlere yol göstermesi beklenir. Lakin burada bir yanılgı da söz konusu. Sinemanın sadece iyi filmlerden öğrenilebileceği gibi bir yanılgı bu. Halbuki kötü filmlerden, nasıl bir film yapmamanız, nasıl bir filmi alkışlamamanız (izlememeniz değil) gerektiğini öğrenirsiniz ki, bu iyi filmlerin de kıymetini artıran bir durumdur. Şu halde, "Ölümün Sesi"nin da başarısız bir gerilim filmi olduğuna kanaat getirdiğimizi alıştıra alıştıra ve ayan beyan ilan etmiş olalım. Ardından da ekleyelim, film yurt dışında üzerine gidildiği kadar da nefret uyandıracak bir film değil. Sadece büyük hataları olan ve korku sineması hakkındaki yanılgılar ve gerçekler üzerine bir kez daha düşünmemizi sağlayacak bir yapım. Peki bu yanılgılar ve gerçekler neler?

Yanılgı: Korku filmlerindeki doğaüstü olaylara izleyici alışıktır. Haliyle kimse filmde olan bitene inanmakta sıkıntı çekmez, olayları fazla sorgulamaz. Sorgulayanlar zaten hayal gücü olmayan ve filmden anlamayan insanlardır. O nedenle her şeyi izleyicinin filme olan inancı üzerine kurup, mantığı devre dışı bırakabilirim.

Gerçek: Elbette hayal gücünü kullanmaktan aciz, hikayeyle ilgili en saçma detaylara takılıp bütünü es geçen kimselerin filmlerden keyif alması beklenemez, ancak korku sinemasında önemli olan, korku hissini yaratacak durumun-olayın gerçek hayatta kavramsal olarak da olsa bir karşılığının olmasıdır. En uçuk hayallerin bile gerçeklerden türediğini düşündüğümüzde, belli bir mantık çerçevesine oturmuş, arasında boşluklar olmayan bir zincir oluşturmak senaristin-yönetmenin vazifesidir. "Ölümün Sesi"nde de bu "inan seyirci" dayatması bir yere kadar işliyor, bir yerden sonra çığırından çıkıyor. İzleyici, ölülerden gelen telefonlara, neden ve nasıl böylesi bir güce sahip olduğu, ne amaçla, hangi kriterlere göre insanları öldürdüğü belirsiz, hayalet bir katile inandı diyelim (Hadi bunu yiyelim). Peki bir devlet hastanesindeki yangın vakasından sonra binada hiçbir araştırma yapılmaması, odaların aynen bırakılması ve daha nice mantıksızlık silsilesine inanması mümkün mü?

Yanılgı: Senaryoya cin-peri hikayelerini malzeme eden medya şarlatanlarını ekleyip, onların en acı olaylar karşısında bile sadece TV şovlarını düşünecek kadar acımasız insanlar olduğunu sergileyen sahneler çekeyim. Böylece bir medya eleştirisi de yapabilirim.

Gerçek: Ortada insan zihni ve dünyanın gidişatı üzerine zerre kelam etmeyen, onun yerine sırayla doğranan, kaçan, terörize edilen insanların yer aldığı bir film varken (bunu da kendisini affettirecek belli bir kompozisyon ya da estetikle dahi sunamıyorken), sinemacı olarak sizin de filmdeki şarlatan medya mensubundan farkınız kalmaz. Haliyle "Ölümün Sesi"nin 10 dakikasında görünüp kaybolan medya mensupları da, medya eleştirisinden ziyade filmin kepazeliklerinden biri olup çıkar. Ayrıca koca bir nüfusa yayın yapan kanalın gösterdiği cinayet görüntüsünün ardından, izleyen bir kişiden dahi tepki görmememiz, yine filmin inandırıcılıkla ilgili sorunlarından biri olur.

Yanılgı: Japon Korku Sineması'nın nitelikli örneklerini alıp, Hollywood'da berbat ediyorlar.

Gerçek: Artık yüzleşelim. "Dark Water/Karanlık Sular" ve orijinal "Ringu/Halka"yı dışarıda bırakırsak, malum filmlerin orijinal halleri de zaten problemli ve kötü. Acınası düzeyde gülünç "Garez" ve türevleri gayet kof projeler ve Takashi Miike veya Hideo Nakata değilseniz, bu "proje filmler"den başarılı seyirlikler çıkaramıyorsunuz. Bu noktada orijinal "Cevapsız Arama/Chakushin Ari"nin Miike'nin en kötü filmlerinden biri olduğunu, ancak yönetmenin kişisel becerisiyle kendisini izletebildiğini söyleyebiliriz. Bu da "Ölümün Sesi"nin aynı zamanda en ürkütücü yanını ortaya çıkarıyor: Aynı filmden bir tane daha olduğu gerçeğini.

Yanılgı: Herkesin elinde telefon, herkesin evinde bilgisayar var… Gıcık oluyorum. Toplumsal bir histeri yaratan ve oradan oraya teknoloji yoluyla geçen bir lanetle, hem toplumu hem de teknoloji tüketimini eleştirebilirim.

Gerçek: Toplumu ve toplumun teknolojiyle (yahut ele almak istediğiniz mesele neyse onunla) ilişkisini derinlemesine incelemeden yaptığınız tespitler, sadece genellemeler ve yüzeysel görüşlerden ibarettir; ki "Ölümün Sesi" buna dahi yeltenmiyor…

Yanılgı: Daha önce kullanılmış bir hikaye yapısını, malzemeleri değiştirerek yeni bir makyajla ben de kullanabilirim. Böylece elimde orijinal bir film olur.

Gerçek: Elbette daha önce denenmiş hikaye yapılarını yeniden yorumlamanız ve farklı bir amaca hizmet etmesi için hikayenize dahil etmeniz, orijinal işler elde etmeniz mümkün. "Ringu"da denenmiş olan "elden ele dolaşan ölümcül video kaset"in, "Ölümün Sesi"nde cep telefonuna dönüşmesiyse daha çok "su katılmamış ve içi boşaltılmış arak" oluyor. Bu da olan bitenin izleyeni en fazla "Fw Fw Fw Ilt ilt: Bunu on kişiye yollamazsan başına acayip işler gelecek" başlıklı bir e-posta kadar ürkütmesine sebep oluyor ve demode kalıyor. Hele korku sineması "Blair Witch" ile başlayıp gerisini getiremediği evrimini, şu sıralar "Cloverfield" ve yeni haberdar olduğumuz "Rec" gibi üst düzey yaratıcı örneklerle devam ettirirken…

Yanılgı: Diyalog yazarken aklıma bir şey gelmediğinde "tuhaf şeyler oluyor" repliğini oraya buraya sıkıştırarak, açıklanamaz olayları geçiştirebilirim. Açıklanamaz çünkü "tuhaf".

Gerçek: "Ölümün Sesi"nde sanıyoruz açıklanamayan ve filmi başarısız kılan durum adedi kadar "tuhaf" kelimesi geçiyor. Buradan yola çıkarak, gözlerini kısıp, hafifçe eğilerek "Tuhaf şeyler oluyor" diyen karakterlerin perdede ne kadar feci göründüğünü ve filme hiçbir şey katmadığını hesap edebilirsiniz.

ONE MISSED CALL

Yönetmen: Eric Valette.
Oyuncular: Shannyn Sossamon, Edward Burns, Ana Claudia Talancon, Ray Wise, Azura Skye, Johnny Lewis, Jason Beghe, Margaret Cho, Meagan Good, Rhoda Griffis. Senaryo: Andrew Klavan (Yasushi Akimoto'nun Chakushin Ari adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Glen MacPherson. Kurgu: Steve Mirkovich. Müzik: Reinhold Heil, Johnny Klimek. Yapım Tasarımcısı: Laurence Bennett. Yapımcı: Broderick Johnson, Andrew A. Kosove, Scott Kroopf, Jennie Lew Tugend, Lauren Weissman. Dağıtımcı: WB.

Yapım: ABD, Japonya, Almanya (2008).

Süre: 87 dk.

Gösterim Tarihi: 25 Nisan

Kısa ama etkili!

Son Başvuru Tarihi **19 Kasım 2008**

METRO Group
6. KISA FİLM YARIŞMASI

www.metrokisafilm.com

Mekan Sponsoru: Junaye

KIYAMET ÖYKÜLERİ ALKAN AVCIOĞLU alkanavcioglu@yahoo.com

Düpedüz "kötü" bir film, ama…

Adeta kurguladığı gelecekteki sinemanın normlarına göre çekilmiş bir film.

Amatör film eleştirilerinin bazıları öyle ipe sapa gelmez şeyler söyler ki unutmak isteseniz bile hafızanıza yapışır. Rian Johnson'un parlak çıkış filmi "Brick"le ilgili olanı unutamam. Yazı, filmin dedektifçilik ve mafyacılık oynayan öğrencileri anlatıyor gibi göründüğünü, ancak anlatamadığını; anlatımın, filmin başaramadığı başlıca konu olarak karşımıza çıktığını söylerken filmden "bu nedir sineması" diye söz eder. "Bu nedir sineması" yazarın bulduğu, film literatürüne muhteşem bir katkı sağlayan bir kavram(!). Yazar, bir filmin hangi türe ait olduğu konusunda işin içinden çıkılmaz durumlarda filme "kötü" demenin yerinde olmayacağını bu filmler için "bu nedir sineması" demenin yerinde olacağını söylüyor. "Kıyamet Öyküleri"ni görünce ne diyeceğini merakla bekliyorum.

Velhasıl, artık filmin tüm meraklılarının bildiği gibi "Kıyamet Öyküleri" ele yüze bulaştırılmış bir proje. Filmi izleyenler gördükleri arapsaçı karşısında şaşkına dönüyor. Yine bilindiği gibi film, Cannes'da yuhalandı, daha sonra gişede tam anlamıyla dibe vurdu. Amerikalı eleştirmenlerden birçoğu Richard Kelly'nin kariyerinin "Kıyamet Öyküleri"ne rağmen ayakta kalıp kalamayacağını sorguladı. Keza "Kıyamet Öyküleri" çok fazla şeyi (gerçekten çok fazla) anlatmaya yeltenen fakat söylemek istediklerinin çokluğunun altında kalan bir film. Bu yüksek gayeler filmin tutarsız yapısının başlıca sebebi. Bazı meziyetleri olsa da, tartışılacak tarafı yok: Sinemanın ve film endüstrisinin günümüzde geçerli olan normlarına göre düpedüz kötü bir film "Kıyamet Öyküleri". Post-modern bir fars, arlanmaz derecede kitsch. Bir popüler kültür curcunası "Kıyamet Öyküleri". Bir film saçmalığı. Ama…

Stuart Klawans kıyıda köşede kalmış "Film Follies: The Cinema out of Order" adlı kitabında "Film Folly" diye tabir ettiği bir mefhumdan söz eder. Klawans, "Fitzcarraldo", "Apocalypse Now" gibi ekonomik anlamda batan (sonradan ticari açıdan değer kazansa da), çekimiyle, sonrasıyla şirketine türlü ıstıraplar yaşatan nevi şahsına münhasır bir takım "deli" filmleri incelediği kitabında "Film Folly"den şöyle söz eder: Folly (Türkçe karşılığı akılsızlık, delilik) öncelikle ölçüsüz bir deliliği ifade eder. Folly'nin estetik merakı film yapımına dair rasyonel sınırların ötesine geçmektir. Folly'ler fazlasıyla takıntılı ve tutkuludur: Sinemayı bir endüstri olarak düşünen değerlendirmelerin içine sığmazlar. Genellikle iflas ederler ve kariyer sonlandırırlar. Klawans anlatmaya şöyle devam eder: Folly işe yaramayan, garip istekleri olan pitoresk bir yapı inşa eder. Çılgıncasına eklektik bir stili vardır. Müzikal bir revünün karakterine sahiptir. Mantığın ve iç gelişimin gerektirdikleriyle izleyicisini zorlayıp ancak birbiri ardına spektaküler sekansları sıralayarak bütünleşebilir. Tüm bunlar nedeniyle "Film Folly"ler uygun bir şekilde işlemez; normal prosedürü ihlal ederler; yıkıcıdırlar.

"Kıyamet Öyküleri"nde tüm bu semptomlara rastlanıyor. Filme gelecekte ne kadar değer teslim edileceğini tahmin etmek güç. Kuşkusuz "Fitzcarraldo", "Apocalypse Now" düzeyinde bir başyapıt muamelesi görmeyebilir ancak zaman geçtikçe, şu anki kabulüne göre kıymeti artacağı ve niteliklerinin su yüzüne çıkacağı kesin. Bu bağlam içerisinde yönetmenin takıntısından, çılgıncasına eklektik tarzına kadar tüm karakteristiğiyle "Kıyamet Öyküleri" tam olarak bir "Film Folly" olarak değerlendirilebilir. Çok daha post-modern ve hatta pastiş bir haliyle olsa bile.

Dahası bu pastiş hali bir noktada filmin içeriğiyle de uyuşmuyor değil. Kelly yaptığı bir röportajında popüler kültürün ne kadar bayağılaştığından söz ediyor. "Kıyamet Öyküleri"nin bu konuda eleştirilerini yöneltirken adeta "MTV tarafından çekilen Marksist bir film nasıl olur" sorusunun cevabına karşılık gelecek bir bayağılığı var. Tüm oyuncu kadrosunu ve yönetmenin dramaturjik tercihlerini de düşününce bayağılık eleştirisini bayağılıkta aşırıya giderek yaptığı söylenebilir. Bu aşırılık öyle bir şey ki "Kıyamet Öyküleri" kurguladığı gelecekteki sinemanın normlarına göre çekilmiş bir film gibi. Gelgelelim, "Kıyamet Öyküleri"ni bir gün bir şeyler kurtaracaksa bu ne onca tutarsızlık ve velvele arasında yarattığı isabetli yaklaşımlar, alt-metinlere bombardıman gibi yağdırılmış detaylar, gerçekten muhteşem olan görüntü yönetimi ya da sayılabilecek daha bir sürü iyi yanı olmayacak. Filmi kurtaracak olan, sinema üzerine geleneksel uzlaşımlara göre akılsızca olan takıntıları; tutkuları nedeniyle saçmalığa dönüşen yapısı; film yapımı veya hikaye anlatımına göre rasyonel değerlendirilmelere tabi tutulamayan deliliği nedeniyle "işlemeyişi"; kısacası "Film Folly"e özgü yıkıcılığı olacak.

"Kıyamet Öyküleri"nin işlemeyişi, "olmamış" gibi duruşu, projenin fazlalıklarla dolup taşması kadar olay örgüsü ve özdeşleşme açısından izleyiciyi dışlayan, hikaye anlatımına dair geleneksel algılayışlara bel bağlamayan yapısından da kaynaklanıyor. "Kıyamet Öyküleri" Kuleshov, Pudovkin gibi isimlerle özdeşleşebilecek kurgu anlayışının anti-tezi gibi: Birbiri ardına gelen görüntüler/sahneler, öncesinde veya sonrasındaki sahnelerle anlam yaratmak adına nadiren ilişkiye giriyor. Metin olmadan görüntüler bağlam dışı kalıyor. Planları anlamlandıran, akabinde gelen plan değil ses oluyor. Yönetmenin ilk filminin aksine buram buram sinema kokan bir dünyanın içine değil video çalışmalarının içine girer gibi oluyoruz. Sinemaya dair dramatik alışkanlıklarımızı tersine yöneltiyor "Kıyamet Öyküleri". Ne de olsa karanlıkla değil arka-planları aydınlıktan patlatıp görüş açısını kısıtlayarak bir kara filme dönüşmeye çalışan; T.S. Eliot'ın dizelerindeki "patlama" ve "sızlanma"nın yerini tersine çeviren bir filmden bahsediyoruz. Bir "Film Folly"yi yıkıcı kılan, zamanın dramaturjik geleneklerine olan tersliğiyse "Kıyamet Öyküleri"nin değeri ancak buradan hareketle ortaya çıkacaktır.

SOUTHLAND TALES ✪✪✪◖

Yönetmen: Richard Kelly. Oyuncular: Dwayne Johnson, Seann William Scott, Sarah Michelle Gellar, Mandy Moore, Justin Timberlake, Nora Dunn, John Larroquette, Ling Bai, Miranda Richardson, Kevin Smith. Senaryo: Richard Kelly. Görüntü Yönetmeni: Steven B. Poster. Kurgu: Sam Bauer. Müzik: Moby. Yapım Tasarımcısı: Alec Hammond. Yapımcı: Bo Hyde, Sean McKittrick, Kendall Morgan, Matthew Rhodes. Dağıtımcı: Bir Film.

Yapım: ABD, Fransa, Almanya (2006). Süre: 145 dk.

Gösterim Tarihi: 4 Nisan

BAKIŞ AÇISI TAMER BARAN tamerbaran@gmail.com

Görme farklılıkları üzerine

"En gerçek" sandığımız şeyler bile "yapılmış" olabilir.

Hiçbir şey göründüğü gibi değildir. "Bakış Açısı" bu cümleyi çeşitli kereler düşünmemizi sağlıyor: Örneğin Ajan Barnes meydana bakan odalardan birinde tülün kıpırdadığını görünce orada biri var sanıyoruz, sonra açık unutulmuş bir vantilatörün perdeyi oynattığı bilgisi geliyor. Film ilerliyor, bu kez de terörist grubun lideri Suarez'in uzaktan kumanda ederek o vantilatörü çalıştırdığını görüyoruz, amacı Barnes'ı meşgul etmekmiş…

Seyirci defalarca ters köşeye yatıyor, sonunda pes ediyor, filmin sunduğu gerçekliği almaya hazır hale geliyor.

Zaten ilk kısım, gerçekliğin sunulma biçiminin seyirciye anımsatılmasına ayrılmış: TV'de izlediğimiz her haber, gerçekliğin belli kısımlarının kaydedilmesi ve tekrar düzenlenmesiyle oluşuyor, farklı biçimde düzenleyerek aynı görüntülerden (aynı gerçeklikten) farklı anlam çıkarılmasını sağlamak mümkün. Film tam olarak bunu yapacağını, çünkü gerçeğin algılanma ve aktarılma biçimleriyle ilgilendiğini ilk dakikalarında açıkça belirtiyor.

İlk bölümünde film, seyircinin TV haber programı yapımcısı Rex'le özdeşleşmesi ve -hep olduğu gibi- gördüklerini "gerçekmiş gibi" izlemesi için elinden geleni yapıyor, ama o bölüm bittiğinde, gösterdiği her şeyi başa sarıyor ve bu kez Barnes'ın bakış açısıyla izletiyor. Bu ikinci kısmı izlerken artık seyircinin Rex'le özdeşleşmesine imkan yok. Dolayısıyla film, tam 6 kez bir gerçeklik oluşturuyor ve yıkıyor, böylece seyirciyi alt üst ediyor (en azından filme "direnmeyen" kişileri).

Üstelik aynı olayı 6 ayrı "görme noktası"ndan, Rex, Ajan Barnes, İspanyol sivil polis Enrique, Amerikalı turist Howard, Başkan Ashton ve teröristlerin "ana kahraman" olduğu 6 ayrı kısa film gibi izletiyor ("Tanrısal" denen genel bakış açısıyla kotarılmış yedinci film her şeyi toparlıyor)…

Özdeşleşmenin kurulup yıkılması şart çünkü filmi gerçekleştirenler tüm ana karakterlere eşit mesafede durmayı yeğlemiş ve bu tavrın gereğini yerine getirmişler. Diyelim ki Enrique'in ana kahraman olduğu bölümde, diğer kahramanlar da dahil olmak üzere herkes ve her şey "Enrique'in filmi"ne hizmet ediyor.

Aynı hikayenin örneğin sadece Barnes'ın kahraman olduğu bir

öyküleme tekniğiyle anlatılabileceği belli. Öyle yapılmış olsa, diyelim ki Howard'ın ifadesi alınırken onun gördükleri geriye dönüş sahneleriyle verilse (yani daha sıradan bir film yapılsa) filmi gerçekleştirenlerin işi çok kolaylaşırdı: Örneğin Ashton'ın vurulmasını, meydanın değişik bölümlerine 8-10 kamera yerleştirerek çeker, böylece aynı sahnenin değişik açı ve/veya objektifle çekilmiş 8-10 görüntüsünü elde eder, ve bunları kurguda kullanırlardı (tüm büyük bütçeli filmler böyle yapar zaten). Büyük ihtimalle bu durum Salamanca'daki Plaza Mayor'un bir benzerinin Meksika'da inşa edilmesi gibi masraflardan da kurtaracaktı yapımcıları. Fakat böyle yapsalardı, ayrı açılardan da görünse hep aynı şey oynayacaktı perdede (bir golün farklı açılardan yinelenmesi gibi).

"Bakış Açısı"nda ise her seferinde farklı görüntü var. Sadece açı değil; ışık, objektif, kullanılan film, kamera hareketi vb unsurlar farklı kılınarak, birbirinden değişik planlar elde edilmiş, seyirci üzerinde birbirinden farklı etkisi olan planlar… Örneğin Başkan'ın meydana girdiği anı içeren sahnelerde, onu alkışlayan kalabalık her seferinde aynı; ama o kişileri, seyircinin Ashton'ın başrolde olduğu bölümde sevimli, sevgi dolu, Barnes'ın gözünden gördüğünde ise şüpheli, tehditkar algılaması sağlanmış (o karakterlerin gerçekliği öyle olduğu için), hatta oyuncular kahraman ya da yan karakter olmalarına göre her seferinde farklı oynatılmış.

Filmin yaptığı en büyük hizmet de bu: Görme hakkında düşünmemizi sağlıyor ki bu da bizi gerçeğin ne olduğu sorusuna götürüyor: Yarın akşam TV'de ana haber bülteninde Başkan Bush'un suikaste uğradığını görürsek, belki de kendisinin değil, dublörünün öldüğü geçmeyecek mi aklımızdan? Bir sonraki Bin Ladin videosunda, ekranda tehditler savuran kişiye bakarken onun belki de bir oyuncu olduğunu, Bin Ladin diye birinin belki de var olmadığını düşünmeyecek misiniz? "Wag the Dog-Başkanın Adamları"nda anlatıldığı gibi, aynı işlemleri uygulayarak, film yapar gibi TV haberi yapılabildiğini, dolayısıyla haber sandığınız şeyin "kurmaca" olabileceğini…

Yönetmen Pete Travis'in filmin her anında, az sonra bu izlenimi kıracağını bile bile, o plan alabildiğince gerçek görünsün diye bunca uğraşmasının nedeni de bu: "En gerçek" sandığımız şeyler bile "yapılmış" olabilir.

Tüm o "yapılmış" şeyleri aşıp "gerçeğe" ulaşması için insanın, kendi "bakış açısını" terk etmesi, filmdeki 7. bölüm gibi Tanrısal bakış açısına ulaşması gerek (Filmin orijinal adının vurgu yaptığı "üstünlük noktası" orası)... İşte o zaman gerçekte anlatılan hikayeye nüfuz edilebilir…

Ve bu da filmi gerçekleştirenlerin durumunu anlamamızı sağlar: Gerçekliği algılayış ve kabulleniş biçimine bu kadar darbe indirdiğiniz bir seyirci kitlesini rahatlatmadan salondan çıkaramazsınız (bu yüzden filmin son 15 dakikası adeta klişe üstüne klişe yığılıyor ve tüm "kötü"ler cezasını buluyor), bu ödünü verdiğiniz anda da, "farklıymış gibi görünen bir gişe filmi" damgası yersiniz.

Ama hiçbir şey göründüğü gibi değildir…

VANTAGE POINT

Yönetmen: Pete Travis. Oyuncular: Dennis Quaid, Matthew Fox, Forest Whitaker, Bruce McGill, Edgar Ramirez, Said Taghmaoui, Ayelet Zurer, Zoe Saldana, Sigourney Weaver, William Hurt. Senaryo: Barry Levy. Görüntü Yönetmeni: Amir M. Mokri. Kurgu: Stuart Baird, Sigvaldi J. Karason, Valdís Oskarsdottir. Müzik: Atli Örvarsson. Yapım Tasarımcısı: Brigitte Broch. Yapımcı: Neal H. Moritz. Dağıtımcı: WB.

Yapım: ABD (2008). Süre: 90 dk.

Gösterim Tarihi: 4 Nisan

SİNEMADAN ÇIKMIŞ İNSAN

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ NOTLARI

27 yıllık dost...

İstanbul Film Festivali ile birlikte büyüyüp şekillendik. Ben ondan 11 yaş büyüğüm. Ama o olgun bir çocuktu… Beraber yürüdük… Mutsuzluğuma, ilk aşkıma, ilk maaşıma, ilk şiirime, evliliğime, kızımın doğumuna, acılanma, kavgalanma, sevincime, kayıplanma, umutlanma tanıklık yaptı. Hep yanımdaydı. Bu yıl yine yepyeni filmler getirmiş gelirken. Ben de her sene olduğu gibi, bütün zamanımı ona ayırdım. Eşimi, kızımı az görüp özlemeyi, işlerimi aksatmayı, çok sevdiğim evimi otel gibi kullanmayı, yemek alışkanlığımı değiştirmeyi, uykusuz kalmayı, dostlanma vakit ayıramamayı göze alarak. Bu satırları yazarken, o şehre geleli henüz bir hafta olduğunu belirtmek isterim. Otuzu aşkın film izletti bana. Daha geride izleyecek çok film var. İstanbul'un güzelim ilkbaharını, film aralarında yaşayarak güçlü bir dostluğu demliyoruz yeniden… Ben de, bana anlattığı, izlettiği yeni öykülerden bazılarını sizlerle paylaşmak istedim. Festivalin açılış filmi **"Karamel"**, Beyrut'ta geçen sıcacık bir hikâye. Lübnanlı beş kadının öyküsü. Güzeller güzeli yönetmen-aktris Nadine Labaki'nin ilk uzun metrajı, kadına sunulan bir saygı duruşu. Lübnan'ın modern yapısına dikkat çeken insancıl bir film. **"I'm Not there"**, Bob Dylan'ın dünyasına ilginç bir yolculuğa çıkarıyor izleyeni. Altı oyuncu Dylan'ı canlandırıyorlar. Ağırlık, Cate Blanchett'ta. Sanatçıyı kendisi kılan, yaşadığı dönemin ayrıntıları… **"Özel Tim"**, Costa Gavras başkanlığındaki Berlin jürisinin çok tartışılan kararıyla 'Altın Ayı' kazanan bir film. Ben filmi beğenenlerdenim. Üzerinde uzun uzun konuşulabilir. Çok sahici, çok net, çok içeriden… Kendi yerine gelecek insanı seçmenin öyküsü. Fonda ise, içinde bulunduğu ülke ve Rio'nun favelaları (gecekondu mahalleleri) duruyor. **"Eski Davulcu"**, cuk oturmuş, tabu deviren, sert, başarılmış, tavizsiz, şaşırtıcı, iyi bir film. Handikaplı yitik insanlar, sonra hijyen bakanının kızı, o anne, kişisel yok oluşlar ve içinde nefes alıp verdiğimiz kocaman cehennemin resmi. **"Ebeveynler"**, İzlanda'dan gelen hoş bir sürpriz. **"Çocuklar"** ile birlikte bir ikili oluşturuyorlar. Her ikisi de, insan ruhunun ve kuzeyin kapkara yol haritası. İzolasyon, yabancılaşma, sevgisizlik, şefkat arayışı, daha neler neler… **"Yetimhane"**, gece yarısı filmi. İspanyol yapımı, hayalet öykülerini, sevgi, fedakârlık ve anlayış kavramları etrafında gezdirip, annelik zor zanaat dedirtiyor. Wes Anderson'un yeni filmi **"The Darjeeling Limited"**, yine çok zeki ve çok sıcak. Üç kardeşin, aslında bütün bir insanlığın öyküsü… Ait olmak, birlikte kalabilmek ve hayat ile ölümün kelime anlamları dışında ne olduğu ile ilgilenen rengârenk bir şiir. **"Vahşi Zarafet"**, bildiğiniz gibi değil. Çok zor, çok güç bir şey yapıyor. Üstelik yürüdüğü tekin olmayan bıçak sırtında asla basite kaçmadan, yürekli ve doğru anlatıyor öyküsünü.

"Düşüş"

ANNEMLER TATİLDE

Şiribim, şiribom…

1970'de Brezilya'dayız. 1964'yapılan askeri darbe, en baskıcı günlerini yaşıyor. Ülkedeki askeri diktatörlük 'kurşun yıllar' olarak anılan bu dönemde, Brezilya'ya acı, işkence, zulüm, ölüm dolu günler yaşatıyor. 10 yaşlarındaki Mauro ve ailesi de bu acılardan paylarını alıyorlar tabii… Mauro'nun devrimci anne ve babası, küçük çocuğu, 'tatile gidiyoruz' diyerek Yahudi mahallesinde yaşayan dedesine bırakıp, uzaklara gidiyorlar. Babası ona, yakında başlayacak olan Dünya Kupası'nın ilk maçında döneceklerini söylüyor. Mauro'nun dedesi, o gün kalp krizinden ölünce, Mauro bir başına kalakalıyor. Dedesinin yan komşusu olan yaşlı Sholomo ve diğer komşular küçük çocuğa sahip çıkıyorlar. Meksika'da düzenlenen dünya futbol şampiyonası başlarken Mauro, beyaz Volkswagen'leriyle tatilden dönecek anne babasını bekliyor. Bu arada hayatına giren yeni insanlar, yaşlı Shlomo'nun dostluğu, yaşadığı, tanıklık ettiği acılar, hayal kırıklıkları onu büyütüyor, olgunlaştırıyor. Brezilya, sırasıyla Çekoslovakya, İngiltere, Romanya, Peru, Uruguay ve nihayet finalde İtalya'yı yenerek dünya kupasını üçüncü kez kazanıyor. Bu, 'Juliet Rimes' olarak bilinen kupaya sonsuza dek sahip olmak demek. Kaleci Felix, kaptan Carlos Alberto, Jairzinho, Tostao, Rivelino ve efsane isim Pele, ülkelerine kupayı kazandırıyorlar ama kaybeden yine Brezilya oluyor. Askeri dikta, yaşattığı acılara, yenilerini eklerken sokaklardaki kutlamalar hayal kırıklıklarına karışıyor. Mauro, etrafındaki yığınla acıyla, burnunu pencereye dayamış beyaz Volkswagen'i gözlüyor hâlâ… Berlin'de Altın Ayı için yarışmış film, son derece insani ve dokunaklı. Ülkesinin, dünyanın, dönemin gidişatının gerçekçi portresi, başarılı yönetmen Cao Hamburger'in güçlü anlatımıyla sıcacık, unutulmaz bir öyküye dönüşmüş. Ülkemizde Gökben'in seslendirdiği sevilen şarkı "Şiribim, Şiribom", orijinal yorumuyla içli bir nostalji yaratıyor bir de. Bu, eski Yahudi halk şarkısı eşliğinde, bizde 70'li yıllara dönüyoruz. Ortak acılar, ortak neşeler, hayal kırıklıkları, umutlar geliyor aklımıza. Anlatılmaz hüzünleniyoruz. Islıkla eşlik ediyoruz şarkıya…

Murat Erşahin
murat.ersahin@superonline.com

"Eski Davulcu"

Gerçeklere sadece değip geçmiyor. Onları tespit ediyor. Kapkara bir itiraf… **"Kırmızı Balonun Yolculuğu"**, bir röntgen filmi gibi… Hayatın bu denli içinde olmak. Tayvanlı usta Hou Hsiao-Hsien, Paris'in ruhunu yakalamış. Albert Lamorisse'nin 1956'da çektiği ve benim sinemada izlediğim ilk film olan kısa metraj şaheserinden esinlenmiş. O devrimden yola çıkmış yapım, küçük bir çocuğun, annesinin, Çinli bakıcı kızın, piyano akortçusunun, komşuların ve bütün Paris'in öyküsünü kırmızı bir balonun tanıklığında anlatıyor. Her şey, olduğu gibi… Çok iyi bir film. **"Düşüş"**, belki de sinema tarihinin en başarılı çocuk oyuncusuyla tanıştırıyor bizleri. On yaşındaki Romen aktris Catinca Untaru, eksik dişleri ve inanılmaz sevimliliğiyle, perdedeki görsel zarafetin önüne geçiyor. Meselesi ve öyküsü pek bir şey söylemese de, rengârenk tablo sahneleri ve hayal gücüne saygı sunan kareleriyle izleyicisini mutlu eden bir işe imza atmış Hintli Tarsem Singh. **"Into the Wild"**, Sean Penn'in artık iyi bir yönetmen olduğunun somut kanıtı. İnsanı yok eden çılgın sistemin sunup sunacaklarını reddedip, geldiğimiz yere, doğaya dönüş. Gerçek bir öykünün, dokunaklı, lirik ve meseleli filmi. **"Savage Ailesi"**, kapitalizmin, yalnız, umutsuz, sevgisiz, tek tip insanlarla dolu ailelerinden birini beyazperdeye taşıyor. Felsefenin ve kültürün değiştiremeyeceği hayatlar. Yok olmanın eşiğinde durup dikilen insan. Olabildiğince gerçekçi, acıtan ve dosdoğru bir öykü. **"Karanlığın Gölgesinde"**, Denys Arcand'ın "Amerikan İmparatorluğu'nun Çöküşü" ve "Barbarların İstilası"nın ardından üçlemesine son noktayı koyduğu filmi. Montreal'de, medeniyetin göbeğinde, yani faşizan, yok edici bir sistemin tam ortasında, hayatla başa çıkabilmek için fantezilere sığınan bir kahramanın öyküsü. Hepimizin, insanlığın öyküsü. Kaçıp kurulan yeni hayatta ışıklı, havadar bir verandaya oturup tek başına önündeki tabakta duran elmaları soymak yaşamak. **"Barselona (Bir Harita)"**, usta Katalan yönetmen Ventura Pons'un faşizmin insana ettiklerinin hikâyesi. Pons yine olanca insancıllığı ve samimiyetiyle bize bizi anlatıyor. **"Düello"**, son derece matrak bir Takashi Miike filmi. Japon westerni, "Kill Bill"e selam duruyor. Tarantino konuk oyuncu ve sahneler çok yaratıcı. Dönem filmleri ve etnik western kırması, sınıfı geçiyor. **"Kadın Gibi Geçti"**, ne yaptığını bilen bir Norveç sürprizi. Aşk ve kadın bilmecesi, erkek gözüyle etüt ediliyor. Odayı dolaşılmaz hale koyan ve mantığı istila eden sarı şifoniyer çok gerçek. **"XXY"**, Arjantin işi bir cesaret örneği. Zor bir öykü, zor bir mesele. İzleyiciyle mesafesini çok iyi ayarlayan, kandırmayan, düzgün, doğru, net bir sinema. Görülesi bir keşif. **"Bataklık"**, umduğum gibi bulmasam da, karanlık bir yanı olan, çaresizlik ve izolasyon üzerine lineer bir polisiye. Katmanlı bir durum tahlili. "Erlendur" adlı orta yaşı geçmiş, sakatat (kelle) sever, sorunlu dedektif akıllarda kalıyor. **"9.90 YTL"**, reklamcı Fréderic Beigbeder'in ülkemizde de çok satan romanından, "Blueberry" adlı hipnotize westernin yönetmeni olarak tanıdığımız Jan Kounen tarafından çekilmiş modern zamanlara ağıt filmi. Reklam endüstrisinin yok ettiği insanlar ve dünyamız. Yönetmen, meselle ilgili hemen her oluşu, itin anüsüne emanet etmeyi bir borç biliyor. **"Lütfen Başa Sarın"**, nispeten zayıf bir Michel Gondry filmi. Gerçek sinema sevgisi, emek, içtenlik ve sistemin karşısında duran yenik ama onurlu insancıklar. Zeki, absürd ve 'grunge' bir bakış. **"Martin Frost'un İç Dünyası"**na girmeye uğraşmayın. Başarısız bir çaba. Paul Auster, kelimeleri yan yana iyi dizse de, sinema anlamında çok yetersiz. Ne gerek var diyor insan. Bir de, bu ne büyük bir megalomani. **"Define"**, umulandan daha iyi. Bir ilk film, çok iyi oyunculuklar ve Alexander Payne yapımcılığında, yürek ısıtan bir baba-kız öyküsü. Kumsala vuran çıplak Çinli adamlar ve İspanyol altınları… **"Paris"**, olmamış. "İspanyol Pansiyonu" ile sevdiğimiz Cédric Klapisch, turistik bir tanıtım filmi çekmiş sanki. Sırtını oyunculuklara dayayan, duygusal pansuman yapıp, hayat ve ölüm üzerine derin şeyler söylemek isteyen yapım, insanı "Paris"ten bile soğutacak denli tuzak. Marc Caro'nun, dostu ve ortağı Jeunet'ten ayrı, solo çektiği stilize bilim kurgusu **"Dante 01"**, ışık oyunları içinde grafik estetiğe dayalı bir öykü sunuyor. Eli ayağı düzgün. "Solaris" ve "2001: A Space Odyssey"ye öykünen durumlar, gösterişten uzak ama çok iyi düzenlenmiş karelerle sunuluyor. Filmin başında bonus olarak gösterilen kısa deneysel filmi, "Dante 01" zannedip öfleyen püfleyen veya salonu terk eden izleyici, festival tarafından acilen tespit edilmeli notunu düşüyorum. Marc Caro'nun Jean-Pierre Jeunnet ile birlikte çektiği ikinci kısa film olan 1981 tarihli **"The Bunker of the Last Gunshots"**ın leziz bir aperitif olarak sunulması ise gerçek bir sürprizdi. Bu arada salonda bulunan ve kısa bir konuşma yapan, yakından gözlemleme imkânı bulduğum Caro, mütevazı, akıllı, sempatik, iyi bir insan. **"Alexandra"**, daha önce izleme olanağı da bulduğum gerçek bir başyapıt. Sovyetlerden miras Aleksandr Sokurov'un son filmi, monokrom bir bakışla, yıkım içinde yaşanan umutsuz bir barış dileği. Bir daha bir araya gelmesi zor iki yaşlının, tren garındaki çarçabuk ve buruk elvedası yaşadığımız günler… İşte böyle, filmler sürüyor. Festival bir hafta daha benimle. Gördüğünüz gibi 'sinemadan çıkmış insan', sinemadan çıkamıyor… Ama çok mutlu.

"Into the Wild"

Her kaçışın bir sonu var

Amerikalı eleştirmenlerin yerden yere vurduğu "Lady in the Water/Sudaki Kız"ın ardından Night Shyamalan, "Signs/İşaretler" hissi yaratan "The Happening" ile önümüzdeki ay beyazperdeye geliyor.

M. **Night Shyamalan** yeni filmi "The Happening"in çekimlerine başladığından beridir filmle ilgili ortada ne doğru dürüst bir bilgi ne de görüntü vardı. Önce konusunun tüm insanlığı tehdit eden bir doğal afet üzerine kurulu olduğu söylendi. Sonra da bir yol üzerinde terk edilmiş onlarca arabanın yer aldığı karanlık posteri görücüye çıktı. "We've Sensed It. We've Seen The Signs. Now... It's Happening" (Onu sezdik. İşaretleri gördük. Şimdi… Oluyor) şeklindeki tanıtım cümlesi ise akıllara doğrudan "İşaretler"i getirdi.

"The Happening"in ortaya çıkış öyküsü yakın zamana dayanıyor. 2007 başında Shyamalan, Nickelodeon'da yayınlanan animasyon dizisi Avatar: The Last Airbender'ın sinema uyarlamasının hazırlıkları için Hollywood'a gittiğinde büyük stüdyolara The Green Effect (yeşil etki) adını taşıyan yeni senaryosunu sundu. Ancak senaryo ilgi görmedi. Philadelphia'ya geri dönen Shyamalan, senaryosu hakkında yapılan eleştirileri ve yorumları göz önüne alarak senaryoyu yeniden yazdı. The Happening adını alan proje 20th Century Fox tarafından desteklendi, 57 milyon dolar bütçe ayrıldı ve 2007 yazında çekimlere başlandı.

"The Happening"te kıyamet benzeri bir salgından kaçan, araları bozuk bir karı koca ile tanışıyoruz. Alma (Zooey Deschanel) ve fen öğretmeni eşi Elliot (Mark Wahlberg), Elliot'ın yakın arkadaşı Julian'ın (John Leguizamo) kızı Jess'i (Ashlyn Sanchez) de yanlarına alarak bu felaketten kurtulmaya çalışıyorlar. Tabii onlarla birlikte birçok insan da… Çünkü işin ucunda salgına yakalanmak ve intihar etmek var… Filmin kadrosunda Abigail Breslin'in abisi Spencer Breslin'in da adını görüyoruz.

"The Happening"in, yönetmenin önceki filmleriyle hem ortak noktaları hem de farklılıkları var. Korku-gerilim türündeki yapım yine çocuk karakter etrafında gelişiyor, ortada yine büyük bir gizem var; kurtuluş, işaretleri görmekten ve onlara inanmaktan geçiyor. Öncülleri gibi Philadelphia-Pennsylvania'da çekilen "The Happening"in müziklerini her zamanki gibi James Newton Howard yapmış. Shyamalan başrolde Mark Wahlberg'ün oynaması için ısrarcı olmuş hatta bu rolü onun için yazdığını özellikle belirtmiş. Filmlerinde mutlaka kamera önüne geçmesiyle tanınan yönetmenin adı şimdilik oyuncu listesinde yer almıyor. Filmin sürpriz sonla bitip bitmeyeceği de merak konusu. ABD'de ve ülkemizde 13 Haziran'da yani 13. Cuma'da gösterime girecek film, posteri kadar vizyon tarihiyle de sinemaseverlere maruz kalacakları gerilimin sinyalini veriyor.

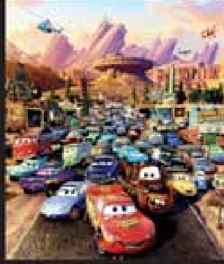

PEK YAKINDA

ÖZEL SEANS

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

CARS 2

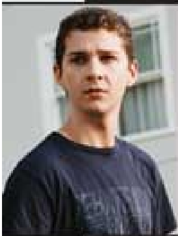

Geçtiğimiz ay Pixar'ın "Toy Story" serisi hazırlıklarını duyurmuştuk. Pixar "Toy Story"den sonra ilk defa bir devam filmine, "Cars 2"ye imza atacak. 120 milyon dolara mal olan "Cars", dünya çapında yaklaşık 462 milyon dolar hasılat elde etmişti. 2007'de Oscar'ı "Happy Feet"e kaptırsa da "Cars"ın devam filminin gişede yine büyük başarı yakalayacağına kesin gözüyle bakılıyor. John Lasseter'ın imzasını taşıyan ilk filmden sonra "Cars 2"yi, Oscar'lı animasyon "Ratatouille"un yapımcısı Brad Lewis yönetecek. Bu aynı zamanda Lewis'in ilk yönetmenlik tecrübesi olacak. Klasik-yeni, çeşit çeşit arabanın çizgi karaktere dönüştüğü ilk filmden sonra "Cars 2"de hangi tip otomobillerin yer alacağını görmek için ise 2012'yi bekleyeceğiz.

ALİ'NİN SEKİZ GÜNÜ

Yeni Sinemacılar'ın kurucularından, "Dönersen Islık Çal" ve "Işıklar Sönmesin"in senaristi ve çeşitli TV filmleri ile dizilerinin yönetmeni Cemal Şan, "Zeynep'in Sekiz Günü" ile başladığı Aşk Üçlemesi'ni tamamlıyor. Bu sene Ankara Film Festivali'nde Fadik Sevin Atasoy'a En İyi Kadın Oyuncu ödülü kazandıran "Zeynep'in Sekiz Günü" yalnızlık, çıkışsızlık, öfke ve tutku temalarını ele alıyordu. Üçlemenin diğer iki filmi olan "Ali'nin Sekiz Günü" ve "Dilber'in Sekiz Günü" de aynı temaları işliyor. Çekimleri İstanbul'da yapılacak olan "Ali'nin Sekiz Günü" tamamlandıktan sonra Mardin ve Erzincan'da "Dilber'in Sekiz Günü" start alacak. Fırat Tanış, Nesrin Cavadzade, Serdar Orçin, Begüm Birgören, Mustafa Üstündağ, Süleyman Atanısev, Necmettin Çobanoğlu ve Macit Sonkan'ın başrollerini paylaştıkları bu iki filmde Yavuz Bingöl ve Mahsun Kırmızıgül de konuk oyuncu olarak yer alacak.

DARK FIELDS

Bu ay Indiana Jones 4'te izleyeceğimiz Shia LaBeouf, ardı ardına yeni projelere imza atıyor. Genç aktörün yeni filmi, Alan Glynn'in 2002 tarihli romanından uyarlanacak olan "Dark Fields". Film, kendisine son derece etkili bir ilaç miras kalan genç bir adamın gerilim dolu maceralarını anlatıyor. "Mrs. Doubtfire", "Hairspray", "The Heartbreak Kid" gibi komedilerin senaristi olarak tanınan Leslie Dixon'ın senaryosunu yazacağı ve yapımcılığını üstleneceği "Dark Fields"ın yönetmeni Neil Burger olacak. "The Illusionist/Sihirbaz" ile hatırı sayılır bir başarı kazanan yönetmenin son filmi "The Lucky Ones" şimdilik yaygın dağıtıma girmedi.

THE SURROGATES

Robert Venditti'nin yazdığı ve Brett Weldele'in resimlediği beş sayılık çizgi roman serisi The Surrogates sinemaya uyarlanıyor. Hikâye yakın gelecekte geçiyor. İnsanlık, izole edilmiş bir yaşam sürmektedir. İnsanlar dış dünya ile ilişkilerini, kendilerini temsil eden, asıllarından da iyi görünümlü robotlar (the surrogates yani vekiller) aracılığıyla sürdürmektedir. Günün birinde bir insan bu sistemi deler ve dışarıdaki hayata adım atar. Bu insan bir polistir ve amacı vekil robot cinayetlerini araştırmaktır. Polisi Bruce Willis'in canlandıracağı filmde Ving Rhames ve Radha Mitchell da rol alacak. "The Surrogates", "Terminator 3: Rise of the Machines" ekibini yani yönetmen Jonathan Mostow ve senaristler Michael Ferris ile John Brancato'yu yeniden biraraya getirecek. 2009 sonunda vizyona girmesi planlanan filmin çekimlerine bu ay başlanacağı tahmin ediliyor.

Hayvanlar firarda!

New York Hayvanat Bahçesi'nin sakinlerinden Zebra Marty dışarıdaki dünyayı merak edip firar edince, arkadaşları Aslan Alex, Zürafa Melman ve Suaygırı Gloria da onun peşinden gitmiş; daha sonra hepsi birden kendilerini Madagaskar adasında bulmuştu. Adadan kaçma planları ise penguenlerin sabotajına uğramıştı. DreamWorks'ün 2005 yapımı animasyonu "Madagascar", dünya çapında 532 milyon dolar hasılata ulaşıp, o yılın en kârlı yapımlarından biri oldu. Bu başarılı animasyonun devam filmi, arayı fazla uzatmadan bu sene sonunda vizyona giriyor. Madagaskar'dan kurtulmak isteyen ve aralarına Maymun Kral Julien ve yardımcısı Maurice'i de katan kahramanlarımız ikinci filmde, sabotajcı penguenlerin yardımını alıyor. Penguenlerin onardığı bir uçak enkazı ile havalanan kafadarlar, bu başarısız girişimin ardından kendilerini bu sefer Afrika'nın ortasında buluyorlar. Burada kendi köklerini keşfedip vahşi doğanın tadını çıkarıyorlar ama Madagaskar'da olduğu gibi yine Central Park'taki evlerini özlüyorlar. İkinci filmde yönetmenlerde ve ana seslendirme kadrosunda bir değişiklik yok.

MADAGASCAR: ESCAPE 2 AFRICA

Hayat fena halde filme benzer

Ben Stiller hep kamera önünde durmayıp zaman zaman yönetmen koltuğuna oturmayı tercih eden aktörlerden. TV yapımlarını saymazsak şimdiye kadar 3 sinema filmi yönetti. "Reality Bites/Gerçekler Acıtır" pek bilinmez ama "The Cable Guy/Başbelası" ve "Zoolander/Zırtapoz" hayli ses getirmişti. Stiller, "Zırtapoz"dan 7 sene sonra yeniden kamera arkasına geçti. "Tropic Thunder", büyük bütçeli bir savaş filminde rol almaya hazırlanırken kendilerini gerçek bir savaşın ortasında bulan bir grup aktörün macerasını anlatıyor. Stiller, filmin senaryosunu Justin Theroux ve Etan Cohen ile beraber yazmış. Bu film aslında Ben Stiller'ın 20 yıllık düşü. Steven Spielberg'ün "Empire of the Sun/Güneş İmparatorluğu" filminde rol alan aktör, çekim günlerinde düşünmüş "Tropic Thunder"ın hikâyesini. Başrolünde Ben Stiller'ın yer aldığı filmde başka kimler yok ki… Jack Black, Robert Downey Jr., Nick Nolte, Matthew McConaughey (Owen Wilson'ın intihar girişiminden sonra onun rolü McConaughey'ye gitmişti)... Hatta Tom Cruise'un kel ve göbekli haliyle bir küçük rolü de var.

TROPIC THUNDER

1 Mayıs'ta festival coşkusu

1–10 Mayıs tarihleri arasında İstanbul, Ankara ve İzmir'de eş zamanlı gerçekleştirilecek olan 3. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nde 25 ülkeden 50 film gösterilecek.

Türkiye ve dünyadan emekçilerin yaşamlarını ve mücadele deneyimlerini izleyicilerle buluşturmak ve ülkemizde işçi filmi üretimini özendirmek amacıyla ilki 2006'da gerçekleştirilen Uluslararası İşçi Filmleri Festivali geleneksellleşme yolunda hızlı adımlarla ilerliyor. Bu sene 3. yaşını kutlayan festival, 'Emeği Gören Kamera, Sokağa Çıkan Sinema' temasıyla emeğin sinemasını salonlardan sokaklara, işyerlerine taşıyacak. Festival bu yıl düzenleyen kurumların sayısının artmasıyla daha da güçleniyor. 3. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali, Halkevleri, Sendika.Org, Sine-Sen (DİSK), Dev Sağlık-İş (DİSK), Birleşik Metal-İş (DİSK), Hava-İş (TÜRK-İŞ), Petrol-İş (DİSK) ve Ses (KESK) tarafından düzenleniyor. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali 1–10 Mayıs tarihleri arasında İstanbul, İzmir ve Ankara'da eş zamanlı olarak gerçekleştirildikten sonra geçen iki yılda olduğu gibi Adana'dan Artvin'e, Bursa'dan Eskişehir'e kent kent süren ve bütün yıla yayılan uzun bir yolculuğa çıkacak.

Gösterimler İstanbul'da Fransız Kültür Merkezi, İtalyan Kültür Merkezi, Beyoğlu Yeşilçam Sineması ve Halkevi İstanbul Merkez Şubesi ile birçok mahalle, işyeri ve sendikada gerçekleştirilecek. Ankara'daki gösterimler ise Ekin Sanat ve Ankara Sanat Tiyatrosu ile yine mahalle, sendika ve işyerlerinde yapılacak. Festival, temasına uygun olarak bu sene mahallelerde, işyerlerinde ve sendikalardaki özel gösterimlerin sayısını daha da arttırmayı hedefliyor. Festival süresince canlı söyleşiler ve paneller gerçekleştirilecek. Festivaldeki tüm gösterimler ve etkinlikler geçen senelerde olduğu gibi ücretsiz olacak.

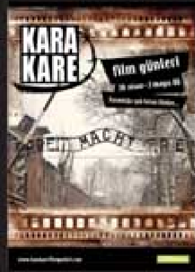

Dostluk ve Yardımlaşma Derneği tarafından hazırlanan "Unutturulanlar" başlıklı belgesel serisinin dördüncü filmi olan "Tariş-Çimentepe-Gültepe Direnişi"nin galası ile açılacak festivalde emekçilerin, yoksulların toplumsal mücadeleleri ve günlük hayatını konu alan, aralarında Bolivya, Venezuela, Küba, El Salvador, Senegal, Finlandiya, İngiltere, Polonya ve Türkiye'nin de bulunduğu 25 ülkeden toplam 50 gösterilecek. Yılmaz Güney ve Şerif Gören'in "Yol"u ve "Endişe"si, Ken Loach'un "Kerkenez-Kes"i, Aki Kaurismaki'nin "The Match Factory Girl-Kibritçi Kız"ı, Erden Kıral'ın "Bereketli Topraklar Üzerinde" adlı yapımı festivalin göze çarpan filmleri.

Kara günler beyazperdede

Yahudi soykırımı konulu filmlerle bu dönemde yaşananlara ışık tutmayı ve Holokost'un unutulmamasını amaçlayan Karakare Film Günleri'nin bu sene üçüncüsü düzenleniyor.

Türk Musevi Cemaati Film Komisyonu, 'Karanlığa Işık Tutan Filmler' temalı Karakare Film Günleri'ni bu sene 30 Nisan - 3 Mayıs tarihleri arasında Maçka Cinebonus G-Mall Sinemaları'nda düzenliyor. Nazi Almanya'sının Avrupa'nın çeşitli yerlerinde fizibilite raporları düzenleyerek, gaz odaları, krematoryumlar inşa ederek kurdukları toplama ve ölüm kamplarında yaşamını yitirmiş milyonlarca insanın anısına düzenlenen ve Holokost hakkında aydınlatıcı filmlerin yer aldığı Karakare Film Günleri'de çoğu yakın tarihli 9 film gösterilecek. Tüm filmler Türkçe elektronik altyazılı olacak.

"Volevo Solo Vivere-Sadece Yaşamak İstiyorum", "Nicholas Winton: The Power of Good-Nicolas Winton: İyiliğin Gücü", "The White Rose-Beyaz Gül", "Mephisto-Mefisto", "Spell Your Name-İsmini Söyle", "Rosenstrasse-Güller Sokağı", "Die Falscher-Kalpazanlar", "Europa Europa-Avrupa Avrupa" ve "Nina's Resa-Nina'nın Yolculuğu" Karakare Film Günleri'de yer alan filmler. "Volevo Solo Vivere", "Nicholas Winton: The Power of Good" ve "Spell Your Name" belgesel türünde yapımlar. İçlerinde bu sene En İyi Yabancı Film Oscar'ını kazanan "Kalpazanlar"ın da yer aldığı programda en dikkat çeken yapım ise ruhunu Nazilere'e satan bir oyuncunun yükseliş ve düşüşünü anlatan bir István Szabó klasiği, "Mephisto".

Sinema ve gerçek iç içe

Kadir Has Üniversitesi'nin bu yıl dokuzuncusunu düzenlediği Türk Film Araştırmalarında Yeni Yönelimler Konferansı'nda 'Sinema ve Gerçek' tartışılıyor. 2-4 Mayıs tarihlerinde Kadir Has Üniversitesi Cibali Salonu'nda gerçekleşecek konferansta 'Türkiye ve Hollywood'un gerçeği aynı mıdır?', 'Sinemanın, gerçeğin tanımlanmasındaki rolü nedir?', 'Kendine has bir üslup ya da yorum "gerçeklik" kavramını tehdit eder mi?' gibi sorulara yanıt aranacak. Panellerden bir bölümünün İngilizce olarak gerçekleşeceği ve simultane tercümenin yapılacağı konferans, önceki yıllardaki gibi makalelere dönüştürülerek kitap halinde basılacak. Ulusal ve uluslararası çok sayıda akademisyen, yönetmen ve araştırmacıya evsahipliği yapacak olan konferans, İsmail Necmi'nin "Bunu Gerçekten Yapmalı mıyım?" adlı film gösterimi ve söyleşisiyle açılacak. Anakonuşmacı olarak Yale Üniversitesi'nden Prof. Dudley Andrew'un katılacağı konferansta ayrıca, York Üniversitesi'nden Prof. Seth Feldman, Belgrad Üniversitesi'nden Prof. Nevena Dakoviç, Carleton Üniversitesi'nden Anwar Massout, Nanyang Technological Üniversitesi'nden Brian Bergen–Aurand ve Kadir Has Üniversitesi'nden Jalal Toufic konuşma yapacak.

Sıradışı bir uyarlama

Brezilyalı ünlü yazar Paulo Coelho, Türkçe'ye Portobello Cadısı adıyla çevrilen son romanı The Witch of Portobello'yu beyazperdeye aktarmak için ilginç bir proje başlattı. Coelho, Experimental Witch-Deneysel Cadı adını verdiği bu projeyle seçilecek 15 kişi vasıtasıyla romanını sinemaya uyarlayacak. Zira roman Athena adlı gizemli bir kadının öyküsünü farklı kişilerin perspektifinden anlatıyor. Deneysel Cadı'nın amacı da bu karakterlerin her birini farklı sinemacıların gözünden, romana sadık şekilde 15 ayrı filmde anlatmak ve birleştirmek. Seçilen filmlere 3000 avro ödül verilecek. Son başvuru tarihi 31 Mayıs. Sonuçlar 25 Temmuz'da ilan edilecek.

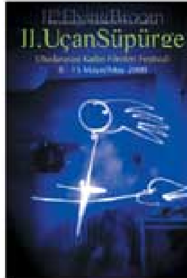
Ayrıntılı bilgi için: http://paulocoelhoblog.com/experimental-witch/

Süpürgeyle uçma vakti

Geçtiğimiz sene onuncu yılını kutlayan Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, bu yıl da yoluna tam gaz devam ediyor. 8-15 Mayıs 2008 tarihlerinde gerçekleşecek olan festivalden sizler için seçtiğimiz on film ve festivalin programından göze çarpanlar için aşağıya buyurun.

MURAT EMİR EREN

Programında genellikle kadın yönetmenlerin filmlerine, kadınların evrensel sorunlarına eğilen filmlere ve toplumsal duyarlılığa sahip yapımlara ağırlık veren Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali bu yıl 11'inci yaşına giriyor. 8 Mayıs Perşembe günü Ankara Devlet Opera ve Balesi (Büyük Tiyatro) binasında yapılacak açılış töreniyle izleyicisini selamlayacak olan festival, ayın 15'ine kadar film gösterimleri, söyleşiler, sergiler ve bir dans gösterisiyle devam edecek. Festivalin açılış gecesinde verilecek olan Onur Ödülleri'yse, her yıl olduğu gibi bu yıl da Türk Sineması'na emek vermiş değerli iki kadın sanatçıya verilecek. İki usta oyuncu Nilüfer Aydan ve Meral Çetinkaya, ödüllerini açılış gecesinde alacaklar ve sanatçıların rol aldığı bazı filmler de festival kapsamında ücretsiz olarak gösterilecek. Festival filmlerinin gösterileceği salonsa Ankara'da sanat filmlerinin tek adresi olan Kızılırmak Sineması olacak. Festivalde yarışma heyecanı da yaşanacak ve "Her Biri Ayrı Renk" bölümünde yer alan yakın tarihli 12 film, "Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği (FIPRESCI) Ödülü" için yarışacak. Anja Salomonovitz'in "Az Önce Oldu", Emmanuelle Cuanu'nun "Çok Mersi", Fransa-İsrail ortak yapımı Shira Geffen ve Etgar Keret filmi "Denizanası", yönetmeni Tamar van den Dop'un sunumuyla gösterilecek olan "Gerçek Aşk Kördür", Sandra Sorgut imzalı "Mutum", Dorota Kedzierzawska'nın son filmi "Ölmek Zamanı", Marion Hänsel'in "Rüzgâr Kumları Kaldırırsa", yönetmeni Lina Chamie'nin sunumuyla "Samanyolu", Arjantinli yönetmen Ana Katz'ın çektiği "Tatilde Yalnız", Hana Makhbalbaf'ın filmi "Utanç", Lucia Puenzo'nun ilk uzun metrajlı filmi "XXY" ve Türkiye'den de Selma Köksal'ın yönettiği "Fikret Bey" festivalin "Her Biri Ayrı Renk" bölümünde yarışan yapımlar... Festivalin bu yılki özel bölümüyse ünlü Fransız yönetmen Chantal Akerman'a ayrılmış. Sinema tarihinin en özgün yönetmenlerinden biri olan Akerman'ı Ankaralı sinemaseverlerle buluşturacak olan festival, yönetmenin daha önce Türkiye'de gösterilmemiş üç filmine yer veriyor. Kendine has mizahı ve eleştirel bakış açısıyla filmlerini unutulmaz kılan Akerman'ın imzasını taşıyan "Jeanne Dielman", "Yarın Taşınıyoruz / Demain on Déménage" ve "Tutsak Kadın / La Captive" filmleri, yönetmenle tanışmak yahut hasret gidermek isteyen sinemaseverlerin ilgisini bekler...

Festivalde İran Sineması'ndan nitelikli örnekler de yer alacak. "Barış Ne Zaman" bölümünde gösterilecek "Hoşçakal Hayat", "Gilaneh" ve Marziyeh Meshkini imzalı "Şaşkın Köpekler"se bu filmlerden bazıları. Ayrıca Kadın Filmleri Festivali, 'barış' temalı bu bölümünü, gelinliğiyle yaptığı barış yolculuğu sırasında ülkemizde hunharca öldürülen Pippa Bacca'ya adıyor ve bu bölümdeki 7 filmle, Bacca'nın yarım kalan yürüyüşüne sinemayla destek veriyor.

Utanç / Buddha Collapsed out of Shame / Hana Makhmalbaf

Mohsen Makhbalbaf'ın kızı Hana'nın çektiği, İstanbul Film Festivali'nde de gösterilen ve birçok festivalden ödülle dönen film, Afganistan'da bir dağ köyünde geçiyor ve altı yaşındaki Baktay'ın öyküsünü anlatıyor: Baktay'ın tek isteği kızlar okuluna gitmektir, ancak, bu yolda, yoksulluk ve savaş oyunları oynayan erkek çocuklar gibi çok güçlü engelleri aşması gerekecektir.

XXY / Lucía Puenzo

1973 doğumlu genç yönetmen Lucia Puenzo'nun ilk filmi "XXY", çift cinsiyetli bir çocuk olan Alex'in öyküsünü anlatıyor. Annesi ve babasıyla birlikte, Arjantin'den, Uruguay'ın küçük bir balıkçı kasabasına taşınan 15 yaşındaki Alex'in sakin yaşamı, ailesinin zengin arkadaşlarının yeniyetme oğullarıyla birlikte ziyarete gelmeleriyle bir değişime uğrayacaktır... Puenzo, kendisine Cannes Film Festivali Eleştirmenler Haftası'nda Büyük Ödül kazandıran bu ilk filminde cinsel kimlik ve toplumsal roller üzerine başarılı bir çalışma gerçekleştiriyor.

Lady Chatterley / Pascale Ferran

D. H. Lawrence'ın "Lady Chatterley'in Sevgilisi" adıyla ülkemizde de yayımlanan, daha önce defalarca sinemaya uyarlanmış romanı, ilk kez bir kadın yönetmen tarafından, Pascale Ferran imzasıyla sinemaya aktarıldı ve ortaya son derece başarılı bir yapım çıktı. 2007 Cesar Ödülleri'nde En İyi Film ve En İyi Uyarlama Senaryo dahil tam beş ödül birden kazanan film, başrol oyuncusu Marina Hands'e de çeşitli festivallerde ödül getirdi. Bir Lady ile bir koru bekçisi arasındaki tutkulu ilişkiyi anlatan "Lady Chatterley", savaş sonrasının yozlaşmış ortamında bir kadının bedeniyle ve bir erkekle kurduğu saf ilişkiyi etkileyici bir görsellikle anlatıyor.

Jeanne Dielman / Chantal Akerman

23 Quai du Commerce, 1080 Bruxelles adresinde ikamet eden Jeanne Dielman'ın tekdüze yaşamına, kişisel küçük trajedilerine kamerasını çeviren Chantal Akerman, ortaya toplumsal yalnızlık, parçalanma, yabancılaşma gibi temaların ağır bastığı son derece ağır başlı bir film koyuyor. Üç saati aşan süresiyle seyirciden sükunet ve sabır isteyen Jeanne Dielman, gösterime girdiği dönem övgüye boğulmuş ve birçok yayın organında başyapıt ilan edilmişti. Festivalde üç filmiyle yer alacak yönetmen Akerman'nın diğer iki filmini görme şansınız olmasa bile en azından "Jeanne Dielman"ı perdede izlemenizi hararetle öneririz...

Şaşkın Köpekler / Sag-haye velgard / Marziyeh Meshkini

Daha önce "Kadın Olduğum Gün" filmiyle karşımıza gelen Marziyeh Meshkini'nin (ya da Marziyeh Makhbalbaf) imzasını taşıyan 2004 yapımı Iran filmi "Şaşkın Köpekler"de, ne yatacak yeri, ne de onlarla ilgilenecek bir akrabası olan üç Afgan kardeş, hapiste bulunan annelerini görebilmek için güç bela hapishaneye sızmayı deniyor. Başarılı olamayan çocuklar, bir suç işleyip hapishaneye girmek, bu yolla dışarıdaki zor yaşamdan kurtulmaya çalışıyorlar...

Masamdaki Melek / An Angel At My Table / Jane Campion

Avustralyalı ünlü yönetmen Jane Campion'ın, 1990 yapımı ikinci uzun metraj filmi olan "Masamdaki Melek", Yeni Zelandalı yazar Janet Frame'in yokluk içinde geçen çocukluğundan, yanlışlıkla şizofreni tanısı konularak akıl hastanesine kapatılmasına ve sonunda edebiyatta uluslararası üne kavuşmasına kadar uzanan trajik yaşamöyküsünü anlatıyor. Film, çekildiği dönemde Amerikan Bağımsız Ruh Ödülleri'nde de En İyi Film Ödülü kazanmıştı.

Savage Ailesi / The Savages / Tamara Jenkins

Amerikalı bağımsız yönetmen Tamara Jenkins'in imzasını taşıyan film, modern çağın aile ilişkilerini masaya yatırıyor. Jenkins, filminde Wendy ve Jon Savage adlı iki kardeşin, sağlık sorunları yaşayan babalarıyla ilgilenmeye mecbur kaldıktan sonra yaşadıkları deneyimi ve dönüşümü konu ediyor. Başrol oyuncuları Laura Linney ve Philip Seymour Hoffman'ın başarılı performanslarıyla da dikkat çeken yapım, En İyi Özgün Senaryo ve En İyi Kadın Oyuncu (Laura Linney) dallarında Oscar'a aday gösterilmişti.

Ölmek Zamanı / Pora umierac / Dorota Kedzierzawska

Polonyalı yönetmen Dorota Kedzierzawska, büyükannesinin anısına çektiği bu filminde, yıllar boyu ayakta kaldıktan sonra, eski güzelliğini yitiren ahşap bir köşkün yaşlı sahibesi Aniela'nın öyküsünü anlatıyor. Başrolünü, Polonya'nın 91 yaşındaki efsanevi aktrisi Danuta Szaflarska'nın oynadığı filmde Aniela'nın, hayatının bu son demindeki iç hesaplaşması perdeye yansıyor. Yönetmen Kedzierzawska filmi Danuta Szaflarska'nın rol alması için, özellikle onu düşünerek kaleme almış.

Pastacı / Waitress / Adrienne Shelly

Hal Hartley filmlerindeki oyunculuk performanslarıyla sinema kariyerine başlayan ancak sonradan yönetmen olarak da bağımsız sinema dahilinde kayda değer filmler ortaya çıkaran genç sanatçı Adrienne Shelly, 2004 yılında, henüz 30 yaşındayken öldürülmüştü. "Pastacı" ise onun son filmi olmuştu ve kendisi filmin gösterime girdiğini görememişti. Shelly anısına festivalde gösterilen film, kocasının baskılarından sıkılan ve en büyük hayali garsonluk yaparak biriktirdiği parayla kocasını terk etmek olan Jenna'nın öyküsünü anlatıyor.

Suyun Öte Yanı / Tomris Giritlioğlu

Senaryosunu Feride Çiçekoğlu'nun yazdığı, başrollerindeyse Nur Sürer, Meral Çetinkaya, Uğur Polat gibi isimlerin yer aldığı "Suyun Öte Yanı", Tomris Giritlioğlu'nun ("Salkım Hanımın Taneleri") imzasını taşıyor. İzleyiciye fazla ulaşmamış bir yapım olan "Suyun Öte Yanı"nı perdede izlemek içinse, festival büyük bir fırsat sunuyor ve filmi Meral Çetinkaya'ya verilen Onur Ödülü'nün hürmetine izleyiciyle buluşturuyor. Film 80'li yılların sert politik atmosferinde başı hükümet güçleriyle derde giren ve tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilen Ertan'ın ve arkadaşı Nihal'in hikayesine odaklanıyor...

"Hiçbir yere ait değilim"

Akbank sponsorluğunda gerçekleşen 27'inci Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin en önemli konuklarından biri de, Çingene kültürüne adadığı filmleri ve "Latcho Drom", "Vengo", "Gadjo Dilo", "Exils" gibi üst düzey yapıtlarıyla kendine has bir hayran kitlesi edinen Cezayir asıllı yönetmen TONY GATLIF'ti.

MURAT EMİR EREN

Kimisi herhangi bir filminde yer verdiği bir şarkıdan yola çıkarak buluyor onun izini (Mesela "Vengo"da, Sevilla'nın kenar mahallelerinden kopup gelen Remedioas Silvia Pisa'nın muhteşem yorumuyla dinlediğimiz "Naci en Alamo"dan), kimisi de dışlanmışlığı, linç kültürünü ele alan ve batı medeniyetinin ikiyüzlülüğünü gözler önüne seren "Gadjo Dilo/Çılgın Yabancı"nın yeraltından ilerleyen şöhretini duyup, filme bir göz atmak suretiyle onun hayranlarından biri oluveriyor… Türkiye'deki sinemaseverlerin Tony Gatlif'le tanışmalarıysa 1993 yılındaki İstanbul Film Festivali'ne denk düşüyor. Aynı yıl içinde çektiği "Latcho Drom" filmiyle festivalde yer alan ve filmin bazı sahnelerini de İstanbul'da çeken yönetmen, bu filminde Çingeneler'in dünyanın dört bir yanındaki yolculuğunu belgeliyordu. Ardından "Gadjo Dilo/Çılgın Yabancı" ve "Vengo"yla festival izleyicileriyle buluşan yönetmenin, İstanbul Film Festivali'nde gösterilen son filmiyse "Exils/Sürgündekiler" oldu. Filmlerindeki yolculuk, aidiyetsizlik, vatansızlık temaları ve kendini bir toprağa değil hiçliğe ait hisseden karakterleriyle Gatlif, günümüzün en önemli sinemacılarından biri. Üstelik sadece film dünyasının değil, besteleriyle müzik dünyasının da önemsediği bir sanatçı. Keşfettiği şarkılar, sesler ve yerel sanatçılarla kulağımızın pasını silmekte, bu müzikleri filmlerine adapte etmekte gerçek bir usta.

İstanbul'a geleceğini duyduğumuzda bizlerde büyük bir heyecan yaratan 1948 doğumlu yönetmen, Cezayir'de dünyaya gelmiş ve çok küçük yaştayken Avrupa'ya göç eden ailesiyle birlikte Fransa'ya yerleşmiş. Sanat hayatına tiyatro oyuncusu olarak başlamış. Daha sonra müzisyen, senaryo yazarı ve yönetmen olarak yoluna devam etmiş. Gatlif'in sinema dünyasında parlamasına vesile olan filmse, kendisinin ve tiyatrodaki arkadaşlarının da rol aldığı 1983 yapımı ikinci uzun metraj filmi "Les Princes/Prensler". 25 yıldır kendine özgü tavrından ve sinemasından ödün vermeyen yönetmen, son olarak 2006 yapımı "Transylvania"yla ülkemiz sinemalarına konuk olmuştu.

27'inci İstanbul Film Festivali'nin "FACE/Avrupa Konseyi Sinema Ödülü" jürisinde yer alan Gatlif, bu vesileyle bir hafta boyunca İstanbul'da kaldı. Peki yönetminin İstanbul'a ayak basar basmaz gittiği ilk yer neresi oldu? Büyükşehir Belediyesi ve Fatih Belediyesi'nin "kentleşme" projesi kapsamında yıkılması planlanan Sulukule mahallesi… Önce Sulukule'yi ziyaret edip, bir zamanlar "Latcho Drom"u çektiği sokaklarda çeşitli sivil toplum derneklerinden temsilciler ve basın mensuplarıyla dolaşarak ufak çaplı bir eyleme katılan Gatlif, sonra da Aksanat'ta gerçekleşen söyleşide izleyicilerle buluştu. Burada hem sineması, hem kişiliği hem de Sulukule meselesi üzerine konuşan Gatlif, filmlerindeki samimiyetin ve kaba tabirle "harbiliğin" kişiliğinden kaynaklandığını da bizzat varlığıyla sevenlerine ispatladı.

Sulukule konusundaki fikrini şu sözlerle dile getirdi yönetmen:

"Gadjo Dilo"

"Exils"

"Transylvania"

"Sulukule'yi kentleşme planıyla yıkıp yerine modern bir yerleşim yapmak, bu insanların parasını ödeyemeyecekleri evlere yerleştirerek bir iki sene içinde aslında tümden şehirden gitmelerine, göçebe hayata dönmelerine neden olmaktır. Bunlar Avrupa'da da sıklıkla hayata geçirilen ve başarısız olan projelerdir." Sulukule'nin yıkılmasına karşı düzenlenen eylemlerin belki yıkımı durduramayacağını ancak bir tavır oluşturacağını, bunun da taraf seçmek adına önemli bir davranış olduğunu da sözlerine ekledi.

Gatlif, söyleşinin film çekimlerinde yaşadığı anekdotlar ve sinemacı olarak endişelerinden bahsettiği bölümünde daha çok dışlanmış insanları, toplum dışı karakterleri filme aldığını, çünkü onlara karşı kendisini sorumlu hissettiğini vurguladı. Yine söyleşiden bir not da kendi sinemasını açıklayan kısa bir cümleydi "Amerikan filmlerinin çoğunu bir asansörle 10 kat yukarı çıkarken birine anlatabilirsiniz, benim filmlerim içinse o binanın en az 1000 katlı olması gerekir." Türk Sineması'yla ilgili düşüncesi sorulduğundaysa şöyle cevap verdi: "Sokakta bir sürü genç insan gördüm, bu kadar gencin olduğu bir memlekette elbette bir şeyler olacaktır. Bu sinema için de geçerli."

Aksanat'taki söyleşinin ardından usta yönetmenle özel bir görüşme yapma fırsatımız da oldu. Festival süresince konakladığı The Marmara Oteli'nde gerçekleşen bu buluşmada, önünde birası ve çereziyle gelmemizi bekleyen Gatlif, beyefendi ve neşeli tavrıyla bizleri selamladı. Sohbete başlamadan önce, kendisinin bizler için gerçek bir efsane olduğunu belirttiğimizdeyse tevazu ile gülümseyerek elimizi sıktı. Ustaya ilk önce, neden oyunculuğu bırakıp sinema yapmaya karar verdiğini sorduk. Gatlif şöyle cevapladı: "Çok basit, çünkü tiyatrodan fena halde sıkılmıştım, sürekli aynı şeyi prova edip sergilemek beni sıkmıştı ve tiyatro beni tatmin etmez hale gelmişti. Evde oturup 'oynamayacağım işte' diyerek omuz silkiyordum. Böylece senaryo yazmaya ve sinemaya yönelmeye karar verdim. Hikayem bu açıdan biraz da Yılmaz Güney'e benziyor. Hiçbir zaman onun gibi yıldız bir oyuncu olmadım, ama oyunculuktan yönetmenliğe geçişim onun öyküsüne benziyor."

Tiyatro yaptığı dönemde Gerard Depardieu ile aynı grupta yer aldığını hatırlattığımızda, ünlü aktörle hala görüştüğünü söyledi. Onlar prova yaparken kendisi senaryo yazdığı için Depardieu ona sürekli "Oyuncu mu olacaksın, yazar mı, artık bir karar ver istersen" dermiş meğer.

Gatlif, sinema yapmaya tiyatronun kendisini tatmin etmemesi üzerine başlamıştı. Peki neden sinemasında toplum dışı karakterlere yer verip, onların öykülerini anlatmayı tercih etmişti? "Çünkü ben de onlardan biriydim..." diyor yönetmen bu soruya cevaben ve şöyle devam ediyor: "İçinden geldiğim insanlardı onlar, sokaktaki insanlar, hiçbir yere ait olmayanlar... Benim onların öykülerini anlatmam kişisel bir tavırdı. Bu tavrım hala sürüyor."

Tony Gatlif filmlerini izlerken insan, perdede olup bitenlerin işin başından itibaren çok fazla planlanmadığı, her şeyin film çekilirken doğaçlama biçimde geliştiği hissine kapılır ve Gattlif'in karakterleri ve kamerasıyla çıktığı bu yolculuğa katılmak ister. Bu sebeple de hep merak etmişizdir, ustanın film yapım sürecinin gerçekte nasıl işlediğini... Filmlerinin fikir aşamasından çekim aşamasına nasıl bir süreç geçirdiğini sorduğumuzda tahmin ettiğimiz cevapları alıyoruz. Zira Gatlif, duyduğu bir hikayeyi, rastladığı bir olayı ve aklına esen bir öyküyü film yapmak için yola düştüğünü, senaryo aşamasında filmin müziklerini ve sahneleri birlikte yazdığını, ancak asıl ilgilendiği şeyin yolculuğun ta kendisi olduğunu belirtiyor. Sözkonusu yolculuk sırasında yaşadıklarının bir biçimde perdeden izleyicilere geçtiğini düşünüyor. Onun için yapım sürecinin diğer filmler kadar normal işlemediğini, onlardan çok daha uzun sürdüğünü söylüyor. Bunun üzerine, hazır kendisi de filmlerindeki müthiş müzik kullanımından bahsetmişken, bizleri mest eden "Latcho Drom", "Vengo", "Gadjo Dilo" ve "Exils" gibi filmlerdeki "etnik" müziklerin haricinde, nasıl müziklerden hoşlandığını soruyoruz. Gatlif fazla düşünmeden tek bir isim veriyor: Mercan Dede... Mercan Dede'nin kendisiyle benzer işler yaptığını ve eski melodilerle çağdaş melodileri birleştirdiğini, bu nedenle onun işlerini beğendiğini söyleyen usta, ayrıca Türk Müziği'ni, Türk Müziği enstrümanlarını, klarneti, santuru, kemanı, darbukayı sevdiğini ve haliyle bunlarla yapılan müziği de sevdiğini söylüyor.

Yönetmenin "Latcho Drom" öncesi, ilk dönem filmlerine ulaşmak gerçekten zor. Hazır onu yakalamışken bu filmlerin DVD'lerini piyasaya çıkarmak için herhangi bir girişim var mı diye soruyoruz son olarak; tabii bir de İstanbul'da çekeceği yeni projesinin ne alemde olduğunu... Bu sorulara cevaben bir iyi bir de kötü haber veriyor Gatlif. "Herkes aynı şeyi soruyor, burada bir yapımcıyla tanıştım ve sanırım sonunda o filmleri DVD'ye basacağız ama ne yazık ki yeni filmimi burada çekemeyeceğim, çünkü bu filmi Sulukule'de çekmek istiyorum ama ben filmi çekene kadar muhtemelen Sulukule yıkılmış olacak."

Marc Caro İstanbul'daydı

Fransız sinemacı Marc Caro ilk solo filmi "Dante 01"in gösterimi için 27. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin konuğu olarak İstanbul'a geldi. Yönetmenin Jean Pierre Jeunet'yle birlikte gerçekleştirdiği "Şarküteri" ve "Kayıp Çocuklar Şehri" filmlerine duyduğumuz hayranlığın katmerlendirdiği bir heyecanla hemen harekete geçtik ve usta sinemacıyla bir araya gelip keyifli bir sohbet ettik.

EMRAH KOLUKISA

Jeunet'den sonra ilk filminizi çekmek için neden bu kadar beklediniz?
Herkes aynı şeyi soruyor. Biraz zorunluluktan oldu aslında beklemem. "Dante 01"den önce 2-3 projeye niyetlendim ama galiba Fransa için biraz fazla iddialı işlerdi, onlara bir türlü para bulamadım. Tabii her proje hayatınızdan 3-4 yıl alıyor ve yapamayınca da sinirleriniz bozuluyor. Nihayet ben de küçük bir film yapmaya karar verdim. Tek mekanda geçen, az kişinin olduğu, ki para bulabileyim. "Dante 01" böyle ortaya çıktı.

Jeunet ile çalışırken nasıl bir işbölümü vardı aranızda?
"Kayıp Çocuklar Şehri"ndeki siyam ikizleri var ya, birlikte yemek yapıyorlardı hani, bizi de onlara benzetirlerdi işte ve çok da yanlış değildi galiba bu benzetme. Biz de filmleri 4 elle çekerdik. Ama daha somut olmak gerekirse, Jean-Pierre daha çok oyuncuların yönetimiyle, sahnelemeyle ilgilenirdi, bense daha çok filmin görsel yönüyle, dekoruyla, kostümüyle, makyajıyla. Ama tabii senaryoyu birlikte yazardık, montaja birlikte girerdik. Ben story-bord'ları çizerdim. Tam anlamıyla 4 elle çalışırdık.

"Alien 4" Jeunet ile ayrıldığınız film oldu. Hollywood fikri mi rahatsız etti sizi?
Hayır, hayır. Ona Alien teklif edildiğinde bana geldi birlikte çalışmak isteyip istemediğimi sordu. Ben "elbette" dedim, Alien serisini çok severim. Hemen "canavarı çizerim" dedim, özel efektleri yaparım. Ama sonra anlaşıldı ki benim açımdan bir hayli kısıtlı bir iş olacak. Canavar zaten çoktan tasarlanmıştı.

Geiger tarafından, değil mi?
Evet öyle. Her şey hazırdı. Çok bir şey kalmıyordu bana. Fazla yararlı olamayacağımı hissettim. Elbette karakterlerin ya da kostümlerin tasarımında yardımcı olabilirdim ama çok da yerimi bulamadım. Yoksa çok ilgimi çeken bir projeydi "Alien 4".

Ama ayrılığınız kalıcı oldu.
Jeunet ile yollarımızı ayırmaya "Kayıp Çocuklar Şehri"nden sonra karar verdik. Bu kadar uzun süre birlikte çalışınca bazı kişisel konuları, fikirleri, diğeri hoşlanmayabilir kaygısıyla geriye atıyorsunuz. Jean Pierre'in kendine özgü başka fikirleri vardı ve daha sonra da "Amelie"yi çekti zaten. Bense daha tuhaf, daha fantastik işler peşindeydim. İşte bütün bunları bir kutuda biriktiriyorsunuz ve sonra açıp bakınca kutunun dolduğunu, birşeyler yapma vaktinin geldiğini anlıyorsunuz.

Sizin tarzınız daha fantastik gerçekten de.
Evet. Aslında "Şarküteri"de olsun, "Kayıp Çocuklar Şehri"nde olsun küçük fantastik dokunuşlar vardı, hatta "Le Bunker"de de. Bunlar benden kaynaklanıyordu herhalde ve anlaşılan Jean-Pierre'e nazaran bu kanalda ilerlemeyi ben daha çok istiyordum.

Tarzınızda çizgi roman etkisi de çok baskın.
Elbette, ben zaten çizgi romandan geliyorum. Onlarca yıl çizgi roman yaptım, Metal Hurlant gibi dergilere çizdim. Bu yansıyor tabii filmlerime.

Bitti mi çizgi roman?
Kendim için hep çiziyorum. Bir de yazdığım bazı senaryolar var ki belki onları ileride çizgi roman olarak hayata geçirebilirim. Sinemaya göre çok daha ucuz olur çünkü.

Dante 01 Fransa'da nasıl karşılandı?
Fransa'daki tepkiler beni şaşırttı aslında. İnsanların biraz garipseyeceğini düşünüyordum, çünkü konu, anlatım biçimi vb., çok deneysel. Ama iyi geçti izleyiciye. Çok seven insanlar da var, çok nefret edenler de. Ortası hiç yok gerçekten. Yemek yapmak gibi biraz bu da. Farklı lezzetler denediğinizde, değişik baharatlar kullandığınızda bunu hemen reddeden insanlar olacaktır. Ama bazıları da çok merak edip, ilgilenecektir. Ben daha çok bu tarz izleyiciye hitap ediyorum. İzleyicileri uyarmakta fayda var belki de. "Dante 01" biraz daha, nasıl söylesem, korku değil tabii ama daha karanlık, tuhaf bir film. Komedi değil kesinlikle. "Şarküteri"de çok komik, çok mizahi bir yan vardı. "Kayıp Çocuklar Şehri" de yine ikisinin karışımıydı ama biraz daha garip atmosferlere doğru kayıyordu. Ama burada yönelim çok daha net. Küçük bir mizah olabilir yine, ama çok soğuk, çok kara, çok mesafeli bir mizah.

Türk sinemasını tanıyor musunuz?
Türk sinemasını çok iyi tanıdığımı söyleyemem. Tabii Fransa'da da gösterilen büyük klasikleri biliyorum. Bir de ben tür sinemasına meraklıyımdır. Geçenlerde "G.O.R.A."yı aldım çünkü uzayın, vampirlerin ya da zombilerin farklı kültürlerde nasıl yorumlandığıyla çok ilgileniyorum. Paris'te gösterime girdiğinde "G.O.R.A."yı çok görmek istedim ve bir iki kez sinemaya kadar gittim ama yer bulamadım. Geçen hafta Brüksel'de DVD'sini görünce hemen aldım. Bir de "Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu" varmış galiba.

Evet, ilkini görmüş müydünüz?
Görmüştüm, çok müthiş bir filmdi gerçekten. Bu ikinci ona göre daha az delice anladığım kadarıyla.

ERKEĞİN AĞIRLIK MERKEZİ

Esquire

ISSN 1304 - 8791
MAYIS 2008 / SAYI 5
FİYATI: 5 YTL
KIBRIS FİYATI: 6,50 YTL

MERKEZ

MERAK EDİLENLERİ KONUŞTUK
RAUF DENKTAŞ'LA
EMEKLİLİK HAYATINI
AYŞE ARMAN'LA
DUBAİ GÜNLERİNİ

ÜLKENİN EN ÖNEMLİ
GAZETECİLERİ TERÖR
KIBRIS MESELESİ
KAPATMA DAVASI
VE ERGENEKON İLE İLGİLİ
FİKİRLERİNİ AÇIKLIYOR

EFSANELERDE BU AY
BİR ZAMANLAR SAHALARI
TOZUNU ATAN GÖZTEPE

AKLIMIZI BAŞIMIZDAN ALDILAR
MEMLEKETİN
EN ÇEKİCİ
KARDEŞLERİ
CHANTAL
LORRAINE

İLİŞKİLER ÖZEL
AŞK ACISIYLA
İLK RANDEVUYLA
BAŞA ÇIKMA
REHBERİ

NEFES
KESMEYE
DEVAM
EDİYOR
RACHEL HUNTER

TARİHİN EN STİL 11 ERKEĞİ
VE UZMAN KADRO
SAWYER GİBİ GÖRÜNMENİN
SIRLARINI AÇIKLIYOR

KARAKOLDA BİTEN
DERBİLER

ALAKASIZ AMA GERÇEK
ÜÇ GÜNDE ÖĞRENİLEN
AMA HİÇBİRİMİZİN
HABERDAR OLMADIĞI
DÜNYANIN EN KOLAY DİLİ
ESPERANTO

Mayıs sayısı bayilerde

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

ŞUBAT NİSAN 2008

SİNEMADA SON YAPRAK DÖKÜMÜ

Şimdi güzel güzel İstanbul Festivali'nden ve onun çeşitli sürprizlerinden söz etmek vardı. Ama ah o ölümler..."Nisan ayları öldürücüdür" demişti bir yönetmen... Bahar ise ilkel çağlardan kalma bir sevinçle birlikte, kimi zaman en acı kayıpları da bağrında taşır. İşte Şubat-Nisan aylarında üstüste gelen ölümler ve onların çokluğu karşısında, tekil portreler yerine daha genel bir hatırlama...

Post-modern filmlerin gözboyayıcı yönetmeni

Önce Alain Robbe-Grillet öldü: 18 Şubat'ta... 1922 doğumlu olduğuna göre, 86 yaşında hayata veda etmişti. Matematik ve biyoloji okumuş, kendisini bilime adamayı kurmuştu. Ama Fransız sanatçı, tam otuz yaşında tüm bunları bıraktı, yazmaya koyuldu. Yazdıkları öylesine farklı şeylerdi ki... Adeta modern edebiyatın ilk taşlarını döşüyordu. Ama yalnız değildi: yanıbaşında Samuel Beckett, Nathalie Sarraute, Claude Simon, Marguerite Duras gibi isimlerle birlikte, Nouveau Roman-Yeni Roman denen akımı yarattılar. 10 yıl sonra, bu kez sinemaya atladı, edebiyatta yaptıklarını görsellik alanında yapmak üzere... Yani, yürekli temalar da içeren fantastik ve şiir arası öyküler, çarpıcı sahneler, pervasız bir cinsellik tasviri ve zamanından önce post-modern sayılabilecek bir sinema... İlk filmleri hayli ilgi gördü: İstanbul'da çevirdiği ve bu kente en gizem yakıştıran filmlerden biri olan "L'Immortelle- Ölümsüz Kadın", "Trans-Avrupa Ekspresi", "Yalan Söyleyen Adam", "Cennet ve Sonrası", "Zevkin Hızlanan Temposu"... Ama filmlerinin romanları kadar etki yaptığını söylemek mümkün değil. Giderek çarpıcılığı ve seksi bir dekoratif unsur gibi kullanan filmleriyle, çapkın ve gözboyayıcı bir yaşlı adama dönüşmüştü. 80'ler ve 90'ları birer filmle geçiştirdi. 2006 yılındaysa son filmi olarak kalan ve bu yıl İstanbul festivalinin gösterdiği "Gradiva"yı çekti. İtiraf edeyim: gidip görme arzusu duymadım. 2005 yılında İstanbul Film Festivali'ne gelmiş, bu kenti 40 küsur yıl sonra görmekten çok mutlu olmuş ve benim yönettiğim bir söyleşiye katılmıştı.

Beklenmedik bir kayıp

Anthony Minghella son ölümler içinde en genciydi. 18 Mart'ta ölen sanatçı, 1954 doğumlu olduğuna göre sadece 54 yaşındaydı. İtalyan kökenli ailenin oğlu, genç yaşından itibaren drama ve şarkı besteciliği alanlarına ilgi göstermiş, tiyatroda başarı kazandıktan sonra, 1990 yılında "Truly, Madly, Deeply" adlı duygusal komediyle yönetmenliğe başlamıştı. Bir avuç (tam olarak sekiz) filminden en bilineni, 1996'da tam dokuz Oscar kazanan "İngiliz Hasta" olmuştu. Aralarında en iyi film ve yönetmen heykelcikleri de bulunan... 42 yaşında gelen bu büyük başarının ardından, damgasını taşıyan bir avuç film daha yaptı: genelde edebi eserlere dayanan, senaryoları uzun bir süreç içinde özenle yazılan, kusursuz bir oyuncu seçimi/yönetimi ve titiz bir işçilikle çekilen filmler. Aralarında Patricia Highsmith uyarlaması "Yetenekli Bay Ripley", "Soğuk Dağ", "Breaking and Entering- Hırsız" da bulunan... Son iki filminden biri bir TV yapımıydı, öbürü ise henüz tamamlanmıştı. Kendisi için şöyle demişti: "Kendimi asla bir yönetmen değil, yazdıklarını yönetme fırsatı da bulmuş bir yazar olarak gördüm." En azından üç-dört filmi sanırım hep hatırlanacak.

Fransa'da bir Amerikalı

31 Mart günü, uzun zamandır köşesinde yaşayan, nerdeyse unutulmuş bir ünlü yönetmen öldü: Jules Dassin. 1911 doğumlu olduğuna göre, tam 97 yaşındaydı. Öylesine hareketli bir yaşamı olmuştu ki, aslında apayrı bir yazı ister!... Rus Yahudisi bir ailenin 8 çocuğundan biri olarak ABD'de doğmuş, Harlem'de büyümüş, Avrupa'da oyunculuk dersleri aldıktan sonra tiyatroda çalışmış, ama bir süre sonra oyunculuk yeteneği olmadığını farketmişti. 1930'larda Amerikan Komünist Partisi'ne girmiş, ama sonra "Stalin'in Hitler'le anlaşma imzalaması" nedeniyle partiyi bırakmıştı. 1940'dan itibaren Hollywood'daydı: MGM şirketinde yazarlık, asistanlık derken yönetmenliğe yükselmiş, "Nazi Ajanı", "Fransa'da Buluşma" gibi savaş filmleri yönetmişti. Asıl başarısı, 1947'den başlayarak üst üste çektiği polisiye filmlerle gelecekti: "Brute Force- Kaba Kuvvet", "The

Naked City-Çıplak Şehir", "Night and the City-Gece ve Şehir"... Bu filmlerde ilk kez kamerayı sokağa taşıyarak, New York'u bir set gibi kullanıyor, kentin gündelik yaşamını içerdiği şiddet ve yasadışılık öğeleriyle yansıtıyor ve tümüyle gerçeklere yaslanıyordu. Ancak o sıralarda Amerikan Karşıtı Etkinlikleri Araştırma Komitesi'nin sorgulamaları başladı ve onun eski parti üyeliği gündeme geldi. O, komisyon önünde düşünceleri nedeniyle ifade vermeyi reddedenler arasındaydı: Kazan, Dmytryk gibi şöhretlerin aksine...

Bunun üzerine ünlü Kara Liste'ye alındı ve 1953'de ABD'yi terkederek Fransa'ya yerleşti. Dilini bilmediği bu ülkede zorluklarla karşılaştı, ama 1955'te çektiği "Du Rififi chez les Hommes" ("İnsanlar ve Para" diye çevrilebilir), içerdiği konuşmasız ve müziksiz çekilmiş o görkemli soygun bölümüyle, polisiye sinemada çığır açtı ve sayısız taklidi yapıldı. Cannes'da aldığı en iyi yönetmen ödülü, ona yeni bir kariyerin kapılarını açtı. Hepsi Avrupa'da olmak üzere "Ölmesi Gereken Adam" (bu Kazancakis uyarlaması Türk düşmanı diye nitelenmiş ve bizde yasaklanmıştı), "Kanun" gibi filmler derken, 1960 yılında artık sevgilisi olan Yunan yıldızı Melina Mercouri'yle "Pazarları Asla"yı çekti. O yıl Cannes'da büyük sükse yapan ve Melina'ya ödül getiren film, her yerde büyük başarı kazandı. O da bu yeni dönemini eşini yönetmeye adadı: "Fedra", İstanbul'da çektiği "Topkapı", "Bir Yaz Gecesi 10 Buçukta", "Şafak Vaatleri", "Bir Tutku Rüyası". Ancak "Pazarları Asla" ve "Topkapı"nın başarıları bir daha yinelenmedi. 1980 yılında çektiği "A Circle of Two- İki Kişilik Çember"den sonra çalışmayan Dassin, 60-70'li yıllarda kendisini eşiyle birlikte, askeri rejim altındaki Yunanistan'a demokrasi getirme çabalarına, eşi Mercouri'nin 1994'deki ölümünden sonra ise, onun vasiyeti gereği Partenon'un ünlü Elgin Mermerleri'ni İngiltere'den anavatana geri getirme çabalarına adadı (ama bunu başaramadı). Onu yıllar önce bir kez Selanik festivalinde görüp konuşmuştum. Kıbrıs sorunu dolayısıyla bize kızgındı ve Türkleri diyaloga yanaşmamakla suçluyordu. Ama öylesine yaşlıydı ki artık, tartışmak istemedim. O da Amerikan dönemi ve birkaç Avrupa yapımı filmiyle hep hatırlanacak.

Tür sinemasının aranan yüzüydü

24 Mart'ta Richard Widmark, 5 Nisan'da ise Charlton Heston öldü: Hollywood'un parlak döneminden düşen iki yaprak daha... Bir dönemde öylesine ünlüydüler, üzerlerine öylesine çok yazılmıştı ki, uzun uzun anlatmaya pek de gerek yok. Richard Widmark, 1914 doğumluydu. New York'ta sahne ve radyoda çalışmış, bir film önerisi alınca Hollywood'a taşınmıştı. İlk filmi "Kiss of Death-Ölüm Busesi" onu bir anda yıldız

yaptı. Gerçi rolü kısaydı. Ama manyak biçimde gülen acımasız katil rolü öylesine etkileyiciydi ki... Leonard Maltin bu rolü, 1980'lerin seyircileri için "Mavi Kadife"de Dennis Hopper'in rolüyle kıyaslıyor! Ardından dönemin önemli yönetmenleriyle çalışmaları geldi: Wellmann'la "Yellow Sky", Dassin'le "Gece ve Şehir", Kazan'la ünlü "Sokaklarda Panik", Preminger'le "No Way Out", Fuller'le "Pickup on South Street"... Zamanla tür sinemasının aranan adamlarından biri oldu: özellikle western, savaş ve polisiye türlerde... Western denince en çok "Red Skies of Montana", "Garden of Evil", "Broken Lance", "The Last Wagon", "Warlock", "The Alamo", "Cheyenne Autumn" gibi klasikler hatırlanabilir. Artık kötülerin yanı sıra, hatta daha çok, iyileri oynuyordu. Arada çok farklı karakterler de çizdi: örneğin Stanley Kramer'in bol yıldızlı "Nürnberg Duruşmaları"nda Nazileri suçlayan savcıda çok başarılıydı. 1968'deki "Madigan" adlı polisiyede canlandırdığı hafiye tipini 6 bölümlük bir TV dizisinde yinelemiş ve bizde de oynayan bu diziyle şöhret tazelemişti. 70'lerden sonra çok daha az çalıştı, TV'ye ağırlık verdi. Arada dönüş yaparak sürprizler de yarattı: 1987'de Volker Schlöndorff'un "Yaşlı Adamlar Topluluğu" gibi. 1992'de ise her şeye noktayı koydu.

Görkemli filmlerin unutulmaz oyuncusu

Charlton Heston daha da ünlüydü. 1924 doğumlu oyuncu, 1950'lerin hemen başında sinemaya geçti. Daha ilk yıllarında bir Fransız eleştirmeni şöyle demişti: "O bir axiom'dur (hemen kabul edilmiş gerçek). Başlı başına bir trajedidir o ve hangi filmde oynarsa oynasın, kendi başına bir güzellik yaratır". Bu uzun boylu, yakışıklı oyuncu, ilk gerçek çıkışını 1952 yılında Cecil B. De Mille'in Oscar'lı "Harikalar Sirki"yle yaptı. Ardından Vidor'un kült filmi "Ruby Gentry-Kaza Kurşunu", kimi western ve komediler geldi. 1956'da yine De Mille'in "10 Emir" filminde Hazreti Musa'yı oynadı.. Şöyle diyecekti: "Musa'dan sonra ayakta kalmak kolay değil!" Welles'in ünlü filmi "Touch of Evil-Bitmeyen Balayı", derken William Wyler'in görkemli ve dinsel epiği "Ben Hur"da başrol. 11 Oscar arasından bir oyuncu Oscar'ı da ona düştü. 60'larda Anthony Mann'ın "El Sid", Nicholas Ray'in "Pekin'de 55 Gün", Stevens'in "En Büyük Hikaye", Carol Reed'in "The Agony and the Ecstasy" (Mikelanj rolü) gibi gösterişli filmlerde oynadı. Ama gözde filmleri Peckinpah'ın "Major Dundee" ve Tom Gries'ın "Will Penny"si idi: iki western! Şöyle diyecekti: "Bütün bir kışı zırh giyerek geçirdikten sonra, eğilip bükülebilen bir şeyler giymek ne mutluluk! Yine şu sözler onundu: "Üç aziz, iki dahi ve üç Amerikan başkanını oynadım. Eğer tüm bunlar bir ego sorunu yaratmıyorsa, hiçbir şey yaratmaz!"

1968'de unutulmaz bilim-kurgu "Maymunlar Cehennemi"yle şöhret tazeledi. 70'lerde ise bilim-kurgunun ve de felaket filmlerinin gözdesiydi: "The Omega Man", "Soylent Green", "Deprem", "Airport 75", "Two Minute Warning"... 80'lerde az çalıştı, daha çok oğlu Fraser Heston'un yönettiği TV yapımlarında oynadı. 90'larda kimi sürprizler yaptı: Kenneth Branagh'ın "Hamlet"i gibi. Çabaları 2003 yılına dek sürdü: Alzheimer hastalığı onu tümüyle sahne ışıklarından koparıncaya dek... Gençliğinde Martin Luther King hayranı bir ilerici olan Heston'un, sonraları bireysel ateşli silah kullanma hakkını savunan tutucu bir kampanyanın lideri haline gelip Michael Moore'un diline düşmesi, kaderin garip bir cilvesiydi. Bense onu "Hamlet" için geldiği Cannes 96'da yakından görüp resimlerini çekmenin keyfini yaşamıştım.

Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı

Maceranın adı

değişmedi: INDIANA JONES

20 yıl sonra bir araya gelen Steven Spielberg, George Lucas ve Harrison Ford, "INDIANA JONES ve KAFATASI KRALLIĞI"nda bizleri bir kez daha büyük bir maceraya davet ediyor. Ekibe yeni katılan isimlerse Cate Blanchett, Shia LaBeouf ve John Hurt... İşte yeni fimin 20 yıla yayılan yapım öyküsü ve uzun süre gizlenen yeni maceranın ayrıntıları.

MURAT EMİR EREN

Şimdiye kadar Yahudiler'in kutsal Ahit Sandığı'nı (Kutsal Hazine Avcıları-1981), Hindu inanışına göre kutsal sayılan Sankara taşlarını (Kamçılı Adam-1984) ve en nihayetinde İsa'nın son yemeğinde kullandığı, sonsuz hayat verdiğine inanılan Kutsal Kase'yi (Son Macera-1989) gün ışığına çıkarıp, tehlikeli ellerden koruyan kamçılı adam, şapkalı kahraman, yani Indiana Jones, neredeyse 20 yıl sonra yeniden karşımızda. Şüphesiz heyecanımız büyük, zira Steven Spielberg ve George Lucas'ın yarattığı, Harrison Ford'un unutulmaz performansıyla ölümsüzleşen ve sinemanın gördüğü en eğlenceli maceralardan bazılarına kaynaklık eden seri, birçoklarımız için nostaljik bir değer taşıyor. Popüler sinemada 70'li ve 80'li yılların kült figürlerine doğru bir geri dönüşün yaşandığı şu yıllarda, onun da geri dönmesi pek sürpriz değil. Ne var ki bu geri dönüşlerin bazen çok hayırlı sonuçlar doğurmadığını ve mazideki güzelliklere leke sürdüğünü hepimiz biliyoruz. Indiana Jones'u da, söz gelimi "Zor Ölüm" serisinin dördüncü devam filminde John McLane'i kaybettiğimiz gibi kaybeder miyiz; modern bir devam filmi karaktere yahut bizim karakterle olan ilişkimize halel getirir mi bilemiyoruz. Öte yandan dediğimiz gibi sinemaseverler olarak fena halde heyecanlıyız, çünkü bu filmin çekilmesi için neredeyse 20 yıldır bekliyoruz. Tüm bu fikirler aklımızda dolanırken, evvela, 1989 yılında gösterime giren son "Indiana Jones" filmi "The Last Crusade/Son Macera" sonrasında yeni bir Indy filmi için yapımcı ve hikayenin sahibi Geroge Lucas ile yönetmen Steven Spielberg'in neden bu kadar beklemiş olduğunu açıklığa kavuşturmaya çalışalım.

Henüz ortada Indiana Jones filmleri yokken George Lucas, Paramount stüdyolarıyla üç filmlik bir anlaşma yapmayı başarmış, Steven Spielberg de, eğer bir kez Indiana Jones macerasına başlarsa, tam üç film yöneteceğini bilerek bu işe girmişti. Hatta Spielberg ve Lucas'ın haricindeki bazı kaynaklar, aslında yapılan anlaşmaya göre çekilecek film sayısının üç değil beş olduğunu, ancak ekibin artık başka filmler yapmak için işi tadında bıraktığını, sözleşmeye de "hoşlarına giden bir senaryo bulana dek yeni bir Indy filmi çekmeyeceklerine dair" bir madde eklediklerini söylüyordu. 30'ların ucuz macera ve bilim kurgu serilerine benzeyen ve ana karakteri Indy sayesinde eğlenceli bir egzotik maceraya dönüşen Indiana Jones filmleri, 1981 yılında gösterime giren "Raiders Of The Last Ark/Kutsal Hazine Avcıları"yla başlayıp, ortalığı duman etmek suretiyle, 1984 yapımı "Temple of the Doom/Kamçılı Adam"la devam etmiş, 1989'da gösterime giren "The Last Crusade/Son Macera"yla da sona ermişti. Spielberg, yeni filmle ilgili yaptığı açıklamalardan birinde, üçüncü filmin son film olduğunu izleyicilere belirtmek için, Indiana'nın atıyla batan güneşe doğru ilerlediği bir nevi veda sekansıyla filmi nihayete erdirdiklerini, izleyicinin de bu güzel vedayı kabullendiğini düşündüklerini belirtiyor. Fakat Spielberg, üçüncü film gösterimden kalktıktan çok kısa bir süre sonra Harrison Ford'dan aldığı bir telefonla aslında serinin hayranlarının bu vedayı pek de kabullenemediğini öğrenmiş. Etrafındaki birçok kişinin ve serinin hayranlarının dördüncü devam filmi için tam anlamıyla başının etini yediğini söyleyen Ford, "Eğer hoşumuza giden bir senaryo bulursak, dördüncü bir filmi mutlaka yapmalıyız" diyerek telefonu kapatmış.

İşte o telefonun üzerinden geçen 19 yılda, "Yeni Indiana Jones filmi ne zaman çekilecek ve senaryosu nasıl bir şey olacak" sorusunun cevabı bir türlü yanıt bulamamıştı. Ta ki 2007 yılında Spielberg ve Lucas, David Koepp'in yazdığı senaryoyla sete çıkacaklarını ve yeni filmi çekeceklerini açıklayıncaya kadar...

Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı

Indiana'nın belalıları arasında bu kez Sovyet İstihbarat Birimi'nden ajan Irina Spalko var.

Açıklamayı takip eden dönem, başta dördüncü Indiana Jones filmini yazmaya talip olan senaristler ve uzun bir bekleyişe giren serinin hayranları olmak üzere herkes için sancılı bir süreçti şüphesiz.

Aslında dördüncü film için yazılan, Spielberg, Lucas ve Ford üçlüsünü tatmin edebilecek ilk senaryo 1992 yılında Jeb Stuart tarafından yazılmıştı. Daha önce 1988 yapımı "Die Hard/Zor Ölüm"ü yazan Stuart, dördüncü devam filmi için de kolları sıvamış, özellikle George Lucas'ın en sevdiği filmlerden biri olan 1956 yapımı kült bilimkurgu "Forbidden Planet/Yasak Gezegen"den esinlenerek "Indiana Jones and the Saucer Men from Mars" adlı bir senaryo kaleme almıştı. Senaryoya göre Indy, gönül macerası yaşadığı hanımlardan biri olan araştırmacı Dr. Elaine ile önce korsanların hakkından geliyor, arından Dr. Elaine onu hükümetin verdiği gizli bir görev için terk ediyordu. Elbette meraklı taze Indy de ucundan kıyısından olaya bulaşıyor ve Dr. Elaine'e yardım etmek isterken aniden uzaylıların dünyayı istila ettiği bir maceranın orta yerine balıklama dalıyordu. Bu ana öyküyle yola çıkan filmde, daha önceki filmlerde izlediğimiz karakterler, Henry Jones, Short Round, Marion, Willie ve Sallah da karşımıza çıkacak, kısa süre de olsa filmde boy göstereceklerdi. Ancak 1995 yılında çekilmesi ciddi biçimde gündeme gelen bu proje, Lucas'ın yeni bir "Yıldız Savaşları" üçlemesine hazırlandığı o tarihlerde, ekstradan bir yaratık ve uzaylı istilası filmi çekmek istemeyen Spielberg ve Ford tarafından veto edildi. 90'lı yılların ikinci yarısındaysa, aklında birçok Indiana Jones hikayesi bulunduran Lucas, "Genç Indiana Jones'un Maceraları" adlı bir televizyon dizisini hayata geçirdi. 60'lı yılların ucuz televizyon dizilerini aratmayan bu dizide Lucas, filme çekemeyeceği türden basit ama aklında bir biçimde yer etmiş öykülere yer veriyordu ve projenin sadece yapımcılığını üstleniyordu (Hatta dizinin bir bölümü Türkiye'de geçiyordu ve Haluk Bilginer, Zuhal Olcay, Ahmet Levendoğlu gibi oyuncular da ufak rollerde görünüyorlardı).

Bu gelişmelerin ardından konu beş yıl boyunca kapandı. Indiana serisinin ardından "Jurassic Park"la ortalığı birbirine katan Spielberg, daha sonra "Schindler'in Listesi" "Saving Private Ryan/Er Ryan'ı Kurtarmak" ve "Amistad" gibi ağırbaşlı dramlara ve toplumsal içeriği ağır basan filmlere yönelirken, Lucas da var gücüyle yeni "Yıldız Savaşları" serisinin hayata geçirmeye çalışıyordu. Harrison Ford'un kariyeriyse, "The Fugitive/Kaçak",

Cate Blanch

Serinin iki yeni karakteri Spalko ve Mutt karşı karşıya.

Shia Labeouf

"Sabrina" ve "Air Force One" gibi hitlerle sürüyor, ancak fenomen haline gelecek yeni bir karakterle karşılaşması artık zor görünüyordu. 2000 yılına kadar sessizliğini koruyan üçlüden Spielberg, bir televizyon programında, kendi oğlunun da bu konudaki ısrarlı sorularına cevaben dördüncü filmi çekeceklerini ancak uygun bir senaryo aradıklarını, günün birinde mutlaka bu filmi yapacaklarını söyledi. Bu açıklama hayranları yeniden umutlandırmış, dördüncü filmin çekim aşamasına kadar uzanan yeni bir süreç başlatmış ve yeni filmle ilgili dedikoduları ayyuka çıkarmıştı. Ardından Lucas ve Spielberg, aralarında ünlü isimlerin de yer aldığı birçok senaristle beraber, yeni bir Indy filmi için çalışmaya başladılar. Projeyle ilgilenen isimlerden biri M. Nihgt Shyamalan'dı. Shyamalan, ilk filmin büyük bir hayranıydı ancak dördüncü filmin senaryosuyla ilgili fikirlerini bir türlü toparlayamadığından ve sonunda Lucas'la, Spielberg'i ikna edebilecek cinsten bir senaryo yazamayacağına kanaat getirdiğinden 2002 yılında projeyle alakasını kesti. Daha sonra "Traffic" ve "Syriana" filmlerinden tanıdığımız senarist-yönetmen Stephen Gaghan ile Tom Stoppard devreye girdi, fakat bu ikili de çok geçmeden Indy sevdasından cayanlar listesine eklendi. Şimdiye kadarki süreçte, ciddiye alınan tek senaryoyu kaleme alan isim Frank Darabont olmuştu. Darabont, Ford'un ilerleyen yaşını da dikkate alarak 1950'li yıllarda geçen bir Indy hikayesi yazmış, senaryoya Marion'u da dahil etmişti. Hikayeye göre bu kez de savaş sonrası hayatta kalan Naziler, ellerinden birçok hazineyi kurtaran kahramanımız Indy'nin peşine düşüp onu öldürmeye çalışacaklardı ve bu maceraya efsanevi bir arkeolojik eserin gün yüzüne çıkması da eklenecekti. Spielberg senaryoyu sevmişti ancak Lucas, 1950'li yıllar söz konusu olduğunda Soğuk Savaş'ı ve Sovyetler'i gözardı edemeyeceklerini öne sürerek hikayeyi reddetti. Harrison Ford da, "Schindler'in Listesi" gibi bir filmden sonra Spielberg'in bir daha Naziler üzerine başka bir film çekmemesinin daha doğru olacağını düşünüyordu. "Artık şu Naziler meselesini bir bırakalım" diyerek projeyi o da desteklemedi. Böylece 2005 yılında bu proje de rafa kaldırıldı. Ancak "Genç Indiana Jones" serisinden beri Akator'un Kristal Kafatası hikayesine büyük ilgi duyan Lucas'ın zihninde bir kapı aralanmış oldu. Tokyo'da açılan Disney eğlence parkındaki "Indiana Jones: Kristal Kafatası Tapınağı" temalı bölüm de, yine Lucas'ın ilham kaynaklarından biri olmuştu. Lucas, Kristal Kafatası efsanesiyle, Soğuk Savaş yıllarını

Indiana Jones ve Kristal Kafatası Krallığı

Spielberg, yeni filmde de eski usul aksiyon sahnelerinden vazgeçmemiş.

birleştiren bir öykünün yeni Indy filminde yer alabileceğini düşünüyordu. Lucas'ın yazdığı bu kısa hikaye üzerine çalışan Jeff Nathanson, öyküye son halini vermiş ve ortaya yeni bir senaryo çıkarmıştı. 2006 yılında bu versiyon David Koepp'in ellerine emanet edildi. O sıralarda Harrison Ford da filmle ilgili açıklamalar yapmaya başlamıştı artık; "Eğer 2008 yılına kadar dördüncü film çekilmezse, bir daha hiç çekilemez" diyordu. Bunun üzerine Spielberg nihayet, "Munich"ten sonraki yeni filminin dördüncü Indiana Jones olacağını ilan etti. Filmin senaryosunu, daha önce "Jurassic Park"ta da Spielberg'le birlikte çalışan David Koepp yazacak, başrolde elbette Harrison Ford yer alacak ve filmin yapımcısı yine Paramount ile Lucas Film olacaktı. Nitekim öyle de oldu. Soğuk Savaş döneminde geçen, Indy'nin karşısına Sovyet istihbarat birimini ve MacCarthyizm'i diken bir macerayla kahramanımız sonunda geri döndü. Şimdi filmin uzun süre herkesten gizlenen hikayesiyle ilgili bilinen ayrıntılara göz atalım isterseniz.

Steven Spielberg ve Harrison Ford

Şapkalı kahramanımız Indy, ilerleyen yaşına rağmen rahat durmayıp, küçük çaplı maceralara girişmektedir ve dostu Mac'le birlikte Sovyet ajanların kurduğu bir tuzaktan güç bela kurtulmuştur. Bu olayın ardından arkeoloji derslerine devam ettiği Marshall College'e geri dönen kahramanımız, tam burada huzurlu bir şekilde yaşamına devam edeceğini düşünürken, okul yönetimindeki bir arkadaşından hükümetin onu kovmak için üniversiteye baskı yaptığını, çünkü karıştığı son olaylar sonucunda devlet için şüpheli bir sima haline geldiğini öğrenir. Bunun üzerine okulu terk eden Indy, kasaba dışında yaşayan ve yolunun üzerinde sürekli gördüğü asi bir genç olan Mutt'la işbirliği yapmak zorunda kalacaktır. Zira plana göre Indy eğer Mutt'a yardım ederse, o da profesöre bildiği bir sırrı anlatacak ve ikili belki de dünya tarihinin en önemli arkeolojik keşiflerinden birine, Akator'un Kristal Kafatası'na ulaşacaktır... Mutt ve Indy'den oluşan tuhaf ikili, Peru'nun balta girmemiş ormanlarında efsanevi altın şehrin bulunduğu bölgede ilerlerken, yalnız olmadıklarının farkına varırlar. Peşlerinde, Kristal Kafatası'nı en az onlar kadar isteyen Sovyet ajanlar vardır ve ikilinin inancına göre Sovyetler, gizemli güçlere sahip bu kafatasını bulduğunda, dünyanın başına hiç de iyi işler gelmeyecektir. Sovyet ajan ekibinin başındaysa, güçlü bir rakip olan ajan Irina Spalko vardır...

Bu hikayeyle yola çıkan filmin, Soğuk Savaş dönemini ve Sovyet ajanları nasıl ele aldığı, politik açıdan nasıl bir tavra sahip olduğu merak konusu olsa da, filmin katıksız eğlence için varolduğunu, daha çok dönemin ucuz romanları ve B filmleri baz alınarak yapıldığını gözden kaçırmamak gerekiyor. Üstelik Steven Spielberg'in James Bond hayranlığı dikkate alındığında, Soğuk Savaş döneminde geçen bir ajan hikayesini de bünyesinde barındıran böyle bir senaryoyu çekmek için neden büyük bir heves duyduğunu anlamak zor değil. Hikayede dikkat çeken en önemli noktalarsa, yeni karakterler elbette. Eski filmlerden sadece Indy'nin büyük aşkı Marion'u bünyesinde barındıran film, Indy'nin yardımcısı Mac, arkeolojiye meraklı asi genç Mutt, ajan

Karen Allen bir kez daha Marion rolünde karşımıza geliyor.

Irina Spalko gibi yeni simalarla bizleri tanıştırırken, eski filmlerde ismi geçen ancak yüzü hiç görünmeyen bir karakter de filme sürpriz bir biçimde dahil oluyor ve Marion'un babası, Indy'nin ustası Abner Ravenwood da hikayenin bir noktasında karşımıza çıkıyor...

Yeni yüzler ve yeni bir film, elbette yeni bir oyuncu kadrosu da demek oluyor. Kadrodaki yeni isimlerden ilkiyse, Mutt rolünde karşımıza çıkan Shia LaBeouf... Bu film için boş mukaveleye imza atan ve ne hangi rolü oynayacağını ne de filmde ne kadar rolü olduğunu bilmeden ekibe katılan LaBeouf, Spielberg'in yeteneğine inandığı, bu nedenle "Transformers" başta olmak üzere birçok projede yer alması için destek verdiği parlak bir isim. Genç oyuncu, yeni macerasında Indiana Jones'a eşlik eden asi bir karakteri canlandıracağını öğrendiğinde çok mutlu olmuş. 50'li yılların gençlik ruhunu ve dönemin şartlarını algılayabilmesi, rolüne hazırlanması için de Spielberg ona bir takım filmler verip, ona her birini dikkatle izlemesini söylemiş (Bu filmlerden bazıları The Blackboard Jungle, Rebel Without a Cause ve The Wild One). LaBeouf, projeyle ilgili olarak kendisini en çok etkileyen olayın, Harrison Ford'u ilk kez Indiana Jones kıyafetleriyle gördüğü an olduğunu belirtiyor ve "Yerel havaalanında bir sahne çekiyorduk, birlikte ilk sahnemizdi, aniden karşıma giysileriyle çıktığında, Indiana Jones gözümün önünde gerçeğe dönüştü. Gerçekten inanılmazdı" diyor.

Projeyle ilgili heyecan yaratan bir diğer isimse, Oscar ödüllü aktris Cate Blanchett tabii ki... Blanchett, "Yüzüklerin Efendisi"nden sonra, bir diğer sinema efsanesinde daha yer alıyor ve filmde Sovyet ajan birliğinin lideri Irina Spalko'yu canlandırıyor. İlk kez bir kötü karakteri canlandırdığını söyleyen Blanchett, bunu hem kendisi hem de izleyici için mümkün mertebe eğlenceli kılmaya çalıştığını, karakteri Spalko'nunsa, adeta çelikten yapılmış bir kadın olduğunu ve senaryoda işinin en iyilerinden biri olarak tasvir edildiğini belirtiyor. Aktrise bu film için ilk teklif bir Oscar töreninde direkt olarak George Lucas'tan gelmiş ve Lucas "Hazırlan artık bizimlesin" diyerek, kendisini Indiana Jones'un dördüncü filminde görmek istediklerini bildirmiş. Filmin sürprizlerinden biri de, ilk filmde izlediğimiz, Indy'nin büyük aşkı Marion Ravenwood'un, -haliyle karaktere hayat veren Karen Allen'ın- yeniden ekibe katılması elbette. "Yeni filmin çekimlerindeki ilk sahnemin sonunda, sette büyük bir kahkaha patlak verdi ve bu beni çok mutlu etti" diyen Allen, Marion'la ilgili olarak da "O modern bir kız ve Indy'yi çok sevse de onun önünde bir engel teşkil etmek istemiyor" diyor. Lucas'sa, "Marion filmin önemli mizah malzemelerinden biridir, çok iyi bir mizah anlayışına sahiptir ve dikkatle izlerseniz aslında bu mizahın direkt olarak Karen Allen'dan çıkıp geldiğini görürsünüz" diyor. Filmin oyuncu kadrosundaki son sürpriz, Indy'nin hocası ve Marion'un babası Abner Ravenwood rolünde izleyeceğimiz İngiliz aktör John Hurt. Harrison Ford'un kadrodaki yeriyse malum. Spielberg "Bensiz ya da Lucas'sız bu film olurdu, ancak Harrison Ford olmadan bir Indiana Jones filmi yapamazsınız, bu imkansız" diyor. 64 yaşındaki aktör, 2006 yılından itibaren sıkı bir rejim ve sıkı bir idman programıyla filmdeki rolüne hazırlanmış ve bu hareketli filmin birçok sahnesinde dublör dahi kullanmadan, kazasız belasız filmi tamamlamayı başarmış.

İlk üç filmin çekimlerinin önemi bir kısmı İngiltere'de gerçekleştirilmiş, Indiana'nın çalıştığı Marshall College gibi önemli mekanlar, İngiltere'deki stüdyolarda yaratılmıştı. Yeni filmin çekimleriyse, Steven Spielberg'in ailesinden uzakta çalışmak istememesinden ötürü genel itibarıyla ABD'de gerçekleştirildi. ABD dışında, Meksika ve Hawaii'de de çalışan ekip, ilk olarak 18 Temmuz 2007 tarihinde New Mexico'da işbaşı yaptı ve çekimler iki aydan fazla sürdü. Filmin Peru'da geçen sahnelerini Hawaii'de gerçekleştiren film ekibi, 22 milyon dolarlık yatırımla buradaki yerel yönetime önemli bir gelir sağlamış oldu. Lucas ve Spielberg, filmin görsel efektlerindeyse, eski usul yöntemlere yer vermeye karar vermişti. Buna uygun olarak, bilgisayar destekli aksiyon sahnelerine yer verilmedi ve film dublörlerin, görsel efekt uzmanlarının çalıştığı, mekanik ve tasarım harikası aksiyon sahneleriyle donatıldı. Spielberg'in 1993 yapımı "Schindler'in Listesi" filminden beri birlikte çalıştığı görüntü yönetmeni Janusz Kaminski'yse, bu film için eski filmleri iyice inceledi ve Indiana Jones filmlerinin görüntü yönetmeni Doug Slocombe'un kullandığı teknikleri aynen bu filme de yansıtmaya çalıştı. Dolayısıyla "The Last Crusade"le bu film arasında 20 yıl olduğunu kimsenin anlamayacağını belirten Spielberg, aynı zamanda Lucas'ın "Star Wars"da çalıştığı dijital kameralarla çalışmayı da daha en baştan reddetmişti.

20 yıl sonra yeni bir Indiana Jones filmine bu kadar yaklaşmış olduğumuza inanmak zor doğrusu. Döndü dönüyor derken Indy birkaç gün içinde dünyayla aynı anda beyazperdede karşımızda olacak. Nefesimizi tuttuk bekliyoruz ve elbette efsane seriye yaraşır bir devam filmiyle karşılaşmayı umuyoruz.

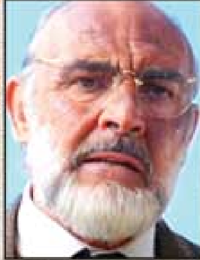
Kimler geldi kimler geçti

Serinin şimdiye dek gösterime giren üç filminde kimlerle karşılaşmıştık bir hatırlayalım...

Indiana JONES

Tüm seri boyunca Harrison Ford tarafından canlandırılan esas oğlan Indiana, mükemmeliyetçi bir edebiyat profesörünün oğlu olarak dünyaya gelmiş, annesini çok erken yaşta kaybetmiş ve çocukken zamanının çoğunu ya okulda ya da yaz kamplarında yalnız geçirmiş bir yarı akademisyen yarı maceraperest... Üniversitedeyken iki dirhem bir çekirdek giyinip, kızların iç geçiren bakışları arasında ders anlatan, okulda olmadığı zamanlardaysa, şapkasını takıp, deri ceketini giyerek dünyanın ayak basılmamış bölgelerinde türlü maceraya atılan Dr. Jones, bulduğu ganimetleri müzelere teslim etmekte, görevinin karşılığınıysa kültür mirasını koruyan fonlardan almaktadır. Kadınlarla arası hiçbir zaman tam anlamıyla iyi olmayan, neredeyse her bölümde yeni bir gönül macerasına atılıp her biriyle de fırtınalı bir ilişki yaşan Indiana'nın bir kahraman olarak en büyük özelliğiyse ne yaptığını bilmekle bilmemek arasında sürekli gidip gelen o tekinsiz hali olsa gerek. Sakarlığa ve sapsallığa varan davranışları nedeniyle sürekli kendini bir beladan bir diğerine atması da cabası.Yediği köteğin, içine düştüğü kötü durumun, elindekini başkasına kaptırdığı anların haddi hesabı yoktur, ancak buna rağmen Yahudiler'in Kutsal Ahit Sandığı'ndan, Colorado Hacı'na, Kutsal Sankara taşlarından, Kutsal Kase'ye kadar bulup ortaya çıkarmadığı arkeolojik efsane kalmamıştır. Uzak coğrafyalarda akıl almaz maceralar yaşayan bu adamın aramızdan biri olduğunu gösteren bu sıradan, sakar, şaşkın halidir belki de onu bu kadar eşsiz bir kahraman haline getiren. Kamçısı ve imajıysa çocukluğundan mirastır...

Prof. Henry JONES

"Böyle şahsına münhasır bir karakterin babası nasıl bir adamdır acep" diye merak eden izleyicilere cevaben, Spielberg ve Lucas son filmde Henry Jones'u devreye sokmuş, Spielberg'in James Bond takıntısı sağ olsun, bu rolü de Sean Connery oynamıştır. Prof. Jones, hayatını Kutsal Kase'yi bulmaya adamış bir Ortaçağ edebiyatı uzmanıdır ve başını belaya sokmakta Indiana'dan aşağı kalır yanı yoktur.

Rene BELLOQ

Tüm seri içindeki en başarılı kötü karakterlerden biri de, uyanıklığın kitabını yazmış olan Fransız asıllı arkeolog Belloq olsa gerek. İngiliz oyuncu Paul Freeman tarafından canlandırılan Belloq, sadece ilk filmde yer almakta ve sürekli taraf değiştiren, her defasında Indiana'nın karşısına çıkıp işlerini bozan, yerlilerden, Naziler'e kadar birlikte çalıştığı herkese kazık atmasıyla ünlü gerçek bir sahtekardır.

SALLAH

Tüm serinin en sempatik ve en yetenekli yan karakterlerinden biri olan Sallah da ilk film ve son filmde karşımıza çıkmış, kendisine, yakın dönemde bir diğer efsane "Yüzüklerin Efendisi" serisindeki Gimli rolüyle de tanıdığımız usta İngiliz aktör John Rhys Davies hayat vermişti. Kahire'de çoluğuyla çocuğuyla yaşayıp giden ve Indiana Jones'un en umutsuz anlarında ona lojistik destek sağlayan Sallah, aynı zamanda kalenderliği ve gamsızlığıyla da gönülleri kazanmıştı.

Dr. Marcus BRODY

"Raiders Of The Lost Ark/Kutsal Hazine Avcıları" ve serinin son filmi "Indiana Jones and the Last Crusade/Son Macera"da yer alan Dr. Brody, Indie için bir nevi baba figürü, kimi zaman da ona yardımcı olan ya da ona yeni görevler veren bir iş ortağı olarak çıkar karşımıza. Serinin en eğlenceli karakterlerinden biri olan Brody, aslında James Bond filmlerindeki "M"in işlevini görür biraz da. En az Indiana kadar arkeoloji bilgisine sahip ama iş maceraya gelince Indiana'dan beş bin kat daha sakar ve beceriksiz olan Brody'yi, seri boyunca İngiliz aktör Denholm Elliott canlandırmıştı...

Marion RAVENWOOD

Indiana'nın ilk göz ağrısı olan, şimdiye dek sadece ilk film "Raiders Of Lost Ark"ta yer alan ve dördüncü filmde de karşımıza çıkacak olan bir hanımefendi. Dr Jones'la önceleri fırtınalı bir ilişki yaşamış, ardından terk edilmiş ve Nepal'de kendisini alkole, bara pavyona vermiş olan Marion, bir şekilde yine maceraya dahil oluverir ve başını Indiana yüzünden türlü belaya sokar. Kendisi aynı zamanda Indiana Jones'un ustası Abner Ravenwood'un da kızıdır. Dördüncü filmde yer almasıyla, iki filmde birden yeri olan ilk Indiana Jones kızı olacaktır. Karren Allen, bu karakteri hem ilk filmde hem de dördüncü filmde canlandırıyor.

Dr. Elsa SCHNEIDER

Indiana Jones serisinin şu ana kadar izlediğimiz son filmi "The Last Crusade/Son Macera"da yer alan Dr. Elsa Schneider, Indiana Jones'un diğer iki gönül macerasına nazaran çok daha karanlık bir kadın karakter olarak dikkat çeker. Müthiş güzelliğiyle Alison Doody'nin canlandırdığı Elsa, kafayı Kutsal Kase'yle bozmuş, Naziler'le çalışan bir akademisyendir. Finale doğru kendisini izleyiciye sevdirse de, hazine sevdası başına olmadık işler açar...

Wilhelmina 'WILLIE' Scott

Serinin ikinci filmi "Temple Of The Doom"da yer alan Willie, Şanghay'da bir gece kulübünün assolisti olarak çıkar karşımıza. Filmin açılış sahnesini süsleyen bu dırdırcı, sevimli ama belalı hanımefendi, sonradan kendisini soluksuz bir maceranın içinde bulacak ve Indiana Jones'la da bir gönül macerası yaşayacaktır. Elini bin yedi yüz tane böceğin arasına sokup, Indiana ve Shorty'nin hayatını kurtarmışlığı vardır. Kendisini, sonradan Steven Spielberg'le dünya evine girecek olan Kate Capshaw canlandırmıştır.

SHORT ROUND

Indiana'nın ikinci filmde Çin'de edindiği dostlarından biri olan Short Round, küçük yaşına rağmen büyük işler beceren gerçek bir yardımcı. "Her Çinli kung fu bilir" klişesiyle önüne geleni pataklayan Short Round'u, en büyük hayali Jackie Chan gibi olmak olan Ke Huy Kuan canlandırmıştı. Kuan, Short rolü için ağabeyini getirdiği oyuncu seçmelerinde, ağabeyi yerine kendisi seçilmiş, filmin kadrosuna böyle dahil olmuştu.

MOLA RAM

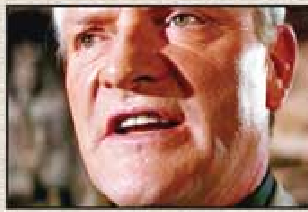
Kafayı kötücül Hindu tanrısı Kali'ye kurban vermek ve dünyaya kötülük salmakla bozan, mihraceden başbakana cümle yöneticiyi hipnotize ederek memlekete kan kusturan, elleriyle kalp sökebilmesiyle ünlü bu kara büyücü, serinin en tuhaf karakterlerinden biri elbette. Indiana kendisini öte dünyaya postalayana dek eylemleri sürmüş, kendisini Hint oyuncu Amrish Puri canlandırmıştı.

FEDORA

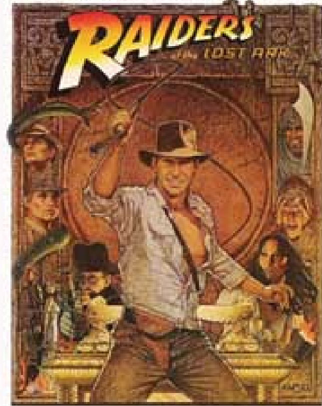
Üçüncü filmin açılış sekansında karşımıza çıkan Fedora, Indiana Jones'un mevcut imajının oluşmasında büyük ölçüde pay sahibi olan, karanlık işlere bulaşmış bir maceraperest. Genç Indiana Jones'la bir kovalamaca yaşayıp sonunda galip gelen ve ona şapkasını hediye eden Fedora'nın giyimi Jones'la aynıdır. Jones'un kamçıyla ilk tanışması ve çenesindeki yara izi de Fedora'yla yaşadığı kovalamaca sırasında gerçekleşir. Kendisini Richard Young canlandırmıştı.

Walter DONOVAN

Kafayı kötücül Hindu tanrısı Kali'ye kurban vermek ve dünyaya kötülük salmakla bozan, mihraceden başbakana cümle yöneticiyi hipnotize ederek memlekete kan kusturan, elleriyle kalp sökebilmesiyle ünlü bu kara büyücü, serinin en tuhaf karakterlerinden biri elbette. Indiana kendisini öte dünyaya postalayana dek eylemleri sürmüş, kendisini Hint oyuncu Amrish Puri canlandırmıştı.

MACERAYA İLK ADIM:

Indiana Jones and The Raiders Of The Lost Ark Kutsal Hazine Avcıları (1981)

Lucas, Spielberg işbirliğinin bir sonucu olarak ortaya çıkan Indiana Jones serisi bu filmle başlamış, efsane 1981 yılında harekete geçmişti. Senaryosunu usta kalem Lawrence Kasdan'ın yazdığı ve başrollerini Harrison Ford, Karren Allen, Paul Freeman, John Rhys-Davies, Denholm Elliott gibi isimlerin paylaştığı filmde arkeolog ve macera adamı Indiana Jones, Güney Amerika ormanlarında çok değerli bir büstü elinden kaçırmış, ABD'ye, üniversitesine geri dönmüştür. Tam bu sırada hükümet yetkilileri onu okulda ziyaret ederler ve ona bir görev verirler. Göreve göre Jones, Yahudiler için kutsal sayılan ve içinde inanılmaz bir enerji olduğuna inanılan kayıp Ahit Sandığı'nı bulup yetkililere teslim edecektir. Aksi takdirde Ahit Sandığı Naziler'in eline düşecek ve kimbilir dünyanın başına ne gibi işler açılacaktır. Sandığın yerini belirleyebilmek için Jones önce eski gönül macerası Marion'la yüzleşmek, sonra da Mısır'da müthiş bir maceraya atılmak zorunda kalır...

Notlar:

- Film 18 milyon dolar bütçeyle çekilmişti. Dünya hasılatıysa 384 milyon dolar gibi inanılmaz bir rakamdı.
- 1980 yılının Nisan ve Haziran ayları arasında çekildi.
- Filmde Indiana, Güney Amerika ormanları, Nepal ve Kahire'de bulunur; ancak filmin çekim mekanları Tunus, Fransa, İngiltere ve ABD'dir.
- "Yıldız Savaşları"yla ortak mekanları vardır. Tunus'ta yapılan çekimlerde, Indiana'nın, Belloq'u Ahit Sandığı'nın bazukayla patlatmakla tehdit ettiği sahne, "Star Wars: A New Hope"da da kullanılan kanyondu. Filmde duvardaki bir hiyeroglif tabletinde "Star Wars"un ünlü ikilisinin isimleri, R2-D2 ve C3PO'nun yazılı olduğu görülebiliyor.
- Filmde kullanılan denizaltı, aslında Wolfgang Petersen'in "Das Boot" filmi için yapılmıştı.

Efsane serinin

George Lucas/Yapımcı

"Yıldız Savaşları mı, Indiana mı?"

1977 yılında George Lucas aklında şu soruyla dolaşıp duruyormuş: Önce "Yıldız Savaşları" mı çekilmeli "Indiana Jones" mu? Lucas'ın aklında hep modern bir mitoloji yaratacak türden maceraları filme almak vardı; sonunda bu fikir ikiye bölünerek Yıldız Savaşları ve Indiana Jones'u ortaya çıkarmıştı. "30'lu yıllarda yaşayan bir arkeologun, Flash Gordon gibi maceradan maceraya atıldığı bir seri düşünüyordum, ancak bir yandan da aklımda daha geniş bir hikaye olan Yıldız Savaşları vardı. En sonunda Yıldız Savaşları ağır bastı ve ilk çekilen o oldu" diyen Lucas, Indiana Jones'u da unutmayıp, ilk "Yıldız Savaşları" filminin hasılat rakamlarını aldıktan sonra projeyi Steven Spielberg'e sunmaya karar vermiş. Yakın arkadaş olan ikili, bir Hawaii tatili sırasında projeyi geliştirip, geri döndüklerinde üç gün boyunca Lawrence Kasdan'la bir odaya kapanarak "Kutsal Hazine Avcıları"nın senaryosuna ilk şeklini vermişler. Kasdan'sa bu toplantı sonrasında gidip, kısa bir süre sonra elinde filmin çekilmeye hazır senaryosuyla geri gelmiş. Proje taslağı hazırlandıktan sonra, George Lucas bir kez daha devreye girerek, bu kez Indiana Jones'u finanse edebilmek için gerekli bütçeyi aramaya koyulmuş. "Indiana Jones'u 1940'lı ve 50'li yılların ucuz macera filmleri gibi tasarlamıştık, tüm efektler ve sahneler o filmlere uygun olacak ucuz görünecekti, filmde bir sürü aksiyon sahnesi olacaktı ve hikayeyi çekici hale getiren de zaten ana kahramanın elinde olmadan sürekli bir maceradan bir diğerine sürüklenmesiydi" diyen Lucas, uzun süre proje için finans kaynağı aramış ve sonunda Paramount şirketini filme apara yatırmaları için ikna etmeyi başarmış...

Lucas, Indiana Jones'un görünümünü uzun yıllar önce gördüğü çok bilinmeyen bir çizgi roman kahramanından ödünç aldığını ancak onu biraz daha paspal, sakar ve eğlenceli hale getirdiklerini söylüyor. Ayrıca Lucas serinin sadece fikir babası değil, aynı zamanda isim babası. Zira serinin ana karakterine köpeği Indiana'nın ismini uygun görmüş... Hemen hemen serinin her filminin çekimlerinde mutlaka bulunan ve kimi zaman ikinci birimin (yönetmen önemli bir sahneyle ilgilenirken aynı anda başka bir sahnenin çekimini yapan ekip) yaptığı çekimleri yönetip, kimi zaman kameramanlık yapan Lucas, en iyi arkadaşıyla birlikte seriyi yoktan var eden görünmez bir kahraman olarak Indiana Jones dünyasında hep varolmuştu...

Steven Spielberg/Yönetmen

İkinci filmden memnun değil

1981 yılına kadar sadece "Jaws" ve "Üçüncü Türle Yakın İlişkiler"le tanınan Steven Spielberg, 50'li yılların sonundan beri yönetmenlik yapıyordu ve Lucas'tan çok daha önce sektöre girmişti. Ona arzuladığı türden eğlenceli projeleri hayata geçirme şansını verense, Lucas'la dostluğu oldu desek yeridir. Zira "Indiana Jones" serisi, onun patlama yapmasını sağlayan ilk büyük projeydi ve ardından "E.T", "Hook" ve "Jurassic Park" gibi filmler yapabilmesine, arada yönetmenlik becerisini gösterdiği daha küçük bütçeli filmler çekebilmesine vesile olan da yine Indiana oldu. Lucas'la ilgili bölümde belirttiğimiz şekilde filmin yapım sürecine dahil olan Spielberg, Indiana Jones'u 40'lı ve 50'li yıllarda macera kuşağı filmleri yapan Republic adlı bir stüdyonun ucuz kahraman filmlerine benzetiyor ve ilk film için "Yapmaya çalıştığımız, tam olarak o türden bir film yapmak, çok basit efektler kullanmak, ancak o filmleri modernize etmek, ortaya katıksız bir eğlence çıkarmaktı" diyor. Stüdyoyla üç film için anlaşan ve en başından beri Indiana Jones serisini üç film olarak tasarlayan Lucas'la birlikte anlaşmaya imza atan Spielberg, ilk film "Kutsal Hazine Avcıları"ndan ne kadar memnunsa, ikinci filmden de o denli memnuniyetsiz olduğunu her fırsatta dile getiriyor. Ardı ardına çekilecek üç film için stüdyoyla anlaştıklarından, ikinci filmin senaryosuyla ilgili çekinceleri olmasına rağmen, bunları çok sorgulamadan filmi çektiğini ancak filmin çok karanlık bir yapıya sahip olduğunu, hikayedeki karakterlerin motivasyonunu düşük bulduğunu belirten Spielberg, üç film içinde en az "Temple Of The Doom/Kamçılı Adam"ı seviyor. Öte yandan bu filmin yönetmenin hayatında önemli bir yere sahip olduğu kesin. Zira Spielberg, müstakbel karısı Kate Capshaw ile bu film vesilesiyle tanışmış ve evlenmişti. "Herkes filmin sonunda esas kızı Indiana Jones'un kaptığını sanıyordu ama aslında esas kızı ben kapmıştım" diyerek esprili biçimde meseleye yaklaşan Spielberg, bu filme yönelik olumsuz eleştirilere rağmen, filmin son derece eğlenceli sahneler de barındırdığını, ilk filme sığdıramadıkları birçok aksiyon sahnesini bu filmde kullandıklarını belirtiyor. Üçüncü film "Indiana Jones and the Last Crusade/Son Macera"ysa, Spielberg için bir meydan okuma olmuş adeta. İkinci filmden memnun kalmayan yönetmen, müthiş bir final yapmayı kafasına koyarak, senaryo aşamasında ipleri sıkı tutmuş ve ilk filmin sevilen karakterleri Sallah ile Dr Cody'i bu filmde de kullanmaya karar vermiş. Indiana bu kez Kutsal Kasenin peşine düşerken, yönetmen, hikayenin ana kötülük kaynağı olarak da Nazileri yeniden devreye sokmuş. Elbette en büyük sürprizse, hikayeye Indiana'nın babası Henry Jones'un dahil edilmesiydi... Velhasıl üçüncü film gösterime girdiğinde yer yerinden oynadı ve film serinin en iyisi ilan edildi. Spielberg de ikinci filmle aldığı kötü eleştirilere bir cevap vermiş, harika bir finalle seriye noktayı koymuş oldu.

yaratıcıları

Lawrence Kasdan/"Kutsal Hazine Avcıları"nın senaryo yazarı

İlkler unutulmaz

Indiana Jones'a bir karakter olarak son şeklini veren ve onun mizahını, talihsizliklerini, serinin aksiyon temposunu belirleyen isimlerin başında serinin ilk filminin senaryo yazarı Lawrence Kasdan geliyor. 1949 doğumlu yazar-yönetmen, ilk olarak 1980 yapımı "Yıldız Savaşları Bölüm 5: İmpartorluk"un senaryosunu yazmış ve efsane serinin hali hazırda en çok sevilen filmine imza atmıştı (Lucas da en çok serinin bu filmini sevdiğini belirtiyor). Kariyerine bir "Yıldız Savaşları" filmiyle başlayıp, ardından Indiana Jones'u yazan Kasdan'ın başarısı şüphesiz şansla açıklanabilecek bir şey değildi. Zira Kasdan, Indiana Jones'dan önce de "Body Heat" adlı kendi yazıp yönettiği bir filmle dikkat çekmiş, sinemasal başarısını ve becerisini ispatlamıştı. "Kutsal Hazine Avcıları"nı, Lucas ve Spielberg'le yaptığı üç günlük bir toplantının ardından yazan Kasdan, tüm senaryoyu el yazısıyla, tükenmez kalemle yazmış. Senaryonun o ilk halini halen evinin bir köşesinde saklıyor. Filmde Indiana Jones'un gönül macerası yaşadığı Marion'a kaynanasının ismini veren Kasdan, ikinci filmin senaryosunu, o sırada "Yıldız Savaşları Bölüm 6: Jedi'ın Dönüşü"nün senaryosuyla meşgul olduğundan yazamamıştı. Üçüncü filmi de aynı anda iki filmle birden uğraştığından kaleme alamayan Kasdan, yine de ilk filmde ortaya koyduğu modelle, serinin genel hatlarını çizmiş oldu.

Harrison Ford/Indiana Jones

Şapkalı ve kamçılı adam

Harrison Ford'un kariyerine baktığınız zaman etkilenmemeniz mümkün değil. "Apocalypse Now/Kıyamet"teki kısa rolü, tüm bir "Yıldız Savaşları" serisi, "Indiana Jones" serisi ve "Blade Runner"... Hemen hepsi de sinema tarihini derinden etkileyen popüler ve önemli filmler, ancak ona sorarsanız "Yıldız Savaşları" serisi bir çocuk filmi yığını, "Blade Runner"sa duygusuz ve kötü bir film. Hayret verici bir aktör, Indiana Jones'tan memnun. Bunun sebebi de, filmlerin yüksek dozda aksiyon, hareket ve eğlence içermesi... Aslında Indiana Jones rolünün Harrison Ford'a gidişi tamamen tesadüfen gerçekleşmiş. Her ne kadar Spielberg projeyi ilk duyduğu andan itibaren Ford'la çalışmak istese de, yapımcı-öykü yazarı Lucas, "yeni bir De Niro-Scorsese vakası yaratmak istemediğinden", "Yıldız Savaşları"nda da çalıştığı bu oyuncunun Indiana filmlerinde yer almasını istemediğini belirterek arkadaşını bu fikirden caydırmış. Hatta filmde rol alacak bir isim de kesin olarak belirlenmiş: Tom Selleck... Gelin görün ki Selleck, bu filmin çekimleriyle çakışan büyük bir televizyon dizisi nedeniyle filmde rol alamayınca Spielberg yeniden Ford'u gündeme getirmiş ve Ford rolü bu vesileyle almış. Ford'un, Indiana Jones filmleri için büyük fiziksel fedakarlıklarda bulunduğunu ve ikinci film "Kamçılı Adam"ın çekimleri sırasında belini sakatlayıp fıtık ameliyatı geçirdiğini belirtelim.

MACERA DEVAM EDİYOR:

Indiana Jones and The Temple Of Doom
Indiana Jones: Kamçılı Adam (1984)

İlk filmin hemen ardından kolları sıvayan Steven Spielberg-George Lucas ikilisi, bu kez daha karanlık bir film yapmaya soyunmuş, ortaya kara büyücüler, böcek dolu koridorlar ve karanlık madenlerle dolu bir hikaye çıkarmışlardı. Film, Hindu kültürüne aşina iki senarist Willard Huyck ve Gloria Katz tarafından yazıldı ve 1983 yılının yaz aylarında çekildi. Filmde Harrison Ford'un yanı sıra Kate Capshaw, Ke Huy Kuan ve Amrish Puri rol alıyordu... Hikayeye göre Indiana bu kez, ters giden bir pazarlık sonucu Sangay'dan kaçmak zorunda kalıyor, beraberinde bir kulüp şarkıcısı olan Willie'yi ve Çin'de tanıştığı kimsesiz bir çocuk olan Short Round'u da götürüyor fakat kaçmak için kullandıkları uçak Hindistan'a düşünce kendisini bambaşka bir maceranın içinde buluyordu. Zira onlara yardım eden bir köyden, ünlü Sankara Taşları'ndan biri çalınmıştı ve köylüler gökten onlara bir kurtarıcı olarak düştüğünü düşündükleri Indiana'dan yardım bekliyorlardı...

Notlar:

-28 milyon dolara çekilen film, buna karşılık gişeden 175 milyon dolar gelir elde etti.
-Gişe rakamının ilk filmin çok altında kalmasının sebepleri, filmin PG (Aileyle birlikte izlenmeli) ibaresiyle gösterime sokulması ve eleştirmenlerin filmi ilki kadar başarılı bulmamasıydı.
-Filme getirilen yaş sınırlamasına itiraz eden Spielberg ve Lucas, PG sınırlamasına bir ek madde eklenmesini sağladı ve "Kamçılı Adam" PG 13 (13 yaşın altındakiler ailesiyle birlikte izlemeli) yaş sınırlamasının hem mucidi, hem de bu şekilde gösterilen ilk film oldu.
-Filmin çekimleri Hindistan'ın izin vermemesi nedeniyle Srilanka'da gerçekleştirildi.
-Çekimler sırasında belini sakatlayan ve fıtık teşhisi konulan Harrison Ford, üç hafta boyunca setten uzak kalıp çekimlere katılamamış, Spielberg bu sırada Ford'un dublörüyle çekimler yapmıştı.

Unutulmaz replikler

Belloq: Ben de tam, kendime göre bir rakip bulamamaktan yakınıyordum.
Indiana: Kanalizasyonu deneseydin...
(Kutsal Hazine Avcıları)

Indiana: *(Kendisine verdiği elması geri isteyen Lao'ya)* Espri mi yapmaya çalışıyorsun yoksa sağır mı oluyorum?
(Kamçılı Adam)

H. Jones: *(Bir zeplinden küçük bir uçakla kaçarken)* Uçabildiğini bilmiyordum.
Indiana: Uçabiliyorum da inemiyorum.
(Son Macera)

Indiana: Tanrıyla konuşmak mı istiyorsun? O zaman gidip onu beraber görelim. Zaten yapacak daha iyi bir işim de yok...
(Kutsal Hazine Avcıları)

Belloq: Tam da yaşamınıza uygun bir son. Arleolojik kalıntıların bir parçası haline gelmek üzeresiniz. Kim bilir. Belki bin yıllar sonra siz de para edersiniz.
Indiana: Ha ha ha ha... (iç çeker) ibiş...
(Kutsal Hazine Avcıları)

Indiana: Çoğu zaman sadece "üzgünüm" diyebilirim.
Marion: Tamam, tekrar söyle bari.
Indiana: E üzgünüm.
(Kutsal Hazine Avcıları)

Toht: Siz Amerikalılar hep aynısız. Daima yanlış yerde yanlış kıyafetler giyiyorsunuz.
(Kutsal Hazine Avcıları)

Satipo: *(Mağaraya girerken)* Acele edelim, korkacak hiçbir şey yok.
Indiana: İşte beni korkutan da bu...
(Kutsal Hazine Avcıları)

Marion: Ah, on yıl önce tanıdığım adam değilsin artık.
Indiana: Yıllardan değil, yol yorgunluğundan böyle görünüyorum ben.
(Kutsal Hazine Avcıları)

Indiana: Benimle Omar'ın orada buluş. Ben kamyonu takip edeceğim
Sallah: Nasıl?
Indiana: Bir şeyler uyduracağım artık...
(Kutsal Hazine Avcıları)

Indiana: Yatarken de mücevher mi takıyorsun?
Willie: Ne o şaşırdın mı?
Indiana: Ben bir bilimadamıyım beni hiçbir şey şaşırtmaz.
(Kamçılı Adam)

Indiana: *(Willie çığlık atarak oradan oraya koşarken)* En kötü huyu da şu gürültüsü!
(Kamçılı Adam)

Willie: *(Indiana ve Shorty yan odada çivili duvarların altında ezilecekken)* Burada iki ceset var!
Indiana: Acele etmezsen iki tane de burada olacak!
(Kamçılı Adam)

Indiana: *(Öğrencilerine)* Arkeoloji yaşanmış vakaları, bulguları araştırır... gerçeği değil. Eğer gerçeği arıyorsanız, Dr. Tyree'nin felsefe sınıfı hemen bizim binanın yanında.
(Son Macera)

Nazi Subayı: Dr. Jones, cebinizdeki not defterini alacağız.

Henry Jones: Seni aptal, oğlumun onu buraya geri getirecek kadar salak olduğunu mu sanıyorsun? (Indiana'ya) Getirmedin değil mi
Indiana: Eee şey...
H. Jones: Getirdin mi!!
Indiana: Bunu sonra tartışalım...
H. Jones: Keşke onu sana yollayacağıma Marx Kardeşlere gönderseydim!
(Son Macera)

Elsa: (Duvardaki simgeyi gösterip) Bu nedir?
Indiana: Ahit Sandığı.
Elsa: Emin misiniz?
Indiana: Gayet eminim...
(Son Macera)

Donovan: Almanya Jonesgiller'e savaş açtı!
(Son Macera)

Henry Jones: Adamlar bizi öldürmeye çalışıyor!
Indiana: Biliyorum baba.
Henry Jones: Benim için yepyeni bir deneyim bu.
Indiana: Bana hep oluyor...
(Son Macera)

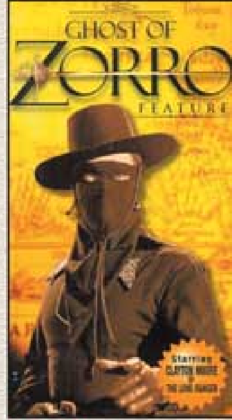
Indiana: Naziler! Bu heriflerden nefret ediyorum!
(Son Macera)

Akrabalık bağları...

İşte efsanenin yaratıcıları Lucas ve Spielberg'in başlıca esin kaynakları...

Republic serileri

1930'lu yıllarda Amerika'da kurulan bir yapım ve dağıtım şirketi olan Republic Pictures, 60'lı yıllara kadar yüzlerce film üretmiş ve piyasaya sürmüştü. Bu filmlerin çoğu B sınıfı filmlerdi ve ucuz macera romanlarını hatırlatan hikayelere sahipti. Yılda ortalama yirmi film üreten Republic Pictures, kovboy ve haydut filmleri, Zorro filmleri, ajan filmleri yapıyor, bunları genellikle seri haline getiriyordu. Zaman zaman John Ford gibi efsane yönetmenlerin filmlerini dağıtsalar da, kendi ürettikleri filmlerde genellikle "ucuzluğu" tercih etmiş olan şirket, "Maskeli Kahraman", "Şeytani Doktor" gibi serilerini 60'larda televizyona taşımış, ardından da topu atarak iflas etmişti. 70'li yıllardan bu yana faaliyet göstermeyen şirketin filmleri, Indiana Jones'un en önemli referansları.

James Bond filmleri

Steven Spielberg'in en büyük hayallerinden birinin, bir James Bond filmi yönetmek olduğunu düşünürsek, Indiana Jones serisinin de büyük ölçüde James Bond filmlerini model almasını fazla yadırgayamayız. Her ikisinin de zaman zaman kendi hesabına zaman zaman da hükümet için çalışmaları, "M" ve Dr. Marcus Brody karakterlerinin benzerlikleri, tıpkı James Bond'un karşısına her filmde farklı bir kadının çıkması gibi, Indiana Jones'un da her filmde farklı bir kadın karakterle karşılaşması bu benzerliklerden sadece birkaçı...

Sierra Madre Hazineleri (1948)

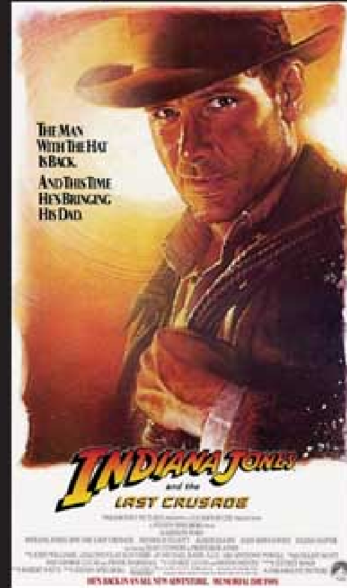
B. Traven'ın eleştirel romanından, efsane yönetmen John Huston'ın sinemaya uyarladığı "The Treasure of the Sierra Madre/Sierra Madre Hazineleri", Steven Spielberg'in filmin referansları arasına koyduğu gerçek bir klasik. Humprey Bogart'ın canlandırdığı, altın ararken kendisini kaybeden ana karakteri Dobbes'la ölümsüzleşen film, Indiana Jones serisine hem temposu, hem de karakterleriyle esin kaynağı olmuştu... Dr. Jones'u yaratırken, Bogart'ın müthiş Dobbes yorumundan da etkilendiklerini söyleyen Spielberg, filmdeki dur durak bilmeyen olaylar silsilesinin de yine "Sierra Madre Hazineleri" filminden miras kaldığını söylüyor.

Ve Indiana'dan etkilenenler...

"Indiana Jones" serisinin amansız temposuyla, dublörler, mekanik tasarımlar, zeki mizansenler üzerinden ilerleyen aksiyonuyla "Die Hard" serisini ve 90'lı yıllarda çekilen bütün aksiyon filmlerini, günümüzdeyse örneğin "Karayip Korsanları" serisini büyük ölçüde etkilediği söylenebilir. Bir dönem tüm dünyayı etkisi altına alan bilgisayar oyunu "Tomb Raider" ve oyunun egzotik maceralar peşinde koşan arkeoloji uzmanı güzel baş karakteri Lara Croft'un yaratıcılarının da, direkt olarak Indiana Jones'tan esinlendiğini söylememize bile gerek yok.

MUHTEŞEM FİNAL:

Indiana Jones and the Last Crusade
Indiana Jones: Son Macera (1989)

Stüdyoyla üç filmlik bir anlaşma yapan Spielberg, ikinci filmin başarısız imajını silmek ve seriye devam etmek için üçüncü film "Last Crusade"i biraz daha uzun zamanda çekmeye karar veriyor. İkinci filmden beş yıl sonra, 1989 yılında gösterime giren "Last Crusade"de, ilk filmdeki karakterleri geri getiren yönetmen, senaryo yazarı olarak da daha önce yapımcılığını üstlendiği "Innerspace"de birlikte çalıştığı, aynı yıl içinde "Cehennem Silahı 2"yle de büyük başarı yakalayan senarist Jeffrey Boam'u dahil ediyor kadroya... Başrollerini Harrison Ford, Sean Connery, Denholm Elliott, Alison Doody ve John Rhys Davies'in üstlendiği filmde Indie bu kez kayıp babasının ve Kutsal Kase'nin peşine düşüyordu... Naziler, Nazilerle anlaşma yapan bir iş adamı ve tehlikeli bir kadın olan Dr. Elsa Schneider'in da hikayeye dahil olmasıyla olay çığırından çıkıyor ve Venedik'ten Berlin'e, İskenderun'dan Mısır'a büyük bir kovalamaca başlıyordu.

Notlar:

- 48 milyon dolarlık bütçesine karşın, film gişeden dünya çapında tam 494 milyon dolar gelir elde etmiş ve ilk filmin hasılat rakamını geride bırakmıştı.
- Filmde sıçanlarla dolu bir tünelde geçen sahne için 1000 tane gerçek, bir o kadar sahte fare getirilmiş, gerçek fareleri sahnenin sonundaki yangından korumak için bu sahte fareler kullanılmıştı.
- Bu filmde kullanılan at aynı zamanda Rambo 3'te de kullanılmıştı.
- Indiana Jones'un babasını oynayan Sean Connery ve Harrison Ford arasında sadece 12 yaş fark vardı.

MODERN ZAMAN

SON ON YILDA SADECE MARVEL ÇİZGİ ROMANLARINDAN SİNEMAYA UYARLANAN FİLMLERİN YAKLAŞIK BEŞ MİLYAR DOLARLIK HASILAT YAPMASI BİR TESADÜF DEĞİL. "ÖRÜMCEK ADAM", "THE INCREDIBLE HULK" VE "X-MEN"İN ARDINDAN SEVİLEN BİR SÜPERKAHRAMAN DAHA KARŞIMIZDA: "IRON MAN". ROBERT DOWNEY JR, GWYNETH PALTROW, JEFF BRIDGES VE TERENCE HOWARD'IN BAŞROLLERİ PAYLAŞTIĞI 186 MİLYON DOLAR BÜTÇELİ BU BÜYÜK PRODÜKSİYONUN ÇİZGİ ROMAN SAYFALARINDAN PERDEYE UZANAN MACERASINI ARAŞTIRDIK.

EBRU ÇELİKTUĞ

Marvel çizgi roman dünyasıyla Hollywood arasındaki sıkı bağlara bir düğüm daha atıldı: 1963'ten beri maceraları yayımlanan "Iron Man" sonunda beyazperdeye aktarıldı. Sonunda diyoruz, çünkü bugüne dek Iron Man'in sadece televizyon için animasyonları çekilmişti ve artık bu sevilen süperkahramanın beyazperdeye ciddi bir prodüksiyonla aktarılmasının zamanı gelmişti. Şu farkla üstelik: Marvel Stüdyoları artık her yıl kendi çizgi romanlarından iki tanesini filme çekmek üzere yapılandırılmıştı ve sadece dağıtım konusunda daha büyük stüdyolarla anlaşacaktı! Yani Marvel

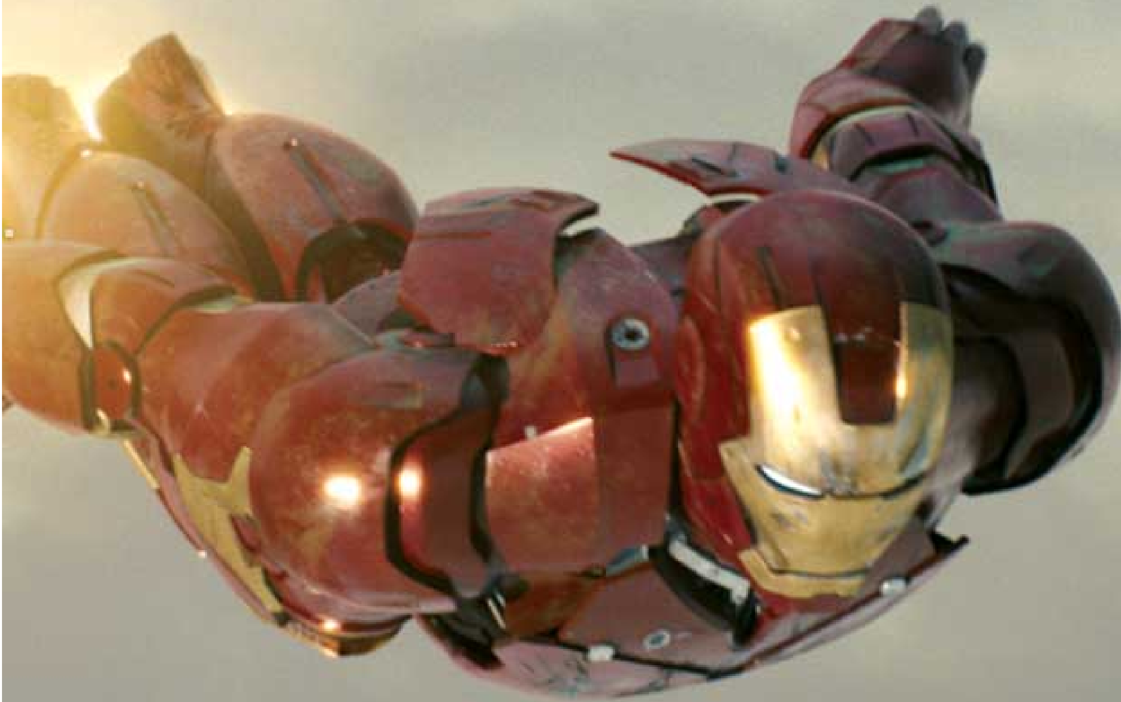
ŞÖVALYESİ

evreni, tıpkı içerisinde bulunduğumuz kainat gibi genişlemeye devam ediyordu, artık eğlence sektöründe "film işi"nde de varlık göstereceklerdi. Kendilerinin finanse ettiği ilk filmler olan "Iron Man" ve "The Incredible Hulk" bu yıl vizyona girecek. Önümüzdeki yıllardaysa bunları "Captain America", "Thor", "Ant-Man", "Dr.Strange" ve "The Avengers"ın izlemesi öngörülüyor. Nasıl ki Marvel dünyasında süperkahramanlar birbirlerinin maceralarına konuk olabiliyorlarsa, Marvel filmlerinde de bu gerçekleşecek. Mesela Iron Man, "The Incredible Hulk"ta da karşımıza çıkacak, Robert Downey Jr'ı bir kez daha bu rolde izleyeceğiz böylece.

Aslında 1990'dan beri "Iron Man"i filme çekme teşebbüsleri vardı, film hakları önce Universal Studios'dan 20th Century Fox'a, ardından New Line'a ve sonunda Marvel'e geçti. Tüm bu süreçte, projeyle pek çok oyuncu ve yönetmen ilgilendi; Tom Cruise, Nicolas Cage, Quentin Tarantino, Nick Cassavetes gibi isimlerin adı geçti. 2006'ya gelindiğindeyse, artık kemik kadro oluşmuştu: yönetmen Jon Favreau'ydu (Elf, Zathustra: Bir Uzay Macerası), senaristlerse ikişer kişiden oluşan iki gruptu, onların yazdıklarını Favreau birleştirdi. (Bu arada Favreau'nun gönlünde yatan asıl projenin Captain America olduğu söyleniyor. II.Dünya Savaşı sırasında donan ve gözünü günümüz dünyasında açan bu Marvel kahramanını kendisine daha yakın buluyormuş yönetmen).

Favreau'nun "Iron Man" projesiyle ilgili

Dehasını kullanarak kendisini bir süperkahramana dönüştüren Tony Stark rolünde Robert Downey Jr.

Gwyneth Paltrow Tony Stark'ın asistanı Pepper Potts rolünde karşımızda.

verdiği ilk kararlardan biri, diğer süperkahramanların mekanı olan New York yerine ABD'nin batı sahillerini seçmesi oldu ve Kaliforniya'da karar kılındı. Favreau ayrıca filme bağımsız bir sinemacı gibi yaklaşmak istediğini belirtti; sonucun örneğin Robert Altman'ın Süpermen'i çekmesi gibi olmasını umuyordu. Çok sevdiği "Batman Başlıyor"daki Christopher Nolan tarzı da kendisine aldığı örneklerden biri. Çünkü kendisi gibi bağımsız yapımlarla Hollywood macerasına atılan Nolan'ın çizgi roman uyarlamalarına çok şey kattığını, türü adeta yeniden yarattığını düşünüyor. Ayrıca filme Tom Clancy romanlarının, James Bond ve Robocop gibi karakterlerin esintisini katmayı planlıyordu. Film sadece bir süper kahraman filmi olmayacaktı, casusluk ve güncel politik öğelerle de farklılaşacaktı; zaten Marvel kahramanları içerisinde daha derinlikli bir psikolojiye sahip olan "Iron Man"in ayrı bir yeri vardı. Favreau işe, "Iron Man"in ilk ortaya çıktığı Vietnam'ı, Afganistan olarak değiştirerek başladı. Ayrıca, gene bir Robert Altman etkisi olarak, oyuncuların doğaçlama yapmalarını tercih eden Favreau, bu yolla filmin daha gerçekçi olacağını düşünmekteydi.

Aslında "Iron Man", çizgi roman meraklısı olmayan seyirciyi ele geçirme konusunda şansını zorlaması gereken bir proje. Gerçi, kadın çizgi roman hayranlarının en sevdikleri kahramanların başında geliyor ama, yıllardır sadece televizyonda çizgi film olarak seyredilmiş, belki de biraz popülerliğini yitirmişti. Bu açıdan Jon Favreau'nun filme yaklaşımını belirleyen bir diğer unsur da, hiç "Iron Man"i bilmeyen, maceralarını okumamış, çizgi romanlara aşina olmayan seyircilerin bile izlemekten zevk alacağı bir film çekebilmekti. Maceraların bire bir filme aktarılması da seyirciyi soğutabilirdi. Ayrıca türe yakın durmayan izleyiciyi bile filme çekecek oyuncu kadrosunu oluşturabilmek de önemliydi. Projeye başlarken Tony Stark'ı canlandıracak oyuncunun yeni bir isim olmasını isteyen Jon Favreau'nun daha sonra Robert Downey Jr. üzerinde durması ilginç. Bu durum Tim Burton'ın "Batman" için kimsenin aklına gelmeyen bir ismi, Michael Keaton'ı

seçmesine benziyor biraz. Gerçekten de süperkahraman denince akla daha yapılı, sportif oyuncular geliyor. Ama Favreau'nun bu tercihi sağlam temellere dayanıyor: "Rolünü büyük bir ciddiyetle ele aldı, sadece fiziksel anlamda değil, karakteri belirleyen işaretleri de anlamaya çalıştı" diyor Robert Downey Jr. için. "Tony Stark'ta kendi yaşamına ait deneyimlerden çok şey buldu. Çekimlere başlamadan önce film ve rolüyle ilgili ciddi bilgiye sahipti. Robert'i seçtiğimizde ve Marvel kararımızı onayladığında bu beni tamamen özgürleştirdi, çünkü çekmekten gurur duyacağım bir filmin yolunu yarılamıştık. Ondan daha iyisini düşünemiyordum bile. Rolüne gerçeklik, mizah, canlılık, gösteriş, hava ve yaşam deneyimi kattı. İçinde bir sürü Tony Stark vardı ve onu seçmekle; kendisini eğlenceli, zeki, yetenekli, ünlü zanneden başka birini eğitmekten kurtulmuş olduk". Gerçekten de, Robert Downey Jr.'ın Tony Stark karakterine özellikle madde bağımlılığı ve bundan kurtulma mücadelesi konusunda kendisinden çok şey katacağı kesin. Ama kesin olan bir şey daha var ki, Robert Downey Jr. artık geçmişiyle anılmaktan ve atlattığı günlerin hatırlatılmasından bıkmış durumda. Dolayısıyla, rolü alırken Tony Stark'ın benzer bir sorunla boğuşmuş bir karakter olmasının en azından kendisi için tek sebep olmadığının altını çiziyor her fırsatta.

Farklı bir süperkahraman

Senaryo yazarları "Iron Man"i kaleme alırken, bu 45 yaşındaki olgun süper kahramanın 600'e yakın sayıdaki maceralarını tarayarak işe başlamışlar. Kendi filmlerini finanse edecek olan Marvel Stüdyoları'nın başındaki yöneticilerden Kevin Feige'in konuya son derece hakim olması, zaten projenin şansını yükselten öğelerden biri. Feige'in varlığı yönetmen Favreau için de pek çok avantajı beraberinde getirmiş. Tabii Favreau da Feige ve diğer yapımcı ortaklar için iyi bir avantaj aslına bakılırsa. Ne de olsa 186 milyon dolara ulaşan bütçesiyle ortada bir süperkahraman projesi var ve Jon Favreau'nun bağımsız film tecrübesi, projenin tutumlu, akılcı ve süresinde biten disiplinli bir bakış açısıyla ele alınmasını sağlamış; yani iki taraf da birbirinden şimdilik gayet memnun durumda.

Tony Stark'ın Ortaçağ şövalyelerinin

Anthony Stark'tan Iron Man'e

45 yıldır Marvel ailesinin süperkahramanlarından biri olan Iron Man nasıl doğdu ve bugünlere geldi?

Marvel dünyasının sevilen süper kahramanlarından Iron Man'in yaratıcısı, çok iyi bildiğimiz bir isim: Stan Lee. 1963 yılında, -büyük bir olasılıkla rakipleri DC Comics'in kahramanlarından Batman'e alternatif bir karakter yaratma ihtiyacından dolayı- Lee, büyük ölçüde Howard Hughes'tan esinlenerek zengin, zeki, parıltılı bir yaşam süren, kadınların peşinde koştuğu, maceracı bir süperkahraman yaratmak istedi. Larry Lieber, hikayeyi geliştirdi, Marvel'in ünlü çizerlerinden Jack Kirby kostümünü tasarladı (çünkü derginin kapağını çizme görevi Kirby'nindi ve önce kapak çiziliyordu!), Don Heck ise Iron Man'e dönüşecek olan Anthony Stark'ı ve sekreteri Pepper Potts'u çizdi. Iron Man'in ilk macerasında gri ve hantal olan zırhı, ikinci macerasında altın sarısına, daha sonraysa kırmızı ve altın sarısı karışık, şu anki görünümüne kavuştu. Ortaya çıktığı dönem gereği, anti-komünist bir süperkahramanken Stan Lee'nin kararıyla daha karmaşık ve kırılgan bir insan evladı formatına dönüşen Anthony Stark ve alter egosu Iron Man, serinin ileriki sayılarında alkol ve diğer kişisel problemleriyle boğuştu (Ve tabii hep kazandı!). Anthony Stark'ı Iron Man'e dönüştüren olay, başlangıçta Vietnam'da geçiyordu; kalbinin çok yakınına yediği şarapnelin ilerlemesini engellemek için ünlü zırhını icat etmek zorunda kalıyordu.

Peki kimdi Anthony Stark? Dostlarının kısaca Tony dedikleri bu süperkahraman, Stark Sanayi'nin kurucusu Howard Stark ile eşi Amria Stark'ın fazlasıyla zeki tek oğullarıydı. Henüz 15 yaşındayken dünyanın sayılı ve seçkin üniversitelerinden MIT'ye (Massachusetts Institute of Technology/Massachusetts Teknoloji Enstitüsü) kabul edilmiş ve buradan birincilikle mezun olmuştu. Anne ve babasını bir trafik kazasında yitirdikten sonra 21 yaşında Stark Sanayii'nin başına geçmişti. Sadece bir yönetici değil, aynı zamanda bir mucitti. Amerikan ordusuyla yakın ilişkileri vardı, yeni saldırı ve savunma silahlarının üretiminde söz sahibiydi. Gene böyle silah denemelerinin yapıldığı Vietnam'da bubi tuzağına yakalanıyor ve "düşmanlar"ın yani kızıl komünistlerin eline düşüyordu. Göğsüne aldığı şarapnel parçası yavaş yavaş kalbine doğru ilerlediğinden hayatı tehlikedeydi. Bu arada kendisini esir alanlar için o "Ünlü Amerikalı Mucit"ti ve kapatıldığı laboratuarda Vietkonglar için güçlü bir silah tasarlamaya zorlanıyordu. Kendisi gibi esir alınan Yin Sen'in yardımıyla, gizlice, bu silahı yapmak yerine şarapneli engelleyen özel bir zırh dizayn ederek hayati tehlikeyi atlatan Stark, zırhın yardımıyla kaçıyor ama Yin Sen kaçmayı başaramayarak ölüyordu. Stark, ülkesine döndüğünde şarapnel parçasıyla yaşamaya devam ediyordu, ta ki serinin ilerleyen sayılarında kalp nakli yapılana dek.

Her şeyden önemlisi, bir süperkahraman olmasından önce, Tony Stark bir dahidir, hem mühendislikte hem de şirketlerini yönetme konusunda. Tabii bazı oyunlara gelip, şirketlerini kaybettiği, alkol denizinde yüzdüğü de olmuştur ama tüm bunlardan zekası ve iradesiyle kurtulmayı bilmiştir. Çok zengindir ve hayatını lüks içinde geçirir. Tam bir salon adamı ve playboydur; kadınlarla arası çok iyidir!

Kerameti zırhında

Bir akıllı tasarım örneği olarak tanımlanan bu "güçlendirilmiş" zırh, Iron Man'e dayanıklılık ve güç veriyor, uçmasını sağlıyor ve silahlarını taşımasına yardımcı oluyor. Hatta bizzat silaha dönüşebiliyor. Zırhın silah sistemi yıllar boyunca Tony Stark tarafından geliştiriliyor; ama standart silahı, avuçlarından çıkan ateş ışınları. Göğsünden çıkan ışın demeti projektörü, kinetik enerjiyi toplayan mekanizma, elektromanyetik nabız jeneratörü ve enerji alanı yaratma kabiliyetlerini de saymak gerek. Zırh ayrıca manyetik alanlar, ses fırtınaları ve holografik tuzaklar yaratıp kullanabiliyor. Bu zırhı giyip uzay yolculuğuna çıkabilir, derin sulara dalabilir ve hatta görünmez olabilirsiniz. Ayrıca, maceralarından birinde Stark, yaralandığı bir kavgadan sonra kendisine "modifiye edilmiş bir tekno-organik virüs" enjekte ederek hayatta kalmayı başarıyor. Bu sayede, zırhıyla vücudu birleşiyor, zırhını artık beyin dalgalarıyla kontrol altına alabiliyor. Sinir sistemiyle zırhın işletim sistemi bağlantılı çalışıyor. Böylece, uydularla, cep telefonları ve bilgisayarlarla bağlantı kurabiliyor. 45 yıl boyunca her teknolojik yenilikten payını alan, bu arada şekilden şekle giren Iron Man'in zırhına daha yakından bakalım ve farklı modelleri karşılaştırarak evrimini kısaca hatırlayalım.

MARK I

Elektrik gücüyle çalışıyor ve üzerindeki kalp pili Tony Stark'ın kalp fonksiyonlarını sürdürüyor.
Ayağındaki jet motorları atlamasına destek oluyor.
Mıknatıslar kurşunları engelliyor ve her türlü sinyalin frekansını bozuyor.
Minyatür bir testere ve vakum kaplarına sahip.
Küçük patlayıcı saçmalar fırlatabiliyor.
Avucundan alevler çıkarabiliyor.

MARK II (Filmde yok)

Serinin ikinci bölümünde Tony'nin hafifmeşrep kız arkadaşlarından biri, MARK I'in korkutucu olduğunu söylemesi üzerine Tony, zırhı altın sarısına boyuyor ve bazı eklemeler yapıyor.

Zırhın yüzeyinden elektrik geçiyor, içineyse hava teçhizatı yerleştiriliyor.
Ayaklarındaki jet motorları gelişiyor. Jet motorlu patenler ekleniyor.
Suda kullanılan pervaneler hareket kabiliyetini genişletiyor.
İlk kez ışın demeti kullanılır hale geliyor. Öncelikle projektör görevi görüyor ama ısı ışını ya da proton demeti olarak da iş görüyor.
Zırhın manyetik gücü artırılıyor, enerjiyi yönlendirebiliyor.
Bir etki kontrol düğmesi, zırhı kuvvetlendirmekte kullanılıyor.
Elmas uçlu delme aletleri, hoparlör, jet akım diskleri, freon tabletleri, göz yaşartıcı bombalar ve Hulk ile olan dövüşlerinde kullanılan çekiç ekleniyor.
Radar ve röntgen tablası, sensör olarak kullanılıyor.
Anten ve kaydedici eklenerek radyo iletişimleri güçlendiriliyor.

MARK III

Elektrik yerine bateri gücü kullanılıyor.
Ayaklardaki jet motorları daha uzun süre uçabilmeyi sağlıyor.
Geri iticiler ve ışın demeti standart silahlar haline geliyor.
Negatif iyon demeti ve sonik verici ekleniyor.
Radara ek olarak bir sonar ve enerji detektörü de konuluyor.
Filmdeki zırh birbirine eklemlenen iki gövdeden oluşuyor; bir tanesi göğüs kafesi, bir diğeri karın bölgesi için olan ıstakoz gibi tırtıklı bölüm. Bunlar sayesinde zırhı giyen rahatça hareket edebiliyor, hatta ayakkabılarını bağlayabiliyor.

Kalça kısmında, işe yaramayan "güç bölmeleri"nden yok.
Zırhın bacaklarında, izlere kadar uzanan kırmızı koruyucu, daha rahat kıvrılmalarını sağlıyor.
Omuzları destekli.
Kol ve bacaklarda daha fazla kırmızı parça kullanılmış.

zırhlarından ilham alınan meşhur kostümünün ortaya çıkış hikayesiyle film başlıyor. "Iron Man"i fazla tanımayanları filmin içine çekebilmek bakımından, zırhın nasıl ortaya çıktığının anlatılması önemli. Stark Sanayi'nin başında, ülkesi için teknoloji harikası silahlar üreten Tony Stark, hem bir silah tüccarı hem de ünlü bir playboy olarak karşımıza çıkıyor. Konjonktür gereği, Afganistan'da savaşan ABD ordusu için, yeni füzeler geliştiren ve bunların sunumu için oraya giden Stark, tatbikatın ardından, terörist bir grubun saldırısına uğrayıp kaçırılıyor. Bu esnada kalbinin hemen yanına isabet eden şarapnel parçası yüzünden hayatı ciddi biçimde tehlikeye düşüyor. Terör grubunun başındaki Raza, onu hapsedip kendi terör grubu için gelişmiş silahlar icat etmeye zorluyor. Tony Stark bu berbat koşullarda dahi, silah yerine kendi hayatını kurtaracak marifetli bir zırh yapmayı ve esir tutulduğu yerden kaçmayı başarıyor. Ülkesine döndüğündeyse hayatının yeni bir evresine giriyor artık. Bir silah tüccarı olarak mesleğiyle ilgili hesaplaşmalara başlıyor. Eski sağ kolu ve kendisi yokken şirketini emanet ettiği Obediah Stane'e (Jeff Bridges) rağmen laboratuarına kapanıyor ve kendisini bir

Iron Man'in öyküsü yeni silah denemeleri yaptıkları Afganistan'da başlıyor.

süperkahramana dönüştürecek yepyeni ve fonksiyonel bir süper zırh yapmak için kolları sıvıyor. Yıllardır asistanlığını yapan Pepper Potts (Gwyneth Paltrow) ve ordudan arkadaşı Yarbay Rhodey'nin (Terence Howard) yardımlarıyla dünyayı tehdit eden güçlerin hazırladığı komploları bozmaya ve dünyayı kurtarmaya ant içiyor. Sonuçta, "Iron Man"i diğer Marvel süperlerinden ayıran en önemli özelliği -Örümcek Adam, X-Men ve Fantastik Dörtlü ile kıyaslanırsa- genetik dönüşüme uğramış bir insan veya bir mutant olmaması. Tersine sadece üstün zekası sayesinde kendisini süper kahraman mertebesine yükseltecek koruyucu ve üstün bir zırh geliştirmesi başlı başına ayırıcı bir özellik. Üstelik işlediği günah ya da yanlışlardan kurtulmak, kendisini affettirmek isteyen bir insanın öyküsü de var işin içinde. Her şeye sahip bir milyarder, kadınların kayıtsız kalamadığı ünlü bir çapkın ve çok zeki biri olmasına rağmen kendisini insanlığa hizmete adaması, Tony Stark'ın çok katmanlı ve derinlikli kişiliğine işaret ediyor. Afganistan'da başına her ne geldiyse ve her neyle yüzleştiyse, oradan bambaşka biri olarak dönüyor.

Jon Favreau, filmin aksiyonları konusunda ipleri biraz da bu tip projelerde kendisinden daha tecrübeli olan yardımcı yönetmenine bırakmış: "Burada oturup birçok aksiyon çekmişim gibi davranmak istemedim. Sanırım güzel bir öyküyü anlatabilirim. Sinematik olarak, zorlayıcı bir şeyler yapabileceğimi düşünüyorum ama burada, hikayenin daha insani yönlerini ortaya çıkarmaya çalıştım. Tabii işin aksiyon kısmını da -belli bir gerçeklik standardına oturtarak- es geçmeden. Sonuçta bir çizgi roman uyarlamasından beklenen ölçüde aksiyonu filme katmak gerekiyor; ama her istediğinizi de değil tabii. Sonuçta insanların patlamış mısır yiyerek seyredeceği bir film çekiyorsunuz". Bu arada Favreau, seyircinin hangi çekimlerin gerçek, hangilerinin bilgisayar efekti olduğunu anlamakta güçlük çekeceğinin de altını çiziyor.

45 yıllık çizgi roman serüveni boyunca, Tony Stark'ın çok sayıda düşmanı da olmuştu elbette. Filmde bu kötü adamlardan hangilerinin yer alacağı da ayrı bir merak konusu. Jon Favreau ve oyuncular, bu yöndeki soruları belirsiz cevaplarla geçiştiriyorlar. Jeff Bridges'ın canlandıracağı Obediah Stane'in ise sürprizlere açık bir karakter olduğunda herkes birleşiyor!

Ayrıca devam filmlerinin çekilmesi konusunda da bazı umutlar var, ama şüphesiz bu kararın verilmesi ilk filmin başarısıyla yakından ilgili olacak. Favreau ve Downey Jr.'ın verdikleri röportajlara bakılırsa ikili, Tony Stark'ın alkolle mücadelesini anlatmak için gelecek bölümleri bekliyorlar. Robert Downey Jr., çekimleri bittikten sonra bile filme çeşitli yollardan destek vermeyi sürdürmüş, 150 bölüm daha çekilse, Tony Stark'ı oynamak konusundaki hevesinin kırılmayacağını söylüyor. "Iron Man"in yaratıcısı Stan Lee'yi ise gene filmde minik bir rolde izleyeceğiz. Filmde başka yıldızların da kısacık rolleri olacak, şimdilik adı geçenler arasında Samuel L. Jackson var, ama sürprizlerin zarar görmemesi için bu konuda fazla açıklama yapılmıyor. "Iron Man" bazı ilkleri içinde taşıyor. Marvel'in kendi finanse edeceği ilk yapım, üstelik dev bir bütçesi var. Yönetmen Jon Favreau için de bu çapta bir prodüksiyon yeni bir deneyim. Başrolde izleyeceğimiz Robert Downey Jr. da ilk kez böyle bir rolde karşımıza çıkıyor. Başta Favreau'nun projeye yaklaşımı olmak üzere birçok açıdan umut verici bir çizgi roman uyarlamasıyla karşılaşacağız gibi görünüyor.

Obediah Stane'i canlandıran Jeff Bridges uzun zamandır saçlarını kazıtmak istiyormuş zaten!

Küllerinden doğdu...

EBRU ÇELİKTUĞ

İniş çıkışlı oyunculuk kariyeri, 2000'ler itibariyle yeniden yükselişe geçen ROBERT DOWNEY JR., Hollywood'un ne dışında ne de içindeydi. İlk kez "Iron Man" gibi bir süper prodüksiyonda karşımıza çıkan oyuncu, bugüne dek içinde yer aldığı her projeye kendinden bir şey katmayı başardı. Otuz yılı geçen oyunculuğunun en olgun dönemini yaşayan aktör, yardımcı rol-başrol ayırımı yapmadan, kendisini heyecanlandıran projelere evet demeyi sürdürüyor.

Geleneksel anlamda oyunculuk eğitimi almayan, "Ama eğer Jack Nicholson veya hayran olduğum bir başkasının ders verdiği bir sınıf olsaydı, giderdim" diyen Robert Downey Jr., henüz beş yaşındayken babası Robert Downey Sr.'ın yönettiği "Pound"da bir köpek yavrusunu canlandırarak oyunculuğa adım atmıştı. 80'lerde pek çok gençlik filminde ve romantik komedilerde boy gösterdi; Saturday Night Live tedrisatından da başarıyla geçti. "Less Than Zero"nun ardından gelen "Chaplin" ile bir anda yıldız oyuncular listesine geçen RDJ, hayatını değiştiren bu rolle Oscar'a aday olmuş; Al Pacino, Clint Eastwood, Denzel Washington gibi isimlerle yarışmıştı. 90'ların sonunda, kariyerini olumsuz yönde etkileyen uyuşturucu bağımlılığıyla savaşan ve bu savaşı kazanmışa benzeyen oyuncu (Uzak Doğu sporları, yoga ve meditasyonu hayatının bir parçası haline getirdi, kendisini de Jew-Bu, yani Yahudi Budist olarak tanımlıyor) 2004'te "Futurist" adlı kendi müzik albümünü çıkardı. Oynadığı her role derinlik, sempati ve farklı bir ışık katmasını bildi. Cin gibi bir zeka, uçlarda yaşamanın getirdiği farkındalık ve artık tüm bunların sonucunda yakaladığı olgunlukla yoluna devam eden aktör, "The Gingerbread Man" ve "Short Cuts"ta çalıştığı Robert Altman için de kuşağının ve ABD'nin en iyi oyuncusuydu. Yıllar geçtikçe taze ve yeni kalmayı başarabilen, kendi Odyssey yolculuğunun en zor bölümlerini gerekli dersleri alarak geçtiğini düşündüğümüz bu yetenekli oyuncunun en iyi performanslarına göz atmaya ne dersiniz?

10 PERFORMANS

Less Than Zero (1987)

Karakter: Julian

Bret Easton Ellis'in ilk romanı "Sıfırdan Az" İngiliz yönetmen (Another Country'den hatırlayacağınız) Marek Kanievska tarafından perdeye uyarlandığında, her şeye yabancılaşmış, öz yıkım abidesi Julian'ı canlandırma görevi henüz 23 yaşındaki Robert Downey Jr'a düşmüştü. 80'lerin Yuppie'lerini, tüketim çılgını genç kuşağını ve tabii X kuşağı denilen, 1965-1982 arasında doğanların dünyadaki duruşlarını en iyi gözlemleyen yazar olarak Ellis, daha sonraki eserlerinde işlediği karakterlerinin temellerini de "Less Than Zero"da atmıştı. ("Çekim Kuralları", "Amerikan Sapığı" ve "Glamorama"da bazı mekanlar ve karakterler ortaktı). Robert Downey Jr.'ın hızlı gençlik günlerinde kendi kuşağından bir yazarın böyle aykırı bir karakterini canlandırması, film eleştirmenlerinin de övgü dolu yorumlarını beraberinde getirmişti. Julian ile Robert Downey Jr'ın en büyük ortak özellikleri kokain başta olmak üzere, oyuncunun 90'larda neredeyse kariyerine mal olacak uyuşturucu bağımlılığıydı. Julian'ı "çok gerçek, çok keskin, çok incelikli ve derin bir gözlem yoluyla" yorumladığı için "korkutucu" bile bulunan Robert Downey Jr, ne de olsa canlandırdığı karakterin yaşamına paralel bir hayat sürdürüyordu. Babasının filmlerinde oynayarak başlayan film kariyerinin ilk ciddi performanslarından biri olarak, "Less Than Zero", RDJ'ı "Chaplin"e hazırlayan film oldu aynı zamanda.

Favori replik

Julian: Hadi ama... hiç mi gerçeği söylediğim olmadı?
Benjamin Wells: Hayır. Gerçek senin mahvettiğin ilk şeydi.

Chaplin (1992)

Karakter: Charles Spencer Chaplin

Hollywood'un ve dünyanın onu ciddiye almasını sağlayan, en önemli performansı, şüphesiz, Sir Richard Attenborough'nun çektiği bu dev prodüksiyonda, Charlie Chaplin'i canlandırmaktı. Daha sonra "Chaplin hayatımı değiştirdi. Bana toplum, sanat, mizah ve mizahın ardındaki hüzünle ilgili farklı bir perspektif verdi" diyecekti ve Akademi Ödülleri'ne en iyi erkek oyuncu dalında aday olacaktı. Hayatında hiçbir şeyi bu rol kadar önemsemediğini söyleyen RDJ'ı en fazla zorlayan şey tabii Chaplin gibi diyalogsuz iletişim kurmak olmuştu. Üstelik Chaplin'i 19 yaşından 83 yaşına kadar tüm filmde kendisi canlandırmıştı, o sırada 27 yaşındaydı. Zaman zaman kendine güvenini kaybetse de, özellikle Attenborough'nun, RDJ'ın gerçek potansiyelini ortaya çıkarmasında büyük etkisi ve yardımı olduğu söyleniyor. Charlie Chaplin'le ayakkabı numaraları bile aynıydı, özellikle "Serseri" tiplemesinde, gerek mimikleri gerekse vücudunun esnekliğiyle fiziksel benzerliğinin, rolündeki başarısına büyük faydası oldu. Titizlikle hazırlandığı rolü, filmde Chaplin'in annesini canlandıran Geraldine Chaplin'i (kendi büyükannesini canlandırıyordu) hayrete düşürmüş ve Chaplin babasıyla RDJ arasındaki benzerliğin fiziksel yönü bir tarafa, aktörün incelik, romantiklik ve güzellik bakımından da müthiş bir performans sergilediğini söylemişti. "Chaplin" RDJ'ı A sınıfı oyuncular arasına sokan film oldu.

Favori replik

Beni anlamak istiyorsan filmlerimi seyret.

Robert Downey Jr.

Katil Doğanlar/Natural Born Killers (1994)

Karakter: Wayne Gale

Öldürme içgüdüsüne doğuştan sahip olduklarını söyleyen modern zaman seri katillerinden Mallory (Juliette Lewis) ve Mickey'nin (Woody Harrelson) ünlenmesinde kuşkusuz "Amerikan Manyakları" adlı televizyon programcısı Wayne Gale'in (Robert Downey Jr.) büyük katkısı vardı. Seri katillerin profillerini son derece sansasyonel biçimde çizen bu şov programı; olabildiğince canlı yayın yaparak, rating puanlarının artmasını amaçlıyor ve bu amaç uğruna her yolu mübah görüyordu. Mallory ve Mickey'nin birer kahramana dönüşmesinde katalizör işlevi gören Wayne Gale rolüne hazırlanırken Avustralyalı televizyoncu/şokçu Steve Dunleavy ile bolca zaman geçiren Robert Downey Jr., Avustralyalı aksanını kaptığı için, Wayne Gale, senaryoda Avustralyalı bir yapımcıya dönüştürülmüştü. Wayne Gale, Oliver Stone'un medya üzerine yaptığı ağır eleştirinin en önemli aracıydı. Mickey ve Mallory'nin peşine düşüp her işledikleri cinayeti fenomen haline getiren ve onların adeta birer pop kültür ikonuna dönüşmesini sağlayan Wayne Gale karakteri, Robert Downey Jr.'ın kariyerinde "Chaplin"in ardından gelen önemli rollerden biriydi.

Favori replik

Son mahkemeleri hastalıklı, gülünç bir sirke dönüştü. Mickey ve Mallory Knox'ın her mahkemesi öyle bir olaya dönüşüyor ki bir öncekini gölgede bırakıyor. Memleket Mickey ve Mallory'nin ateşiyle yanıyor!

Bir Gecelik Aşk/One Night Stand (1997)

Karakter: Charlie

Robert Downey Jr., "Black and White"ta Brooke Shields'ın biseksüel kocasını, "Wonder Boys"da eşcinsel kitap editörünü, Jodie Foster'ın yönettiği "Home for the Holidays"de Holly Hunter'ın eşcinsel erkek kardeşini oynamıştı. Kendine özgü tarzıyla farklı cinsel kimliklerin altından başarıyla kalkmasını bilen bir oyuncu olarak, bu kümedeki en şaşırtıcı rollerinden biri, Mike Figgis'in "Bir Gecelik Aşkı"nda, AIDS'e yakalanan eşcinsel performans sanatçısı Charlie olmuştu. Aslında, bir gecelik kaçamak yapan iki evli insanın ilişkileri etrafında kesişen hayatları mercek altına alan filmde (Mike Figgis'in "Elveda Las Vegas" sonrasında yazıp yönettiği projesiydi ve Wesley Snipes, Nastassja Kinski, Kyle Mclahlan ve Ming-Na başrolleri paylaşmıştı) Charlie bir yan karakterdi. Özellikle hastanedeki son hali filmi ağır bir drama dönüştürüyor ve ölümle karşı karşıya kalan ama gene de hayattaki duruşunu bozmayan ve yaşadıklarının arkasında durmayı sürdüren Charlie, yakın dostu Max'e (Wesley Snipes) en varoluşçu repliklerden birkaçını sıralıyordu.

Favori replik

Bu hayat, prova veya film değil, gerçek bir şey. Harcayacak zamanınız yok.

Gothika (2003)

Karakter: Pete Graham

Mathieu Kassovitz'in eleştirmenlerden pek iyi not almasa da başroldeki Halle Berry'nin canlandırdığı kafası bir hayli karışmış Miranda Grey portresi seyirci üzerinde bayağı etki bırakmıştı. Bu doğaüstü gerilimin yardımcı oyuncu kadrosunda yer alan Robert Downey Jr., pek de gerilim filmlerinde rastlamadığımız bir isimdi ama ünlü yapımcı Joel Silver ile yönetmen Mathieu Kassovitz'in Pete Graham rolü için aklına ilk gelen aktörlerden biri olmuştu. Kassovitz oyuncu için: "Robert zeki ve inanılmaz bir karizması var. Aynı zamanda karakterine yerleştirdiği ayrıcalıklı bir kişiliğe sahip. Bunu da filmde gerçekten hissediyorsunuz zaten" diyordu. Miranda Grey, bir kaza sonrası gözlerini psikiyatrist olarak çalıştığı kadınlara özel bir hapishane kliniğinin hücrelerinden birinde açıyordu. Mesai arkadaşı Pete Graham ile başına her ne geldiyse –kocasını öldürmekle suçlanıyordu- çözmeye çalışıyor ama zaman zaman Graham konusunda da ciddi şüphelere kapılıyordu. İşte Pete Graham'ın taşıdığı sempatiyi ve belirsizliği perdeye taşımada Robert Downey Jr.'ın incelikli oyunculuğu devreye giriyordu. Filmin oyuncu için özel bir anlamı da vardı: şu anki eşi, yapımcı Susan Levin ile "Gothika"nın çekimleri sırasında tanışmışlar ve nişanlanmışlardı.

Favori replik

Miranda: İlişkimiz oldu mu?
Pete: Hayır.
Miranda: İstedin mi?
Pete: Evet.
Miranda: Benim de istediğimi düşündün mü?
Pete: Evet.
Miranda: Peki neden olmadı?
Pete: Çünkü patronla evliydin.

Kiss Kiss Bang Bang (2005)

Karakter: Harry Lockhart

"**Cehennem Silahı"** serisinin senaristi olarak ünlenen Shane Black'in bu ilk yönetmenlik denemesi, Val Kilmer, Robert Downey Jr. ve Michelle Monaghan'ın bir araya geldiği, kara mizahıyla dikkat çeken, eğlence ve gerilimi bir arada işleyen, naif bir ucuz roman uyarlamasıydı. Hikayeyi Robert Downey Jr.'ın ağzından dinlediğimiz ve bu anlamda senaryo metninin seyirciyle samimi bir diyalog kurmaya çalıştığı filmde RDJ, hırsızlıkla hayatını sürdüren ve gene bir polis kovalamacasının sonucunda kendisini oyuncu adayı olarak bulan Harry'yi canlandırıyordu. Çocukluk arkadaşı Harmony ile tesadüf sonucu bir araya gelişi, gerçek bir dedektif olan "Gay" Perry (Val Kilmer) ile birlikte, kanlı bir cinayeti çözene dek yaşadıkları absürd olaylar, Harmony'nin çok sevdiği ucuz roman serisinin hayata geçmesiydi bir anlamda. Cannes Film Festivali'nde bol alkış alan film, RDJ'ın alkol ve uyuşturucudan tamamen arındığı ve kendi müzik albümüne yoğunlaştığı bir döneme denk düşüyordu.

Favori replik

Cesedin üstüne işedim. Bundan kimlik tespiti yapabilirler mi?

Karanlığı Taramak/A Scanner Darkly (2006)

Karakter: James Barris

20. yüzyılın en önemli bilim kurgu yazarlarından Philip K.Dick'in romanından Richard Linklater tarafından perdeye animasyon olarak uyarlanan "Karanlığı Taramak"ın senaryosunu okuyup, Keanu Reeves'in başrolü oynamayı kabul ettiğini duyduğu anda Robert Downey Jr. da projenin içinde olmaya karar vermişti. Ona göre "Karanlığı Taramak", geleceği konu edinen bir bilimkurgu hikayesiydi ve madde bağımlılığı yazarın kullandığı bir metafordu sonuçta. Philip K.Dick'in büyük ölçüde kendi uyuşturucu deneyimlerine dayanarak kaleme aldığı romanı ne kadar çarpıcıysa, James Barris'i canlandıran Robert Downey Jr.'ın performansı da o kadar çarpıcıydı. Henüz altı yaşındayken, çektiği underground filmleriyle kendine has bir sinemacı olan babası Robert Downey Sr'ın ikram ettiği marihuana sayesinde keyif verici maddelerle tanışmış ve otuzlu yaşlarını madde bağımlılığına karşı verdiği savaşla geçirmişti. Gerçekten de filmdeki kaybedenlerin arasından, durmadan konuşan, hiper aktif, manik tavrıyla öne çıkan, işe yaramayan hilelere başvurup –Philip K.Dick'in hep kafasını kurcalayan- gerçeklik konusunda atıp tutan Barris için Robert Downey Jr. biçilmiş kaftandı.

Favori replik

Bu, devamlı olarak kötüleşen bir dünya. Üzerinde hemfikir değil miyiz? *(Garsona dönüp)* Tatlılardan ne var?

Fur: An Imaginary Portrait of Diane Arbus (2006)

Karakter: Lionel Sweeney

Ülkemizde gösterime girmeyen "Fur:...", 1923-1971 yılları arasında yaşayan, eserleri tartışmalar yaratan ABD'li fotoğrafçı Diane Arbus'ün hayatından bir kesiti anlatan, "Sekreter" ile tanıştığımız Steven Shainberg'ün filmi. Güzellik kavramını ters çeviren ve daha çok toplumun dışlanan tiplerine (Down hastaları, akıl hastaları, travestiler, hayat kadınları, cüceler, hilkat garibeleri) objektifini çeviren Arbus, bu yüzden eleştirilmişti. "Fur..." Arbus'ün yaşamından cımbızlanan bu kesitte, üst katlarına taşınan, aşırı kıllanma hastası Lionel Sweeney ile tanışmasını ve onun sayesinde yaşadığı içsel yolculuğu anlatıyor. Lionel, 1950'lerin kalıplaşmış yaşamlarının dışında da bir dünya olduğunu Arbus'e gösteriyor; onun kendisini keşfetmesini ve neyi aradığını fark etmesini sağlıyordu. Kendini dünyasına yerleştirememiş bir "kayıp" kadını porselen güzelliğiyle Nicole Kidman canlandırırken Lionel'ı her yanı tüylerle kaplı bir şekilde, filmin büyük bir bölümünde sadece gözleriyle ve sesiyle Robert Downey Jr. oynuyordu. İkili adeta yeni bir "Güzel ve Çirkin" birleşimi yaratıyordu.

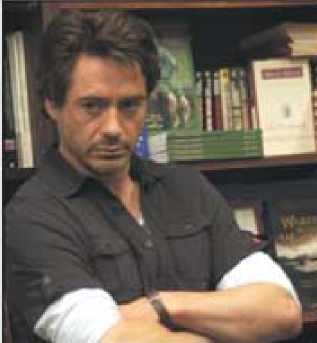
Favori replik

(Diane ile aşk hayatını konuşurlarken)
Lionel: Ben...Ben hep arayıştaydım.
Diane: Ne arıyordun?
Lionel: Normal bir...Ucube.

Hayatındaki Azizleri Keşfetme Kılavuzu/ A Guide to Recognizing Your Saints (2006)

New York'un maceralı mahallelerinden birinden çıkma Dito Montiel'in, kendi romanından senaryolaştırıp çektiği "Hayatındaki Azizleri Keşfetme Kılavuzu"nda Robert Downey Jr. hem başrolü üstlendi hem de ortak yapımcılardan biri oldu. (Yapımcılardan bir diğeri, yakın dostu Sting'in eşi Trudie Styler'dı). 1986'da, şiddetle yoğurulmuş çevresinden uzaklaşmayı ve kendi yolunu çizmeyi deneyen Dito Montiel'in geçmişiyle hesaplaşması, entelektüel düzeyi yüksek ve yoğun duygusallığıyla dikkat çeken bir bağımsız yapıma dönüşmüştü. Montiel'in 80'lerdeki ilk gençliğini Shia LaBeouf canlandırıyor, yıllar sonra babasının hastalığı nedeniyle doğduğu yere geri dönen ve tanınmış bir yazar olan Montiel'i oynamak içinse bayrağı Robert Downey Jr. devralıyordu. Geçmişiyle tekrar karşılaşan ve kaçtığı için herkese ihanet ettiğini düşünen bir karakteri canlandıran Downey Jr., artık oyunculuğunun en olgun dönemini yaşadığını bu roldeki her jesti ve mimiğiyle ispatlıyordu.

Karakter: Dito

Favori replik

Sonuçta, dediğim gibi, her şeyi ve herkesi terk ettim. Ama hiçbiri, hiçbir şey beni terk etmedi.

Zodyak/Zodiac (2007)

Karakter: Paul Avery

David Fincher'ın "Se7en"dan yıllar sonra gene seri katil konulu bir film çekmesi herkesi büyük beklentilere gark etmiş, film vizyona girdiğindeyse, seyirciler iki zıt kutba ayrılmışlardı. Fincher, hem özenli bir dönem filmi çekmiş hem de belirsiz bir sonla bitirdiği filminde klasik seri katil filmi normlarının dışına çıkmıştı. Büyük ölçüde karakter odaklı ve yarı belgesel havalı bir film çekmişti ve hatta "Başkanın Tüm Adamları" tarzı bir gazeteci filmi yapmaya niyetlenmişti. 154 dakikalık filmde, Jack Gylenhaal, filmin uyarlandığı romanın yazarı Robert Graysmith'i canlandırırken, dönemin bir başka ünlü gazetecisi Paul Avery'yi ise Robert Downey Jr. canlandırmıştı. Avery, 1934-2000 yılları arasında yaşamış usta bir gazeteciydi. Özellikle Patricia Hearst (Hearst Şirketi'nin varisi, terörist grup tarafından kaçırılıp, onların safına geçer ve onlarla beraber banka soygununa katılır) ve Zodyak katili konularıyla ilgili araştırmalarıyla adını duyurmuştu. 1970'lerde dünyaya düşmüş Oscar Wilde'a benzeyen; alkol ve sigara alışkanlığıyla ünlü gazeteci Paul Avery'nin bohem ve farklı tarzını yansıtmada, Robert Downey Jr.'dan daha uygun bir oyuncu bulmak neredeyse imkansızdı.

Favori replik

Her üç ayda bir Doğu Körfezi trafiğinde bu geri zekalının bugüne kadar öldürdüğünden çok daha fazla insanın öldüğünü biliyor musun? Birkaç vatandaşı hakladı, birkaç mektup yazdı, sonra da unutuldu. Burada aylak aylak oturuyor gözüksem de aslında gelmesini bekliyorum ve bu konudaki azmimi canlı tutmaya çalışıyorum.

Chiko

Almanya doğumlu yeni kuşak Türk yönetmenlerden Özgür Yıldırım'ın Berlin Film Festivali'nde gösterilen ve beğeni toplayan ilk uzun metrajı "CHIKO", hızlı ve kolay yoldan paraya ulaşmak isteyen iki sıkı dostun trajik öyküsünü anlatıyor. Yapımcılığını Fatih Akın'ın üstlendiği filmin kadrosunda Moritz Bleibtreu, Denis Moschitto, Volkan Özcan ve Rap şarkıcısı Reyhan Şahin yer alıyor.

"Gerçekçi olmak istedim"

EBRU ÇELİKTUĞ

1979 doğumlu genç yönetmen Özgür Yıldırım'ın Berlinale'de alkış toplayan ve Nürnberg Film Festivali'nde Denis Moschitto ve Volkan Özcan'a ödül kazandıran filmi "Chiko", hızlı, akıcı ve dinamik bir ilk film. Chiko lakaplı Isa (Denis Moschitto) çocukluk arkadaşı Tibet (Volkan Özcan) ile mahalle aralarında esrar satarken işi büyütmek ister. Kentin uyuşturucu trafiğini elinde tutan Brownie (Moritz Bleibtreu) ile anlaşırlar ama annesi diyaliz makinesine bağlı yaşayan Tibet'in paraya daha acil olarak ihtiyacı vardır. Bu yüzden anlaşmayı bozup, Isa'dan ayrı sokakta mal satmaya çalışır. Ama Brownie'nin kuralları serttir. Isa ise Tibet'le olan arkadaşlığı ve Brownie'nin teklif ettiği parlak yaşam arasında doğru kararları verip denge sağlamaya çalışacaktır.

Hikaye anlatmaya tutkun bir genç yönetmen olan Özgür Yıldırım, tıpkı Fatih Akın gibi Hamburg Film Akademisi çıkışlı. İlk filminin İstanbul Film Festivali'ndeki gösteriminin ardından yaptığımız söyleşide onunla "Chiko" üzerine konuştuk.

"Chiko"nun senaryosu da size ait. Filmin sağlam ve güçlü bir yapısı var. Proje nasıl ortaya çıktı?

Senaryo üzerinde tam olarak üç sene çalıştım. İlk senesinde taslağı hazırladım. Fatih Akın'la projeyi gerçekleştirmeye karar verdiğimizde ikinci yazma süreci başladı. Tabii üzerinde tartıştık, konuştuk, düşündük ve her defasında ben eve gidip yeniden yazdım. Her yazışımda farkına varıyordum ki bir adım ileri gidiyorduk. Bu yüzden hiçbir zaman senaryom değişiyor gibi bir endişem olmadı. İnsan tanıdığı, bildiği karakterleri, ortamları anlatabilirse, o zaman daha avantajlı oluyor. Benim Almanya'da büyüdüğüm semtin, 80-90'lı yıllarda bayağı bir adı çıkmıştı. Bu insanları izleyip tanıdığım için, onlar üzerine bir şeyler yazmam daha kolay oldu tabii. Senaryoyu yazarken zaten başını, sonunu, ana hatlarını belirlemiştim, ana hikaye değişmedi. Sonuçta, iki arkadaşın öyküsü; arkadaşlık nedir, kardeşlik ve arkadaşlık için insan ne durumlara girer, neleri riske edebilir? Filmin alt konularıysa gangsterlik, uyuşturucu.

Filmin özellikle diyalogları çok başarılı, akıcı ve jargona uygundu.

Almanya'da da çok tartışılıyor küfür meselesi ama jargonu böyle. Ben tabii bunların hepsini çıkarabilir, diyalogları değişik yazardım ama o zaman film böyle olmazdı; bu kadar gerçekçi olmazdı. Olabildiğince gerçekçi olmak istedim.

Göçmenlik, arada kalmışlık, kültür çatışması, Almanya'ya giden işçilerimizin yaklaşık kırk yıllık macerasının meyveleri oldu. Yeni kuşak göçmen sinemacılarımız da bu hikayeleri anlatıyor. Arada "Kebap Connection" gibi komediler çıksa da, sarsıcı dramlar çekiliyor daha çok. İnsan hep böyle sert filmler mi çıkacak diye düşünmeden edemiyor tabii…

Şart değil tabii, sonuçta Fatih'in (Akın) çektiği filmler değişik, sanırım benim yapacağım filmler de değişik olacak. Konu olarak benzeyecektir belki. Mesele bizim Almanya'daki göçmenliğimizle ilgili değil aslında. Almanya'da izlenen filmler çoğunlukla Amerikan filmleri oluyor. Alman filmleri de buna direnmeye, öne çıkmaya çalışıyor. Son zamanlarda böyle bir rüzgar esmeye başladı. "Rambo" gibi bir film çeksek Almanya'da kimse izlemez. Herkes çok önyargıyla izler. Benim filmim de bir mafya, bir gangster filmi olduğu için sonuçta, insanlar önyargıyla yaklaştı, sanki bu tür bir film

Brownie (Moritz Bleibtreu) ve Chiko (Denis Moschitto) Hamburg uyuşturucu piyasasında söz sahibi oluyorlar.

Almanya'da çekilemezmiş gibi. Beğenince de şaşırıyorlar tabii. Ama filmci olarak ciddiye alınmamızın bir nedeni de dram çekmemiz. Kendimizi dram çekmekle sorumlu hissetmiyoruz, bir şartlanma yok gerçi. Ama anlatacağımız hikaye bunu gerektiriyordu sonuçta.

Tibet ve Chiko, uyuşturucu kullanıp satarken, arada camiye gidip namaz kılmaktan da geri kalmıyorlar. Çelişkili bir durum ama hikayenin ve karakterlerin gerçekliğine hizmet ediyor burada değil mi?
Evet. Bu konu çok derin bir konu. İnanç ve saygı kavramları bizim filmimizde birbirine çok yakın duruyor. Kahramanlarımızın yorumları yanlış sonuçta. Mesela saygı konusunda da öyle; diyor ki, "Saygıyı şiddetle alırım". Saymazsa saydırırım gibi. Bu tabii yanlış bir şey…

Kapitalist sistemin itelediği insanlar aslında…
Tabii, tabii. Mesela şöyle düşünelim, medya devamlı Paris Hilton gibileri gösterince -ki bunların hazırdan elde ettikleri paraları var ve paralarını nasıl yediklerini açık açık gösteriyorlar- hiç parası olmayanlar "Ben niye böyle değilim?" diye soruyor ve tabii kısa yoldan parayı elde edip benzer bir hayatı sürdürmek istiyor; böyle insanlar yok değil. O hayatı eğitimle elde etmek, çaba ve emek harcamak istemiyorlar. Bizim kahramanlarımız da kısa yoldan aynı yere varmak istiyorlar. Tabii ki sonu daha farklı oluyor. Bu camii olayına dönersek; genelde Almanya'da şöyle bir zihniyet var; orada yaşayan her türlü insan, -sadece Almanlar'ı kastetmiyorum, orada yaşayan her milletten insan- için, sadece siyah ve beyaz var. İyiyse iyi, kötüyse kötü, ara renk yok. Film izlerken de "İyi bir kahraman görürsek iyi şeyler yapması gerek, kötüyse kötü bir şeyler yapması gerek" beklentisini taşırlar. Oysa insan içinde hem iyilik hem kötülük barındırır. Benim kahramanlarım da öyle, kötü bir şey yapıyorlar diye iyi yanları yok değil. Gerçeği budur zaten; bir insan ne kadar kötü olursa olsun, mafya da olsa sonuçta bir ailesi, hisleri vardır. Sonuçta onlar da senin benim gibi insandır. Benim için önemli olan bunu göstermekti; onların da inançları olabileceğini. Gerçi Chiko'nun Tanrı inancı da farklı. Herkesin Tanrı'ya gücünden dolayı saygı duyduğunu ve inandığını düşünüyor. O yüzden o da büyük ve güçlü olmak istiyor; saygı görmek için.

Chiko'nun gerçek adının İsa, aşık olduğu fahişenin adınınsa Meryem olması gibi dini göndermeler var filmde. Meryem tabii Hz.İsa'nın annesi Maria'yı değil, İsa'ya ilk inananlardan olan ve bir fahişe olduğu ileri sürülen Maria Magdalena'yı simgeliyor. Chiko da Meryem'i kurtarıyor filmde. Neden bu isimleri tercih ettiniz?
Sonuçta filmin dış çerçevesi inançla çok bağlantılı desem… Chiko'nun adı aslında İsa. Belli bir noktada Hz.İsa'nın resmini görüyor ve başkalarının günahları için de ölüyor. Zaten bu işlere bulaşmayan, bu kararı veren –Curly mesela- hayatta kalıyor.

"Para adamı bozar"denir, Chiko da paraya kavuşuyor ve Tibet'in annesine olan sevgisini, onun böbrek nakline olan ihtiyacını unutuyor. Bu da trajediye giden yolu hızlandırıyor değil mi?
Filmde benim ve Denis için (Chiko'yu oynayan Denis Moschitto) en zor olan şey, karakteri hiçbir zaman kaybetmemek. Seyirci açısından Chiko, Tibet'e ihanet ediyor. Aslında ilk önce Tibet ihanet ediyor ama arada fark var; Tibet'in amacı çok güçlü, annesine böbrek bulmak için bir şey yapıyor. Bunun için seyirci Tibet'i affediyor. Sonra Chiko arkadaşını korumak ve onun intikamını almak için Brownie'ye gidiyor ama daha iyi bir iş teklifi alıyor. Chiko'nun o anda bir karar vermesi gerekiyor ve "evet" diyor, çünkü başından beri amacı daha çok kazanmak. Bu teklifle aslında o da Tibet'e ihanet ediyor. Bu noktada, senaryoyu yazarken

Yönetmen Özgür Yıldırım.

biz de epey düşündük. Çünkü Chiko'nun seyircinin gözünde sempatikliğini kaybetmemesi, Tibet'in tarafına geçmemesi gerekiyordu. İlk kavgadan sonra yolları bayağı bir ayrılıyor ve Chiko kendi hayatına dönüyor. Tibet, Brownie'yi öldürmeye çalışınca ve iş iyice kızışınca Chiko yeniden arkadaşına dönüyor. Bu da Chiko'yu kahraman olarak daha güçlü kılıyor tabii.

Filminizi kendi "Scarface"iniz olarak tanımlıyorsunuz ve bu türü çok sevdiğinizi söylüyorsunuz. Bundan sonraki projeleriniz için türe bağlılığınız devam edecek mi?
Sinema da hayat gibi çok sürprizler getiren bir şey. Yarın sabah uyanıp tamamen değişik bir şey yapabilirim. Ya da bir daha hiçbir şey yapamam. Dediğim gibi her şey olabilir ama şu anki düşüncem, çok farklı bir şey yapmak. Almanya'da hiç yapılmayan bir şey yapmak istiyorum.

İlk filminizde senaryoyu yazdınız, yönettiniz, oyuncularınızı yönlendirdiniz, üstelik daha önce asistanlık bile yapmamıştınız; tüm bunları nasıl başardınız, genç yönetmen adayları bunu merak ediyordur mutlaka…
Benim film çekmekten başka hiçbir tecrübem yok! Hamburg'daki Film Akademisi'nde iki sene okudum, master yaptım aslında. Bu filmi yaparken en büyük amacımız olabildiğince gerçekçi olmasıydı. Senaryonun yanısıra oyuncuların hareketleri, konuşma tarzları ve bakışları da gerçekçi olmalıydı. Tibet'i canlandıran Volkan ile ilkokuldan beri arkadaş olduğumuz için nereye doğru yöneleceğimizi biliyorduk. Üç hafta provalarımız oldu. Senaryo üzerinde çok konuşup tartıştık. Karakterler hakkında özgeçmişler yazdık. Senaryoda gösterilmeyen şeyler üzerinde bile konuştuk. Çünkü oyuncular böylelikle karakterlerinin nasıl insanlar olduklarını anladılar. Sonra oyunculara sorular sordum, mesela "sokakta yürürken önünde bir kadın, ayağı takılıp düşerse, senin karakterin ne yapar?" gibi. Bunu cevaplandırabilirlerse, gerçekten karakterlerini anladılar demektir. Sonra sette senaryoları kapatıp "Kimse artık senaryoya bakmayacak, ne olduğunu biliyorsunuz ve diyalogları artık siz kendiniz nasıl isterseniz öyle söyleyin" diyordum. Doğallık bence böyle yakalanır. Sadece bizim filmimizde geçerli değil bu. Scorsese'nin filmlerine bakınca da görüyoruz, adam her zaman böyle yapıyor. Bunu bir yerde okumuş falan değilim ama insan fark ediyor; çünkü oyuncuları öyle bir özgürlükle oynuyor ki kendisine hiçbir sınır koymadan, "Senaryoda bu yazmıyor, yapmayayım" demeden... Mesela çoğu oyuncu, inanır mısınız, öksürmekten veya hapşırmaktan korkuyor oynarken. Ben de "Neden korkuyorsunuz, doğal bir şey, yapın o zaman" diyorum. Doğallık böyle yakalanabiliyor. Ama bunun için de iyi oyuncu gerek, herkes yapamaz, o da var…

Reyhan Şahin, Chiko'nun gönlünü kaptırdığı Meryem rolünde.

Türk sinemasıyla ilişkiniz nasıl, takip edebiliyor musunuz?
Türk Sineması'yla büyüdüm ben. Kartal Tibet'in, Yavuz Turgul'un, Cüneyt Arkın'ın filmleriyle büyüdüm. Son çıkan önemli Türk filmlerini izleyemedim, bu da ilgisizlikten değil, daha çok Almanya'da Amerikan, Fransız, İngiliz filmlerini izleyebiliyorum. Orada, video dükkanlarında pek Türk filmi yoktur. Yılmaz Güney'in sadece "Yol" filmini izledim, ama hepsini izlemek istiyorum.

Aslında Avrupa'da, özellikle Fransa'da Yılmaz Güney'i tanıyıp seviyorlar.
Evet ama yeni kuşak bilmiyor. Almanya'da pek tanınmıyor. Bazı popüler Türk filmleri oynuyor Alman sinemalarında. Ben mesela Zeki Ökten'in "Güle Güle"sini çok beğenmiştim. Çünkü çok kalpten ve içten bir filmdi. Tabii aptal filmler de çekiliyor, ama bu her ülke sinemasında oluyor.

Müzik filminizde çok baskın. Rap ağırlıklı ve filmin temposunu belirleyici bir rolü vardı. Film hiç sessiz kalmadı. Bu konuda ne diyebilirsiniz?
Bunu tabii ki isteyerek yaptım. Bir, filmin enerjisi olsun istedim; iki, tabii müziğin sahnelere bir etkisi oluyor. Bu, arthouse filmlerdekinin tam tersi bir tercihtir sonuçta; "Rıza" filminin tam tersidir mesela. O film çok sessiz, çok yavaştı. Bu filmleri çok seviyor ve izliyorum da ama benim yapmak istediğim bunların tam tersi bir şeydi. Bir de Martin Scorsese'nin filmlerini çok izlediğim için, "Casino", "Goodfellas" gibi filmlerine bakarsanız, 2,5-3 saatlik filmlerinde müziği bol bol kullanıyor. Berlin'de Martin Scorsese ile tanıştım, azıcık konuştuk, Chiko'yu izlememişti. "İzle" dedim, "Tam senlik bir film." Hatta biraz fazla üstüne gittim galiba ama belki de adamı hayatımda bir daha göremeyeceğim diye düşündüm, onun için de "Yap!" dedim kendime.

Volkan Özcan, Chiko'nun yakın dostu Tibet'i canlandırıyor.

OYUN BAŞLASIN

Michael Haneke, 1997 yapımı filmi "Funny Games"i, Hollywood'da, tanınmış oyuncularla, İngilizce olarak ama tek karesini bile değiştirmeden yeniden çekti. Orijinal filmin Amerikan yapımı bir kopyası olarak niteleyebileceğimiz "ÖLÜMCÜL OYUNLAR" (Funny Games U.S.), muhtemelen orijinalinden çok daha geniş bir seyirci kitlesine ulaşacak. Haneke'nin istediği de bu.

İLHAN YURTSEVER

Kalburüstü filmleriyle dikkat çekmiş pek çok Avrupalı yönetmenin Hollywood stüdyolarının himayesi altında kariyerlerini sürdürmeleri özellikle 90'lı yıllardan bu yana neredeyse bir furya haline gelmiş durumda. Ne yazık ki söz konusu yönetmenlerin birçoğu kendi ülkelerindeki başarılarını Hollywood'a taşıyamayıp, çarkların arasında sıkışarak sıradan stüdyo yapımlarının memur yönetmenlerine dönüştüler. Seyirciyi eğlendirmekten ziyade huzursuz etmeyi hedefleyen, dünya sinemasının usta ismi Michael Haneke ise Hollywood sermayesiyle çalışacağını tahmin edebileceğimiz belki de son kişiydi. Hele ki bir yeniden çevrimi, üstelik de kendi çektiği bir filmin Amerikan versiyonunu yönetmeye soyunmasını hiç mi hiç beklemiyorduk. Dolayısıyla yönetmenin, 1997 tarihli çok ses getirmiş, hatta fırtınalar koparmış tartışmalı filmi "Funny Games"i Amerika'da İngilizce olarak, hem de birebir aynı kadraj ve repliklere bağlı kalarak yeniden pelikülе aktarmaya hazırlandığını duyduğumuzda biraz şaşırmıştık açıkçası. Her ne kadar bu fikir insanda, Ron Howard'ın şu sıralar "Caché"nin yeniden çevrimini gerçekleştirmeyi planladığını açıklaması kadar soğuk duş etkisi yaratmıyor olsa da, beklenmedik bir durumdu.

Haneke'yi "Funny Games"i

Orijinal filmde Susan Lothar'ın oynadığı rolde Naomi Watts'ı izliyoruz.

İlk filmde Ulrich Mühe'nin oynadığı kurbanlardan George'u ise Tim Roth canlandırıyor.

Hollywood'da bir kez daha çekmeye yönelten başlıca unsur ise yönetmenin, filmi en başından beri Amerikan yaşam biçimine ve bunun Amerikan filmlerindeki yansımalarına karşı bir çeşit saldırı olarak tasarlamış olmasıydı. Zaten Haneke orijinal filmi yapmaktaki amaçlarından birinin de Amerikan sinemasındaki şiddet, saflık ve seyirciyi yönlendirme gibi olgulara karşı duyduğu tepki olduğunu söylemişti. Fakat Avusturya yapımı olan ilk film bilindiği üzere ABD'de son derece kısıtlı bir seyirci kitlesine erişebilmiş ve bu anlamda Haneke'nin eleştirileri de tam olarak yerine ulaşmamıştı. Yeni filmin yapımcılarından Chris Coen'in 2005 yılında "Funny Games"i Amerika'da yeniden çekmesi için Haneke'ye götürdüğü teklif ise, yönetmenin filmin asıl muhatabı olarak gördüğü Amerikalı seyircilerle geç de olsa buluşması yönünde elde edilmiş önemli bir fırsattı. Fakat taviz vermez tavrıyla tanınan yönetmenin elbette bir takım şartları vardı. Bunların başında, orijinal filmin kare kare aynısını çekmek istemesi geliyordu. Bu konudaki ısrarını şu şekilde açıklıyordu yönetmen:

"Filminiz ne kadar çok seyirciye ulaşırsa, o kadar iyidir. Her yönetmen böyle hisseder. Benimle diğer sinemacılar arasındaki fark ise benim ilkelerimden ödün vermeye asla razı olmamam. Kendimi filme herhangi bir şey eklemek zorunda hissetmedim. Ve açıkçası herhangi bir şeyi değiştirseydim bu kesinlikle onursuzca bir davranış olurdu. Farklı şartlar altında aynı filmi yapıp yapamayacağımı görmek benim açımdan bir çeşit kumara dönüşmüştü. Çünkü ilkelerinizle hareket eden bir insansanız, onlara sonuna kadar bağlı kalmalısınız. Şu an meseleye 10 yıl önce olduğundan farklı bir şekilde bakıyor olsaydım zaten gider başka bir film çekerdim."

Bu noktada 10 yıl geriye gidip Haneke'nin orijinal "Funny Games"ini hatırlamakta fayda var. Filmde, Susanne Lothar ve Ulrich Mühe'nin canlandırdığı üst-orta sınıftan bir çift olan Anna ve Georg küçük oğullarıyla beraber dinlenmek amacıyla gittikleri sayfiye evinde görünürde gayet temiz yüzlü ve eğitimli olan iki genç tarafından alıkonuyor ve onların işkenceden farksız tuhaf 'oyunlarının' kurbanı oluyorlardı. Haneke fiziksel şiddeti perdede çok az resmetmesine rağmen, film rahatsız edici bir çizgiye ulaşmış ve övgüden tiksintiye varan çeşitli tepkilerle karşılanmıştı.

Yeni filmde ise Lothar'ın yerini Naomi Watts, Mühe'nin yerini Tim Roth almış durumda. Karakterlerinin isimleri de bir parça 'Amerikanlaştırılarak' Ann ve George haline getirilmiş. Orijinal filmde Arno Frisch ve Frank Giering tarafından mükemmel biçimde canlandırılan psikopatlara ise bu kez Michael Pitt ve Brady Corbet hayat veriyorlar. Yeri gelmişken hemen belirtelim; Haneke'nin yeniden çevrimi yönetmeyi kabul ederken öne sürdüğü şartlardan biri de Ann karakterini Naomi Watts'ın canlandırmasıydı.

Aslında bir filmin (özellikle de o film belli bir başarı düzeyinin üzerine çıkmışsa) kare kare aynısını çekmek pek de akıl kârı bir iş gibi görünmüyor. Örneğin Gus Van Sant 1998'de Hitchcock klasiği "Sapık"ı birebir yeniden çekmeye yeltendiğinde sonuç tam bir felaket olmuş ve yönetmen hemen herkes tarafından yerden yere vurulmuştu. Haneke de, kendince geçerli sebepleri olmasına rağmen, bir filmi birebir yeniden çekmenin teknik anlamda çok daha meşakkatli bir iş olduğuna vurgu yapıyor: "Bir filmin kare kare aynısını çekmeye karar vermek için bir parça mazoşist olmalısınız. Çünkü bu, filminizi ilk kez çekerken uyguladığınızdan çok daha karmaşık bir yöntem. Bir filmi ilk defa sıfırdan yarattığınızda istediğiniz her şeyle istediğiniz her şekilde oynayabilirsiniz. Fakat aynı şeyi o filmin kare kare aynısı olan bir yeniden çevrimde yapmanız olanaksız."

Hemen her filminde olduğu gibi orijinal "Funny Games"de de Haneke'nin ana meselesi toplumsal şiddet ve medyanın bundaki rolüydü hatırlarsanız. Haliyle aynı durum karşımızdaki yeniden çevrim için de geçerli. Filmlerinde yer vermiş olduğu rahatsız edici boyutlardaki psikolojik şiddet öğeleriyle her daim tartışma yaratan

Michael Pitt, psikopatlardan biri.

Film, Amerikalı muhafazakar eleştirmenlerden sert tepkiler aldı.

Haneke, fiziksel şiddet konusunda son derece duyarlı bir insan olduğunu dile getiriyor. "Şiddet beni çok rahatsız eden bir olgu. Amerikan ana akım filmlerinde gördüğümüz şiddet ise fazlasıyla gösterişli ve tamamen tüketmeye yönelik olarak kullanılıyor. İnsanlar da bundan keyif alıyor, ancak bu benim için dayanılmaz bir şey" diyen Haneke yeni "Funny Games"in şiddeti yücelttiği yönünde yanlış anlamalara mahal vermeyeceğinden de gayet emin görünüyor. "Funny Games"i klasik korku filmlerinin bir çeşit parodisi olarak gören yönetmen, ilk filmde vermeye çalıştığı tokat etkisinin burada da işe yarayacağını umduğunu belirtiyor. "Bu film bir provokasyon." diyor. "Amaç seyircinin evine memnun gitmesini sağlayan tüm kuralları yıkmak. Provokasyon tüm filmin ana ilkesi ve bu son derece ironik bir durum. Gerçekte seyirciye ne kadar kolay manipüle edilebildiklerini göstermek istiyorum." Tabii bu noktada medya da Haneke'nin eleştirel yaklaşımından payına düşeni alıyor. İlk filmde Arno Frisch'in hiç beklenmedik anlarda kameraya dönerek seyirciyle doğrudan iletişime geçmesi ya da tam bir umut ışığı yanmak üzereyken filmin izleyenlerin beklentilerini boşa çıkarması kuşkusuz Haneke'nin ana akım sinema özelinde medyaya bakışının ne minvalde seyrettiği konusunda bize bir fikir vermekteydi. Dünyayı algılayış biçimimizin medyadan geçiyor oluşunu çok tehlikeli bulduğunu söyleyen yönetmen "Evden dışarıya hiç adım atmamış bir çocuk olabilirsiniz" diyor "fakat yine de televizyon sayesinde dünya hakkında zihninizde sayısız imge canlandırabilirsiniz. Bu çok tehlikeli. Özellikle de şiddet söz konusu olduğunda; çünkü yapay görüntü ile gerçek olan aslında birbirine denktir. Ama bir çocuksanız ve elinizde buna dair bir işaret yoksa aradaki farkı anlamanız neredeyse imkânsızdır."

Amerika'da bu yılın Ocak ayında Sundance Film Festivali vesilesiyle görücüye çıkıp, Mart ortasında da vizyona giren yeni "Funny Games" tıpkı ilk film gibi farklı tepkilerle karşılandı. Filmi beğenip önemseyenler olduğu gibi, neredeyse yakılıp ortadan kaldırılmasını savunanlar da mevcut. Aynı anda hem sürükleyici hem de iğrenç olabildiği şeklinde yorumlar alan "Funny Games" özellikle Amerikalı muhafazakâr eleştirmenlerden sert tepkiler aldı. Örneğin ünlü eleştirmen Roger Ebert filme dört üzerinden yalnızca yarım yıldız verirken, Haneke'nin izleyicileri deney fareleriyle bir tuttuğunu yazdı.

Yazının başından beri belirttiğimiz gibi yeni "Funny Games" ilk filmin birebir kopyası, fakat hem öykünün Amerika'ya taşınmasından hem de aradan geçen 10 yıllık süreden kaynaklanan kimi ufak tefek değişiklikler de yok değil ve dikkatli bakmayan gözler bu değişiklikleri rahatlıkla ıskalayabilir. Öte yandan filmin, asıl 'hedef kitlesi' olan Amerikalı seyirciler dışında kalan kesime, yani orijinalini izlemiş olanlara ne anlam ifade ettiği son derece tartışmaya açık. Daha önceden izleyip hükmünüzü çoktan verdiğiniz bir filmi aynı senaryo, aynı kadrajlar, aynı hikâye akışı ve aynı repliklerle, yalnızca farklı oyuncular ve farklı bir lisanla bir kez daha seyretmeyi enteresan kılacak başlıca unsur yeni oyuncuların performansı olabilir belki. "Funny Games" de oyunculuklar açısından genelde tatmin edici olarak değerlendirilebilir. Naomi Watts ve Tim Roth izleyeni hayalkırıklığına uğratmayan başarılı performanslar verirken, Pitt ve Corbet özellikle Frisch ve Giering'in ilk filmdeki performansları akla geldiğinde bir miktar aksıyorlar. Yine de Pitt'in özellikle tekrardan kaçınıp kendini serbest bıraktığı anlarda durumu gayet iyi toparladığını belirtmek gerek.

Netice itibarıyla "Funny Games"i söyleyeceklerini çoktan söylemiş ve üzerine ekleyecek pek bir şeyi olmayan bir deney ya da Haneke'nin 'şaka'larından biri olarak yorumlamak mümkün. Deney diyoruz, çünkü Haneke bir daha asla kendi filminin yeniden çevrimini yapmamaya kesin kararlı olduğunu belirtiyor. Kısacası ortada tek seferliğe mahsus bir durum var. Fakat bu durum Haneke'nin Amerika macerasının sona erdiği anlamına da gelmiyor. Nitekim yönetmen Hollywood'da film çekmeye tümden karşı olmadığını açıkça ifade diyor: "Kendi yöntemimle yapmama izin verdikleri sürece dünyanın her yerinde film çekebilirim. Birisi bana Hollywood'da film yapmam için doğru koşulları sağlarsa, neden olmasın?"

Haneke, filmi klasik korku filmlerinin bir çeşit parodisi olarak görüyor.

Bir şans daha...

Kendi yönettiği bir filmin yeniden çevrimine imza atan ilk isim Haneke değil elbette. Sinema tarihini şöyle bir eşelediğimizde birçok örnekle karşılaşıyoruz. İşte bunlardan bazıları...

The Man Who Knew Too Much (1934)
The Man Who Knew Too Much (1956)

Yönetmen: Alfred Hitchcock

Orijinal filmin yönetmeni tarafından çekilmiş yeniden çevrimler dendiğinde akla gelen ilk ve en önemli örneklerden biri hiç kuşkusuz büyük usta Hitchcock'un "The Man Who Knew Too Much" filmleri oluyor. Yeniden çevrimlerin genel akıbetinin aksine pek çok kişi tarafından orijinalinden daha başarılı olarak nitelenen 1956 yapımı ikinci film için Hitchcock'un kendisi de "İlkine kıyasla çok daha profesyonelce kotarılmış bir filmdi" yorumunda bulunmuştu.

Outside The Law (1920)
Outside The Law (1930)

Yönetmen: Tod Browning

"Freaks"in yönetmeni olarak bilinen Tod Browning'in Lon Chaney'li sessiz dönem suç filmi "Outside The Law"ın aynı adlı yeniden çevrimi, diğer bir olağanüstü aktör olan Edward G. Robinson'ın varlığına rağmen orijinalinin etkisine tam olarak ulaşamıyordu. Browning'in kendi yazdığı "The Hypnotist" adlı öyküden uyarlayıp bir kez daha Chaney'e rol verdiği "London After Midnight" (1927) ve onun yeniden çevrimi Lionel Barrymore ve Bela Lugosi'li "Mark Of The Vampire" (1935) için de benzer şeyler söylenebilir.

Ju-on: The Grudge (2003)
The Grudge (2004)

Yönetmen: Takashi Shimizu

Aslında Japon yönetmen Takashi Shimizu çoluğunun çocuğunun rızkını büyük oranda "Garez" filmlerine borçlu dersek abartmış olmayız. 2000 yılında çektiği video filmi "Ju-on" ve onun devam filmini takiben 2003'te aynı öyküyü ele alan bir başka Japon yapımı "Ju-on: The Grudge" ve tabi yine onun da devamı sayesinde Hollywood'a adım atmıştı Shimizu. Yönetmenin Amerikan stüdyolarıyla olan münasebeti ise şimdilik bir kez daha aynı öyküyü işleyen "The Grudge" (2004) ve -elbette söylemeye lüzum yok- onun da devam filminden (üçüncüsü de yolda) ibaret.

Spoorloos (1988)
The Vanishing (1993)

Yönetmen: George Sluizer

George Sluizer'ın Tim Krabbé'nin romanından uyarladığı Hollanda-Fransa ortak yapımı "Spoorloos" eleştirel anlamda o kadar büyük bir başarıya ulaştı ki, Hollywood kapıları kısa zamanda yönetmene açıldı. Fakat ne tuhaftır ki, aynı kapıları kapatan da "Spoorloos"un Amerikan yeniden çevrimi olan "The Vanishing"den başkası değildi. "Spoorloos"un hemen hiçbir olumlu özelliğini barındırmayan "The Vanishing", Hollywood normlarına göre elden geçirilip, yumuşatılan vasat finaliyle de orijinal filmin hayranlarının tahammül sınırlarını zorluyordu.

Destry Rides Again (1939)
Destry (1954)

Yönetmen: George Marshall

Amerikalı yazar Frederick Schiller Faust'un Max Brand ismiyle kaleme aldığı Destry romanları dizisinden uyarlanan "Destry Rides Again" başroldeki iki yıldız oyuncusu James Stewart ve Marlene Dietrich'in performanslarından da güç alarak western türünün hatırı sayılır örneklerinden birine dönüşmeyi başarmıştı. Filmin yönetmeni George Marshall'ın 15 yıl sonra çok az değişikliğe başvurarak gerçekleştirdiği yeniden çevrimi ise sıradan bir B filmi olmanın ötesine gidememişti.

The Ten Commandments (1923)
The Ten Commandments (1956)

Yönetmen: Cecil B. DeMille

Cecil B. DeMille'in 1956 yapımı "The Ten Commandments"ı zengin oyuncu kadrosu, Oscar adaylıkları ve elde ettiği gişe başarısıyla bugün bir klasik olarak hatırlansa da, esasında yönetmenin 1923'te çektiği orijinalinin epey gerisinde kalan bir yapımdı ve açıkçası DeMille de yönetmenlik becerisini ilk filmdeki kadar öne çıkartamıyordu. Yönetmen ayrıca 1914'te çektiği "The Squaw Man" adlı westernin 1918 ve 1931 tarihli olmak üzere iki adet yeniden çevrimine de imzasını atmıştı.

Ball Of Fire (1941)
A Song Is Born (1948)

Yönetmen: Howard Hawks

Hawks'ın iki filmi arasında gerek hikâye gerekse kalite anlamında pek az fark vardı esasında. Bir screwball komedisi olan "Ball Of Fire" yeniden çevrimde müzikal komediye evrilmiş, ilk filmde Gary Cooper'ın oynadığı İngilizce profesörü Bertram Potts, ikinci filmde Danny Kaye suretindeki müzik tarihi profesörüne dönüştürülmüştü. Yeniden çevrimin en önemli özelliklerinden biri de Louis Armstrong'dan Charlie Barnet'e dönemin pek çok önde gelen caz müzisyeninin kendilerini canlandırmasıydı.

High Sierra (1941)
Colorado Territory (1949)

Yönetmen: Raoul Walsh

Klasik tür sinemasının usta ismi Raoul Walsh'un, Amerikalı yazar W.R. Burnett'ın romanından uyarlanan Humphrey Bogart ve Ida Lupino'lu kara film denemesi "High Sierra" sinema tarihinde çok önemli yer etmiş olmasa da, westerne uyarlanmış versiyonu olan "Colorado Territory"nin yanında çok daha eli yüzü düzgün bir yapımdı. Yeniden çevrim ise daha ziyade başrollerdeki Joel McCrea ve Virginia Mayo'nun oyunculuklarına sırtını yaslıyordu.

Savaş karşıtı bir ağıt

ENGİN ERTAN

Festival takipçilerinin yakından tanıdıkları Alexander Sokurov ülkemizde ilk defa vizyonda seyirci karşısına çıkıyor. "ALEKSANDRA" yönetmenin önceki filmlerine oranla içine girilmesi daha kolay bir film. Sokurov bu sefer daha ziyade seyircinin duygularına hitap ediyor. Ölüm üzerine bu son derece etkileyici film, Rus ustanın sinemasıyla tanışmak kadar, başroldeki Galina Vishnevskaya'nın performansını görmek bakımından da kaçırılmaması gereken bir fırsat.

Günümüz Rus sinemasının en önemli yönetmenleri arasında yer alan Alexander Sokurov ülkemizde film festivali takipçilerinin iyi tanıdıkları bir isim. Özellikle ilk uluslararası başarısı sayılan, 1997 yapımı "Ana ve Oğlu"ndan (Mat i syn) bu yana çektiği filmlerin hemen hepsi ülkemizde çeşitli festivallerde gösterildi ve seyircilerden azımsanmayacak bir ilgi gördü. Geçtiğimiz yıl Cannes'da Altın Palmiye için yarışan "Aleksandra" ise Türkiye'de vizyona giren ilk Sokurov filmi olmak gibi bir özelliğe sahip. Vizyon öncesinde "Aleksandra"nın 3. Uluslararası Avrasya Film Festivali'nde ve 27. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde de gösterildiğini, ayrıca geçtiğimiz ay Onur Ödülü almak için İstanbul'a gelen Sokurov'un filmin gösteriminde seyirciyle buluştuğunu eklemek lazım.

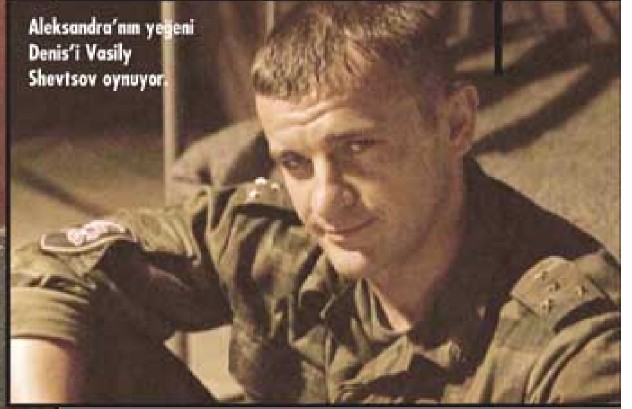
Aslında "Aleksandra" tipik bir Sokurov filmi değil. Her şeyden önce yönetmenin diğer filmlerine oranla içine girilmesi daha kolay. Sokurov bu sefer tarihi didiklemek veya çeşitli dinsel referanslarla örülü mistik bir anlatı tutturmaktansa, daha insancıl bir konuya el atıyor. Yaşlı bir kadının askerdeki torununu ziyareti üzerine kurulu olan "Aleksandra" ölüm hakkında, daha doğrusu ölümü beklemek hakkında bir film. Bu sefer Sokurov'un perdeye taşıdığı imgeler çok daha yalın ve çıplaklar. İzleyici tarafından uzun uzadıya analiz edilmeyi beklemekten çok, bir hissiyat uyandırmak işlevine sahipler ve bu ödevlerini eksiksiz şekilde yerine getiriyorlar.

"Aleksandra"nın yalınlığı, ki bunu kesinlikle olumsuz bir anlamda kullanmıyoruz, Sokurov'un "Rus Hazine Sandığı" gibi denemelerinin iddiasına da uzak düşüyor. Elbette filmin görsel dili yine plan sekanslar ve minimal bir anlatım üzerine kurulu. Belki yönetmenin "Molokh", "Boğa" (Telets) veya "Güneş" (Solntse) gibi filmlerinin teatralliğini "Aleksandra"ya daha yakın bulmak mümkün. Fakat bir dörtlemenin ilk üç parçası olan bu filmlerin mizansenindeki çarpıcılığa da rastlamıyoruz "Aleksandra"da. Sokurov belli ki her anlamda süssüz bir film çekerek, ele aldığı meseleye mümkün mertebe odaklanmayı hedeflemiş.

Şehirde tek başına yaşayan Aleksandra (Galina Vishnevskaya),

Aleksandra rolünde Rusya'nın en ünlü opera sanatçılarından Galina Vishnevskaya.

Aleksandra'nın yeğeni Denis'i Vasily Shevtsov oynuyor.

yıllardır görmediği torunu Denis'i (Vasily Shevtsov) ziyaret etmek için Çeçenistan'daki Rus kışlasına giderken neyle karşılaşacağını belki biliyor, belki de bilmiyor. Rusya'nın en ünlü opera sanatçılarından Vishnevskaya'nın büyük bir başarıyla canlandırdığı Aleksandra, ziyadesiyle güçlü ve duygularıyla ilgili kolay kolay renk vermeyen bir karakter. Fakat kışlada geçirdiği birkaç gün boyunca gözlemlediği insanların ona hatırlattığı şeylerin zamanla yüzüne yansıdığını reddetmek imkânsız. Aleksandra dikbaşlılığını ve yıllar önce evdeki otoritesini korumaya çalışsa da ölümün kaçınılmazlığını reddedemiyor. Savaş ortasında her iki taraftaki genç insanların ölüme yakınlığı, ister istemez Aleksandra'ya kendi ölümünün de fazla uzakta olmadığını düşündürüyor.

Sokurov filmini farklı yaşlarda olsalar bile içinde bulundukları konum nedeniyle ölüm ihtimalini her an yakınlarında hisseden insanlar üzerine kurarken, çok güçlü bir anlatım tutturuyor. Kamera hem Aleksandra'nın, hem genç Rus askerlerinin, hem de Aleksandra'ya pazardan kışlaya kadar eşlik eden Çeçen delikanlı Ilyas'ın yüzünde aynı ifadeyi, aynı isteksiz bekleyişi yakalamayı beceriyor. Bu bağlamda Sokurov'un alametifarikası uzun ve teatral sahneler filmin atmosferi için çok uygun olan dingin bir atmosfer yaratıyorlar. Filmin karakterleri ölümü beklerlerken, seyircinin de sabırlı olması gerekiyor. Fakat yer yer zorlayıcı bu deneyim geride kalan hissiyatla karşılığını fazlasıyla veriyor.

Diğer yandan Sokurov ölüm üzerine çektiği "Aleksandra" ile elbette dört başı mamur savaş karşıtı bir mesaj da vermiş oluyor. Sloganlarla bahsetmek yerine savaşı filmdeki karakterlerin gündelik hayatının bir parçası olarak ele alıyor. Filmde tek bir savaş sahnesi yer almasa bile, süregiden hayatta kalma mücadelesinin genç insanlarda yarattığı fiziksel ve ruhsal çöküş bütünüyle hissediliyor. Gelgelelim "Aleksandra" bütünüyle karamsar bir film de değil. Filme adını veren Vishnevskaya'nın karakteri pazar yerinde Çeçen bir kadınla karşılaştığında, savaş hâlinde bile iki taraf arasında diyalog ve dostluğun mümkün olduğu vurgulanıyor. Her şeye rağmen Çeçenler'in verdikleri yaşama mücadelesi filme biraz olsun umut ışığı katıyor.

Tüm bunların dışında "Aleksandra"nın bir oyuncu filmi olduğunu da eklemek gerekiyor. Vishnevskaya her anlamda filmi baştan sona taşıyor. Bazen huysuz ve inatçı, bazense sevmeye meyilli bu ihtiyar kadının perdedeki varlığından, Vishnevskaya'nın personasından etkilenmemek imkânsız. Sokurov'un açıkça onun için yazdığı karakter, ünlü oyuncu için tam anlamıyla bir gövde gösterisi. Kaldı ki yönetmen de oyuncusundan, özellikle yüzünden eksiksiz şekilde faydalanıyor.

Son kertede "Aleksandra" çok tipik bir Sokurov filmi olmasa bile, sadece kendi ülkesinin değil, Avrupa sinemasının modern ustalarından sayılan yönetmenin görsel tarzı konusunda seyirciye fikir verebilir. Başka bir deyişle, henüz Alexander Sokurov ile tanışmamış seyirciler için mutlaka değerlendirilmesi gereken bir fırsat. Yönetmenin tutkulu hayranlarıysa onun en açık veya en az muğlak bu filminde de yine keyif alacak pek çok şey bulacaklar kuşkusuz. Fakat tüm bunların ötesinde "Aleksandra" ölüm üzerine çekilmiş en etkileyici filmlerden birisi. Savaş karşıtı söyleminin geçtiği zaman ve mekân dışında her yere uyarlanabilecek olmasıysa bir diğer artısı. Son dönemde benzer sularda yüzen filmlerden alışık olduğumuz "kör kör parmağım gözüne" yaklaşımdan uzakta, cümlelerini bağırmadan ve usulca kuran bir ağıt. Bu nedenle "Aleksandra"nın yürek burkuculuğundan ve hüznünden etkilenmemek de neredeyse imkânsız.

Sarayda kardeş kavgası

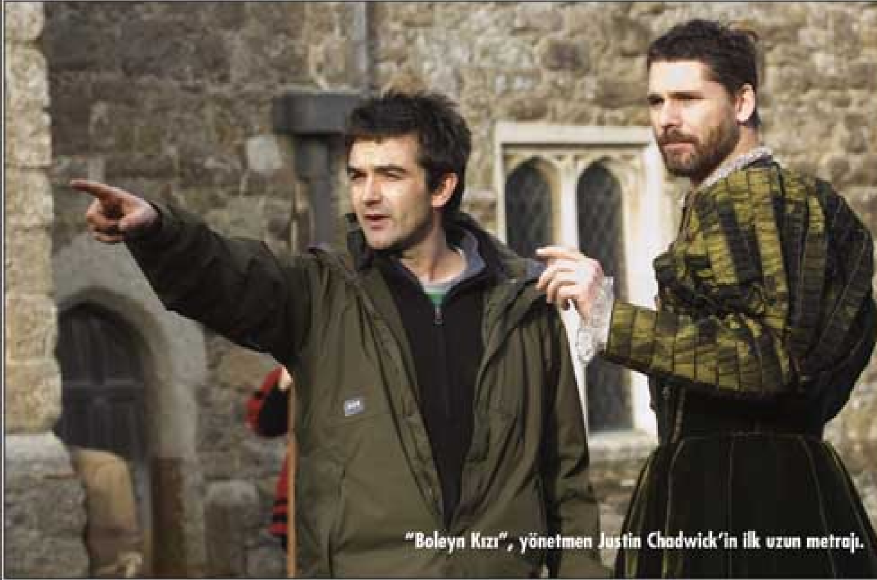
Tarihi romanlarıyla tanınan İngiliz yazar Philippa Gregory'nin çoksatan romanından uyarlanan "BOLEYN KIZI" (The Other Boleyn Girl), kadınların kaderinin erkeklerce belirlendiği bir çağda bir erkeğin aşkını kazanmak uğruna birbirine düşen iki kız kardeşin hikayesi. Yönetmenliğini televizyon kökenli Justin Chadwick'in üstlendiği film en fazla mekanları, kostümleri ve yıldız oyuncularıyla dikkat çekiyor.

İLHAN YURTSEVER

Görkemli kostüm ve set tasarımlarıyla tarihin önemli bir dönemini yeniden canlandırmaya soyunan dramlar artık Hollywood'da bile eskisi kadar prim yapmaz oldu. Bir zamanların ödül avcısı, büyük bütçeli tarihi filmlerinin, kimi istisnalar hariç bugün sıradan televizyon filmlerinden pek farkı olmayan yapımlara dönüşmüş olması da bunda önemli bir etken kuşkusuz. Yine de özellikle Ingiltere tarihi sinemacılara hala azımsanmayacak düzeyde malzeme sağlıyor. En fazla da Kraliyet Sarayı'nda dönen entrikalar rağbet görüyor. İngiliz Kraliyet Sarayı'na son olarak geçtiğimiz yıl "Elizabeth: Altın Çağ" vesilesiyle konuk olmuştuk. Film, pek tatmin edici olmasa da, başta Cate Blanchett olmak üzere oyuncuklukları, gösterişli set ve kostümleriyle ilgi çekmiş, hatta Oscar adaylıkları bile kazanmıştı. Aradan fazla zaman geçmemişken Kraliyet Sarayı entrikalarla örülü yeni bir öyküyle kapılarını bir kez daha sinema seyircilerine açıyor: Bu kez Kraliçe I. Elizabeth'in anne-babası, Anne Boleyn ve Kral VIII. Henry etrafında şekillenen bir hikâye olan "Boleyn Kızı" ile… Fakat filmin olay örgüsü asıl olarak üçüncü bir karakterin, yani Anne'in kız kardeşi Mary'nin bu tarihsel sürece dâhil oluşu üzerine kurulu.

Hikaye, İngiltere'de tam 118 yıl boyunca hüküm süren Tudor Hanedanı'nın ikinci hükümdarı olan VIII. Henry'nin (Eric Bana) tahtta olduğu dönemde geçiyor. Karısı Katherine'in kendisine bir erkek evlat verememesinden son derece memnuniyetsiz olan Kral, sınıf atlamaya

"Boleyn Kızı", yönetmen Justin Chadwick'in ilk uzun metrajı.

hevesli Boleyn ailesinin iyi eğitim almış kızları Anne'i (Natalie Portman) metresi olarak sarayına almaya karar veriyor. Fakat Anne ile tanışmak üzere Boleynler'i görmeye giden Kral burada Anne'in kız kardeşi Mary'yi (Scarlett Johansson) beğenerek ablasının yerine onu sarayına alırken, Anne de ailesi tarafından eğitim bahanesiyle Fransa'ya sürgüne gönderiliyor. Iki kız kardeşin arasının açılmasına sebep olan bu olay, Kral ile Mary arasında duygusal bir yakınlaşmaya vesile olurken, Henry'ye arzuladığı erkek oğlu da Mary veriyor. Ancak aradan geçen zamanda olgunlaşmış bir kadın olarak Fransa'dan dönen Anne çevirdiği entrikaların da etkisiyle nihayet Henry'nin gönlünü çelmeyi başarıyor ve bu sefer de pabucu dama atılan kişi Mary oluyor. Gözünü tahta diken Anne, oynadığı oyunlar sayesinde hem Kraliçe Katherine'i, hem de Mary'yi saraydan uzaklaştırırken, kendini de trajik bir sona doğru sürüklemeye başlıyor.

Philippa Gregory'nin 2002 yılında yayınlanmış aynı isimli çok satan romanından uyarlanan film, öncelikle oyuncu kadrosuyla dikkat çekiyor. Boleyn kardeşleri genç kuşağın iki tanınmış ismi Natalie Portman ve Scarlett Johansson'un canlandırdığı filmde, Kral VIII. Henry rolünde izleyeceğimiz Avustralyalı aktör Eric Bana'nın yanı sıra, Anne ve Mary'nin erkek kardeşi George rolünde "Across The Universe" ile çıkış yapan Jim Sturgess, babaları Sir Thomas Boleyn rolünde ise Patrice Chéreau'nun yönettiği "Intimacy"den anımsayabileceğimiz Mark Rylance yer alıyor. Öte yandan uzun süredir iyi bir filmde görmeye hasret olduğumuz Kristin Scott Thomas, Boleyn kardeşlerin annesi Lady Elizabeth rolünde karşımıza çıkarken, filmin kötü adamı olarak adlandırabileceğimiz Boleynler'in amcası Norfolk Dükü Thomas Howard'a da "Stoned" ve "Basic Instinct 2" gibi filmlerden hatırlayabileceğimiz Ingiliz aktör David Morrissey hayat veriyor. Filmin yönetmen koltuğu ise bugüne kadarki kariyeri televizyon dizilerinden ibaret olan Justin Chadwick'e emanet. Yönetmenin projenin başına geçmesini sağlayan ise büyük olasılıkla 9 bölümünü yönettiği 2005 yapımı beğenilen televizyon dizisi "Bleak House"un aldığı olumlu tepkilerdi.

Senaryoyu Gregory'nin kitabından uyarlayan isimse "The Queen/Kraliçe" ile en iyi özgün senaryo dalında Oscar'a aday gösterilen Peter Morgan. Romanı sinemaya uyarlarken büyük bir şevkle hareket ettiğini belirten senarist, Gregory'nin kitabı için "Müthiş bir enerji ve hevesle yazılmıştı" diyor. "Iki kardeş birbirlerinin inanılmaz derecede karşı kutbuydu. Anne tam bir 16. yüzyıl divası; zeki, dirençli ve çıkarcı. İstediğini elde edene kadar dünyanın en güçlü adamını zevkten mahrum ediyor. Ailesinin gözdesi ve ilgiye muhtaç. Mary ise daha karmaşık bir kişilik. Daha yüksek bir duygusal zekâya ve içe dönük bir maneviyata sahip. Aynı oranda da azimli." Yönetmen Justin Chadwick ise iki kardeş arasındaki ilişkiyi şu şekilde açıklıyor: "Anne ve Mary birbirlerine bazı korkunç şeyler yapıyorlar, aralarında rekabet ve kıskançlık var. Fakat sonuçta onlar kardeş. Kardeşinizle diğer insanlarla olduğundan daha farklı bir ilişkiniz vardır. Kapalı kapılar ardında her şeyi konuşabilir, birbirinize karşı dürüst olabilirsiniz. Mary'nin de dediği gibi kardeş olmak aynı insanın iki parçaya bölünmüş olmasına benziyor." Filmi, Tudorlar'ın sarayında geçen bir

8. Henry'yi Eric Bana oynuyor.

Çekimler, büyük oranda İngiltere'deki gerçek saray ve şatolarda gerçekleştirildi.

mafya öyküsüne benzeten yapımcı Alison Owen ise "Seks, rekabet, kıskançlık, hırs, skandal, filmde hepsi mevcut" diyor.

Boleyn kardeşleri oynayan Natalie Portman ve Scarlett Johansson filmin gişedeki en önemli kozları. Her ne kadar film ABD'de hedeflediği hasılata ulaşamamış olsa da, yönetmen Justin Chadwick iki genç yıldızının performansından gayet memnun. Johansson ve Portman için "Rollerine bir kardeşlik mahremiyeti ve yakınlık kattılar" diyen yönetmen sözlerini şöyle sürdürüyor: "Ki bu, senaryo sayfalarında yazılı olandan daha ileriye giden sahneler çekebilmek anlamına geliyordu. Film ilerledikçe kardeşlerin ilişkisi de değişiyor fakat onlar yine de birer kardeş olarak birbirlerine bağlı kalıyorlar. Natalie ve Scarlett bunu perdeye mükemmel bir biçimde yansıttılar." Rolüne hazırlanırken yalnızca Gregory'nin romanına bağlı kalmayarak hikâyenin geçtiği dönem ve Anne Boleyn hakkında tarihsel kaynaklardan araştırmalar da yapan Portman, "Anne o dönem için bir kadında ender görülen bir özsaygıya sahip" diyor. "Gerçekleştirdiği evlilik bir aşk evliliği değil, aileleri birleştirerek güç sahibi olmak adına yapılmış bir evlilik. Anne, hak ettiğine inandığı statüye ulaşabilmek için bu evliliği kabul ediyor ancak bu onu ölüme sürüklüyor." Rol arkadaşı gibi söz konusu dönem ve Kraliyet Sarayı'ndaki yaşantı hakkında araştırmalar yapan Johansson da "Tudor Sarayı'ndaki hayatı incelemek çok ilgi çekici bir deneyimdi" diyor. "Dünyanın geri kalanında acılar ve savaşlar yaşanırken, Kraliyet Sarayı kendi küçük dünyasına çekilmişti." Bu arada çekimler sırasında Johansson ve Portman arasında bir soğukluk yaşandığı ve iki aktrisin setteki ilişkilerinin hiç de iyi olmadığı şeklindeki dedikodular da şu sıralar basına yansımış durumda. Rol arkadaşları Eric Bana ise bu iddiaları kesin bir dille reddederek "Daha yakın olamazlardı" diyor. "Neden medyadaki insanlar oyuncuların birbirleriyle sorunsuz çalışabilmesi ihtimalinden nefret eder ki? Oyuncular birbirlerini gerçekten severler. Bu çılgınca bir iş ve kendimizi savunmasız bir konuma sokuyoruz. Kulağa klişe gibi gelebilir fakat hepimiz bir kardeşliğin parçalarıyız ve birbirimizi koruruz." Johansson da Portman ile beraber çalışma fırsatının kendisini çok mutlu ettiğini belirterek "Bu bazen çok rekabetçi bir piyasa olabiliyor ve bu tarz güçlü kadın rollerinde yanınızda güvenebileceğiniz bir rol arkadaşı bulmak hiç kolay değil" diyor.

Boleyn kardeşlerden, Kral'ın gönlüne girmeyi ilk başaran Mary (Scarlett Johansson) oluyor.

Daha önce "Bleak House"u High Definition kamerayla çeken Justin Chadwick "Boleyn Kızı"nda da aynı tekniği kullanmış. HD'nin en büyük

Senaryo yazarı Peter Morgan'a göre Anne (Natalie Portman) tam bir 16. yy divası; zeki, dirençli ve çıkarcı.

avantajının her türlü detayı çok daha rahat algılanabilir kılması olduğunu belirten yönetmen, bu sayede özellikle yakın çekimlerde oyunculara neredeyse dokunulabileceği hissiyatını verebildiklerini dile getiriyor. Zaten Chadwick'in öncelikli amacı da dönem filmlerinden alışkın olduğumuzun aksine mekânların geniş açılı görüntülerinden ziyade oyuncuların performanslarını yakalayabilmek olmuş. Buna karşın "Boleyn Kızı"nın oyunculuklarından ziyade mekân ve kostümleriyle öne çıktığını belirtmekte fayda var. Çekimleri büyük oranda İngiltere'deki gerçek saray ve şatolarda gerçekleştirilen filmde, yalnızca bazı iç çekimler için stüdyoda inşa edilen setler kullanılmış. Boleyn ailesinin bir dönem yaşadığı Hever Şatosu gibi pek çok farklı mekânı gezdiklerini aktaran Chadwick, buraların artık tamamen turistik amaçlı kullanıldığını ve gelen turistler için her gün temizlendiğini, dolayısıyla da Henry'nin hüküm sürdüğü dönemdeki atmosferlerinden çok uzak oldukları için çekim yapmaya müsait olmadıklarını sözlerine ekliyor. Filmde kullanılan mekânlar arasında Dover Şatosu, Ely Katedrali, Charfield Malikânesi, Berkeley Şatosu gibi birçok tarihi yer de bulunuyor. Filmin bir diğer ağır topu olan kostümler ise tam 7 kez Oscar'a aday gösterilerek, "Shakespeare In Love/Aşık Shakespeare" ve "The Aviator/Göklerin Hakimi"ndeki çalışmalarıyla heykelciği iki kez evine götüren deneyimli kostüm tasarımcısı Sandy Powell'ın ellerine teslim edilmiş. Özellikle Anne ve Mary Boleyn'in karakterlerindeki farklılıkları kıyafetlerine yansıtmaya özen gösterdiğini söyleyen Powell, bu amaçla her ikisinin kıyafetlerinde de farklı tonda renkler kullanmış. Aynı zamanda kostümlerin dönemin politik ortamını yansıtmasını da isteyen tasarımcı, karakterler ve onların toplumsal statüleri değiştikçe kıyafetlerinde de belirgin farklılıklar yaratmış.

Filmin tartışma yaratan bir yönü, tarihsel gerçekleri fazlasıyla değiştirmesi. Tabii bunda filmin Philippa Gregory'nin romanına son derece sadık kalmış olmasının da etkisi büyük. Zira Gregory'nin kitabında da söz konusu dönemde yaşanan olaylar, gerçeklerden ziyade yazarın hayal gücüne dayanıyor. Sözgelimi kitapta ve dolayısıyla da filmde Anne, Mary'den yaşça büyükken, tarihçiler gerçekte büyük olan kardeşin Mary olduğu konusunda birleşiyorlar. Ayrıca filmde neredeyse bir masumiyet simgesi olarak resmedilen Mary'nin aslında daha önceden Fransa Kralı'nın da metresi olduğu ve hatta orada fahişe olarak damgalandığı da biliniyor. Filmde bu tarz irili ufaklı pek çok değişikliğe rastlamak mümkün.

Filmin Amerika'da beklenen gişe rakamlarına ulaşamadığından daha önce bahsetmiştik. Eleştirel anlamda da kaderi pek farklı sayılmaz. Bir pembe dizi havasında ilerlediği eleştirmenler tarafından sıklıkla dile getirilen filmin en çok takdir toplayan ismi Natalie Portman. Pembe dizi yorumları biraz abartılı olmakla birlikte "Boleyn Kızı"nın gerçekten de sıradan televizyon filmlerinden pek farkı bulunmadığını belirtmek zorundayız. Filmin en zayıf yönlerinden biri ise, İngiltere'deki monarşik düzenin sıradan insanın hayatını mahveden hastalıklı bir sistem olduğunu ima eden mesajlarına karşılık, bunun pek de bilincindeymiş gibi görünmemesi. Portman'ın yanı sıra, Kristin Scott Thomas ve David Morrissey'in oyunculuklarının da hakkını vermek gerek. Özetle, "Boleyn Kızı" pek önemli bir meziyeti bulunmayan, fakat yine de görselliği, mekânları ve kostüm tasarımları için, belki biraz da tanınmış oyuncuları hatırına ilgiyi hak eden bir dönem filmi olarak hafızalarda yer edebilir.

"Seyirciyi ters köşeye

12 Eylül döneminde kızını fahişelerin çocuklarına bakan emanetçi bir anneye bırakıp yurt dışına kaçmak zorunda kalan bir kadının hikayesine odaklanan "O… ÇOCUKLARI", başrol oyuncuları ve "Beynelmilel" ile tanıdığımız senaryo yazarı Sırrı Süreyya Önder'le dikkat çeken bir film. Yönetmeniyse "120" filmiyle tanıdığımız Murat Saraçoğlu.

MURAT EMİR EREN

Demet Akbağ emanetçi anne Mehtap'ı, Özgü Namal'sa bu evdeki bir kızı yurt dışına götürmeye çalışan Donatella'yı canlandırıyor.

Son zamanlarda birkaç örneğini daha izlediğimiz, "Türkiye'nin yakın geçmişiyle hesaplaşan filmler" arasına "O… Çocukları" ekleniyor şimdi de. Senaryosunu, daha önce mevzu bahis "hesaplaşma" filmlerinden birine, "Beynelmilel"e imza atan Sırrı Süreyya Önder'in yazdığı filmin çekimleri Mart ayının sonunda tamamlandı. Demet Akbağ, Özgü Namal, İpek Tuzcuoğlu, Altan Erkekli, Sarp Apak, Selen Uçer gibi isimlerin dahil olduğu geniş oyuncu kadrosuyla da dikkat çeken "O… Çocukları"nın yönetmeni, geçtiğimiz sezon gösterime giren "120" adlı filmin yönetmenlerinden biri olarak ismini duyuran Murat Saraçoğlu… Kendisini bu iki film vesilesiyle tanımış olsak da Saraçoğlu'nun 16-17 yıllık bir televizyon geçmişi var. Dizilerde ve televizyon filmlerinde çalışan yönetmen, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Sinema bölümünden mezun. Özhan Eren'le birlikte çektiği "120" ilk sinema filmiydi. "120"nin hemen arkasından "O… Çocukları"nı çekerek, aynı yıl içinde ikinci kez kamera arkasına geçti. Röportajımız sırasında filmin çekim sonrası işlemleriyle meşgul olan Saraçoğlu, ismi ve arkasındaki ekiple dikkat çeken "O… Çocukları"nın yapım öyküsünü anlattı...

Önceleri filmi Sırrı Süreyya Önder'in yöneteceği konuşuluyordu. Bu arada nasıl bir süreç gelişti ve projeye nasıl dahil oldunuz?

Yapımcı Selay Tozkoparan benimle görüştüğünde, Sırrı Süreyya Önder'in filmde yönetmen olarak yer almayacağı zaten belli olmuştu. Sanırım başka bir işi nedeniyle bu işi yapamayacaktı. Benim de yapımcılarla olan ilk görüşmem sonrasında çok uzun bir süreç işlemedi ve senaryoyu çok beğendiğimden ve sinema yapmaya devam etmek istediğimden projeye dahil oldum. Aslına bakarsanız bir yılda iki film çekmiş biri olmak benim öyle gururla söylediğim bir şey değil. Zira bu kadar kısa sürede iki film birden çekmek dışarıdan bakıldığında iyi görünmeyebilir. Ancak sonuçta her gün insanın karşısına bir sinema projesi çıkmıyor. "120"yi de o nedenle büyük heyecanla kabul etmiştim. Aslında kendi bağımsız filmimi çekmek istiyorum ama bu da belli bir süreç gerektiriyor...

"O… Çocukları"nda nasıl bir hikaye anlatıyorsunuz?

Aslında "O… Çocukları" deyince insanlar kafalarında çok daha farklı bir film tasavvur edebilirler. Afişine bakıldığı zaman film, çektiğimiz filmden daha farklı türde, "hafif" bir filmmiş gibi görünebilir, ancak seyirciler filmi izleyip çıktıklarında bu ismin neden konulduğunu daha iyi anlayacaklar. Hani bir dönem "Baise Moi/Becer Beni" diye bir film vardı. O film de bu erotik çağrışımlı ismini aslında farklı bir manada kullanıyordu ve son derece güçlü, dramatik bir hikaye anlatıyordu. Bizim filmimizin ismiyle ilgili de böyle bir durum olduğunu söyleyebilirim. Son derece insani, trajik, trajikomik bir hikayesi var filmin. Kısaca özetlemem gerekirse; 12 Eylül'ün hemen ardında geçiyor film. Siyasi nedenlerle kızını bırakıp yurt dışına kaçmak zorunda kalan bir kadının öyküsünü anlatıyoruz. Kadın, kızını fahişelerin çocuklarına bakıcılık yapan eski bir fahişeye, bir emanetçi anneye bırakıyor. Çocuk da, fahişelerin çocuklarıyla birlikte büyümek zorunda kalıyor. Ancak bir süre sonra bu kadın, yurt dışına çocuğu kaçırması için yarı İtalyan yarı Türk bir kızı Türkiye'ye gönderiyor ve bu kaçış planı çerçevesinde hikayemiz dallanıp budaklanıyor. Bu kızın ismi Donatella (Özgü Namal). Donatella o evde iki ay geçiriyor ve hem kendisi hem de evdekiler bir değişim geçiriyor. Bu arada filmin önemli bir kısmının bu evde geçtiğini de söylemeliyim…

Filmin senaryosu çekim aşamasında değişikliğe uğradı mı?

Sırrı Süreyya, film için tam dokuz farklı versiyon yazdı. Sonları ve bazı detayları birbirinden farklı versiyonlardı bunlar. Ben bu senaryoların son iki versiyonunu okudum ve hep birlikte en son versiyonu çekmekte karar kıldık. En hoşumuza gideni, yapımcılarla ve Sırrı Bey'le ortak noktada buluştuğumuz bir versiyonu çekmiş oldum. Senaryo büyük oranda

yatıracak"

aynen çekildi. Çekimlerde son derece özgür bir şekilde çalıştığımı söylemeliyim. Sırrı Bey'in senaryosundaki hikayeyi en iyi şekilde perdeye aktarmaya çalıştım.

Hikaye 80'li yılların hemen başında geçiyor. Dönemin gerçekliğini perdeye yansıtmak konusunda nasıl bir çalışma yaptınız, ne tür zorluklar yaşadınız?
Türkiye'de herhangi bir dönemde geçen bir hikayeyi resmetmek ve onu inandırıcı kılmak gerçekten çok zor. Bir defa o otantik dokuyu hiçbir yerde bulamıyorsunuz. Bu film 1981 yılında geçiyor. Hani öyle çok uzak bir tarih olmamasına rağmen, '81 yılındaki İstanbul'la 2008 yılındaki İstanbul arasında sanki 20 yıl değil de 100 yıl varmış gibi duruyor. Belki bu hikaye, 200 yıllık evlerin, sokakların hiç değişmeden durduğu bir şehirde, mesela Prag'da çekilse böyle bir sıkıntımız olmazdı ama İstanbul'da bu iş gerçekten çok zor. Temel sıkıntımız buydu. Bir de ana hikayeyi besleyen doneleri doğru kullanmak da o dönemi inandırıcı kılmak açısından önemli. '80 yılında yaşayan bir insanın davranışlarıyla şimdilerde yaşayan bir insanın davranışları bile birbirinden farklılık gösteriyor. O dönemki insanların dinlediği şarkılar, okuduğu kitaplar, dergiler bile günlük jargonu, jest ve mimikleri etkileyebiliyor… Hikaye hemen 12 Eylül'ün sonrasında geçtiği için, duvarlardaki beyaz boyalarla kapatılmış sloganları kadrajımıza sokmaya çalıştık, sokakları ilanlarla bezedik. Kayıp ilanlarına, figüranların kıyafetlerine dikkat ettik. Polis arabalarını, dönemin arabalarını kullanarak bir gerçeklik yaratmaya çalıştık.

Filmin, siyasi bir bakışı, 80'leri eleştirel bir yaklaşımla ele alan bir yanı var mı yoksa sözkonusu dönem hikayeye fon oluşturmaktan öte bir anlam ifade etmiyor mu?
Filmin derdi esasında göbekteki hikaye. Yani "çocuğun annesinden ayrılması", "fahişe kadının çocuğu sahiplenmesi"... Fakat bunların yanında, bu olaylara sebep olan sert bir siyasi ortam da söz konusu. Mesela filmin başında suçunu soruyorlar kadına, kadın da biraz müstehzi bir biçimde "Suçum insanları sevmek" diyor. Filmde böyle bir bakış açısı, 12 Eylül dönemiyle karşı karşıya geliyor diyebiliriz… Kadının erkek kardeşi ve kocası da hapiste. Bunların o mahpus halleri de filmde bir biçimde yer buluyor. Dolayısıyla film olayı "12 Eylül'den sonra…" gibi bir geçiştirmeyle kapatmıyor, annesinden kızın neden ayrıldığını da sert bir biçimde göstermeyi amaç ediniyor. Ancak filmin tamamında alttan alta büyük siyasi bir eleştirinin yürüdüğünü de söyleyemem...

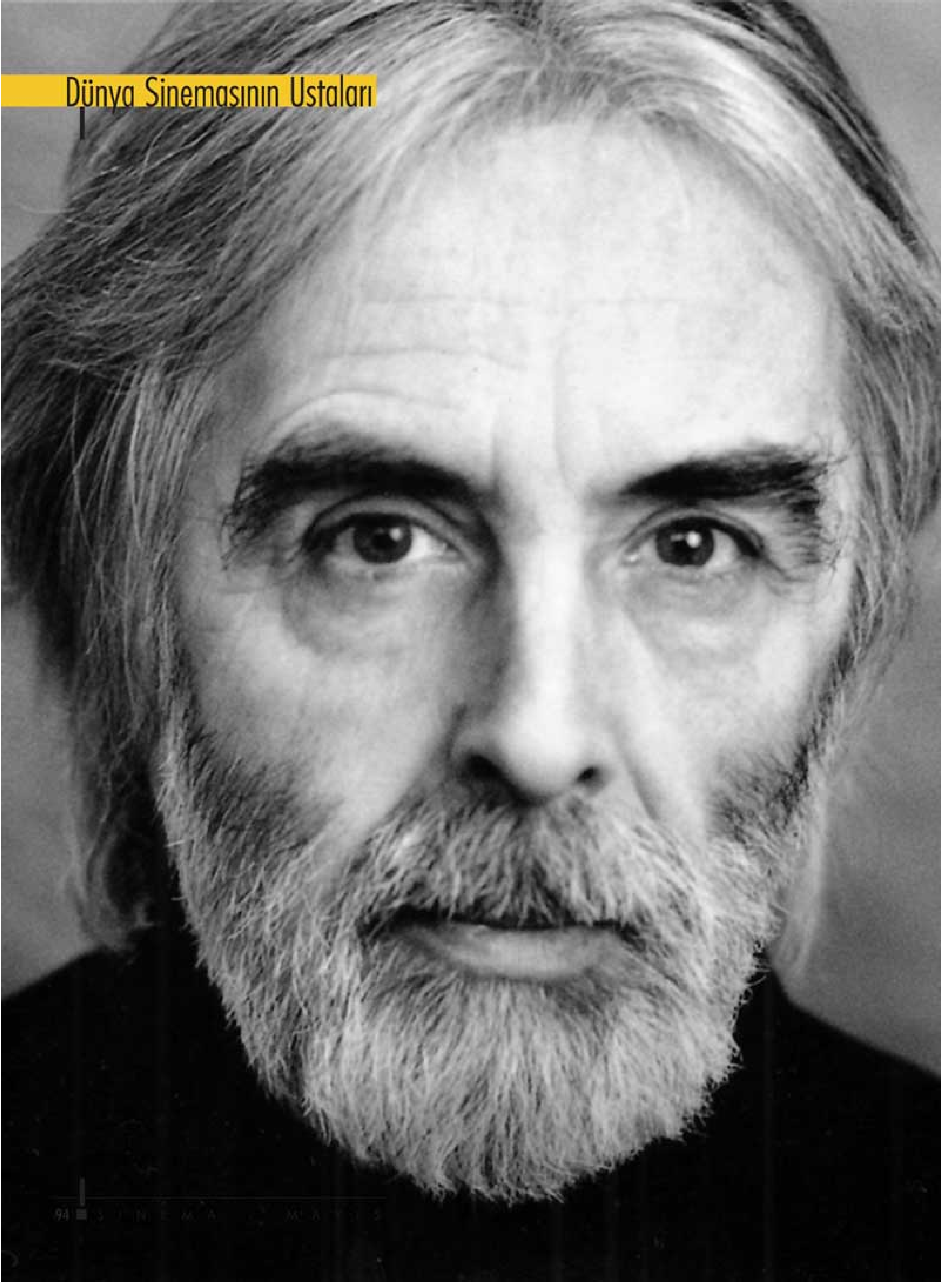
Senaryoyu yazarken S. Süreyya Önder'in gerçek olaylardan esinlendiği söyleniyordu.
Evet iki tane temel hikayeyi Sırrı Süreyya ya gözlemlemiş ya da duymuş ve bunları senaryoda birleştirmiş. Birincisi, o dönemde yaşanan bir olay. Gerçekten Fransız bir aile, bir Türk kızını filmdeki şekilde sınırdan kaçırmaya çalışmış ve bu bir şekilde ortaya çıkmış. İkincisi de Sırrı Bey'in bizzat yaşadığı bir durum. Kendisi İstanbul'a ilk geldiği zaman Taksim-Tarlabaşı'nda bir evde kalmış ve o evin üst katında tıpkı filmdeki gibi bir emanetçi anne yaşıyormuş. O da bu iki durumu birleştirip ortaya kurgusal bir hikaye çıkarmış.

Yönetmen Murat Saraçoğlu

Sarp Apak, emanetçi anneyle büyüyen bıçkın delikanlı Saffet rolünde.

Filmin çekimlerinden önce birçok oyuncunun ismi konuşuluyordu. Oyuncu kadrosu son haline nasıl geldi?
Film iddialı bir proje olarak ortaya çıktığından birçok oyuncunun isminin konuşulması normaldi. Ancak tam olarak şöyle bir süreç işledi. Özgü Namal, zaten daha önce "Beynelmilel"de Sırrı Bey'le çalışmıştı, senaryoyu da altı yedi ay önce okumuş, beğenmişti. Fakat filmin çekim trafiği hızlandığında kendisi Londra'daydı. Haliyle çekimler için onun dönüşünü bekledik. İyi ki de beklemişiz, gayet iyi bir iş çıkardı. Demet Akbağ filmde emanetçi anne Mehtap rolünde yer aldı, rolü teklif ettiğimizde projede yer almayı kabul etti. Bir sorun yaşamadık. Yurt dışına giden anne rolünde Sezin Akbaşoğulları; Lokman rolünde Altan Erkekli; o evde büyümüş, Mehtap'ın büyüttüğü bir oğlan olarak karşımıza çıkan bıçkın delikanlı Saffet rolünde Sarp Apak var. Filmde İpek Tuzcuoğlu ve Selen Uçer de rol alıyorlar. Sonuç olarak çok inandığımız bir kadroyla çalıştık diyebilirim…

Filmin isminden ötürü bir çekinceniz oldu mu?
Beni hiç ürkütmedi. İlk basın toplantısında da neden böyle bir isim tercih edildiğini sorduklarında Sırrı Bey "Bu hikaye o.. çocuklarını anlatıyor, ya ne deseydik" demişti.. Hikayenin kendisi bu küfür kalıbından yola çıkılarak algılanmayacaktır diye düşünüyorum. Filmi izleyince seyirci neden böyle bir isim tercih edildiğini anlayacaktır. Böyle "o… çocukları" denilerek aşağılanan insanların hayatını, umutsuzluklarını da izleyecekler. Ters köşeye yatıran bir durum var filmde.

İLETİŞİM ÇAĞININ FİLOZOFU

PINAR TINAZ GÜRMEN

Modern Avrupa sinemasının en önemli isimlerinden biri. Şiddeti, iletişimsizliği ve yabancılaşmayı mercek altına aldığı filmleriyle bizleri şoktan şoka sürükleyen yönetmeni, "Ölümcül Oyunlar", "Benny'nin Videosu" ve "Saklı" gibi birbirinden sarsıcı filmleriyle tanıyoruz. Bu ay, Haneke'nin benzersiz filmografisini incelemeye çalışacağız. Ancak baştan belirtelim, bu keşif gezisi pek de keyifli olmayacak…

İnsanoğlu endüstri devriminin yaşandığı 18. yüzyıldan itibaren, üretimin arttığı, çeşitlendiği ve üretilenin kolay ulaşılabilir hale geldiği bir bolluk devrine doğru hızla yol almaya başladı. Ardı ardına açılan fabrikalar, makineleşen tarım, hızlanan ulaşım araçları ve baş döndürücü bir süratle gelişen teknoloji, her alanda hayatın kolaylaşmasını sağladı. Ancak bu tablonun bir de diğer yüzü vardı kuşkusuz. İnsan yaşamını değerli kılan pek çok unsur yavaş yavaş devre dışı kalmaya başlamıştı ve bu da gerçek bir tehlikenin habercisiydi… Değer kaybeden ilk şey, emek oldu. Emek sarf etmeden bir şeye sahip olmak, sahip olunanın değerini azaltmaya başladı. Değersizleşme tüketimi kolaylaştırdı ve nesnelerde başlayan 'kullan-at-bir daha al' mantığı, zamanla insan ilişkilerine de hakim oldu. İnsanoğlu, geliştirdiği teknolojinin hızıyla, kültürel evrimini geri sarıyordu sanki. Marketlere gidip, sepetlerimizi kullanıma hazır ürünler ile doldururken, toplayıcılık döneminde ağaçtan kopardıklarını işlemeden yiyip, doyan atalarımıza benzemiyor muyduk? Ya da aile kavramının henüz yerleşmediği çok eski çağlarda, sadece ihtiyaçlarını karşılamak için karşı cinse kur yapan hayvansı insanla, bugün barlarda geceyi geçirecek çekici bir eş arayanlar arasında hiç mi benzerlik yoktu? Bu geri dönüş, hiç kuşkusuz insan ruhunda yaralar açtı. İnsan, zamanla yaşadığı toplum içinde kendi değerini bile algılamakta zorlanır hale geldi ve 'yabancılaşma' tanımı ilk kez 19. yüzyılda tıp literatürüne bir sorunu betimlemek için dahil edildi… Teknolojinin gelişimi, üretim kadar iletişim alanını da etkiledi şüphesiz. İnsanın burada karşılaşacağı sorunlar en az diğeri kadar çetindi. Yazılı basın, radyo, televizyon, sinema ve internet aracılığıyla her an her bilgiye erişebilir hale gelmiştik. Ama tüketicilik bilgide de baş gösterince, öğrendiklerimiz de hızla ucuzlamaya başladı. Göre göre savaşa, şiddete, açlığa, doğanın katline karşı kayıtsızlaştık. Ellerimizden sonra beynimizi de kullanmaktan vazgeçer hale geldik ve bize 'bilgi' adı altında sunulan her şeyi sorgulamadan doğru kabul etmeye başlamamız, düşünce biçimimizi deforme etti…

Çok karanlık bir tablo mu oldu? Öyle. Ama uyanmak, zararın bir yerinden dönmek ve kaybedilenleri geri kazanmaya çalışmak gerekiyor. İşte Michael Haneke de bu amaçla yapıyor filmlerini. Modern Batı toplumunun bir bireyi olarak, seyircisini sarsmak, ona dayatılan sistemi sorgulamasını sağlamak, aldatıldığını, kullanıldığını, doğasının dışına çıkarıldığını ve git gide yok oluşa doğru itildiğini göstermek istiyor. Filmlerinde kullandığı sert üslup nedeniyle ona 'kötümser' yaftası yapıştıranlara da cevabı hazır; "Hayır, ben kötümser değilim. Kötümser olanlar, eğlencelik filmler yaparlar. İyimser kişi, insanları sarsıp kayıtsızlıktan kurtarmaya çalışır…"

Almanya'nın Münih kentinde 23 Mart 1942'de dünyaya gelen Michael Haneke, ailesiyle birlikte göç ettiği Viyana'da büyüdü. Klasik müziğin kalesi

"Yedinci Kıta"

olarak kabul edilen bu ülkede, çoğu yaşıtı gibi o da müzisyen olmayı hayal ediyordu. Orkestra şefi olmak isteyen ve piyano dersleri alan Michael, lise yıllarında başka ilgi alanları da edindi. Özellikle tiyatroya ve edebiyata olan tutkusu kısa zamanda her şeyin önüne geçti. Ana malzeme olarak insanı ele alan bu iki sanat dalıyla yakınlaşması, insan ruhunu ve düşünce biçimini inceleyebileceği iki alanı daha karşısına çıkardı; psikoloji ve felsefe. Viyana Üniversitesi'nde öğrenci olduğu dönemde bu dört dal üzerinde yoğunlaşan, daha o yıllarda sanat dergilerine edebiyat ve tiyatro eleştirileri yazmaya başlayan Haneke, mezuniyetinin hemen ardından, Almanya'nın en büyük radyo-televizyon kuruluşlarından biri olan Südwestfunk'ta yazar ve editör olarak çalışmaya başladı. 1974 yapımı "Und was Kommt Danach/Liverpool'dan Sonra" ile yönetmenliğe geçen sanatçı, televizyon kariyerini, toplam yedi filmle 1986 yılına dek sürdürdü.

Neredeyse on yıldır televizyon için filmler çekiyordu Michael Haneke. Ama daha sonra röportajlarında da sıklıkla belirteceği gibi, yaptığı işin sanat olduğunu bir an bile düşünmemişti. Ticari bir oluşum olması itibariyle seyircilerin taleplerini her şeyin üzerinde tutan televizyonculuk; yaratıcılığı, muhalefeti ve sanatçı öznelliğini ister istemez baltalayan bir mantığa sahipti. Televizyonda geçirdiği yıllar boyunca klasik sinema dilini, dramatik anlatımın özelliklerini, ayrıca seyirciye kurulan tüm o aldatıcı tuzakları öğrenme şansı bulan yönetmen, nihayet 1989 yılında 'Kent/Buzlaşma Üçlemesi'nin ilk filmi olan "Der Siebente Kontinent/Yedinci Kıta" ile sinemaya geçti…

"Ben kötümser değilim. Kötümser olanlar eğlencelik filmler yaparlar. İyimser kişi, insanları sarsıp kayıtsızlıktan kurtarmaya çalışır."

Seni yok edeni yok et!: Yedinci Kıta

Modern Avrupa toplumunun bir bireyi olarak Haneke, tüketimin her şeyin önüne geçtiği burjuva yaşam tarzından, iletişimsizlikten, bireylerin çevrelerine ve hatta kendilerine yabancılaşmalarından, gün geçtikçe daha da mekanikleşen ve insan hayatını değerli kılan her şeyi sinsice yok eden sistemden rahatsızdı. Üçlemesine konu olarak da kent yaşamının kısır döngüsü içinde boğulan bireylerin düşündürücü olduğu kadar rahatsız edici öykülerini seçti.

Üçlemenin ilk ayağı olan "Yedinci Kıta"nın senaryosu, yaşanmış bir olaydan yola çıkılarak oluşturulmuştu. Mesleğinde hızla yükselmekte olan mühendis Georg, gözlükçü eşi Anna ve on yaşındaki kızları Eva'nın yaşamı, ilk bakışta sorunsuz görünse de, aileyi içten içe kemiren bir hastalık, su yüzüne çıkabilmek için fırsat kolluyordu… Bu çekirdek aileyi bize tanıtırken, yaşamlarının tüm tekdüze alışkanlıklarını sistemli bir biçimde gözler önüne sermişti Haneke. Her sabah altıda çalan saat, radyo spikerinin haber bültenini okuyan mekanik sesi, mısır gevreği ve kahveden oluşan -sözde- sağlıklı kahvaltı, dış dünyadan tecrit edilmiş evin, dev bir fırın kapağını andıran garajından ağır ağır dışarı süzülen otomobil, en ufak heyecan duymadan, sadece görev olduğu için mükemmel yürütülen iş yaşamları, tıka basa doldurulan alışveriş sepetleri, steril görünen bembeyaz mobilyalar, tüketilemeyecek kadar çok yiyecekle dolu buzdolapları ve yine okunup özümsenemeyecek kadar çok kitapla doldurulmuş raflar… Uzun sözün kısası, sistemin kendilerinden beklediği her şeyi mükemmel biçimde yerine getiren bir çiftti Anna ve Georg. Eğitimli ve kültürlüydüler. İyi birer meslekleri ve gelirleri vardı. Aileleriyle görüşmeye fırsat bulamasalar da, belli aralıklarla mektup yazma inceliğini gösteren, kızlarına 'iyi geceler öpücüğü' vermeyi ihmal etmeyen, sağlıklı bir ilişkinin gereği olarak gördükleri seks yaşamlarını, yine aynı görev bilinciyle sürdüren, az konuşan, çok çalışan, çalıştıkça kazanan, kazandıkça tüketen bireylerdi…

Bu çarkın içine doğduklarından olsa gerek, filmin bize sunduğu üç yıllık dönem zarfında, durumlarından rahatsızlık duyduklarına dair bir belirti göstermiyordu karı-koca. Ancak küçük Eva farklıydı. Birkaç yıl öncesine dek sık sık astım krizi geçiriyordu. Son dönemde ise aniden kör olma numarası yapmış, ama kimseyi buna inandıramamıştı. Küçük kızı en son esir alan rahatsızlık ise önünü alamadığı bir kaşıntıydı. Anne ve babasının, küçük bedeni sürekli olarak yaşadığı duygusuz ve anlamdan yoksun hayata tepki veren kızlarına yaklaşımı ise ilginçti. Anna onunla konuşmak yerine, çantasını karıştırıp durumunu açıklayacak bir ipucu arıyor, sürekli yalanlar üreten kızına ani bir tokatla cevap veriyordu. Onu bu kadar huzursuz eden şey, çevresine bir türlü entegre olamayan Eva'nın ileride sistem dışında kalabileceği düşüncesi olmalıydı. Ancak çok geçmeden Eva'yı değil, düzeni sorgulaması gerektiğinin farkına varıyordu Anna… İş dönüşü tanık olduğu bir trafik kazası, insan hayatının ne kadar ucuzlamış olduğunu yüzüne vurmuştu. Georg ise hastalandığı için işten kovulan eski şefinin, yıllarca emek verdiği firmaya bir sığıntı gibi dönüp, çoktan depoya

kaldırılmış olan özel eşyalarını almaya çalışmasını sarsılarak izlerken, belki de yirmi yıl sonra kendisini bekleyen sonu, sistemin çiğneyip tükürdüğü bu zavallı adamda görmüştü…

Yaşam, bir dizi gereklilikten ibaretti ve artık ne Anna, ne de Georg'un bu ağırlığı taşımaya gücü kalmıştı. Eva'nın ise yol yakınken geri dönmesi belki çok daha iyiydi… Seyirci, Haneke'nin filmin başından beri başka bir yaşama - varolmayan yedinci kıtaya- duyulan özlem ile özdeşleştirerek sunduğu sıcak ve sakin bir kumsalı betimleyen Avustralya posterini düşünerek, ailenin hali hazırdaki yaşamlarını terk edip, böylesi bir cennete taşınmaya karar vereceklerini beklerken, filmin ilk şoku geliyordu. Hayır, Anna ve Georg'un niyeti taşınmak değildi. Onlar hep birlikte intihar etmeye karar vermişlerdi. Hem de ellerinde ne var ne yoksa imha ettikten sonra… Onlara göre sistemden kaçmak mümkün değildi. Nereye gidilirse gidilsin, materyalist düzenin laneti onları takip edecekti. Daha da korkuncu, bu düzenin dışına çıkarlarsa nasıl yaşayabileceklerini kendileri de bilmiyorlardı. Tıpkı salonlarındaki dev akvaryumda besledikleri balıkların, göle bırakılsalar ne yapacaklarını bilemeyecekleri gibi…

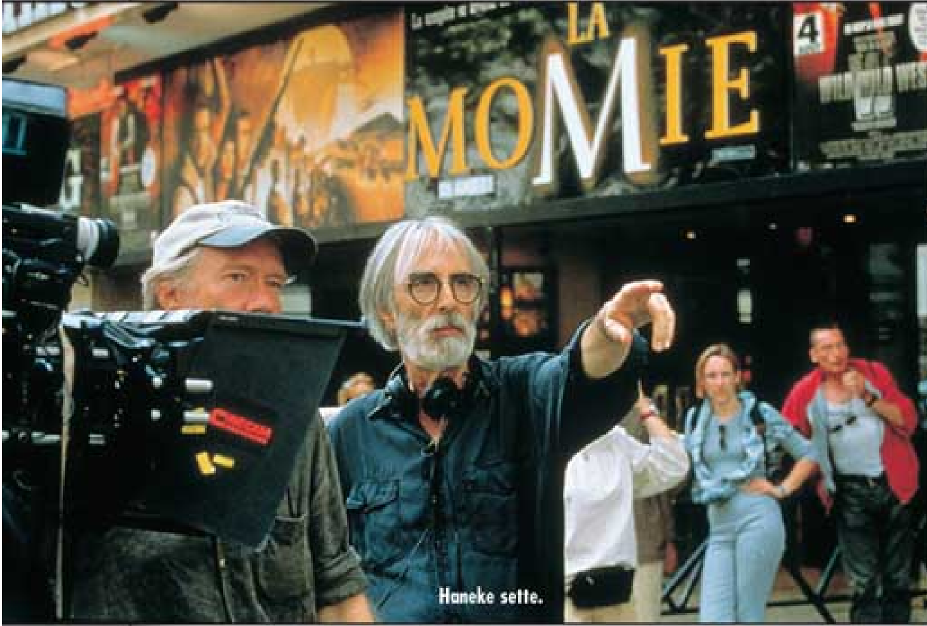
Filmin üçüncü bölümü, Almanlar'ın 'Seni yok edeni yok et!' sözünü akla getiren bir imha sürecini taşıyordu perdeye. Anna ve Georg'un sahip olmak uğruna hayatları boyunca makine gibi çalıştıkları her şey, tek tek yok edilecekti. İstifalar veriliyor, banka hesapları boşaltılıyor, otomobil yok pahasına bir hurdacıya satılıyordu. Eve kapanan aile, biriktirilen son nesneye kadar her şeyi sistemli bir biçimde parçalıyor, giysiler, kitaplar, plaklar, mobilyalar hızla dev moloz yığınlarına dönüşüyor, paralar hiç tereddüt edilmeden klozete atılıp, üzerlerine sifon çekiliveriyordu. İşin en can alıcı yanı ise, imha etme işlemini bile, alışkın oldukları görev duygusu ile yapmalarıydı. Anna ve Eva'nın yıkıma tepki gösterdiği tek an, Georg'un çekicini akvaryuma savurduğu andı. Molozlar arasında çırpınarak can veren balıkları yok etmek, koltukları parçalamaya benzemiyordu elbet. Eva'nın film boyunca verdiği tek gerçek duygusal tepkiydi balıklara ağlamak. Küçük kız, anne ve babasının intihar kararını bile tereddüt etmeden benimsemişti. Ama belki de çocuk mantığıyla düşünecek olursak, evi imha etme işi Eva için, ailece yapılan bir etkinlikten ibaretti. Kısa yaşamında ilk kez anne ve babası işe gitmiyor, onu okula yollamıyor, sabahtan akşama dek hep birlikte 'bir şey' yapıyorlardı. Hatta bu bakış açısıyla küçük kızın ölümü bile özlenen aile hayatının bir parçası olarak algıladığını söylemek mümkün…

Haneke bu son derece rahatsız edici hikayeyi görselleştirirken, özellikle reklam filmi estetiğinden faydalanmıştı. Aile bireylerinin tanıtıldığı ilk bölümlerde sadece yakın planla çekilmiş nesnelere yer veren ve yüzleri görmekten bilhassa kaçınan kamerası, seyirciyi de ister istemez insanlardan çok objelere odaklanmaya zorluyordu. Renk seçiminde siyah, beyaz ve grilere ağırlık vererek hissizleşmeyi destekleyen yönetmen, sadece Eva'nın giysilerinde parlak kırmızıyı kullanarak, çocukluğa özgü naif bir umudun altını çizmişti. Filmin çıkışsızlık hissini en çok pekiştiren görüntüsü ise hiç şüphesiz, otomatik araba yıkama makinesiydi. Sürekli püskürtülen tazyikli su, ön cama sürtünen dev fırçalar ve hiç dinmeyen sinir bozucu uğultu, yıkama sırasında otomobilin içinde olan aile bireylerine olduğu kadar, izleyicilere de güçlü bir boğulma hissi yaşatıyordu.

"Benny'nin Videosu"

Psikoloji eğitiminin getirdiği artıları filmine küçük detaylar yoluyla yerleştiren Haneke, Anna'nın telefonda konuşurken gayri ihtiyari çizdiği içe dönük sarmallar aracılığıyla çıkışsız sorunlara işaret etmiş, Eva'nın -çocuklarda az rastlanan biçimde- nonfigüratif resimler yapışında ise, küçük kızın iç dünyasının tanımlanamayan karmaşasını gözler önüne sermişti. Filmde yaşanan olay, psikolojik açıdan bakılınca zaten başlı başına bir paradokstu. İnsanın en temel güdüsüydü hayatta kalmak. Ardından üremek, doymak ve barınmak geliyordu. Onlar yaşama haklarından vazgeçmekle beraber, tek çocuklarını da öldürerek zaten bu kuralı bozmuşlardı. Ama asıl çarpıcı olan, geride bıraktıklarını başkaları tarafından kullanılamaz hale getirmeleriydi. Belli ki, Anna ve Georg için olay 'vazgeçmenin' ötesindeydi. Tabii bu noktada ölüm anına kadar televizyon izlemiş olmaları ve televizyonun evde yatakla birlikte sağlam kalan tek eşya olması ilginç bir ayrıntı! İntihar vakalarında kişinin kendisine rahat bir ölüm döşeği hazırlaması durumuna çok sık rastlanmaz. Kaldı ki, ölüme karar vermek, yaşamsal olan her şeyin, en başta da kendisinin değersizliğine inanmak demektir. Anna ve Georg'un yumuşak yataklarında televizyon izlerken -üstelik ironik bir biçimde Jennifer Rush'ın "The Power of Love/Aşkın Gücü" parçası çalmaktayken- ölmeyi tercih etmesi ise ancak alıştıkları konforlu burjuva yaşamıyla bağlarını tam anlamıyla koparamadıkları şeklinde açıklanabilir...

Filminde güçlü bir protestoyu dile getiren Haneke, tasarladığı son derece manidar final sayesinde de toplumun henüz bu çıkışı anlayacak durumda olmadığının da altını çizer ayrıca. Georg'un ailesine hitaben yazmış olduğu intihar mektubuna rağmen polis, bu olaya bir anlam veremeyip, sonuçsuz kalacak bir cinayet soruşturmasına girişir. Ölümü bu düzene yeğlemek, burjuva temelli bir toplumda kolay açıklanabilir bir şey

Haneke sette.

değildir kuşkusuz!

Gerçeklik algısı üzerine: Benny'nin Videosu

Haneke, üçlemesinin ikinci halkası olan 1992 yapımı "Benny's Video/Benny'nin Videosu" ile yine bir burjuva ailesini odak noktasına alarak, kent yaşamının bireyler üzerindeki hissizleştirici etkisini incelemeye devam etti. Ele aldığı diğer önemli konular arasında yabancılaşma ve yaşanan duygu yoksunluğunun şiddet yoluyla dengelenmeye çalışılması da vardı. Ancak yönetmenin en güçlü vurguyu yaptığı tema, hiç kuşkusuz medyanın gerçeklik algısını deforme edişiydi…

Aile bireylerinin adları yine aynıydı; Anna, Georg, çocukları Eva ve Ben… Haneke tüm filmlerinde aynı isimleri kullanmayı alışkanlık edinecekti bundan sonra. Hemen tüm Avrupa dillerinde kullanılan bu basit isimler, onun için eleştirisini yaptığı burjuva toplumunun bir simgesiydi. Ayrıca bahsedilen hep aynı topluluk ve aynı sorunlar olduğu müddetçe, isimlerin değişmesinin ne gereği vardı?

Filmin başkarakteri olan Benny, ilk bakışta tipik ergen problemleri yaşayan, sevimli bir çocuktu. Siyah perdelerle kararttığı odasını, video kameralar ve kasetlerle doldurmuştu. Film izlemek en sevdiği boş zaman eğlencesiydi. Hatta sadece izlemekle kalmıyor, kendisi de kamerasını hiç elinden düşürmüyor, hemen her şeyi kaydediyordu; partiler, aile toplantıları, sokaktan gelip geçenler vs. Bu amatör görüntüler içinde Benny için özel anlam ifade eden bir tanesi vardı ki, gerçekten izleyenleri tedirgin eden bir içeriğe sahipti. Ailesine ait çiftlikte bir domuzun öldürülüşünü filme almıştı delikanlı. Aslında domuz beslemenin etinden faydalanmak dışında bir amacı yoktu ve öldürülmeleri de rutin çiftlik işlerinden biriydi. Ama her zaman olduğu gibi asıl önemli olan görünen şey değil, bu görüntüye izleyenin yüklediği anlamdı. Benny için bu gerçek bir ölüm sahnesiydi. Filmlerde her gün izlediği sahte ölümlerden biri değil, bizzat tanık olduğu, üstelik belgelediği gerçek bir ölüm…

Haneke, açılış sahnesinden başlayarak, izleyicisini gerçek ile sanalın ayrımını anlamaya ve sanal olanın gerçekliğe etkisini düşünmeye zorluyordu. Bir şeyi kaydetmek, çoğumuz için o şeyin gerçekliğini arttırmanın bir yoluydu aslında. Turist olarak gittiğimiz bir yerde, elimizden fotoğraf makinesini düşürmeyişimizin nedeni oradaki varlığımızı belgelemek, yaşadıklarımızın gerçekliğini pekiştirmekti. Bu çok eski çağlara dek uzanan bir arzuydu aslında. Hatta resim sanatının doğuşu bile bu şekilde olmuştu. Ancak günümüzde görsel uyaranların tümü, belgeleme amacını gütmüyordu. Sinema, televizyon ve bilgisayar oyunları yoluyla hayal gücümüzü zorlayan binlerce fantezi girmişti hayatımıza. Sinemada izlediklerimizin gerçek olmadığını biliyorduk ama yine de özdeşleşme ilkesinin mükemmel çalıştırıldığı bu filmlerin gerçek olduğu hissine kapılıyorduk. Dramatizasyon içermeyen haber görüntülerinde ise bakış açımız tamamen değişiyordu. Bu kez özdeşleşmeden yoksunluğumuz, bu görüntülerin gerçek olmadığı hissini uyandırıyordu bizde. Ve elbette medya yoluyla algılarımızın körelmesi de söz konusuydu. Her gün ameliyata giren bir cerrahın artık kan görmekten etkilenmemesi gibi, ister gerçek olsun, ister kurmaca sürekli şiddet görüntüleri görmekten dolayı bu konuda hissizleşmiştik. Filmde haber bültenini izleyen ailenin gördüklerini kayda değer bulmaması bu kanıksamadan dolayıydı. Oysa spiker, yanı başlarında süre giden Kosova savaşından ve hızla artan holigan teröründen bahsediyordu. Aynı şekilde Benny'nin her gün izlediği şiddet filmleri karşısında hissizleşmiş olması da aynı kanıksamaya bağlanabilirdi. En ufak heyecan duymadan, korku veya zevk hissetmeden bakıyordu delikanlı bu görüntülere. Ve belki de sırf bu yüzden, sanalın veremediği doyumu, gerçekte bulmayı deneyecekti!

Benny'nin domuzun öldürülmesini izlemeden önce de ölümle ve öldürmeyle ilgili bir saplantısı var mıydı bilinmez ama, bu görüntünün onda bir şeyleri harekete geçirdiği muhakkaktı. Video dükkanında tanıştığı yaşıtı bir kızı evine davet eden delikanlı, bu kaseti ona izlettirirken aslında sadece etkileyici olma peşindeydi. Zaten iki gencin sohbeti, seyircide her an masum bir gençlik aşkına dönüşebileceği hissini uyandırıyordu. Kız, kasetteki görüntüleri soğukkanlılıkla karşılayınca, bir adım daha ileri giden Benny, domuzu öldürmek için kullanılan aleti çıkarıyordu çekmecesinden. Bu hareket, Benny'nin şiddeti izlemekten, uygulamaya geçişi arasındaki sınırı belirliyor, genç kız ne olduğunu anlamadan kendisini kanlar içinde buluyordu. Her şey bir anda oluvermişti. Üstelik kız kasetteki domuz gibi hemen ölmemiş, can çekişmeye başlamıştı. Panikleyen delikanlının sürekli ağlayan arkadaşını susturmasının tek bir yolu vardı; birkaç el daha ateş edip, onu öldürmek…

Film buraya kadar, Benny'nin bu cinayeti istemeden işlediği izlenimini uyandırsa da, Haneke bu konuda seyircisini şaşırtmayı sürdürüyordu. Büyük bir soğukkanlılıkla cesedi dolabına kaldıran, odasını temizleyen ve üzerine bulaşan kanın çıplak vücudunda bıraktığı

lekeleri aynada duygusuzca izleyen Benny, tüm olan biteni filme almıştı! Hatta cinayet sahnesinin büyük bir bölümünü kameranın bağlı olduğu ekrandan izlememizi sağlayarak, bu durumun ipucunu da vermişti Haneke… Cinayetin ardından hiçbir şey olmamış gibi arkadaşı Ricci ile eğlenmeye giden ve geceyi onun evinde geçiren Benny'nin gerçek bir psikopat mı, yoksa yaptığının farkında bile olmayan, sanal ve gerçeği ayırt edemeyecek kadar zehirlenmiş zavallı bir çocuk mu olduğu ise soru işaretiydi. Nitekim Benny, siyah perdelerin kapattığı penceresinden göremediği manzarayı bile dışarıya yöneltilmiş kamerası aracılığıyla izlemeye alışmış, sanal olanı çoktan gerçeğe yeğler hale gelmişti…

Peki hiç mi değişim olmamıştı Benny'nin iç dünyasında? Olmuş olmalıydı. Ricci'ye ve ablasına durumu anlatmak istemiş ama yapamamıştı. Artık bir katil olduğunu tüm dünyaya haykırmanın yolunu saçlarını kazıtmakta bulan delikanlı, bununla da yetinmeyip okulda şiddete başvurarak öğretmenin de dikkatini çekmek istemişti ama boşunaydı. Kimse Benny'nin suçluluk ilanının farkına varmıyordu. Anne ve babasına çektiği görüntüleri gösterdiğinde bile -ki anlatmaktan değil, yine seyrettirmekten bahsediyoruz- son derece kontrollü bir tepkiyle karşılaşmıştı. Öyle ya, kontrollü olmak insanın en büyük erdemi olarak görülmüyor muydu modern toplumlarda?

Sonuçta anne ve baba Benny'yi tamamen olayın dışında tutarak, cesedi yok etmeye karar veriyor, Anna oğluyla birlikte Mısır tatilindeyken, Georg genç kızın bedenini parçalara ayırıp gömme işini üstleniyordu. Anna ve Georg'un bu dahiyane planı yaparken akıllarına bile getirmedikleri iki nokta vardı; bir yerlerde başka bir anne baba eve dönmeyen kızlarını arıyor olmalıydı ve sadizmin fikir babası Marquis DeSade'ın da dediği gibi; cezasız kalan ilk suçtan daha cesaret verici bir şey yoktu…

Tatil dönüşü her şey yoluna girmişti! Oğullarının davranışında kendilerini de bir ölçüde hatalı bulan anne ve baba artık Benny ile daha fazla ilgilenecek, bu olaysa hiç yaşanmamış kabul edilecekti. Ama vicdan bu kadar kolay aldatılabilir bir şey değildi… Finalde Benny'yi anne babasının cesedi yok etmekle ilgili konuşmalarını polise dinletirken gösteriyordu Haneke. Evet, Benny o gece de kamerasını kayıtta bırakmıştı. Polise izlettiği kasette cinayeti kimin işlediğinden bahsedilmiyordu. Delikanlı kendisini bu korkunç olayın kulak misafiri olarak sunmuştu sadece. Anne ve babası gözaltına alınırken, yine aynı duygusuzlukla özür dileyen Benny için tek bir şey söylenebilirdi artık; suçunu başka birilerinin üzerine atarak vicdanını rahatlatmıştı ve nihayet özgürdü! Haneke, bu davranışın sadece Benny'ye özgü olmadığını, aslında herkesin hayatında benzer aklanmaların varolduğunu hissettiriyordu seyircisine. Yüzde yüz hatalı olduğumuz durumlarda bile suçumuzu başka birilerinin üzerine yükleyip, rahatlamayı seçmiyor muyduk?

Final sahnesi ile suç ve suçluluk duygusunun yanı sıra, gerçekliğin deforme edilişinin de üzerine güçlü vurgular yapmıştı yönetmen. Öncelikle filmdeki tüm bant kayıtlarını o anda yaşanan olaylar gibi göstermişti bizlere. İzlenenlerin kayıt olduğu ortaya çıktığında ise, sanal ve gerçek arasındaki ince çizgi kendisini bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyordu. Anne ve baba oğullarının kazara cinayet işlediğini düşündükleri bir bant izlemişti. Polisler tamamen oyuna getirilmişti. Peki ya finalde Benny'nin özrünü güvenlik kamerası aracılığıyla duyan bizler ne derece doğruyu öğrenmiştik? Her kayıt, çekenin bakış açısını içerdiğine göre, izlediğimiz filmin bize gerçeği söylediğini nasıl düşünebilirdik? Haneke filmde yer alan bütün kayıtların 'gerçek gibi görünen yalanlar' olduğunu vurgulayarak, medyanın üzerimizdeki aldatıcı etkisine dikkat çekiyordu. İzlememiz için önümüze her gün filmler, belgeseller, haberler konuyordu. Ve zamanla kameranın ardındaki kişinin gerçeği, bizim de gerçeğimiz haline geliyordu. Öznel bakış açılarımız bir bir silinirken, hala özgür düşündüğümüzden, kendi fikirlerimizin varlığından veya dünyayı anlayabildiğimizden nasıl bahsedebilirdik?

Anna, Georg, Eva ve Ben... Hemen tüm Avrupa dillerinde kullanılan bu basit isimler, onun için eleştirisini yaptığı toplumun bir simgesiydi.

"Tesadüfi Bir Kronolojinin 71 Parçası"

Toplumsal cinnete doğru: Tesadüfi Bir Kronolojinin 71 Parçası

Haneke üçlemesine, birbiriyle fiziki teması olmayan pek çok karakterin, aynı tema etrafında toplandığı 1994 yapımı "71 Fragmente Einer Chronologie des Zufalls/Tesadüfi Bir Kronolojinin 71 Parçası" ile nokta koydu. Ele aldığı düşünceler yine aynıydı; iletişimsizlik, hissizleşme, medyanın gerçeklik algısı üzerinde yarattığı tahrifat ve insan denen varlığın kendi kendisini yok edişe doğru çılgın bir ivme ile yol alışı…

Filmin karakterleri, Noel arifesinde bir banka şubesinde bulunan sıradan insanlardı. Yaşlı babasına tahammül

etmekte zorlanan banka memuresi Sabine, duygudan yoksun bir evlilik sürdüren zırhlı araç şoförü Hans, Romanya sınırını illegal yollarla geçip sırf çocuklara iyi davranıldığını işittiği için Avusturya'ya sığınan sokak çocuğu Marian, onu televizyonda görüp evlat edinmeye karar veren Inge Brunner, Sabine'nin yalnızlık ve sevgisizlik içinde kıvranan babası Tomek ve benzincide rehin kalan arabasını alıp bir an önce ailesinin taşradaki evine gidebilmek için para çekmeye çalışan üniversite öğrencisi Max…

Haneke hikayesine, her gün televizyonlarda görmeye alıştığımız bir haber bülteni ile başlıyordu. 19 yaşında bir delikanlı, bankada rasgele ateş açarak üç kişiyi öldürmüş, ardından da intihar etmişti! Evet bahsi geçen kişi Max'tan başkası değildi. Onun gibi bir genci cinnete sürükleyen şey ne olabilirdi? Ya kurban konumunda olanlar, o günün celladı ilan edilen Max'tan çok mu farklıydılar?

Yönetmen uzun kararmalar ile birbirinden ayrılan kısa sahneler aracılığıyla söz konusu karakterlerin yaşamlarından kesitler sunuyordu seyircisine. Başlangıçta rasgele seçilmiş gibi görünen bu yaşam parçaları, tıpkı bir yapboz gibi bir araya geldikçe, ilk anda nedensiz gibi görünen ve çoğumuzun kolaylıkla kişisel bir bunalıma bağlayacağı şiddet patlamasının nedenini koyuyordu ortaya. Sorunun kaynağı tek bir kişide değil, bütün bir toplumun fark etmeden sürüklendiği yabancılaşma ve hissizleşmedeydi…

Haneke bu tabloyu oluştururken öncelikle haber bültenlerinden faydalanmıştı. Somali'den, Tahiti'ye, Kosova'dan, Türkiye'de yaşanan PKK terörüne dek birbirinden uzak coğrafyalarda gerçekleşen şiddet eylemleri, çarpıcı görüntülerle seyirciye iletiliyor, haber spikerinin duygusuz sesi, bültenin oradan oraya atlayan, araya nispeten önemsiz başka haberler sıkıştıran sunumu, şiddeti sıradanlaştırıyordu. Bültenler içinde yer alan tek şiddet şekli savaş da değildi üstelik. Michael Jackson'ın seneler süren çocuk tacizi davası yeni başlamıştı ve kamuoyunun fazlasıyla ilgisini çeken bu olay, hemen her haber bülteninde gündeme geliyordu. Spikerin bir tecavüz şüphelisinden değil de, komşunun sevimli oğlundan bahsedermiş gibi, 'M.J' diyerek andığı Jackson, mesleği, konumu ve maddi varlığı ile tam bir burjuvaydı. Ve sırf bu durum bile, şiddetin Avrupa burjuvazisinden uzak ülkelere özgü bir şey olmadığının ispatıydı…

Sadizmin fikir babası Marquis DeSade'ın da dediği gibi; cezasız kalan ilk suçtan daha cesaret verici bir şey yoktur…

Medyanın gerçeklik algısını değiştirmesi, özellikle sokak çocuğu Marian'ın yer aldığı sahnelerde ön planda tutulmuş, başlangıçta filmin kahramanlarından biri olarak sokaklarda dolaşan, dilenen, ısınmak için metro istasyonuna sığınan ve doğal olarak seyircinin tüm acıma duygularını üzerine çeken bu çocuk, filmin ikinci yarısında bir haber bültenine konu olunca, durum değişivermişti. Marian bir dram kahramanı olarak herkesin acıyacağı olaylar yaşamıştı. Ama karakteri gerçek kılındığı andan itibaren, özdeşleşme ortadan kalkıyor, anlatılanlar bariz biçimde sahteleşiyordu... Buna rağmen Marian'a acıyan birileri de vardı. Filmin çocuk sahibi olmak için yanıp tutuşan kahramanları Inge ve Paul Brunner, bu noktada devreye giriyor ve çocuğu yanlarına alıyorlardı. Brunnerler ilk anda göze hissizleşmeden mustarip bir toplum içinde sona kalan iki sevgi neferi gibi görünse de durum bu kadar basit değildi. Merhamet, kolaylıkla şekil değiştiren, hatta bencillik ile karıştırılabilen bir duyguydu. Çoğu insan, öylesine iyilik yapmazdı. Bunu yaparken ya karşı tarafın kendisine minnet duyması ile tatmin sağlar, ya da içsel huzursuzlukları karşısında bir nebze olsun rahatlamak derdinde olurdu. Brunner çifti filmin başından beri öksüzler yurdunda kalmakta olan küçük bir kızı evlat edinmeye çalışmış, kıza hediyeler almış, onu gezilere götürmüştü. Ama kısa yaşamı acılar ve güvensizliklerle dolu olan kızcağızın, onlara bu iyiliğin karşılığını verdiği söylenemezdi. Eski Türk filmlerinde olduğu gibi 'Teyze size kanım ısındı, anne diyebilir miyim?' demesi beklenirken, o kendisine sarılmaya çalışan kolları itmişti. O zaman yapabilecekleri tek şey vardı, kızı geri verip, göçmen oğlanı eve almak! Haneke'nin çizdiği soğuk Avrupa toplumunun en duyarlı görünen bireyleri bile bir çocuğa 'bedeni uymamış giysi' muamelesi yapacaksa, kimbilir diğerleri neler yapardı?

"Tesadüfi Bir Kronolojinin 71 Parçası"

Bebekleri açıklanmayan bir hastalıkla mücadele eden Maria ve Hans, güvensizliğin ve iletişim yoksunluğunun hat safhada olduğu bir evlilik sürdürüyorlardı. Neredeyse hiç konuşmayan, birbirlerinin yüzüne bakmaktan bile kaçınan karı-koca, her anlamda mekanikleşmişti. Çocuğunun iyileşmesi için gizli gizli dua eden Hans'ın Tanrı'ya yakarışı bile haber bültenlerini andırıyordu; 'Kızım iyileşsin, uzun bir ömrü olsun, üçüncü dünya savaşı çıkmasın, atom felaketi yaşanmasın, amin!' Hans'ın akşam yemeğinde karısına sıkılarak söylediği 'Seni seviyorum' cümlesi bile ikili arasında olay

çıkartmaya yetmişti. Duymaya alışık olmadığı bu sözler karşısında öfkelenen ve kocasını 'bir şeylerin' peşinde olmakla suçlayan Maria'nın yediği ani tokat bile aklını başına getiremeyecek, bu çıkışın ardından sessizliğe gömülen karı-koca, sıradan birkaç cümle ile her zamanki duygusuz iletişimlerini sürdürmeye çalışacaktı…

Yaşlı babasıyla telefonda bile konuşmaya tahammül edemeyen Sabine, gün gelip kendi çocuğuyla aynı duruma düşebileceğinden habersiz gibiydi. Yalnızlıktan bunalan ve belki de sırf bu yüzden aklına gelen her konuda durmaksızın konuşma ihtiyacı hisseden Tomek'in de geçmişte ektiklerini biçiyor olması kuvvetle muhtemeldi. Büyük ihtimalle zamanında kızına gerekli alakayı göstermemiş olan yaşlı adam, şimdi bunun bedelini yalnız kalarak ödüyordu.

O zaman, o Noel arifesinde silahı Max'ın yerine pekala Hans, Tomek veya Inge de ateşlemiş olabilirdi. Sorun Max'ın para çekerken engellerle karşılaşmasından, okul hayatının stresi içinde boğulmasından veya bilemeyeceğimiz özel problemlerinden çok farklı bir yerde duruyordu.

Kimsenin alışıldık biçimde kurban ya da cellat olarak betimlenmediği, her adımın birbirine bağlandığı, bir toplumun ailelerden başlayarak için için çürümesini ve bu çürüyüşün kaçınılmaz bir şiddeti doğuruşunu anlatan film, gişede üçlemenin diğer parçalarının gölgesinde kalmış olsa da, eleştirmenlerin övgüsüyle karşılandı ve modern Avrupa toplumunu betimleyen en iyi filmlerden biri olarak kabul gördü.

Neden şiddet? Neden olmasın? : Ölümcül Oyunlar

Haneke 1995 yılında sinemanın 100. yılını kutlamak amacıyla, dünya çapında kırk yönetmenin katılımıyla gerçekleştirilen "Lumière et Compagnie/Lumiere ve Ortakları"na "Vienne/Viyana" adlı kısa filmi ile destek verdi. İki yıl sonra ise, filmografisinin en tartışmalı eserlerinden biri olan "Funny Games/ Ölümcül Oyunlar" ile gündeme damgasını vurdu.

Bu kez masaya yatırdığı temel problem şiddet ve insanın şiddeti algılama biçimiydi. Medyanın bombardımanı sonucunda şiddeti kanıksayışımız, zamanla onu kendimizden uzak bir noktaya yerleştirmemize ve yanıltıcı bir biçimde kendimizi güvende hissetmemize neden oluyordu. Savaş, bizim ülkemize uğramadığı müddetçe sorun yoktu. Şehrin suç oranı düşük bir bölgesinde yaşamak, hırsızlardan ve sokak çetelerinden bizi uzak tutabilirdi. Tecavüze uğramak istemeyen kişi, geceleri karanlık sokaklara sapmaz, sapıklarla karşılaşmamak için otostop yapmaz, kapıyı 'Kim o?' demeden açmazdı! Zaten filmler de aynı şeyi söylemiyor muydu? Cinayet filmlerinde kurban, genellikle alt edemediği bir zaafı nedeniyle bu duruma düşerdi. Fahişeler, uyuşturucu bağımlıları, şehvet düşkünleri en kolay hedeflerdi. Elbette bazen sıradan insanların da şiddete maruz kaldığı olurdu ama 'kötü' adam mutlaka yakalanıp, hapse yollanırdı. Üstelik filmler, 'kötü' adamların yüz metre ileriden bile fark edilebileceğini söylemişti bize. Onlar başka bir dünyanın çocuklarıydı; uyumsuz,

HANEKE DİYOR Kİ;

"Tüm filmlerim insanlar arasındaki iletişimin güçlüklerini dert edinmiştir… Herkes kendi dünyasını, kendi dilini yaratır ve insanların kelimelere yükledikleri anlamlar farklıdır. Aynı şey hakkında konuştuğumuzu sanıp, aslında çok başka yerlerde olduğumuz durumlarda iletişim zorlaşır… O yüzden ben kelimeleri tehlikeli bulurum ve onlara güvenmem… İki insanın arasındaki en doğrudan iletişim yolu bence sekstir. Çünkü seks daha doğru bir dili konuşur. Ten yalan söylemez."

"Medya araçları her şeyi her zaman bildiğimize, anında bildiğimize dair yanılgılı bir bilinç oluşturuyor. Her şeyi bildiğimizi sandığımız, ama aslında hiçbir şey bilmediğimiz bir çevrede yaşıyoruz. Bu bizleri korkunç iç çelişkiler yaşamaya zorluyor. Bu çelişkiler endişe yaratıyor. Endişe öfkeye dönüşüyor ve bu da sonuçta şiddeti yaratıyor. Çok acımasız bir kısır döngü!"

"Yabancılaşma çok karmaşık bir sorundur. Televizyonun da buna bir etkisi vardır. Biz artık gerçekliği değil, gerçekliğin televizyondaki sunumunu algılıyoruz. Tecrübe ufkumuz çok sınırlı. Türetilmiş bir gerçekliğimiz var ve bence bu, politik bir açıdan bakarsak günlük tecrübelerin gerçekliğini anlama yeteneğimizi dumura uğratan, fazlasıyla tehlikeli bir şey."

"Televizyon, görme alışkanlığımızı hızlandırır. Bir şey daha hızlı gösterildikçe, sizin gösterilen şeyi fiziksel gerçeklikte yer kaplayan bir nesne olarak algılama yeteneğiniz azalır ve böylece o nesne daha baştan çıkarıcı bir şeye dönüşür. O zaman işaret edilen malı daha çabuk satın alırsınız… Elbette bu tip bir estetik ticari sinemada da üstünlüğü ele geçirmiş durumda. Oysa insan gördüğü şeyi anlamak için zamana ihtiyaç duyar. Günümüz medyası buna izin vermemektedir. Sadece entelektüel bir düzeyde anlamaktan söz etmiyorum, duygusal anlamda da izin vermez."

"Kendi filmlerimi yorumlamaya pek ilgim olduğu söylenemez. Filmlerimin amacı seyirciye belli sorular yöneltmektir ve eğer bu soruları kendim cevaplayacak olursam, amaçlarıma zarar vermiş olurum…"

"Yalan sanatın tam tersidir. Sanatın gerçeklik olduğunu söylemiyorum fakat sanat açıklık çabasıdır."

"Mainstream sinema sizi 'çözümler var' fikri ile besler. Ve bu yalanlarla çok para kazanabilirsiniz. Ama izleyiciyi ciddi biçimde ortağınız olarak görürseniz, tek yapabildiğiniz soruları güçlüce yerleştirmektir. Belki böylece o bir cevap bulabilir. Kendinizi iyi hissetmenizi sağlayan her açıklama, aynı zamanda bir yalandır. Çünkü gerçek açıklama çok komplekstir ve 90 dakikalık bir filme veya 200 sayfalık bir kitaba sığdırılamaz."

"Hepimizin kendimizi huzursuz hissetmemiz için nedeni var… Bazıları bu yüzden Saklı'daki gibi uyku ilacı alıyor, diğeri alkole boğuyor kendini, ya da bir başkası kendini delice işine veriyor -benim gibi-. Bir dördüncüsü hayır işleri için bağışlar yapıyor. Bunların hepsi vicdan azabımızı yatıştırmanın yolları."

"Bana göre burjuva normlarından ayrılan her şey; ister cinsellikle, ister şiddetle yada başka bir tabuyla alakalı olsun müstehcendir… Pornografi ise müstehcen olan her şeyi satılabilir bir mal haline çevirir… Pornografiyi iğrenç yapan şey cinsel değil, ticari yönleridir."

serseri görünüşlü, sorunlu ailelerden gelen, alkol ve uyuşturucuya meyilli, ardında belli bir suç geçmişi olan kişiler. Uzun lafın kısası, bizimle aynı sınıfa dahil olmayan 'ötekiler'… Peki gerçekte böyle miydi durum? Bu kadar bizden uzakta, bu kadar kontrolümüz altında mıydı şiddet? Bu kadar basit bir biçimde dışlanan bir zümreye mal edilebilir miydi? Haneke, bu soruya "Ölümcül Oyunlar" ile koca bir 'Hayır' cevabı veriyordu… Şiddet bizim dışımızda varolan, kaçıp saklanabileceğimiz bir şey değildi. Değişik oranlarda hepimizin maruz kaldığı ve uyguladığı bir şeydi. Siyasi liderlerden, öğretmenlere, ana-babalardan, patronlara kadar herkes az ya da çok şiddete başvuruyor ve herkes iyi ya da kötü kurban durumuna düşüyordu. Hatta dini inanışlar içinde yaratıcı ve esirgeyici vasıfları öne çıkarılan Tanrı bile kolayca cezalandırıcı konumuna geçebiliyordu. O zaman 'kötü' adamı 'iyi' adamdan bir bakışta ayırt etmek olanaksızdı. Kaldı ki, bu bakış açısıyla 'iyi' veya 'kötü' adam diye bir şeyden bahsetmek bile saçmalıktı! Şiddetin sebebine gelince; hayır, şiddete uğrayan taraf ısrarla bir neden arasa da, uygulayanın vereceği tatminkar bir cevap her zaman olmayabilirdi, ya da bu cevap her neyse, basitçe dile getirilip, algılanabilecek türden değildi… Kısacası Haneke "Ölümcül Oyunlar" ile seyircisine "Uyanın!" diyordu, "Medya ve özellikle de sinema yoluyla şiddeti algılayışınız tahrif ediliyor! Tuzağa düşürülüyorsunuz!"

Filmin başkarakterleri Anna ve Georg, üst orta sınıftan, kültürlü, iyi eğitimli kişilerdi. O sabah, on yaşındaki oğulları ile birlikte göl kıyısındaki evlerine doğru yol alırken, tek düşündükleri tekne gezisi, barbekü ve golf ile renklenecek bir hafta sonu tatili geçirmekti. Ancak bu tipik burjuva ailesinin masum planları, kendilerini yan komşularının misafiri olarak tanıştıran temiz yüzlü iki delikanlının sadece 'canları öyle istediği' için oynadıkları şiddet dolu oyunlarla kabusa dönüşecekti.

Anna ve Georg evlerini yabancılardan korumak için uzaktan kumandalı çitler, harekete duyarlı otomatik ışıklandırma mekanizmaları yaptırmıştı. Üstelik sezgilerine olduğu kadar keskin dişlerine de güvenebilecekleri köpekleri Wolfie de

"Ölümcül Oyunlar"

"Ölümcül Oyunlar" ile seyircisine "Uyanın!" diyordu, "Tuzağa düşürülüyorsunuz!"

vardı. Ama muhtemelen kuzu postuna bürünmüş bir kurdu, evlerine kendi rızalarıyla alabilecekleri ihtimaline karşı düşündükleri bir önlem olmamıştı… Birkaç yumurta istemek için kapıya gelen, beyazlar içindeki kibar delikanlıdan kim şüphelenebilirdi ki? O hali, tavrı, her zaman gülümseyen yüzü ve düzgün konuşmasıyla 'öteki' olmaya son derece uzaktı… Haneke, isimlerinin Paul ve Peter olduğunu söyleyen bu iki psikopatı tanımlarken, türün alışılmış kalıplarından alabildiğine uzaklaşmayı seçmişti. Bunu yapmaktaki amacı öncelikle seyircisini beklemediği bir noktadan vurarak şaşırtmaktı şüphesiz. Ama daha derinde kendilerine yarattıkları güvenli dünya içinde rahat yaşamlarına devam eden ve çevrelerinde olup bitenlerden soyutlanmış olduklarını düşünen burjuvalara, asıl tehlikenin kendi içlerinde olduğunu anlatmaktı. Başka bir deyişle film ilerledikçe burjuva sınıfı, kendi silahları ile vurulacak - yabancıların girişini engellemek için alınan tüm o önlemler kendilerini bu şiddet mekanına hapsedecek- ve daha da önemlisi kendilerinden olan bireyler tarafından yok edileceklerdi. Hikaye birkaç karakter üzerinden yürüse de, burjuva sınıfının kendi kendisini yok edişi ile ilgiliydi şüphesiz…

Zaman zaman birbirlerine Tom ve Jerry veya Beavis ve Butt-Head olarak hitabeden bu gençler, kendilerine yakıştırdıkları lakaplar ile Haneke'nin eleştiri oklarını burjuva yaşamını yönlendiren en önemli kaynak olan medyaya yöneltmesine olanak tanıyorlardı. Dikkat edilirse her iki çizgi film de ciddi anlamda şiddet içeren ancak bunu son derece sevimli kılan niteliklere sahipti. Paul ve Peter'ın uyguladıkları işkenceye 'oyun' gözüyle bakmaları, bu noktada anlam kazanıyordu. Golf sopası ile öldürdükleri köpeğin cesedini sıcak-soğuk oyunuyla Anna'ya aratan, aile bireylerini sabah dokuza kadar hayatta kalıp kalamayacakları üzerine bahse girmeye zorlayan, 'bıçak mı, tüfek mi?' gibi seçimleri onlara bırakan, saklambaçtan körebeye dek akla gelen tüm çocuk oyunu kalıplarını kullanan bu iki genç, Haneke için medyanın şiddeti nasıl oyunlaştırdığının bir simgesiydi. Çoğumuz akşam haberlerini yemek yerken, ailece izlemeyi tercih ediyorduk. Öldürülen insanlar, bombalarla harap olan şehirler, trafik kazaları gözümüzün önünden akarken karnımızı doyurmaya alışmamış mıydık? Çocuklarımız oyun oynamak için bilgisayarın başına oturduğunda oraya buraya –sanal da olsa- ateş açıp, insanları katlederken, şiddetin şirinleştirildiği çizgi filmleri kahkahalarla izlerken kaçımız bu duruma müdahale etmiştik? Ayrıca medyanın yarattığı tek tehlike şiddeti sıradanlaştırmak da değildi. Her an medya organları yoluyla insanlara kendilerini nasıl tanımlamaları gerektiği konusunda yalan yanlış bilgiler aktarılıyor, yaşamın her alanında kabul gören değer yargıları deforme ediliyordu. Haneke Paul'un sürekli karnı acıkan Peter'a 'Fatty/Şişko' diye hitap etmesi ile, bu durumu ortaya koymuştu. Paul Peter'ı kendini kontrol edememekle suçluyor, şişmanlığın son derece utanç verici bir durum olduğunun altını çiziyordu. Fiziksel olarak çekici görünmek her şeyin önüne geçmişti sanki. Paul bu noktada şiddeti Anna'ya yönelterek, onun fazladan tek gram yağ barındırmayan vücuduna övgüler yağdırıyor, burjuva yaşamında önemli bir yer tutan 'fiziksel mükemmellik' saplantısı ile sinsice alay ediyordu.

Haneke'nin filmde ele aldığı bir diğer nokta ise şiddetin nedensizliğiydi. Şiddet konusunda aklı aldatıcı önyargılarla doldurulmuş olan Georg, terörün iyice arttığı bir anda Paul'e "Bunu neden yapıyorsunuz?" diye sorduğunda, aldığı yanıt şoke ediciydi; "Neden yapmayalım?" Kurbanının şiddete karşı ısrarla bir sebep aradığını anlayan Paul'ün, bir televizyon spikeri edasıyla

anlattığı hayat hikayelerine bakılırsa, ikisi de dağılmış ailelerden geliyorlardı, uyuşturucu bağımlısıydılar, Peter'ın babası alkolikti, hatta annesi ile ensest bir ilişkisi vardı. Georg anlatılanlardan rahatsız olunca da, asıl can alıcı soruyu soruyordu Paul; "Siz nasıl bir hikaye talep ederdiniz?" Georg kadar seyirciyi de irkilten bu sorunun yanıtı yoktu. Hiç tanımadıkları insanları esir alıp, fiziksel ve ruhsal işkencelere tabi tuttuktan sonra sebepsiz yere katletmelerinin nasıl bir mazereti olabilirdi ki? Bu konuda televizyon, sinema veya yazılı medya yoluyla bize ulaştırılmasına alıştığımız hangi gerekçe şiddeti haklı gösterebilirdi? Haneke'ye göre hikayenin bu noktasından sonra şiddetin nedenini sorgulamak anlamsızdı. Şiddet sadece vardı. Üstelik, filmin pek çok yerinde yabancılaştırma yöntemleri kullanarak, seyircisine izlediğinin sadece bir film olduğunu hatırlatmıştı yönetmen. Sık sık kameraya gülümseyen, seyirciye fikir soran Paul, onların ister kurmaca olsun, ister gerçek, şiddet görüntülerine karşı ne kadar duyarsızlaşmış olduklarını yüzlerine vuruyordu. "Neden bizi hemen öldürüp, bu işi bitirmiyorsunuz?" diyen Georg'a verilen cevap basitti; "Burada uzun metrajlı bir film çekiyoruz. Daha zamanımız var. Hem seyirciye soralım. Hemen bitsin mi, yoksa gerçek bir son mu istersiniz?" İstediğimiz neydi? Neyi görürsek rahatlayacaktık? Genel geçer tür filmi kalıplarına göre beklediğimiz son, katillerin kıskıvrak yakalanması olurdu ancak, ama Haneke bu beklenti içinde olan seyircisini bir tuzağa daha düşürüyordu. Anna bir boşluktan faydalanıp tüfeği kapıyor, Peter'ı tek atışta yere seriyordu. Ama madem izlediğimiz 'sadece bir film'di, pekala geri sarılıp, senaryoda ufak bir değişiklik yapılabilirdi. Paul seyircinin asla tahmin edemeyeceği bir biçimde, televizyon kumandasını kapıp filmi geri sarıyor, arkadaşının vurulmasının hemen öncesine geri dönüyordu. Bu beklenmedik oyunla iyice şaşkına dönen seyirci için artık umut kalmamıştı. Haneke'nin evreninde alışıldık kurallar yürürlükte değildi. Kötüler cezalandırılmayacak, aksine aynı yumurta isteme bahanesi ile başka bir eve girerlerken olanlara seyirci kalmamız, daha da ötesinde suç ortaklığı etmemiz istenecekti.

Şiddet sahnelerinde gözle görünenden çok hayal gücüne yüklenen tavrını "Ölümcül Oyunlar"da da korumuştu Haneke. Bıçaklanan Georg'u değil, onun sesi ile irkilen Anna'yı, köpeğin katledilişini değil, otomobilin arka koltuğundan yavaşça yere düşen cesedini göstermeyi tercih etmiş, küçük çocuğun öldürülüşüyse silah sesi ve televizyon ekranına sıçrayan kanla seyircisine anlatmıştı. Bu konuda hayranlığını her fırsatta dile getirdiği Bresson'dan çok şey öğrendiği kesindi. Kulak, her zaman göze göre daha içsel bir algılama sağlıyor ve hayal gücünü daha etkin biçimde harekete geçiriyordu. Uzun ve statik planlarla gerçeklik hissini pekiştiren yönetmen, ne şiddeti daha korkunç ve çarpıcı kılacak kısa kesmeli kurgu tekniklerine ne de şiddet sonrasındaki rahatsız edici bekleyişleri katlanılır hale getiren kestirme geçişlere rağbet ediyordu.

Filmin ilgi çekici yanlarından bir diğeriyse, müziği anlatıma dahil etmenin bir yönetmenlik zaafı olduğunu sık sık dile getiren Haneke'nin, Grindcore'un en sıra dışı müzisyenlerinden John Zorn'un çılgın melodilerinden destek almayı seçmesiydi. Ancak burada da klasik anlamda bir müzik kullanımından söz edilemezdi. Açılış sahnesinde otomobillerinde dinledikleri klasik müzik parçalarının ne olduğu konusunda tahmin oyunu oynayan aile üyelerinin duymadığı bu müziğin, sadece seyircinin kulaklarında yer etmesi planlanmıştı. Bu da filmin her karesine sinmiş olan yabancılaştırma efektlerinden biri olarak görülebilirdi. Müzik seyirciye adeta şöyle diyordu; "Onların haberi yok ama, birazdan başlarına korkunç şeyler gelecek!"

"Ölümcül Oyunlar" ile Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye aday olan Haneke, ödülü kazanamadı ama, izleyici kitlesini genişletmeyi ve eleştirmenlerin hakkında en fazla düşündüğü, yazdığı yönetmenlerden biri haline gelmeyi başardı. Film gösterime girdiği dönemde, Kubrick klasiği "Clockwork Orange/Otomatik Portakal" ve Oliver Stone imzalı "Natural Born Killers/Katil Doğanlar" ile ilişkilendirildi. Nedensiz şiddeti ve toplum yaşamının şiddeti yaratan yapısını ele alan "Otomatik Portakal"ın pek çok açıdan "Ölümcül Oyunlar" ile benzer noktalara temas ettiği söylenebilirdi ama Haneke, filminin "Katil Doğanlar" ile benzeştirilmesine haklı olarak karşı çıktı. Zira iki film, şiddeti konu almak dışında hiçbir konuda bağdaşmıyordu.

Kafka'nın tekinsiz evreninde: Şato

Michael Haneke 1997'de Franz Kafka'nın yarım kalan romanı "Das SchloB/Şato"dan uyarladığı bir televizyon filmi çekti. Kariyerinin ilk yıllarından beri televizyon çalışmalarını sinemadan ayrı tutan yönetmen, doğal olarak "Şato"nun sinema gösterimine girmesine de karşı çıktı. Ancak tüm dünyadaki Haneke hayranlarının yoğun talebiyle, film bazı festivallerde gösterildi ve daha sonraki yıllarda da DVD olarak piyasaya sürüldü. Genellikle eleştirmenlerle arası hoş olan Haneke için "Şato" hakkında yazılıp çizilenlerse şaşırtıcıydı. Eleştirmenlerin bir kısmı, yönetmenin başından beri takip ettiği çizgiden ayrılmaya başladığını düşündü, bazılarıysa filmi soğuk ve itici buldu. Duruma objektif bir açıdan bakıldığında soğukluk ve iticiliğin tamamen kişisel yargılarla bağdaşan tanımlamalar olduğu açıktı. Takip ettiği yoldan ayrılma durumuna gelince; eserlerinde absürd dünyalar yaratmasına karşılık, son derece gerçekçi bir biçimde iletişimsizliği, sevgisizliği ve toplumun farklı olanı dışlayışını konu edinen Kafka'nın, Haneke'nin bugünkü çizgisini belirleyişinde ilham aldığı en önemli kaynaklardan biri olduğunu söylemek hiç de zor değil. Medeni dünyadan uzakta, tipinin hiç dinmediği tekinsiz bir köye kadastro memuru olarak atanan K.'nın,

"Şato"

kendisini hiç de dostça karşılamayan bu tuhaf toplulukla iletişim kurma çabalarını anlatan "Şato"nun, Haneke'ye ruhen yakın olmadığını kim söyleyebilir? Bulunamayan belgeler, yerine asla ulaşmayan mesajlar, peşine takılan casuslar, önyargılar ve yanlış anlaşılmalar arasında boğulan, ama her şeye rağmen görevine başlama konusunda ısrar eden, üstelik bu bilinmezlik içinde aşık olduğu Frieda'nın sorumluluğunu da hiç düşünmeden yüklenen K., bugünün Avrupa'sında ayakta kalmaya çabalayan duyarlı bir birey olarak görülebilir pekala. Ama ne yazık ki K.'nın sonunun ne olduğunu öğrenme şansımız yok. Kafka'nın romanını yarım bıraktığı noktada, Haneke de filmini bitiriyor ve bize sadece hayal etmek kalıyor. K. köyün her yerinden görülen ama hiçbir yoldan gidilemeyen Şato'ya varabilecek mi? Oradaki yetkililer -varsa tabii- yaşamına bir yön çizmesinde ona yardımcı olacak mı? Ve en önemlisi bu tuhaf köyün ahalisi kar fırtınasından kurtulup, baharı görebilecek mi?

"Bilinmeyen Kod"

Birleşemeyen Avrupa'ya bir bakış: Bilinmeyen Kod

Haneke "Şato"dan üç yıl sonra yine iletişimsizlik temasını odak noktasına yerleştirdiği "Code Inconnu/Bilinmeyen Kod" ile çıktı izleyicilerinin karşısına. Bu kez mekan, sanat gösterileriyle renklenen hareketli sokakları ve pek çok ülkeden göç alan kozmopolit yapısıyla Avrupa Birliği'nin en önemli kentlerinden biri; Paris'ti. Hikayesini değişik kesimlerden seçilmiş birkaç birey üzerinden anlatmayı seçen Haneke, tüm bu kişiler arasında yaşanan iletişim problemlerine, bireyselleşmenin getirdiği vurdumduymazlığa, farklı olana takınılan önyargılı tavra ve kendimizi korumak adına diğerleriyle aramıza ördüğümüz duvarların, bizi nasıl yalnızlaştırdığına değinmişti. Konuşarak, yazarak, mimik ve jestlerimizi kullanarak, sürekli birbirimize ulaşmaya çalışıyorduk. Ama her geçen gün Batı toplumlarını daha bir saran bireysellik, bu kodları öyle bir hale getiriyordu ki, kimsenin birbirini anlama şansı kalmıyordu.

Filmin başkarakterlerinden Anna, bir oyuncuydu. İçinde yaşadığı toplumun dayatmaları bir yana, mesleği nedeniyle de değişken kodlara alışkındı. Kosova'da savaş muhabirliği yapan George'un, şiddetle iç içe geçen yaşamı dolayısıyla daha duyarlı olacağı düşünülebilirdi ama, o da mesleği gereği savaşı sıradanlaştırmış, hatta bir yaşam şekli olarak benimsemişti. George'un çiftçilik yapan babası ve köy hayatına bir türlü adapte olamayan asi erkek kardeşi Jean da, iletişimsizlik hastalığına yakalanan bireylerdi. Baba, oğlunun çiftliğe sahip çıkmasını bekliyor, Jean ise tam olarak tanımlayamadığı farklı bir hayat arzuluyordu. Haneke, ülkeye kaçak olarak giren ve dilencilik yaparak ailesine para göndermeye çalışan Maria ile, Avrupa'nın birlik dışında kalan kısmını tanımlamış, savaşın ve yoksulluğun insanları nasıl köleleştirdiğini anlatmıştı. Tabii bir de görünürde birliğin içinde kabul edilen ama her fırsatta dışlanmaktan kurtulamayan eski sömürge vatandaşları vardı. Onlar da Cezayir asıllı bir ailenin bireyleri aracılığıyla dahil oluyorlardı filme.

"Bilinmeyen Kod"u kısaca 'Birleşememiş Avrupa'nın öyküsü' sözleriyle tanımlıyordu Haneke. Avrupa Birliği ekonomik ve siyasi anlamda işe yaramış olabilirdi ama insani boyutta incelenince, Avrupa insanlarının birbirlerinden uzak birer adacık oldukları, kendileri dışında kalan herkesi 'öteki' konumuna indirgedikleri apaçıktı. Bireysel özgürlüğe saygı tanımını, sıklıkla karşısındakini kaderine terk etmekle karıştıran bu insanlar için 'birleşme' sözünün bir anlam ifade edeceğini düşünmek bile saflık olurdu.

Anna yan evden gelen çocuk çığlıklarını duyduğu, hatta bu konuda yardım talep eden bir mektup aldığı halde, gidip olayın aslını öğrenmeye cesaret edememişti. George ise bu konuda son derece ilgisizdi. Yan evden gelen bir çocuk ağlaması işitmemişti, üstelik mektup ona değil, Anna'ya gelmişti. Dolayısıyla yapması gereken bir şey yoktu! Birkaç gün sonra komşularının oğlu belirsiz bir nedenden öldüğünde, cenaze törenine katılan Anna'nın ağzını bıçak açmayacak, 'Müdahale etmeli miydim?' sorusu vicdanında asılı kalacaktı. Böylesi duyarsız bir toplumda 'müdahale etmenin' doğuracağı sonuçları da başka bir olay aracılığıyla gösteriyordu Haneke. Jean, caddenin köşesinde dilenmekte olan Maria'nın kucağına buruşturulmuş bir kağıt parçası fırlattığında, Cezayir asıllı bir delikanlı olan Amadou olaya müdahale etme gereği duymuş, Jean'dan özür dilemesini istemişti. Son derece insani bir çıkıştı delikanlının yaptığı. Ama sonuçta, kaçak olduğu anlaşılan Maria sınır dışı ediliyor, Amadou karakolda türlü tacize uğruyor, Jean ise elini kolunu sallaya sallaya evinin yolunu tutuyordu. Haneke'ye göre yabancılaşma ve iletişimsizlik öyle bir boyuttaydı ki, Marquis DeSade'ın ünlü eseri "Justine"de olduğu gibi, erdem kişiye sadece felaket getirir olmuştu!

İletişimi zorlaştıran en önemli etken insanların birbirini anlamaya gönüllü olmayışıydı. Kafamızın içi şartlanmalarla, önyargılarla doluydu. Beyazlar zencileri her zaman alt tabaka olarak görüyor, çocuklar arasında bile bu kutuplaşma gözleniyordu. Ayrımcılığın geri dönüşü ise şiddetti çoğu zaman. Metroda iki zenci delikanlının Anna'yı taciz ettiği sahne bu konuya örnek olabilirdi. Şiddete başvuran bu iki çocuk, muhtemelen yıllardır beyazlar tarafından horlanmış olmalarının acısıyla saldırıyorlardı Anna'ya. Dünün kurbanlarının, bugünün cellatları haline gelmesi bu kadar kolaydı.

Haneke filmin ana öyküsü ile bağlantılı olmayan bazı anektodlarla da iletişim sorunlarına vurgu yapmıştı. Bunların en çarpıcısı George'un, bildiği tek İngilizce cümle "What can I do for you?/Senin için ne yapabilirim?" olan Afganlı gardiyana derdini anlatmak için gösterdiği çabayla ilgili olan öyküydü. Adam bu soruyu her sorduğunda,

George canla başla durumunu izaha çalışmıştı ama, Mevlana'nın da dediği gibi karşısındaki anlamadıkça, söylediklerinin bir değeri yoktu… Maria'nın torunu Niko'nun, cep telefonunun muhteşem bir iletişim aracı olduğunu düşünmesi de benzer bir yanılsama içeriyordu. Kimse birbirini anlamaya çalışmazken, saatlerce konuşabilecek olmanın ne anlamı vardı? Anna ve Goerge evlerinin sürekli değişen giriş kodu yüzünden sık sık 'dışarıda' kalırlarken, Haneke'nin ima ettiği, doğru şekilde kendimizi ifade etmeyi bir türlü başaramadığımız ve bu nedenle sürekli yalnızlığa itildiğimiz düşüncesiydi. Filmde sık sık yer alan işitme engelli çocuklarla ilgili sahnelere gelince; burada da iletişim sorunlarını dile getirmeyi sürdürmüştü Haneke. İşitme engelliler vücut dillerini kullanarak konuşuyorlardı birbirleriyle. Aralarında farklı halkları birbirini anlamaktan alıkoyan lisan engeli yoktu. Ama yine de açılışta ve finalde yer alan 'ne hissettiğini anlama' oyununda çocuklardan hiçbiri doğru cevabı bulamamıştı. Üstelik şehir meydanında bir perküsyon gösterisi düzenleyen bu çocuklar, kendilerine çok uzak bir kodla, müzikle topluma ulaşmaya çalışıyorlardı. Elbette takdire değer bir çabaydı bu ama, yine taraflardan biri iletişimin dışında kalmaya mahkumdu.

Haneke, tüm filmlerinde olduğu gibi 'film içinde film' esprisiyle seyircisini uyanık tutmaya ve iletişim konusunda yakalandığımız tuzakları vurgulamaya da devam etmişti ayrıca. Anna'nın rol aldığı filmlerin çekimlerinde gerçek ve sanal sık sık birbiri içine geçiyor, medyanın birbirimizi yanlış anlamamız üzerinde ne derece etkili olduğunun altı çiziliyordu.

Haneke o yıl, Cannes'da Altın Palmiye'yi "Dancer in the Dark/Karanlıkta Dans" ile yarışan Lars von Trier'e kaptırmış olsa da, "Bilinmeyen Kod" ile hem bir sinemacı, hem de kayda değer bir filozof olarak saygınlığını bir kat daha arttırdı.

Hissizleşme şiddet doğurur: Piyanist

Genellikle özgün senaryolarla çalışmayı tercih eden yönetmen, 2001 yılında Avusturyalı muhalif yazar Elfriede Jelinek'in sıra dışı romanı "Die Klavierspielerin/Piyanist"i sinemaya uyarladı. Sado-mazoşist bir aşk öyküsü özelinde, şiddet, iletişimsizlik, duyarsızlaşma ve yalnızlık gibi ilgi duyduğu pek çok düşünceyi masaya yatıran romanı sinemalaştırmak, uzun zamandır aklındaydı Haneke'nin. Nihayet filmi gerçekleştirme fırsatı doğduğunda, yapımcısına sunduğu tek bir şart oldu; başrolde Isabelle Huppert'ın yer alması. Huppert ona göre yeteneği ve fiziksel görünümüyle aynı anda hem cellat hem de kurban olmaya müsait yegane aktristi. Haneke'nin bu konuda ne kadar isabetli bir karar vermiş olduğunu söylemeye bile gerek yok. Ayrıca anne rolünde mükemmel bir kompozisyon çizen Annie Girardot ve Walter'i canlandıran Benoit Magimel'in de oldukça başarılı seçimler olduklarını belirtelim.

Filmin başkarakteri olan Erika Kohut, 30'lu yaşlarında başarılı bir konser piyanisti ve konservatuarın kıdemli öğretim elemanlarından biriydi. Her ne kadar ikili ilişkilerinin geçmişi hakkında bir açıklama yapılmamış olsa da, hala annesiyle aynı evde yaşayan, hatta onunla aynı yatağı paylaşan Erika'nın bu konuda pek başarılı olmadığı aşikardı. Ayrıca ne meslektaşları ne de kendisine hayranlıkla yaklaşan dinleyicileri arasında bir arkadaşı vardı. Kızı üzerinde hakimiyet kurmayı saplantı haline getiren anne, Erika'nın eve geliş gidiş saatlerinden, yaptığı harcamalara kadar her şeyine karışıyor, en ufak itaatsizlikte şiddete başvurmaktan da çekinmiyordu. Her öfke krizinde Erika'nın gardrobuna saldıran yaşlı kadının asıl derdi kızının şahsı ile değil, onun kadınlığıylaydı. Kadın olmak, cinsel nesne olmak demekti ve cinsellik de başlı başına pislik çağrıştırıyordu. Böylesi bir annenin himayesinde Erika'nın sağlıklı bir birey olması beklenemezdi. Zaman içinde şiddeti 'sevgiyi göstermenin bir yolu' olarak benimsemesinde şaşılacak bir durum yoktu. Anne kızın sado-mazoşist ilişkisi, sıklıkla rollerin değiştiği bir gel-gitle sürerken, ortaya bu rutini bozacak üçüncü bir şahıs çıkacak ve tüm dengeler ansızın değişecekti…

Haneke'ye göre yabancılaşma öyle bir boyuttaydı ki, erdem kişiye sadece felaket getirir olmuştu!

Walter Klemmer, Erika'ya bir ev resitalinde, ilk görüşte aşık olmuştu. Genç, kibar ve müzik konusunda yetenekli bir gençti. Üniversitede fizik eğitimi alıyor olması zekasına, hokey sporuyla uğraşmasıysa sağlıklı erkek bedenine vurgu yapan özellikleriydi. Sırf Erika'ya yakın olabilmek için konservatuara kaydolan delikanlının alışıldık beklentileri vardı; hayran olduğu olgun bir kadınla heyecanlı bir aşk yaşamak… Ancak Erika'nın aşk anlayışı biraz farklıydı. Okul çıkışında pornografik ürünler satan dükkanları dolaşan, arabalı sinemalarda sevişenleri gözetleyen, kabinlerde kadınların edilgen konumda olduğu seks filmleri izleyip, çöpe atılmış mendilleri koklayarak erkek cinsini tanımaya çalışan Erika'nın hayatında cinsellik olacaksa, yanında mutlaka cezalandırılma da olmalıydı (Zira seksin

"Piyanist"

kötü bir şey olduğu fikri ile büyümüştü). Ayrıca cinsel dürtülerine yenik düştüğü, güçsüz davrandığı için aşağılanmalıydı da. Tabii bir de 'anne' faktörü vardı. Erika annesi evdeyken, ancak olaya müdahale edemeyecek durumdayken Walter'in ona tecavüz etmesini istemişti. Bunun için iki ayrı neden düşünülebilirdi; anneyi kızının düştüğü durumdan dolayı cezalandırmak ve tüm bunların isteği dışında olduğunu düşündürtüp aralarındaki bağı korumak.

Erika'nın Walter'a uzun bir mektupla ilettiği işkence listesi delikanlıda tam ters bir etki yapıyordu önce. Aşık olduğu kadının bir ruh hastası olduğunun farkına varan Walter bu ilişkiyi başlamadan bitirmek niyetindeydi, ama son hesapta Erika'ya öyle ya da böyle sahip olma arzusu ağır basacak, ideal delikanlı, tam bir cellada dönüşecekti… Mazoşizmin karanlıkta kalan yüzü, tam da bu noktada açığa çıkıyordu. Sonuçta Walter'i sadistçe davranmaya zorlayan, mazoşist bir karakterin uyguladığı baskıydı.

Genellikle sadizmi mazoşizmden daha tehlikeli bir bozukluk olarak düşünürüz, çünkü sadizmde acı vermekten hoşlanan bir karakter vardır karşımızda ve bir gün kendimizin de kurban durumuna düşebileceği düşüncesi bizi rahatsız eder. Oysa mazoşist bir karakter zaten acı duymaktan hoşnuttur ve tam anlamıyla kurban bile sayılmaz! Ama elbette her şey bu kadar basit değildir. İnsan yaşadığı koşullardan dolayı bazen öyle hissizleşir ki, gerçekten hayatta olduğunu fark edebilmesinin bir yolu haline gelir acı çekmek. Kimileri tehlike altındayken salgılanan adrenalin sayesinde yaşadığının farkına varmak için dağlara tırmanır, paraşütle atlar veya ava çıkar. Bu gibi hobiler toplumca yadırganmaz. Yine aynı adrenalin beklentisiyle korku filmlerine koşanlar da normal kişilerdir. Ama iş kendi bedenine gerçekten zarar vermeye geldiğinde, söz konusu 'hissizleşme' hastalık derecesine ulaşmıştır. Erika'ya kendi cinsel organını kestirten, sevgilisinden ona akla gelmedik işkenceler yapmasını isteten, hele ki kendi göğsüne sapladığı bir bıçakla yaşamına son verdirten ne tür bir hissizleşmedir?

Duruma bu açıdan bakılınca Haneke'nin söz konusu romanı neden bu kadar çok sevdiğini anlamak zor değil. Hissizleşme şiddeti, şiddet korkuyu, korku da karşı şiddeti tetikler ve nihayetinde ölüm, yaşamın ispatı haline gelebilir.

Haneke romanı senaryolaştırırken, bu düşüncelerden hareket ederek, bütün bir toplumun hissizleşme ve şiddete yönelme durumunu anlatmak istemişti. Erika sadece mazoşist değil, sadist özellikler de gösteriyor, bu nedenle yönetmenin başından beri savunduğu 'cellat da, kurban da biziz' düşüncesini destekliyordu. Erika'nın sadist davranışlarını özellikle öğrencisi Anna'nın cebine kırık cam parçaları doldurduğu sahnede açıkça gözler önüne sermişti Haneke. Evet, ilk bakışta Erika, Walter'in Anna'ya gösterdiği ilgiyi kıskanmış, bu yüzden de cinsel bir obje olarak algıladığı genç kızı, ellerini parçalayarak cezalandırmak istemişti. Ama davranışı sadece Anna'ya yönelik değildi. Acıma duygusuyla Anna'ya ilgi gösteren 'iyi çocuk' Walter'ın da cezalandırılması söz konusuydu. Zira delikanlının pozitif karakteri Erika'yı fazlasıyla rahatsız ediyordu. Üstelik buyurgan annesine karşı gelemeyen, kontrolsüz, çirkin ve sulu gözlü Anna; muhtemelen Erika'ya kendi acınası ergenliğini çağrıştırıyordu ve verilen ceza dolaylı olarak kendisine de dönmüştü. Tabii Anna'nın hırslı ve saplantılı annesinin bu olaydaki rolünü de unutmamak gerek. Genç kızın bir süre piyano çalamayacak oluşuna en çok annesinin üzüleceği sır değildi ve bu durumda Erika'nın öfkesinin son kurbanı yine dolaylı olarak kendi annesiydi…

İnsanoğlu kendi yarattığı açmazdan çıkmanın yolunu bulmalıydı; gelecek nesillerin kurban edilmesine gerek kalmadan…

Genel olarak sinemada müzik kullanmaktan yana olmayan yönetmen, yazarın romanına özenle yerleştirdiği ve Erika'nın deliliğin sınırında dolaşan karakterini ve ayrıca akıl hastanesinde ölmüş olan babasıyla arasındaki gizemli ilişkiyi betimleyen Schubert bestelerinden güç alıyordu almasına ancak, müziği Erika üzerinde kurulmuş başka bir baskı unsuru olarak da sunuyordu seyircisine. Yaşanan yer Avusturya'ydı, ve Avusturya'da müzisyen olmak, gerçekten zorlu bir işti. Dünyada opera seyircisinin futbol seyircisinden fazla olduğu tek ülke olan Avusturya'da, hemen herkesin

"Kurdun Günü"

müzikle yakından ilgili olduğu düşünülürse, Erika'nın mükemmeliyetçiliği daha iyi anlaşılabilirdi.

Ve filme Haneke'nin eklediği ufak bir ayrıntı daha; yönetmen, sinema fuayesinde oturmakta olan Erika'nın arkasına Toby Emmerich'in, 2000 yapımı filmi "Frequency/Frekans"ın afişini yerleştirmişti. Film, sanatsal anlamda fazla önem taşımasa da, tamamen iletişim konusuna odaklanıyordu. Hem de bir adamın, eski bir radyo aracılığıyla ölmüş babasıyla kurmaya çalıştığı mucizevi bir iletişim!

Kıyamet kapıda: Kurdun Günü

"Piyanist" ile Cannes'da büyük ödülü Nanni Moretti'nin "La Stanza del Figlio/Oğul Odası"na kaptırmasına rağmen, gişede ve eleştirmenlerin gözünde parlak bir başarı kazanan Michael Haneke, 2003'te, yaşam alanlarının tahrip olduğu, iletişimin sıfırlanma noktasına geldiği ve insanoğlunun kendisini ciddi bir yaşam savaşı içinde bulduğu bilinmez bir mekan ve zamanda geçen "Le Temps du Loup/Kurdun Günü" ile çalışmalarına devam etti.

Yönetmenin 'En iyimser filmim' sözleriyle tanımladığı "Kurdun Günü", her yönüyle yaşamakta olduğumuz modern çağın koşullandırmalarına eleştiri getiren bir yapıya sahipti. Açılış sahnesinde, kıyametin bu kadar yaklaştığını bile fark etmekten aciz, dört kişilik bir burjuva ailesi, hafta sonunu geçirmek üzere kır evlerine geliyor ve hiç beklemedikleri bir sürprizle karşılaşıyordu. Evleri başka bir aile tarafından işgal edilmişti. Günlerdir aç oldukları her hallerinden belli olan bu insanların kötü niyetli oldukları söylenemezdi ama, hayatta kalma savaşı başlamıştı bir kere. Iki ailenin erzak pazarlığı ani bir şiddet patlamasıyla sonlanacak, aile reisi George daha filmin başında yaşamını yitirecekti. Artık Anna'nın aklında tek bir şey vardı; çocukları Eva ve Ben ile birlikte şehre geri dönebilmek… Ne var ki, bu yolculuk sanıldığından daha zorluydu. Dünya değişmişti. Kimse kimseye yardım edecek durumda değildi. Çoğu tanıdık olan köy ahalisinden kalacak yer ve yiyecek taleplerine karşılık veren olmamıştı. Civardaki su kaynakları tükenmiş, hayvanlar telef olmuştu. Boş binalarda, ahırlarda geceleyerek, yakınlardaki bir tren istasyonuna ulaşmaya çalışan aile üyeleri, burjuva yaşantısının tüm yanıltıcı şartlanmalarının tersine döndüğü bu yeni düzende hayatta kalmayı başarabilecek miydi? Bu ailenin öyküsüne yaslanarak seyircisine de aynı soruyu soruyordu Haneke. Bugünün değer yargılarıyla önemli bulduğunuz ve sahip olabilmek için yaşamınızı tükettiğiniz şeyler, bir anda tüm geçerliliğini yitirse, aksine o güne dek pek de önemsemediğiniz gıda, su, ateş gibi doğal kaynaklar da elinizden alınsa, hayatta kalma mücadelenizi nasıl verirsiniz? Dahası bu mücadeleden zaferle çıkabilir misiniz?

Haneke, ekonomik düzenin tamamen çöktüğü ve insanlar arasındaki ticaretin değiş-tokuş yöntemiyle sürdüğü bir dünya tasarlamıştı. Dolayısıyla para ya da mücevher işe yaramazdı. Benzin olmadıktan sonra en müthiş otomobilin bile değeri yoktu, elektriğe bağımlı onca araç gereç devre dışı kalmıştı. Değer kazananlarsa basit ama zorunlu şeylerdi; et ve süt için beslenecek hayvanlar, bitkiler, ateş yakmak için çakmak, kibrit ve gözlük camları, bisikletler ve her dönemde değerini koruyan başka bir şey daha; seks.

Anna ve çocuklarının sığındığı tren istasyonunda buluşan insanlar, farklı sınıflara ve ırklara mensuptu. Küçük çaplı bir Avrupa halkı profili ortaya koymuştu Haneke. Silahı olan tek adam olması sebebiyle Koslowski grubun lideri konumundaydı. Topluluğa adalet getirmeye çalışan ve sürekli insan haklarından bahseden Thomas'ın bu silahlı adam karşısında boşa kürek çekmekte olduğu ortadaydı. Polonyalı aileye, her zaman olduğu gibi burada da günah keçisi muamelesi yapılıyor, hemen her suç olayının faturası onlara kesiliyordu. Bu küçük topluluk içinde en rahat kişinin fahişelik yapan Bea olduğu söylenebilirdi. Şartlar ne olursa olsun, doğası gereği üremeye programlı olan insanoğlu seksten vazgeçemiyordu. Filmin en ilginç karakterlerinden bir diğeriyse, doğayla iletişimini, insanın koyduğu tüm kuralları dışlayarak kurmaya çalışan delikanlıydı. Kendi yaşamını sürdürebilmek adına çalmaktan, yalan söylemekten, hatta öldürmekten bile kaçınmayan bu çocuğun hayatta kalabilme şansının diğerlerine göre daha yüksek olduğunun altını çizmişti Haneke. Tüm sistem sıfırlandığında belki de en başa dönmek gerekirdi.Yani yeniden mağara adamı olmak!

Haneke, toplum düzeninin tamamen ortadan kalktığı bir dünya tasarlamıştı "Kurdun Günü"nde. İnsan egosunu dizginleyen cezalandırma mekanizmaları ortadan kalktığından, suçu engellemenin bir yolu da kalmamıştı. Anna, haftalar sonra kocasını öldüren adamla aynı mekanda uyumak zorunda kalıyordu, çünkü suçu ortaya çıkarıp, katili cezalandıracak bir merci yoktu. Başından beri silahlı olduğu için lider kabul edilen Koslowski'nin iktidardan vazgeçme nedeni, aralarına daha güçlü kişilerin katılmış olmasıydı. Demokratik bir düzen değil, dikta rejimi gündemdeydi ve bireylerin liderlerini seçme hakkından zaten söz edilemezdi. Ölmek üzere olan bir çocuk için kimse kendi payından bir bardak su vermeye yanaşmıyordu. Ahlaki değerlerle birlikte vicdan da çökmüş, hayatta kalma isteği her şeyin önüne geçmişti… Haneke çizdiği bu karanlık tabloya geleceğin belirsizliğinden rahatsızlık duyan insanoğlunun her dönemde yarattığı bir 'mutlak kurtarıcı' inancı yerleştirmeyi de ihmal etmemişti ki, bu durum filmin en can alıcı noktalarından birini oluşturuyordu. Topluluk arasında 'Doğrular' adı verilen bir gruptan bahsediliyor, ateşte yürüyebilen ve dünya kurulduğundan beri 36 kişi olan bu grubun kıyameti engelleyebileceği inancı hızla tırmanıyordu. (Haneke'nin fazla açıklama yapmadan filmine dahil ettiği bu grup, gerçekte de '36 Wufnik' adıyla bilinir ve pek çok din ve mitolojide benzer karşılıkları yer alır). Final sahnesinde bu mitten fazlasıyla etkilenen küçük Ben'in ateşe atlayarak kendisini insanlığın kurtuluşuna kurban etmeye kalkışmasıysa suçların bedelini her zaman gelecek nesillerin ödemesine yapılan bir vurguydu. Ancak Haneke Ben'in ölmesine izin vermeyerek, iyimser bir çıkış yapmıştı bu kez. İnsanoğlu kendi yarattığı açmazdan çıkmanın yolunu hemen bulmalıydı; çok geç olmadan ve gelecek nesillerin kurban edilmesine gerek kalmadan…

Filmin görüntülerini Jürgen Jürges'e teslim eden Haneke, her zaman olduğu gibi uzun ve statik çekimlere yer vermiş, görüntüden çok sese yüklenerek seyircisinin hayal gücüne kapılar açmıştı. Küçük oğlanın cenazesinde sadece dallardan yapılmış haç ve törene katılanların ayakları görünüyor, anne-babanın ağıtları sadece sesle seyirciye iletiliyordu. Ben'in kaybolduğu sahnede elinde bir çakmakla oğlunu arayan Anna'nın çaresizliği, perdeyi kaplayan karanlıkla birlikte seyirciye de başarıyla yansıtılmıştı. Sık sık görüşü sıfırlayan sis görüntülerine yer veren yönetmen, tüm bu unsurları 'geleceği görememek' düşüncesini desteklemek amacıyla

"Saklı"

kullanıyor ve özü biçimsel öğelerle alabildiğine destekliyordu.

Son resimde kamera, filmin başından beri sıklıkla görülen ancak hız kesmeden yoluna devam eden trenin camından dışarıyı tarıyordu. Haneke öykünün sonunu yine izleyicilerine bırakmıştı. Beklentiler gerçekleşmiş, tren yaşam savaşı veren bu insanları nihayet kurtarmış olabilirdi. Ya da nereden nereye gittiği ve kimi taşıdığı bilinmeyen bu araç, yine insanları umursamadan önlerinden geçip gidiyordu. Veya trende olmak sadece bir düştü…

Vicdandan kaçılır mı?: Saklı

Haneke 2005 yılında bir bireyin öyküsü üzerinden toplumsal vicdanı masaya yatırdığı

"Caché /Saklı" ile döndü sinema salonlarına. Bu kez mekan Paris'ti. Televizyonda edebiyat programı hazırlayan George, editör eşi Anna ve on iki yaşındaki oğulları Pierot'nun rahatı, evlerine gönderilen isimsiz kasetler ile bozulacak, çoktan unutulduğu sanılan tatsız bir anı, aniden ortaya çıkarak tüm düzenlerini alt üst edecekti.

Gönderilen ilk kaset, evin dışarıdan çekilmiş bir görüntüsünü içeriyordu. Birilerinin onları gözlemlemesi, üstelik kamerayı ailenin mahremiyetini temsil eden evlerine doğrultması yeterince sinir bozucuyken, olayın basit bir röntgencilikten ibaret olmadığı da kısa zamanda anlaşılıyordu. Kasetleri gönderen her kimse, George'u yakından tanıyor olmalıydı, çünkü bu kez doğup büyüdüğü taşra evini görüntülemişti. Kasetlerin ağzından kan gelen bir

Kimin geçmişe uzanan suçları, pişmanlıkları yoktu ki? Hangi toplum hiç zulmeden olmamış, kim öyle ya da böyle elini kana bulamamıştı?

çocuğu ve kafası koparılmış bir horozu betimleyen acemice çizimlere sarılmış olması ise ayrıca ürkütücüydü. Anna için oldukça belirsiz olan bu durumun George'ta bazı çağrışımlara neden olduğunu belirtmekte gecikmiyordu Haneke. Rüyalarında sık sık çocukluğuna dair sahneler gören George'un kasetlerin menşei hakkında kimseye itiraf edemediği bazı tahminleri vardı!

Yıllar önce henüz altı yaşında bir çocukken evlerinde çalışmakta olan Cezayirli bir çift, FLN (Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi) tarafından düzenlenen bir gösteri yürüyüşüne katılmış ve bir daha eve dönmemişti. Fransa tarihinin üzeri özenle örtülen karanlık olaylarından biri olan bu gösteri, Paris polisinin 200'e yakın Cezayirli'yi katletmesiyse sonuçlanmıştı ve bu çiftin de kurbanlar arasında olması kuvvetle muhtemeldi. George'un anne ve babası bu olayla sarsılmış, çiftin küçük oğlu Majid'i evlat edinmeye karar vermişti ama önlerinde ciddi bir engel vardı; durumdan hiç de hoşnut olmayan oğulları George… Çocukça bir kıskançlık ile Majid'ten kurtulmak isteyen oğlan, önce onun kan tükürdüğü yalanını uydurmuş, ardındansa çiftliğin biricik horozunu kesmesini isteyip, babasına bunu bir şiddet eylemi olarak göstermişti. Sonuçta Majid'in yetimhaneye gönderilmesini sağlayıp, huzura kavuşmuştu! Belki o gün bu zavallı çocuğun yaşamından neleri alıp götürdüğünün farkında olmamıştı ama artık bilincindeydi. Üstelik onca zaman bu hatayı telafi etmenin yollarını düşünmek şöyle dursun, her şeyi unutmaya çalışmıştı. Evet, kesinlikle kasetleri gönderen Majid'di ve intikam istiyordu… Haneke, George'un düşünce biçimiyle emperyalist Avrupa'nın yıllarca sürdürdüğü -hala daha başka yollarla sürdürmeye çalıştığı- sömürgeciliği tartışmaya açıyordu. Cezayirli Majid ülkeleri işgal edilen, hakları ellerinden alınan binlerce sömürge vatandaşından sadece biriydi. Batı emperyalistleri işledikleri suça her zaman kılıflar uydurmuş, mahvettikleri onca hayatın sorumluluğunu üstlenmeye asla yanaşmamıştı; tıpkı George gibi. Ancak hafıza unutsa da, bilinçaltı asla unutmuyordu yaşananları. Sömürgeci geçmişin yarattığı "Ya bir gün benden hesap sorulursa?" korkusu bu kez George'un belleğinde hortlamıştı.

Haneke'nin korku nesnesi olarak seyircisine sunduğu Majid, filmin ilerleyen bölümlerinde çıkıyordu ortaya. Yıllar sonra karşılaşan iki adam, her anlamda içine doğdukları sosyal sınıfın özelliklerini yansıtıyordu. Majid yaşlanmıştı, giyim kuşamı son derece iptidai, evi ise acınacak durumdaydı. Oysa George aynı yaşta olmasına

rağmen, formda kalmış vücudu ve pahalı giysileri ile oldukça genç görünüyordu. Aralarındaki eğitim farkındansa bahsetmeye bile gerek yok. Bu karşılaşmada George'un pişmanlığını dile getireceğini bekleyen seyircisini hayalkırıklığına uğratıyordu Haneke. Tıpkı giriştikleri her işgal için birbirinden tuhaf sebepler öne süren ve en ufak ters tepkide mağdur olanı suçlama yoluna giden Batı emperyalistleri gibi George da zeytinyağı misali üste çıkmaya çalışıyor, değil özür dilemek, olan bitenden haberi bile olmadığına yemin eden Majid'i tehdit yağmuruna tutuyordu. Bu, Haneke'nin burjuva tanımıyla son derece uyuşan bir davranış şekliydi aslında. Başkalarının başına geldiği sürece haksızlıklara ses çıkarmayan ama söz konusu kendi konforları olduğunda panter kesilen bir sınıftı Haneke'nin bahsettiği. Nitekim, kocasını kendisinden bir şeyler saklamakla itham eden Anna'ya, Majid'den esirgediği o cümleyi tereddüt etmeden söylüyordu George: "Özür dilerim!" Nedeni basitti; evliliğinin yara alması, hali hazırdaki düzenini bozabilir, rahatını kaçırabilirdi... Aynı bencilliği Pierot'nun bir gece eve gelmeyişini kaçırıldığı şeklinde yorumlayan Geroge'un, polise yine Majid'i hedef gösterişinde bir kez daha ortaya koymuştu Haneke. Ancak bu sefer sonuç beklenenden sert oluyor, bu suçlamayı kendine yediremeyen Majid, George'un gözleri önünde yaşamına son veriyordu. Bunu yapmadan önce, eski dostuna bir 'hediye' vereceğini söylemişti. Bahsettiği hediye, vicdan azabından başka bir şey değildi kuşkusuz. Ama George tanık olduğu bu dehşet verici sahneyi sinemaya giderek unutmaya çalışmış -tabii burada popüler sinemanın uyuşturucu etkisine yönelen bir eleştiri de mevcut- sorumlu tutulma korkusuyla Majid'i hastaneye götürmeyi veya polise haber vermeyi bile düşünmemişti. Vicdanını rahatlatmak için karısına tüm olan biteni itiraf etme yolunu seçen George, aynı bencillikten payını almış olan Anna'nın onu affedişiyle her şeyi yoluna koyduğunu sanıyordu. Öyle ki, ertesi gün konuşmak için iş yerine gelen Majid'in genç oğlu bile George'un uyuyan vicdanını harekete geçiremeyecek, bu kez uyku haplarına sığınan kahramanımız, hafızasında kalanlardan kurtulmak amacıyla derinliğe dalacaktı. Ama rüyalara kimsenin sözü geçmezdi. Bilinçli olarak farkında olsa da olmasa da, Majid'in verdiği hediyeyi sonsuza dek taşımak zorundaydı…

Haneke hikayesini anlatırken, kimsenin sütten çıkmış ak kaşık olmadığının da farkındaydı kuşkusuz. Kimin geçmişe uzanan suçları, pişmanlıkları yoktu ki? Hangi toplum hiç zulmeden olmamış, kim öyle ya da böyle elini kana bulamamıştı? Sorumluluklarımızdan kaçmanın, kendimizi haklı çıkaracak nedenler uydurmanın anlamı yoktu. Kişi suçuyla yüzleşmeli, telafi yoluna gitmeliydi. Elbette tipik bir burjuva olan George bunu yapmayacaktı. Ama Majid'in genç oğlu babasına göre ne kadar kendine güvenli ve sorgulayıcıysa, Pierot da George kadar umursamaz, bencil ve yıkıcı olmayabilirdi. Finalde Pierot'yu okulda Majid'in oğlu ile birlikte gösteren Haneke, genelde yazılanların aksine, lanetin süreceğini değil, az da olsa umudun varlığını işaret etmek istemişti kanımca. Tüm filmlerinde hikayelerini anlattığı burjuva ailelerin erkek çocuklarına Ben adını veren yönetmenin bu kez ismi değiştirmesinin bir anlamı olmalıydı. Pierot, sıradan bir çocuk değildi. İletişim adına her zaman umudu olduğunu, aksi takdirde bu filmleri yapmasının bir anlamı kalmayacağını belirten sanatçı, bu küçük isim değişikliği ile gelecek nesilden yana ümidini ortaya koymuştu.

Gelelim filmin açıkta kalan en önemli sorusuna; kasetleri yollayan kimdi? Haneke bu soruyu yanıtlamıyordu. Durumu simgesel biçimde açıklamak gerekirse, pekala George'un vicdanından veya ilahi adaletin uygulayıcısı Tanrı'dan bile geliyor olabilirdi…

Haneke "Saklı"nın setinde.

Haneke ile Yeniden: Ölümcül Oyunlar U.S

Şu sıra 2009 yılında gösterime girmesi planlanan "Das WeiBe Band" adlı filminin ön hazırlık çalışmalarıyla ilgilenen ve Viyana Film Akademisi'nde öğretim üyeliğini sürdüren Michael Haneke, 2007 yapımı son filmi "Funny Games U.S." ile çok yakında sinemalarımızda olacak. Oldukça iddialı ve bir o kadar da tehlikeli bir işe girişerek, klasikleşmiş filminin tekrar çevrimini gerçekleştiren yönetmenin nasıl bir performans ortaya koyduğu tüm dünyada merakla bekleniyor. Bu projenin neden gündeme geldiğini soranlara Haneke'nin verdiği yanıtıysa hayli basit; "Ölümcül Oyunlar"ın bu filme en çok ihtiyacı olan kesime, yani Amerikalı popüler film izleyicisine ulaşmamış olmasından rahatsızlık duyduğunu, filmi tamamen aynı planlama doğrultusunda Amerikalı oyuncularla ve İngilizce olarak çekmesi teklif edildiğinde, bunu memnuniyetle karşıladığını anlatıyor yönetmen. Orijinal filmin story-boardlarına harfiyen sadık kalan Haneke'yi en çok şaşırtansa, ikinci versiyonun ilkinden sekiz saniye daha uzun olması olmuş!

Modern sinemanın en iyi uygulayıcılarından olması bir yana, iletişim çağının önemli düşünürlerinden biri olarak da kabul gören Michael Haneke, umarız uzattığı aynayla bizleri şaşırtmaya, sarsmaya ve kendi kendimizle yüzleştirmeye daha uzun yıllar devam eder. Zira çevresi yalancılarla sarılı günümüz insanının, her şeyden çok gerçekleri söyleyen birilerine ihtiyacı var…

Gösterişçi bir korku denemesi

İlk uzun metraj filmi "Hardware" ile belirli bir başarı yakalayan Güney Afrikalı yönetmen Richard Stanley, ikinci filmi "DUST DEVIL"da ziyadesiyle iddialı bir projeye soyunmuştu. Mistik ve kendince felsefi, yer yer western türüne göndermeler yapan bu modern korku filmi, dağıtımla ilgili yaşadığı sorunlar nedeniyle uzun süre sadece bir avuç insan tarafından izlenebilmişti. Şimdiyse yeniden keşfedilmeyi bekliyor.

Tür kırmaları günümüz sinemasında çok yaygın ve alışılmış olabilirler. Hatta neredeyse denenmeyen karışım kalmadı bile diyebiliriz. Fakat çok değil, 15-20 yıl öncesinde bu tarz projeler riskli olabiliyordu. Örneğin Richard Stanley'nin "Dust Devil"ı gibi. Güney Afrika'nın çöllerinde geçen, western estetiği üzerine kurulu bu korku filmi yıllarca çoğu ülkede vizyona girememiş, farklı uzunluklardaki kurgularıyla video kaset ve televizyon aracılığıyla seyirciyle buluşmuştu. Birkaç yıl önce DVD formatında piyasaya sürülen film, böylece daha geniş bir kitle tarafından keşfedildi.

"Dust Devil" başlangıçta üç farklı kanattan akan bir dramatik yapıya sahip. Öncelikle insan bedenine hapsolmuş bir kötü ruh var, ki filmin adı da buradan gelmekte. Kovboy kıyafeti içerisinde bir erkek olarak Güney Afrika'nın çöllerinde dolaşan bu kötü ruhu Robert Burke canlandırıyor. Burke'nin canlandırdığı "çöl şeytanı", otostop yaparak çeşitli insanlarla tanışıyor. Kendisine kurban olaraksa yaşama isteğini kaybetmiş kişileri seçiyor. Bu insanları kanlı bir ritüelle öldürüyor ve tekrar öteki tarafa geçebilmek için ruh topluyor. Wendy (Chelsea Field) yolunda gitmeyen evliliğinden kaçan bir kadın. Kendisini arabayla yola vuruyor ve kocası Mark'tan (Rufus Swart) uzakta yeni bir hayat kurmayı hedefliyor. Ben Mukurob (Zakes Mokae) ise geçmişiyle hesaplaşan siyahi bir polis müfettişi. Oğullarının ölümünden onu sorumlu tutan karısı yıllar önce evi terk etmiş. Ben, oğlunun ölümüyle ilgili bir suçluluk duygusu hissetmekle beraber, ırkçılıkla ilgili yaşanan bunca soruna rağmen devlet bünyesinde çalışıyor olmaktan da rahatsızlık duyuyor. Cesetlerin sayısı arttıkça, Ben bir seri katille karşı karşıya olduklarına inanarak bu davayı çözmeye karar veriyor. Wendy ise yolculuğu sırasında karşısına çıkan, kovboy kıyafetli bir yabancıyı arabasına alıyor. Böylece üç farklı karakter etrafında şekillenen hikâyeler de kesişmiş oluyorlar.

"Dust Devil"in senaryosu yolları kesişen karakterler üzerine kurulu olduğu gibi, filmin döngüsel bir yapısı da var. Kötü ruhun ritüellerinde kullandığı spiral şeklindeki semboller bir yana, DVD'deki yönetmenin yorumuna bakarsak, tekrarlanan ay görüntüleri, ayrıca filmin kan ve insan bedeniyle ilişkisi de kadınların adet dönemine bir gönderme. Başka bir deyişle yaşamla ilgili döngüye... Kaldı ki "Dust Devil" ziyadesiyle mistik, korku türünün doğa üstüyle ilişkili kanadına yakın duran bir film. Polis müfettişi Ben'in hem gördüğü kâbuslara bir anlam verebilmesi, hem de olayı çözmeye adım adım yaklaşması inançla ilgili çatışmalarını halletmesi sayesinde gerçekleşiyor. Filmde anlatıcı rolünü üstlenmek ve Ben'i inanmaya sevk etmek göreviyse B tipi korku filmleri gösteren bir sinemanın eski makinisti olan şamana düşüyor.

Bu bağlantılara bakarak belki

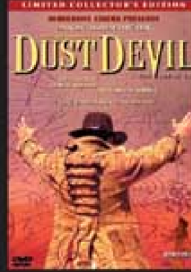

Filme adını veren insan bedenine hapsolmuş kötü ruhu Robert Burke canlandırıyor.

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

DUST DEVIL

Yönetmen: Richard Stanley. **Yapımcı:** JoAnne Sellar. **Senaryo:** Richard Stanley. **Görüntü Yönetmeni:** Steven Chivers. **Prodüksiyon Tasarımı:** Joseph Bennett. **Sanat Yönetmeni:** Michael Carlin ve Graeme Orwin. **Kurgu:** Paul Carlin, Jamie Macdermott ve Derek Trigg. **Müzik:** Simon Boswell. **Kostüm Tasarımı:** Michele Clapton ve Ruy Filipe. 1992 Güney Afrika/İngiltere ortak yapımı, 107 dakika ("Son Kurgu" versiyonu).

Wendy rolünde Chelsea Field.

"Dust Devil"ın B tipi korku filmlerine bir saygı duruşu denemesi olduğu sonucuna bile varılabilir (bu arada açıkça adı anılan iki film var; Dario Argento'nun "L'Uccello dalle piume di cristallo"su ve Roy Ward Baker'ın "The Legend of the 7 Golden Vampires"ı). Fakat Richard Stanley'nin görsel olarak esas esin kaynakları başka yerde yatıyor. Filmin The Face yazarı Steve Beard tarafından "Asit etkisinde Tarkovski" şeklinde tanımlanmasına şaşmamak gerek. "Dust Devil"in kimi uzun çok kapı açsa bile, hiçbirisi tam olarak bir sonuca varmıyorlar. Fakat bu muğlak ve gösterişçi hâli "Dust Devil"ı daha da garip ve alışılmadık kılıyor. Etrafında topladığı hayranların ve bir kült filme dönüşmesinin önemli nedenlerinden birisi de bu tuhaflıkta yatıyor.

Elbette "Dust Devil"ın külte evrilmesinde yıllarca ulaşılması zor bir film olmasının etkisini de atlamamak lazım. Ne de olsa az bilinen ve kolay kolay izlenemeyen filmler bir şekilde farklı keşifler

> **Dust Devil: İyi veya kötü diye bir şey yoktur, sadece ruh ve madde vardır.**

kaydırmaları, iddialı sanat yönetimi ve çekildiği mekânın görkemini olabildiğince yansıtan görselliği akla Rus ustayı getirebilir. Elbette filmin mistik yanı ve inançla ilgili meselesi de Tarkovski sinemasıyla başka bir ortak noktası. Diğer yandan Nelson Mandela'nın serbest bırakılması ertesinde çekilen "Dust Devil", gerek televizyondaki haber görüntüleri, gerekse Ben karakteri üzerinden ülkedeki ırkçılık sorununa da sık sık değiniyor. Açıkçası bu fazla iddalı ve dolu hâli yer yer Stanley'nin filmini fazlasıyla gösterişçi kılıyor. Ortadaki malzeme farklı okumalar için pek peşindeki sinemaseverleri cezbediyorlar. Filmin İngiliz ortak yapımcısı olan Palace Pictures şirketinin 1992 yılında iflas etmesi "Dust Devil"ın Avrupa kıtasındaki dağıtımını engellerken, Amerikadaki dağıtım şirketi Miramax'ın da Stanley'nin kurgusundan memnun kalmaması olayları zorlaştırmış. Bu gelişmeler nedeniyle film yıllar boyunca farklı uzunluklarda çeşitli kurgularla video kaset formatında veya televizyon ekranlarında izleyiciye ulaşmış. Uzun zaman sonra kendi imkânlarıyla filmi yeniden kurgulayan Stanley, bu

"Çöl şeytanı" kendisine kurban olarak yaşama isteğini kaybetmiş olanları seçiyor.

versiyonu çeşitli film festivallerde göstermiş.

Subversive Cinema isimli şirketin 2006 yılında yönetmenin kurgusunu dijital olarak onararak, DVD formatında piyasaya sürmesiyse "Dust Devil"ın nihayet geniş kitlelere ulaşmasını sağladı. Bu DVD setinin Phil Avelli'nin imzasını taşıyan ve filmden esinlenerek yaratılmış bir mini çizgi roman barındırmasıysa, "Dust Devil"ın kült statüsünü bir bakıma onaylıyor. Gerçekten de çizgi roman meraklıları, korku filmi tutkunları ve farklı tatlar peşindeki sinemaseverleri ihya etmek için yeterli unsur barındırıyor Stanley'nin filmi. Belki de zamanında dağıtımla ilgili bu kadar ciddi sorunlar yaşamasa, bir "geceyarısı sineması" favorisi olabileceğini tahmin etmek güç değil.

Son noktada, belki bütün bir başarı sayılamayacak olsa bile, en azından etkileyici atmosferi, birinci sınıf görüntü yönetimi çalışması ve tuhaf hâli için izlenmeye değer bir film "Dust Devil". Daha önce de andığımız, Subversive Cinema tarafından piyasaya sürülen 1. Bölge DVD baskısı sadece filmin dijital olarak onarılmış son kurgusunu değil, aynı zamanda "iş kopyası"nı da barındırıyor. Bununla beraber toplam 5 diskten oluşan bu sette filmin soundtrack'ine, Stanley'nin "Voice of the Moon", "The Secret Glory" ve "The White Darkness" isimli belgesellerine, "Dust Devil"ın prodüksiyon günlüğüne ve daha önce bahsettiğimiz, Phil Avelli imzalı mini çizgi romana da ulaşmak mümkün. Bu iştah kabartıcı seti www.amazon.com adresinden satın alabilir ve Stanley'nin gösterişçi modern korku denemesi konusunda kendi yargınıza varabilirsiniz.

Polis müfettişi Ben Mukurob ve karısı.

Ortayaş krizi hiç bu kadar eğlenceli olmamıştı

"Amerika'da Californication'a yönelik eleştirilerin merkezinde seks ya da kadın düşmanlığı konusu var. Avustralya'da ise, inanılmaz bir şekilde, Hristiyan gruplar yayıncı kanalın önüne toplanıp mum yakıyorlar. Dizinin dine küfür ettiğine ikna edip diziyi kaldırtmalarını sağlamaya çalışıyorlar."

TOM KAPINOS, Californication'ın yaratıcısı

EMRAH KOLUKISA

Sayın Bay / Bayan,

Dün gece Californication adlı dizinin 2. bölümünde şirketinizin bir reklamı yayınlandı. Bu diziye özellikle, bilerek mi reklam verdiniz bilemiyoruz ama sizi bu programın içeriği hakkında uyarmak isteriz. Dizinin 25 dakikalık kısa süresi içinde;

- 5 seks sahnesi yer aldı
- Tam 19 kez f(uck) kelimesi kullanıldı
- Anal seks ve mastürbasyondan bahsedildi
- Çıplaklık ve uyuşturucu kullanımına yer verildi
- Sürekli müstehcen konuşmalar yer aldı
- Küçük yaştaki bir kız baş karaktere uygunsuz bir şekilde dokundu

Yayın Standartları Kuralları'na göre yayıncı kanal programlarının ahlaki uygunluğunu gözetmek zorundadır. Ancak televizyon yayıncıları normal ve kabul edilebilir olanın sınırlarını sürekli zorlamakta ve yayıncılık standartlarını kontrol eden resmi kurumlar da bu konuda çok yetersiz kalmaktadır. Şirketinizden bu konuda liderlik etmesini talep ediyoruz. Televizyon, ailelerimizin ve toplumumuzun güvenliği açısından bir an önce temizlenmelidir. Siz de reklam giderlerinizi daha aile yanlısı programlara kaydırarark buna yardımcı olabilirsiniz. Aksi takdirde, diğer aile yanlısı dernekler gibi biz de sizin ürününüzü boykot edeceğiz ve herkesi de bu boykota davet edeceğiz. Bize kulak verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Geçtiğimiz yıl Amerikan televizyonlarının en başarılı yeni komedilerinden biri olarak alkışlanan Californication bir yandan da yukarıdaki gibi tepkilere yol açtı. Hem de sadece ABD'de değil, Avustralya ve Yeni Zelanda'da da benzeri boykotlar, tepkiler oluştu. Merak edenler için hemen söyleyelim, Yeni Zelanda'da TV3 kanalında yayınlanan dizi sırasında reklam veren markaların yarısından fazlası bir sonraki bölümde reklamlarının yer almayacağını açıklayarak Family First (Önce Aile) adlı derneğin çağrısına olumlu karşılık verdiler. Muhafazakar derneklerin yaptırım gücünü anlamak açısından korkutucu bir örnek, değil mi?

Öte yandan Californication'ın şok etmeye yönelik kimi sahneleri olduğu ve dizinin yaratıcılarının bazı direnç noktalarını gerçekten zorladığını da kabul etmek gerek. İlk bölümün ilk sahnesinde dizinin baş karakteri Hank Moody'nin bir kilisede son derece seksi bir rahibe tarafından nasıl takdis edildiğini gördüğünüzde siz de hak vereceksiniz. Ama bütün zorlamalarına rağmen Californication hiçbir şekilde sakilliğe kaçmayan, bayağılıktan uzak bir üsluba sahip ve işin doğrusu son derece de eğlenceli. Yıllarca The X-Files dizisindeki Ajan Fox Mulder karakteriyle hafızalarda yer eden David Duchovny'nin tüm geçmişini unutturacak denli başarılı bir kompozisyon çizdiğini ve bu rolüyle Altın Küre ödülüne layık bulunduğunu da hatırlatalım.

Yeni kuşak komedilerin en iyilerinden

Birçok ünlü oyuncunun sinema filmlerinde rol alma imkanı varken televizyon dizilerinde boy göstermesinin en büyük sebeplerinden biri Californication gibi yapımların varlığı elbette. Özellikle son 10 yılda, Sex And The City dizisinin başı çektiği yeni kuşak komedi dizileri, beyazcamı, gitgide yavanlaşan beyazperde karşısında hem izleyiciler hem de

Başrolde "Sır Dosyası" ile üne kavuşan David Duchovny var.

Karen rolünde Natasha Mc Elhone'u izliyoruz.

oyuncular açısından çok daha cazip hale getiren unsurlar arasında. Drama dizilerinin de her geçen yıl daha derinlikli ve daha özgün örneklerinin görülmeye başladığını düşünürseniz televizyonun nasıl bir çekim merkezi haline geldiği konusunda daha sağlıklı bir kanıya ulaşabilirsiniz. Elbette burada kastettiğimiz diziler öncelikle The Sopranos, Six Feet Under, The Wire, The West Wing, Sex & The City ya da Curb Your Enthusiasm gibi yapımlar. Yoksa hepsi birbirinin kopyası gibi duran sayısız aksiyon ve polisiye diziyi bu yeni akıma dahil etmek çok doğru olmaz.

Yukarıda adı geçen yapımlar içinde komedi dizilerinin kaderini belirleyen ve sit-com formatının dışında da bir şeyler yapılabileceğini kanıtlayan Sex & The City'yi bir çeşit milat olarak kabul etmek gerekir. 90'lı yıllarda çokça seyredilen Friends, Seinfeld, Frasier gibi diziler ekranlarda tam bir sit-com fırtınası estirirken kahkaha efektlerinin kullanılmadığı, iç mekandan ziyade dış mekana ağırlık veren (ne de olsa New York kenti dizinin ana karakterlerinden biriydi) ve sit-com formatının aksine tek kamerayla çekilen Sex & The City sadece içeriğiyle değil, biçimsel yenilikleriyle de bir risk anlamına geliyordu. Ama 2000'li yıllara damgasını vuracak olan dizi çok tuttu ve akabinde komedi dizilerinde geri dönülmesi zor bir devrim yaşandı. Bugün severek izlediğimiz My Name Is Earl, Entourage, Weeds, The Comeback ve hatta Curb Your Enthusiasm ve Flight Of The Conchords gibi yapımlar hep Sex & The City'nin açtığı kapıdan geçtiler. Californication da bu yeni kuşak komedilerin bizce son yıllardaki en iyi örneklerinden biri.

Televizyon kariyerine 1998'de Dawson's Creek'in yazarı olarak başlayan Tom Kapinos'un yarattığı Californication New York'tan California'ya taşınan başarılı bir yazarın hayatına odaklanıyor. Kendisini her anlamda besleyen New York'tan sırf kızından ayrı kalmamak uğruna uzaklaşan Hank Moody birçoklarına göre yeni Bret Easton Ellis olarak görülmekte ve Amerikan romanının yeni umudu olarak adlandırılmaktadır. Ama bir sorunu vardır Hank'in. California ya da daha spesifik olmak gerekirse Los Angeles Hank'i kurutmakta, hiçbir ilham vermemektedir. Yazıya ayıracağı vakti kadınlara ve içkiye vakfeden Hank bir yandan kızı Rebecca'dan kopmamaya çalışmakta ve yeniden elde etmek konusunda kendisinin bile anlam veremediği bir çaba gösterdiği eski sevgilisi Karen'a (Natasha Mc Elhone) kur yapmakta, bir yandan da menajeri ve arkadaşı Charlie'nin ofisindeki kanepeye uzanıp ne idüğü belirsiz monologlar içinde kaybolmaktadır. Kitabından uyarlanan ve hatırı sayılır bir gişe yapan filmin yönetmeniyle ağır bir kavgaya tutuşan ve sırf intikam için adamın karısıyla yatan Hank için kadınlar çoğunlukla aksesuardan farksızdır ve dünyaya karşı kayıtsızlığının bir yansımasıdır adeta. Hayatında gerçekten bir anlam ifade eden tek kadının henüz gerçek anlamda "kadın" gözüyle bakılamayacak kızı Rebecca olduğunu düşünürseniz Hank'in aslında bütünlüklü bir dünya görüşüne sahip olduğunu bile kabul edebilirsiniz. Nitekim yine yaşça bir hayli küçük, hatta yasal olarak reşit bile sayılamayacak ama görünüş itibariyle tam bir yetişkin izlenimi veren Mia ile girdiği ilişki tam da Hank'in kadınlara yaklaşımını kanıtlar niteliktedir. Mia'nın sonradan açığa çıkacak kimliği ise diziyi izlemeyenleri gözetmek adına açıklamaktan kaçındığımız bir sır ve hikayenin gidişatı açısından da hayati bir önem taşıyor.

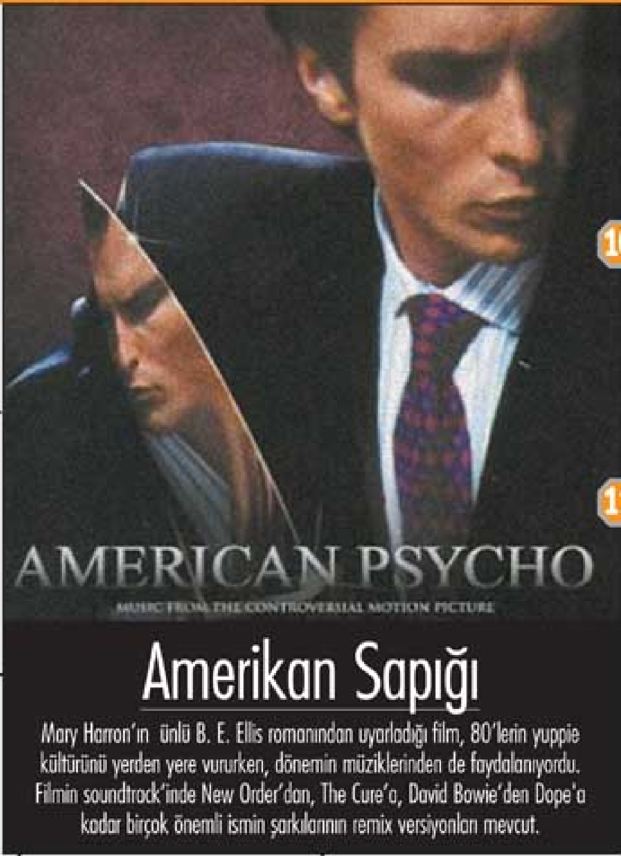
İlk sezon boyunca (toplam 12 bölüm) yeniden ilham perisiyle barışmaya çalışan ve kadınlarla, eski sevgilisiyle, kızıyla, menajeriyle ve olur olmaz hayatına müdahale eden tuhaf rüyalarıyla boğuşarak hayatını bir düzene sokmaya çalışan Hank Moody neredeyse 10 yıldır beklenen romanını yazabilecek mi? Karen'in son derece sıkıcı ama düzenli bir hayata sahip, iyi bir gelecek vaat eden yeni sevgilisiyle evlenmesine engel olabilecek mi? Ve tabii en önemlisi hayatının en önemli varlığı, uğruna New York'u ve New York'un ona sunduğu bütün nimetleri terk ettiği kızının gözünde gurur duyulacak bir baba olabilecek mi? David Duchovny, Natasha McElhone, Evan Handler, Madeleine Martin ve Madeline Zima gibi isimlerin başrollerini paylaştığı dizi işte tüm bu sorulara yanıt almak isteyenler için ekranlarda.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Amerikan Sapığı

Mary Harron'ın ünlü B. E. Ellis romanından uyarladığı film, 80'lerin yuppie kültürünü yerden yere vururken, dönemin müziklerinden de faydalanıyordu. Filmin soundtrack'inde New Order'dan, The Cure'a, David Bowie'den Dope'a kadar birçok önemli ismin şarkılarının remix versiyonları mevcut.

1 You Spin Me Round (Like A Record)

İcra: Dope
Beste: Pete Burns, Wayne Hussey, Mike Percy, Tim Lever, Steve Coy

Albümde bulunup filmde yer almayan bir şarkı olan You Spin Me Around, Dead Or Alive'ın 1985 yılında çıkardığı albümü Youthquake'de yer alan ve film için Dope adlı bir Heavy Metal grubu tarafından cover'lanan bir parça… Şarkı ilk çıktığı dönemde İngiltere'de hit haline gelmiş, daha sonra defalarca yeniden yorumlanmıştı..

2 Monologue 1

Ses: Christian Bale
Beste: John Cale

Filmin hemen başında, John Cale'in yapım için hazırladığı özgün müzik eşliğinde filmin baş kahramanı Patrick Bateman'ın kendisini tanıttığı bir monolog yer alıyor. Bateman, albümde de bu monologun vurucu bir bölümüyle bizleri selamlıyor...

3 Something In The Air

İcra David Bowie
Beste: David Bowie ve Reeves Gabrels

Patrick Bateman'ın yaşadığı dönemle ilgili sarf ettiği binlerce kelamdan biri de "Bunlar umutsuz zamanlar" olur. İşte bu sözün ve filmin yozlaşma üzerine küfür üzerine küfür savurduğu temel yapısının müzikal karşılığını yönetmen Mary Harron, David Bowie klasiği Something In The Air'de bulmuş, filmini de bu şarkıyla nihayete erdirmiş... Filmin kapanış jeneriğinde çalan dört şarkıdan ilki olan Something In The Air, Bowie'nin Hours albümünde yer almıştı. Ayrıca şarkı daha sonra Memento'da da kullanıldı. Şarkıyı film için ünlü DJ Mark Plati yeniden düzenlemiş, başına da etkileyici bir piyano parçası eklemişti.

4 Watching Me Fall

İcra: The Cure
Beste: Robert Smith, Simon Gallup, Perry Bamonte, Jason Cooper, Roger O'Donnell Remix: Underdog

Filmin kapanış jeneriğini süsleyen parçalardan biri de, The Cure'un başyapıtlarından Watching Me Fall. Orijinal versiyonu 11 dakika süren parçanın Underdog tarafından yapılan remix versiyonu elbette filmde biraz daha kısa bir zaman dilimini kaplıyor. Ancak Underdog'un, parçanın özünü bozmadan başarılı bir remix'e imza attığını söylememiz mümkün. Ayrıca şarkının sözleri itibariyle de Patrick Bateman'ın vaziyetini vurgulamaya müsait olduğu açık: "Kendimi düşerken izliyorum, neredeyse yıllardır."

5 True Faith

İcra: New Order
Beste: Peter Hook, Stephen Hague, Gillian Gilbert, Bernard Sumner, Stephen Morris

Solistleri Ian Curtis'in ölümünden sonra, Joy Division üyeleri yola New Order adıyla devam etmiş, grup 80'lerin efsaneleri arasındaki yerini almıştı. Parça, New Order'ın 1987 yılında piyasaya sürdüğü aynı adlı single'ında bulunmaktaydı ve ilk olarak da aynı yıl içinde ünlü Glastonbury Müzik Festivali'nde canlı olarak icra edilmişti. New Order hayranları için bir marş niteliği taşıyan parça, filmin açılış sahnesinde bizleri selamlıyor, Patrick Bateman ve arkadaşlarının takıldığı bir gece kulübünde kulağımıza çalınıyor.

6 Monologue 2

Ses: Christian Bale
İcra: John Cale

Patrick Bateman'ın kendisiyle ilgili sözleri bu monologda da sürüyor ve Bateman "Gerçek bir ben yok, sadece Patrick Bateman diye bir imaj var" diyor özetle.

7 Trouble

İcra/Beste: Daniel Ash

Bir dönem Bauhaus'un kurucularından biri ve gitaristi olarak tanıdığımız ancak sonradan solo çalışmalarıyla da karşımıza gelen Daniel Ash, filmin jeneriğini nihayete erdiren parçası Trouble'la albümde yer alıyor. Şarkı ilk kez filmde kullanılmış, daha sonra sanatçının kendi ismini taşıyan albümünde yer almıştı ve albüm 2002 yılında piyasaya sürülmüştü.

8 Paid In Full

İcra/Beste: Eric B. ve Rakim/Ofra Haza
Remix: Coldcut

80'leri ve günümüzü derinden etkileyen Hip Hop üstadları Eric B. ve Rakim'in, 1987 yılında piyasaya sürdüğü klasik Paid In Full albümüne adını veren parça, filmde iki İngiliz DJ'den müteşekkil Coldcut'ın başarılı remix çalışmasıyla kulağımıza çalınıyor. Parçanın ana melodisini koruyup üzerine Ofra Haza'nın Im Nin Alu şarkısını bindiren Coldcut, ortaya hayli başarılı bir çalışma koyuyor. Parça filmde, Patrick Bateman'ın walkman'inden dışarıya sızıyordu.

9 Who Feelin' It

İcra: Tom Tom Club
Beste: Chris Frantz ve Tina Weymouth
Remix: Phillip Steir

Talking Heads'in iki üyesi Chris Frantz ve Tina Weymouth'un kurduğu Tom Tom Club'ın bu ünlü parçası da filmin kapanış jeneriğinde yer alıyor. Grubun 2000 yılında çıkardığı The Good, The Bad, and the Funky'de yer alan şarkı, televizyon dizileri için yaptığı bestelerle tanınan ve aynı zamanda Consolidated adlı bir gruba da dahil olan Phillip Steir'in remix'iyle filmde yer alıyor.

10 Monologue 3

Ses: Christian Bale
İcra: John Cale

Patrick Bateman kendisinden bahsetmeyi bırakıyor ve bu kez de etrafındaki insanlardan, yaşadığı hayattan, içinde bulunduğu dünyadan ne kadar iğrendiğini anlatmaya başlıyor. John Cale'in malum bestesiyse bu monologda da sürüyor.

11 What's On Your Mind (Pure Energy)

İcra: Information Society
Beste: Paul Robb ve Kurt Harland

1982 yılında kurulan Amerikalı Synthpop grubu Information Society, bu tarihten itibaren iki albüm çıkarmış, ancak gerçek başarıyı 1988 yılında piyasaya sürülen ve grubun ismini taşıyan "Information Society" albümleriyle yakalamıştı. Bu albümün hit parçasıysa elbette What's On Your Mind olmuş ve şarkı günümüze değin ulaşan bir klasik haline gelmişti. Diğer parçaların aksine filmde orijinal versiyonuyla yer buluyor.

12 Pump Up The Volume

İcra: M/A/R/R/S
Beste: Martyn Young

Albümün genelinde olduğu gibi Pump Up The Volume da 1987 yılından kopup karşımıza gelen efsanevi parçalardan biri. Tek bir şarkıyla fena halde patlayıp sonradan unutulan M/A/R/R/S'ın bu eseri, dönemin müzik listelerinde aylarca bir numarada kalmış, ayrıca müzikal yapısıyla da, elektronik müzikle ilgilenen birçok sanatçıya ilham kaynağı olmuştu. Parça filmde bir kulüpte çalıyordu.

13 Paid In Full

İcra: The Racket
Beste: Eric B. ve Rakim

Daha önce Coldcut remix'ini dinlediğimiz Paid In Full'un bir cover çalışması da rock grubu The Racket imzasıyla albümde yer almış. Parçanın bu versiyonu filmde direkt olarak yer almıyor.

Not:
Filmin kritik sahnelerinden birinde yer alan Huey Lewis and The News'e ait Hip to be Square adlı şarkı, albümün piyasadaki sınırlı sayıdaki bir sürümünde yer almış, ancak sonradan bu parçanın yer aldığı albümler toplatılmıştı. Albüm, bu şarkı içinden çıkarıldıktan sonra yeniden piyasaya sürüldü ve Hip to Be Square'in yerini You Spin Me Around aldı.

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Murat Erşahin, Kerem Akça

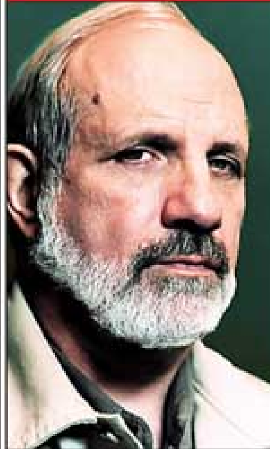
KRİTİK

- Ayın DVD'si/The Assasination of Jesse James .../ Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikasti (2007)
- Ayın sürpriz DVD'si/Into The Wild (2007)

İÇİNDEKİLER

DE PALMA'NIN İKİ TUTKUSU

Kariyeri boyunca çeşitli türleri masaya yatıran yönetmen, biri korku/gerilim, diğeri kara film tutkusundan izler taşıyan iki filmiyle DVD gündeminde: "Blow Out/Patlama" ve "Black Dahlia/Cehennem Çiçeği".

B FİLMLERİ SINIF ATLADI

Her ikisi de bilimkurgu/korku türü içinde anılmalarına ve 11 Eylül paranoyasını yansıtmalarına rağmen sırtlarını farklı alttürlere dayayan "Ben Efsaneyim" ve "İstila", yeniden çevrimlerle sınıf atlayan eskinin B filmlerine iki yeni örnek aynı zamanda.

DVD KLASİK: The Third Man/Üçüncü Adam (1949)

DVD Kritik

The Assasination of Jesse James by the Coward Robert Ford/ Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı (2007)

Y: Andrew Dominik
S: Andrew Dominik (Roy Hansen'in romanından)
O: Brad Pitt, Casey Affleck, Sam Rockwell, Paul Schneider, Sam Shepard, Mary Louise-Parker, Zooey Deschanel
Bölge: 2 (Türkiye) 153 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce / Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
Warner Bros.

AYIN DVD'Sİ

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Sinemada, hikâye anlatmanın çok çeşitli yolları denendi bugüne kadar. Jesse James suikastı da, sinema tarihinde defalarca 'farklı yönetmenler'in 'farklı bakış açıları' ile karşımıza geldi. İşte Andrew Dominik'in filmi bu açıdan, yani ele aldığı hikayeyi perdeye aktarmak konusunda izlediği yol bakımından özel bize göre. Andrew Dominik, Samuel Fuller'ın "I Shot Jesse James" (1949) filmiyle aynı fikrin üzerine kuruyor omurgasını. Yani suikast olayını anlatırken başrole ne bir anti-kahraman olan Jesse James'i ne de kusursuz kahraman prototipli bir karakteri yerleştiriyor. Aksine bir Robert Ford'un, bir Jesse James'in ruh haline odaklanmayı tercih ediyor; ancak ağırlık Robert Ford'da elbette. Buradan da anlaşılacağı gibi filmin işi daha çok 'anti-kahramanlar'la. Zira Robert Ford, utangaç, mütevazı, hiç de yakışıklı olmayan, kısa boylu ve her şeyi içinde saklayan, sıradan bir adam; Jesse James ise azılı bir suçlu. Tabii bu anlatım, o bildiğiniz anlatımlardan değil. Bir dış ses, Jesse James'in ABD'deki önemi, yaşamı ve ailesiyle ilgili bilgileri bir bir sıralarken Jesse James perdedeki yerini alıyor. Robert Ford ile haşır neşir olduğumuzdaysa anlatıcı koltuğundan çekiliyor. Yönetmenin iki karakter için uygun bulduğu görsel karşılıklar, Robert Ford için klasik sinema grameri; Jesse James içinse hafif eksitilmiş ve bulanıklaştırılmış bir sinematografi; genelde daraltıcı etkiye sahip bir objektif tercihi ile yavaş çekim tekniğini birleştiren bir yapı. Kısacası Andrew Dominik, filminin modelini 'anlatım' üzerine kuruyor. Böylece zaman zaman hipnotik bir görsel ve işitsel yapı kurarken, bunu seyircinin algısını bozmak için kullanıyor. Standart anlatı yapısını bozarak, araya Jesse James'in sözünü ettiğimiz estetize görüntülerini sokmayı ihmal etmiyor. Bu sırada, yönetmenin kurduğu film modeli içinde önemli bir yere oturan minimalist tema müziği de, hipnotize edici, etkileyici ve şiirsel bir anlam yaratarak zihnimize işliyor. Dominik'in "Chopper"dan sonraki bu ikinci filminde yaptığı, western ve biyografi kalıplarını tersyüz edip yeni bir film modeli getirmek karşımıza. Filmin alışılmadık uzunluktaki isminde finalin açık edilmesi, bunun ilk göstergelerinden biri zaten. Böylece daha en baştan o suikastın öncesindeki psikolojik ortamı alışılmadık bir söylemle karşımıza getireceğini vurgulamış oluyor. Bağımsız filmlerde (Örneğin Robert Altman, filmlerinde bunu çok yapar) nasıl cinayet, dramatik iskelete metaforik olarak yerleştirilip, gerçek hikâye akışı ya da izleyicinin beklediği etki ile kullanılmıyorsa, Dominik de o dramatik tekniği alıyor arkasına. Tabii kurduğu atmosferle de bunu desteklediği söylenebilir. 19. yüzyıl sonunun bir portresini çıkaran eser, o dönemin insanı ve politik düzeniyle ilgili de önemli ipuçları veriyor elbette. Bunu da Dominik'in ihtişamlı sinema evreninin içinde rahatlıkla yakalayabiliyoruz. Tabii filmin en büyük kozu, usta görüntü yönetmeni Roger Deakins'in yakaladığı hipnotize edici, sıra dışı görüntüler. Bunları bulsak bulsak ancak bir Andrei Tarkovsky veya Robert Bresson filminde bulabiliriz. Zira Dominik de onlar kadar önemli bir sinemacı olma yolunda emin adımlarla ilerlediğini; ölüm, sadakatsizlik ve ihanetle ilgili söylemek istediklerini 'şiirsel görsel anlar' eşliğinde derinleştirerek kanıtlıyor bu filminde. Karşınızdaki film, görsel ve dramatik yapısıyla çığır açıcı ve çarpıcı bir sinema yapıtı. 2007'nin en iyi filmlerinden biri.

Kutu: Klasik siyah.
Diğer Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Into The Wild (2007)

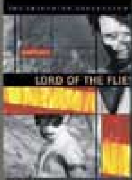
AYIN SÜRPRİZ DVD'Sİ

ESİN KAYNAKLARI:

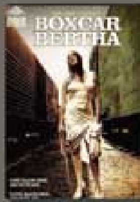
1- Two-Lane Blacktop (1971)
(2. Bölge - İngiltere)
Monte Hellman'ın yapı bozucu yol filmi, kuşkusuz 70'li yılların en çığır açıcı eserlerinden biridir. Seneler sonra 'kült bir film' olduğu daha iyi anlaşılan bu eser, izlediğiniz hiçbir yol filmine benzemez.

2- Lord of The Flies (1963)
(Criterion Collection)
Doğa ile insan arasındaki çekişmenin sinemadaki ilk örneklerinden biri olan eser, teknoloji ile ilkellik arasındaki çekişmeyi zekice bir sinema diliyle perdeye yansıtır. Peter Brook'un eseri ile ilgili daha geniş bilgiyi Nisan 2008 sayımızda bulabilirsiniz.

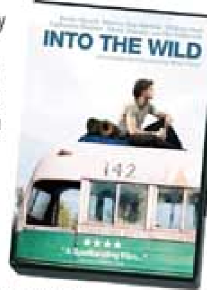
3- Boxcar Bertha (1972)
(Bölge)
Martin Scorsese'nin özgürlükçü bir yapıya sahip filmi, stilize görselliğiyle dikkat çeken bir eserdir. Yönetmenin en formalist filmi olan yapım, hem 70'lerin ruhunu yansıtan muhalif bir yol filmi hem de çarpıcı bir suç filmi olarak değerlendirilebilir.

Üniversiteden mezun olduktan sonra, sahip olduğu her şeyi ve sevdiklerini geride bırakarak tek başına vahşi doğanın derinliklerinde bir maceraya atılan genç bir idealistin varoluşsal yolculuğunun hikayesi "Into the Wild". Son 15 yılda çektiği üç uzun, bir kısa metrajlı film ile yönetmen olarak da kendini ispatlayan Sean Penn, gerçek bir olaya dayanan ve ABD'de çok satan bir romandan uyarlanan bu filmle de bizleri hayalkırıklığına uğratmadı doğrusu. Muhalif bir eser olan bu romanın Sean Penn olmasa, kolay kolay sinemaya aktarılamayacağını düşündürüyor insana. Zira film, uzun süresine ve psikolojik ağırlığına rağmen, insanın doğayla ya da medeniyetin yabanla mücadelesini anlatmayı çok iyi beceriyor. Filmin 2.5 saati bulan süresi, bu zorlayıcı deneyimi yansıtır nitelikte aslında. Sean Penn, bu dezavantaja rağmen, 2000'lerin "Easy Rider"ını çekmiş bir anlamda. Hikâyeyi öyle akılcı bir sinema dilinin üzerine inşa ediyor ki, ne sıkılmak ne de 'doğayla mücadele' deneyiminden rahatsız olmak mümkün. Evet, "Into The Wild", özünde bir yol filmi. Bütün Amerikan bağımsızları gibi aile içi iletişimsizliğe, kapitalizmin dayatmalara odaklı işleyişine, eğitim sistemine ve benzeri birçok meseleye birden dokunuyor. Bunların hepsini bir karakterin gözünden stilize bir görsel yapıyla ve kolay takip edilebilir bir sinema diliyle perdeye aktarması takdire şayan. Filmin başkarakteri 'Christopher Mccandless' rahatlıkla Dennis Hopper'ın "Easy Rider"daki idealist ve hippie karakterine benzetilebilir. Tabii "Easy Rider" ile "Into The Wild" karşılaştırması modernizm ve postmodernizm gibi kavramlar da hesaba katıldığında farklı noktalara gidebilir. Ancak bizim esas konumuz, filmin nasıl bir yere oturduğu ve

```
Y: Sean Penn
O: Emile Hirsch, Hal Holbrook
Bölge: 2 (Türkiye) 148 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 5.1 DD
Türkçe, İngilizce Altyazı
Paramount / Tiglon
```

yol filmi kalıplarını kullanırken neler yaptığı. Öncelikle, "Easy Rider"ın yolunu açtığı 70'lerin bağımsız ruhlu, alternatif yol filmlerinin formülünü arkasına alıyor yapım. Ancak Sean Penn, hikâye kurgusuyla da oynayıp, karakterimizin mezuniyetini, ailesinden ayrılışını, yolculuğunu ve ölümünü klasik anlatı yapısını bozarak anlatıyor. İlk olarak onu, doğanın ortasındaki bir arabanın içinde ölüme yaklaştığı bir anda görüyoruz. Hikâye, zaman zaman araya giren, başkarakterin anılarını yazdığı defterden notlar ve kız kardeşinin (Jena Malone) dış sesi eşliğinde ilerliyor. Böylece standart anlatıcı mantığı, bir anlamda bozulmuş ve top üçüncü bir şahsa atılmış oluyor. Bu noktadan sonra Christopher'ın, varoluşçu yolculuğuna tanık oluyoruz. Buna paralel olarak, konformist aile ve okul yaşamından anlar da görüyoruz. Anlatmak istediği meseleyi 'sinemasal' hale getirirken öznel bir görsel yapı kuruyor Sean Penn. Çıkış noktası ise, başkarakterinin ruh halinin gelgitli durumu. Hikâye kurgusunu bozmasının yanında ekran bölme tekniği, yavaş çekim, sıçramalı kurgu tekniği ve ses oyunları gibi öğelere de başvuruyor Chistopher'ın kimlik arayışını hikaye ederken. Bu arada her çerçeveyle derin anlamlar yaratabildiğini görüyoruz.

'Doğada zamanla değişen bir karakter' olarak başroldeki Emile Hirsch'in performansı, hem gerçekçi duruşu hem de içten oyunculuk tarzıyla Penn'in bir diğer büyük kozu. Filmin Altın Küre ödüllü müzikleri de çok başarılı. Polisiye, karakter draması, yol filmi gibi türlerden çağdaş örnekler veren Sean Penn'in yönetmenlik kariyeri zaman içinde nasıl bir yere gelir onu bilemeyiz, ancak "Into The Wild"ın 70'lerin özgürlük yanlısı, idealist ve muhalif yol filmlerini postmodernize eden stilize bir yapıt olduğu gerçeğini hemen söylemek lazım burada. Bu adımın 2007'den sonra çekilen yol filmlerine nasıl yansıyacağını merak ediyoruz doğrusu. Bu yenilikçi tarz, stüdyolardan olmasa da bağımsız sinemacılardan ilgi görecektir kanımızca.

Kutu: Klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

DVD Kritik

Enchanted /Manhattan'da Sihir (2007)

Minik izleyicilere ve her yaştaki çocuklara özel ve unutulmaz bir hediye. İlk 11 dakikası animasyon olan bir peri masalı; sıcacık, sevimli, romantik bir film. Çizgi dünyada yaşayan Prenses Giselle (Adams), ülkesinin şeytan ruhlu kraliçesi tarafından ceza olarak insanların yaşadığı dünyaya gönderilir. Hayatta kalmanın çok zor olduğu dünyada bekâr ve küçük bir kız çocuğu babası olan Avukat Robert Philip'e (Dempsey) rastlayan Giselle'i kendi dünyasından aramaya gelenler de vardır. Beyaz atlı prens Edward (Marsden), kötü kalpli büyücü kraliçe Narissa (Sarandon) ve küçük bir sincap gibi. Başrolü 200'den fazla kadın oyuncu adayı arasından seçilen Amy Adams'ın üstlendiği filmde Patrick Dempsey, Timothy Spall, James Marsden ve usta aktris Susan Sarandon da rol alıyorlar. Amy Adams, filmdeki üstün performansıyla günümüzün Audrey Hepburn'ü veya Julie Andrews'i olduğunu haykırıyor. En İyi Orijinal Şarkı dalında üç Oscar'a aday olan (Happy Working Song, So Close, That's How You Know) ve fantastik tatlar içeren bu romantik komedi, senaristi Bill Kelly ve yönetmeni Kevin Lima'ya da çok şey borçlu. Don Burgess imzalı görüntü yönetimi, koreografinin öne çıktığı sanat yönetimi, kostüm ve set tasarımı filmi benzersiz bir çağdaş klasiğe dönüştürüyor.
Kutu: Klasik şeffaf.

Y: Kevin Lima
S: Billy Kelly
O: Amy Adams, Patrick Dempsey, Susan Sarandon, Julie Andrews, Timothy Spall, Rachel Covey, Idina Menzel
Bölge: 2 (Türkiye) 103 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce / Türkçe 5.1 Dolby Digital
Türkçe, İngilizce Altyazı
Buena Vista

Diğer Ekstralar: 'Hayal Dünyasından Gerçek Dünyaya' adlı üç belgesel içeren bölüm dikkat çekiyor. Filmin dünyasını da özetleyen bu bölüm 'detay belgeselleriyle' öne çıkıyor. 'Happy Working Şarkısı' (9 dk), filmin Amy Adams'ın kuşlarla şarkı söylediği klibinin yapım aşamasına değiniyor. 'Nasıl Bilirsen' (6 dk), parktaki şarkı sahnesinin koreografi ve çekim aşamalarını öne çıkarıyor. Filmin en fazla figüran ve dansçıyla kotarılan sahnesi olan bu bölüm, özellikle bir Broadway müzikalinden çıkmışçasına detaylı görünümüyle dikkat çekiyor. 'Balodaki Fırtına' (5 dk), balo sahnesinin set görüntülerine odaklanıyor. İyi ile kötünün karşılaşmasında son perde olan Pamuk Prenses masalına derin göndermeler içeren bu bölümün özellikle set tasarımı ve kostümleriyle dikkat çektiğini belirtelim. Bunları geçince ise 'Pip Zor Durumda: Pop-Up Macera' (6 dk) adlı, filmdeki sincabın animasyon dünyasındaki yan hikâyesine değinen özel bir ekstra çıkıyor karşımıza. Son olarak, yönetmenin yorumlarıyla sunulan 7 silinmiş sahne (8 dk) ve çekim hatalarına (2 dk) ulaşabiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

101 Dalmatians/101 Dalmaçyalı (1961)

Y: Clyde Geronimi, Wolfgang Reitherman, Hamilton Luske
S: Rod Taylor, Betty Lou Gerson
Bölge: 2 (Türkiye) 77 dakika
1.33:1 Tam Ekran
İNG / TR 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Buena Vista

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Walt Disney'in TV ve Disneyland gibi kollara açılarak genişlediği bir dönemde, Dodie Smith'in çocuk romanından uyarladığı bir eser "101 Dalmaçyalı". Vizyona girdiği yıl, ABD sinemalarında en çok izlenen film olması ise hiç de şaşırtıcı değil. Çünkü tekniği ve görsel dünyası, önceki Disney işlerinden oldukça farklı. Evet, karşımızdaki tek boyutlu bir animasyon. Ancak önceki Disney animasyonları gibi arka plandaki tek boyutlu mükemmeliyetçilikle gelen; 'şık', 'zengin' ve 'basmakalıp' görüntüler bir kenara bırakılmış. Onların yerine arka plan, biraz da hikâyenin günümüz İngiltere'sinde geçmesi nedeniyle, daha gerçekçi hale getirilmiş. Adeta ustaca yapılmış bir kara kalem veya suluboya resmi gibi duran arka plan görüntüleri, detaylarıyla üç boyutlu animasyonu aratmıyor. Londra görüntüsü ile içine girdiğimiz animasyon, bunun devamında da aynı yapıyı sürdürünce, öndeki gerçek insanlar ve hayvanların içinde bulundukları dünyanın da 'gerçekçi' bir havaya büründüğünü hissedebiliyoruz rahatlıkla. Tabii müzikal sahnelerinin sadece bir taneyle -ki o da doğaçlama şarkı söylemenin başladığı bir anı takiben aktif hale geliyor- sınırlı olması, filmin bu değişken, yenilikçi ve ustalıklı yapısını daha da ileri götürüyor kanımızca. Hikâye basit, yani bildiğimizden ne fazlası ne de eksiği var, ancak film, Disney'in sinemadaki ilk "101 Dalmaçyalı" uyarlaması olarak önemli. Bir Dalmaçyalı, kendi cinsinden dişi bir köpeğe aşık olur. Parkta gerçekleşen bu ilk görüşte aşk, bir şekilde iki köpeğin sahiplerinin de duygusal etkileşim içine girmesini sağlar. Bu durum, köpeklerin sahiplerinin aynı evde yaşamaları ile sonuçlanır. Böylece baş karakterimiz olan Dalmaçyalı da aşık olduğu dişi köpek ile aynı evde yaşama şansına erişir. Tabii filmin esas meselesi, onların yavruları olduğunda ortaya çıkar. Zira kürk delisi Cruela De Vil, yavruları satın alıp derilerini yüzerek kürk yapmak niyetindedir. Orta sınıftan Londralı'ların yaşam tarzıyla dalga geçen ılımlı bir kapitalizm taşlaması olarak da görülebilir film. Bu bağlamda Dalmaçyalılar da, fazlaca çoğalsalar da hayattan kopmayan 'alt sınıf' bireyleri olarak görülebilir. 1961 yapımı animasyon, tekniğini bir kenara bırakacak olduğumuzda, esas olarak sözünü ettiğimiz alt metinleriyle öne çıkıyor zaten. DVD'nin 45 sene sonra restore edilmiş özel kopya ile karşımıza gelmesi ve bunun yanına da 5.1 ses aktarımını eklemesi, Disney'in son yıllarda yavaş yavaş yaptığı restorasyon atılımının devamı niteliğinde.

Kutu: Özel 3 boyutlu karton kaplı çift diskli klasik mavi. Koleksiyoncular kaçırmasın!

Diğer Ekstralar: İlk diskte, iki oyun ve 'Cruella De Vil' müzik videosu bulunuyor. İkinci diskte ise, 'Yüz Bir Dalmaçyalı'nın Yapımı', 'Cruela de Vil: Kötü Olmak için Doğdu' ve 'En İçten Saygılarımla, Walt Disney' öne çıkıyor. 'Yüz Bir Dalmaçyalı'nın Yapımı', 8'e ayrılıyor. 'Yavru Köpek Masalları' (6 dk), animasyonun çığır açıcı çizim mantığına değiniyor. 'Dolunayda Ulumak' (5 dk), filmin müzik ve müzikalle bağlantısını ele alıyor. 'Yeni Oyunlar' (5 dk), filmin değişen mürekkep kullanma tekniğiyle ilgili önemli bilgiler sunuyor. 'Animasyon 101' (8 dk), araba ve başka aksesuarları maket olarak inşa ederek sonradan animasyona aktaran yeni bir tekniği anlatıyor. 'Tüm Animasyonları Çizmek' (4 dk), eski animasyonlardaki görüntüleri, yeniden kullanan tekniği örneklerle özetliyor. 'Benekleri Görmek' (2 dk), beneklerin nasıl yerleştirildiğini öne çıkarıyor. 'Bir Köpeğin Gözünden' (8 dk) ise, animasyonun çizimleriyle ilgili bilirkişilerin yorumlarını da öne çıkaran bir ek sunuyor. 'Cruela de Vil: Kötü Olmak için Doğdu' (7 dk), filmin merkezine oturan karakterin tasarım aşamasına değiniyor. 'En İçten Saygılarımla, Walt Disney' (13 dk), "101 Dalmaçyalı" romanının yazarı Dodie Smith ile Walt Disney arasındaki yazışmaları bir yapım belgeseli haline getiriyor. Mektuplar, canlandırmalar eşliğinde sunulurken, gerçek fotoğraflar da aralara sıkıştırılıyor. Bu bölümleri geçtiğimizde müziklere ayrılan özel bir eke rastlıyoruz. Altı şarkı bulunan bu ekte; çıkartılmış şarkılar 'March of The One Hundred and One' (2 dk), 'Cheerio, Good bye, Toodle ooo, Hip Hip' (3 dk) ve 'Don't Buy A Parrot From The Sailor' (3 dk), storyboardların kurgulanmasıyla sunulurken; 'Dalmatian Plantation', iki alternatif versiyonuyla, 'Cruella de Vil', yaklaşık on kadar görsel ve işitsel versiyonuyla, 'Kannie Krunchies' melodisi de, iki versiyonuyla ilgimizi bekliyor. Bu bölümler dışında dört oyun, TV ve radyo spotları ile yedi bölümlük TV galerisine ulaşabiliyoruz. Eklerde Türkçe altyazı, oyunlarda ise Türkçe dublaj bulunuyor.

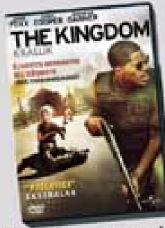
Film: ✪✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪

DVD Kritik

The Kingdom/Krallık (2007)

Michael Mann'in yapımcılığında oyuncu-yönetmen Peter Berg tarafından çekilen film, Suudi Arabistan'da Amerikalılar'a yönelik gerçekleştirilen terör eylemlerinin sorumlularını bulup ortaya çıkarmak için olay yerine gönderilen bir timin hikâyesi. Başrollerini Oscar'lı aktör Jamie Foxx, Chris Cooper, Jennifer Garner ve Jasson Bateman'ın paylaştıkları aksiyon yüklü dram, sonu gelmeyecek teröre gerçekçi bir bakış atarken, 11 Eylül sonrası gelinen durumu gözler önüne seriyor. Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'da çok sayıda masum Amerikalı sivilin ölümüne yol açan, eşzamanlı bombalama olaylarının ardından FBI harekete geçer. Amerikan hükümeti adına çalışan özel ajan Ronald Fleury (Foxx) kariyerinin en önemli görevini almıştır ve seçkin ajanlardan oluşan bir ekiple birlikte Riyad'a gelip olayı araştırmaya başlar. Yabancı oldukları bu ülkede, yerel yönetimle sorunlar yaşayan ekip üyeleri, Suudi bir polis şefinin işbirliği ve desteğiyle suçlulara ve olayın ardında yatan gerçeklere ulaşmaya çalışırlar. Kurulan can pazarında kendi hayatları için mücadele ederlerken bir yandan da adaletin yerini bulmasına gayret etmektedirler. Göz ardı ettikleri gerçek ise, karşı tarafın kendi adaleti için her şeyi göze almış olduğudur. Politik alt metinleri, soluk kesici bir aksiyonun içine yedirmeyi başaran film, tempoya uygun kusursuz kamera kullanım örnekleri veren titiz görüntü yönetimi ve kurgusuyla dikkat çekiyor. Uzun süre akıldan çıkmayacak bu hareketli ve dramatik macera, acılı Ortadoğu coğrafyası üzerine sorduğu soruları, kendince verdiği yanıtlarla birlikte beyazperdeye taşıyor.

Kutu: Klasik beyaz.

Diğer Ekstralar: Dört özel bölüm öne çıkıyor. 'Apartmandaki Silahlı Çatışma'da, apartman dairesinde geçen çatışma sahnesini dört farklı karakterin bakış açısından ayrı ayrı izliyoruz. 'Otoban Sahnesinin Yapımı' (18 dk), filmin en karmaşık sekansının çekim öyküsüne odaklanıyor.'Krallık: Filmin Yapımı' (36 dk), 8 bölüm halinde detaylı bir yapım belgeseli sunuyor. 'İnteraktif Zaman Çizelgesi' ise tarihin önemli zamanlarında Suudi Arabistan'da yaşananlara bir çizelge yardımıyla bakmamızı sağlıyor. Bu bölümler dışında 11 dakikalık çıkarılmış sahneler seçkisine de ulaşabiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı bulunuyor.

Film: ○○○
Ekstralar: ○○○

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

A Mighty Heart/Cesur bir Yürek (2007)

2002'de Wall Street Journal Güney Asya ofisinde görevli gazeteci Daniel Pearl, ayakkabı bombacısı olarak bilinen Richard Reid ile Pakistanlı bir köktendinci lider arasındaki bağlantı üzerine araştırma yaparken, kaçırılır ve kafası kesilerek vahşice öldürülür. Daniel Pearl'ün aynı gazetede muhabir olarak çalışan eşi Mariane Pearl tarafından yazılan biyografik kitaptan uyarlanan filmin yönetmeni, farklı türlerin yaratıcı ismi Michael Winterbottom. Olayların geçtiği tarihte hamile olan Mariane Pearl'ü Angelina Jolie'nin canlandırdığı film, Pearl'ün kayboluşundan sonra eşinin, dostlarının ve resmi görevlilerin sahne olduğu amansız mücadeleyi, gergin bekleyişi ve acı dolu kadının içine düştüğü kâbusun üstesinden gelmek için gösterdiği cesur ve onurlu çabayı beyazperdeye taşımış. Angelina Jolie'nin En İyi Kadın Oyuncu dalında Altın Küre adayı olduğu film, gösterildiği hemen her festivalde eleştirmenler ve izleyicinin ortak beğenisi ile karşılanmıştı. "Jude", "Welcome to Sarajevo", "I Want You", "Wonderland", "With or Without You", "The Claim", "24 Hour Party People", "Code 46", "9 Songs", "The Road to Guantanamo" gibi birbirinden farklı biçim ve temadaki filmleriyle belirli bir düzey ve çizgiyi her defasında tutturmayı başarmış İngiliz yönetmenin belgesel tadındaki filmi, yaşadığımız çağın acıtan gerçeklerini, mesafeli ve dokümantere yakın bir estetikle beyazperdeye adapte etmeyi başarmış.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Üç özel bölüm dikkat çekiyor. 'Bir Tutku Yolculuğu: Cesur Bir Yürek'in Yapımı' (30 dk), romanın uyarlanma hikâyesine ve kamera arkası görüntülerine odaklanıyor. 'Gazeteciler Koruma Kurulu' (9 dk), Irak Savaşı ile birlikte 'gazetecilik özgürlüğü'yle ilgili yaşananları öne çıkarıyor. 'Halk servisi duyurusu – Christiane Amanpour ile Pearl kurumu' (2 dk), filmde öldürülen Daniel Pearl anısına kurulan derneğin önemli ismi Christiane Amanpour'un filme girerken de izlenebilen açılış konuşmasını sunuyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ○○○
Ekstralar: ○○○

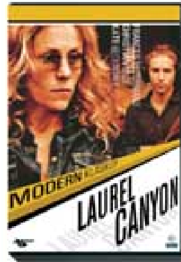

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: ✓

Laurel Canyon (2004)

Y: Lisa Cholodenko
O: Kate Beckinsale, Christian Bale
Bölge: 2 (Türkiye) 99 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
Türkçe Altyazı
Kanal D Home Video

Rock müziğin dokusuna nüfuz ettiği bağımsız film, kadrosundaki yıldız oyuncular ve ilginç öyküsüyle ilgiye değer bir yapım. Ukrayna asıllı Amerikalı yönetmen Lisa Cholodenko'nun yazıp yönettiği bağımsız ruhlu filmin kadrosu yıldızlarla dolu. Frances McDormand, Christian Bale, Kate Beckinsale, Natascha McElhone ve Alessandro Nivola'nın başrolleri paylaştığı dram adını, Los Angeles kıyısındaki okyanus ile San Fernando vadisi arasında bulunan kanyondan alıyor. 'Los Angeles sakinlerinin ilişkileri ve gündelik yaşamına feminist bir bakış' olarak da niteleyebileceğimiz film, yeni mezun bir psikiyatr olan Sam'in (Bale) nişanlısı Alex (Beckinsale) ile birlikte annesinin Los Angeles'taki evine yerleşmesiyle başlıyor. Sam'in annesi Jane (McDormand), yapımcılıkla uğraşan eski bir Rock yıldızıdır. Ian (Nivola) adlı müzisyen genç adamla birlikte yaşayan Jane'in, uyuşturucu, alkol ve seksle dolu gündelik hayatı Alex'e oldukça ilginç ve çekici gelmeye başladığı sıralar Sam, aynı hastanede çalıştığı Sara (McElhone) ile duygusal bir yakınlık kurar. Katıldığı festivallerden ödüllerle dönen bu etkileyici dram, 'uçta' yaşanan hayatlar ve 'yeni dünyanın' duygusal haritası üzerine gerçekçi bir gözlem. Filmin zengin ve geniş soundtrack'ine özellikle dikkat çekeriz.

Kutu: Modern klasikler serisi için hazırlanan özel ince karton kutu.

Diğer Ekstralar: En dikkat çekici bölüm olan 'Lisa Cholodenko Anlatıyor' (21 dk), yönetmenin filmle ilgili açılış konuşmasını görselleştiriyor. Onun dışında, iki TV Spotu ve filmografilere ulaşabiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

KOLEKSIYONCULARA ÖZEL KUTU

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: ✓ Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar: ✓

Lions for Lambs/ Arslanı Kuzulara (2007)

Y: Robert Redford
O: Tom Cruise, Robert Redford
Bölge: 2 (Türkiye) 88 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
MGM / Tiglon

Senatör Jasper Irving (Tom Cruise), bir gün gazeteci Janine Roth'u (Meryl Streep) ofisine çağırır. Janine, bu durum karşısında şaşkına döner. Çünkü böyle bir teklifi normal şartlarda sadece bir gazeteci yapmaktadır. Ancak kısa bir süre içinde, önemli bir söyleşiyle karşı karşıya olduğunu anlar. Buna paralel olarak profesör Stephen Malley (Robert Redford) Afganistan'daki savaşa katılmak isteyen iki öğrencisini bu kararlarından vazgeçirmeye çalışmaktadır. Senatör'ün söyleşi talebinin nedeni de aslında Afganistan'a yapılan askeri çıkartmayı haber verip gövde gösterisi yapma isteğidir. Yönetmenliğini Robert Redford'un üstlendiği yapım, ABD'nin son yıllardaki politikalarına eleştirel bir bakış atıyor. Film, Redford'un oyuncu yönetimi ve diyaloglara ağırlık veren dingin yönetmenliği sayesinde mesajını yerine ulaştırmayı başarıyor. Meselesi ise şu: 'ABD'de üst makamlardaki siyasetçiler, koltuklarını garantiye almak için Irak ve Afganistan'a masum insanları yolluyorlar. Önemli olan Irak'a asker yolladık, ülkemizi savunduk diyerek kendilerini aklamak ve koltuğu kurtarmak...'. Evet film, bu trajik, bir o kadar da sert cümlenin üzerine gidiyor ve ABD'nin Hitlervari 'faşist' bir politikayla yönetildiğini vurguluyor. Bu tespitin, ciddi bir politik-dram içine yedirerek sunulması ise filmi daha da etkileyici kılıyor. "Arslanı Kuzulara", belki de 11 Eylül sonrası en doğru, en dürüst ve en muhalif filmlerden biri. DVD'nin ise renkleri iyi kavradığını ve aktarım olarak başarılı bir transfere imza attığını belirtmek lazım.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: Üç özel bölüm öne çıkıyor. 'Arslanı Kuzulara'nın Yapımı' (22 dk), standart bir yapım belgeseli sunarken söyleşiler ile kamera arkası görüntülerini birleştiren bir seçki sunuyor. 'Senaryo'dan Ekrana' (9 dk), filmin yazarı Matthew Michael Carnahan'ın yorumlarıyla senaryonun nasıl görselleştirildiğini anlatıyor. 'UA Mirası' (6 dk) ise, MGM'nin United Artists ile birleşmesi anısına kısa bir United Artists tanıtım filmi sunuyor. Bu bölümleri geçtiğimizde filmin 'teaser'ını da izleyebiliyoruz. Eklerde Türkçe altyazı yok.

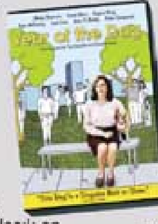
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

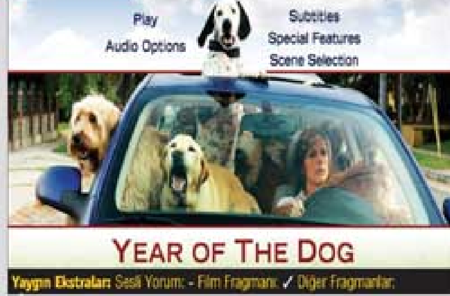
DVD Kritik

Year of the Dog/Köpeğini Kaybedenler Kulübü (2007)

Y: Mike White
O: Molly Shannon, Peter Sarsgaard
Bölge: 2 (Türkiye) 92 dakika
1.78:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG / TR 5.1 Dolby Digital
TR / İNG Altyazı
Paramount / Tiglon

İlk olarak Miguel Arteta'nın yönettiği "Chuck & Buck" ve "The Good Girl"ün senaryolarıyla dikkat çeken Mike White, Jared Hess için yazdığı "Nacho Libre" ve Richard Linklater için yazdığı "The School of Rock"ın senaryolarıyla kalitesini ispatladı. Bu sayede de, yaklaşık on senelik dönemde Amerikan bağımsız sinemasında aranan bir senarist oldu. Bu filmler daha çok senaryolarıyla öne çıkan eserlerdi ne de olsa. Bu arada en çok merak edilenlerden biri de, Mike White'ın yönetmenlik yapması halinde, ortaya nasıl bir sonuç çıkacağıydı. İşte o an geldi ve White, ilk yönetmenlik denemesini, "Year of The Dog" ile verdi. Bizi, senaristin tipik 'felsefi komedi' evrenine sokan bu yapım, başrole bir anti-kahraman yerleştiren ve absürt komedi ile durum komedisi arasında gidip gelen alternatif bir eser olarak öne çıkıyor. Köpeğiyle yaşayan yalnız bir sekreterin hikâyesini ele alırken, onun insani duygulardan arınmışlığını ve kapitalizme karşı mücadelesini öne çıkaran White, uzun planlar kullanmış ve gayet iyi yazdığı karakterleri öne çıkarmayı tercih etmiş. Arkasına, Alexander Payne'in yönetmenlik stilini aldığı görülen yönetmen böylelikle, ayakları yere basan bir komediye imza atmış. Film, White'ın bağımsız sinemada emin adımlarla ilerleyeceğine ilişkin öngörülerimizi güçlendiriyor.

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: ✓ Diğer Fragmanlar:

Kutu: Klasik şeffaf.
Diğer Ekstralar: Dört özel bölüm öne çıkıyor. 'Özel bir Cins Komedi: Year of the Dog'ın Yapım Öyküsü' (16 dk), Mike White'ın açılış konuşmasıyla başlayan standart yapım belgeseli sunarken; 'Molly Shannon Olmak' (4 dk), başroldeki oyuncunun karaktere uyumuna değiniyor. 'Mike White Unleashed' (4 dk), ünlü bağımsız yönetmenin çalışma stiline uzanırken; 'Özel Köpek Eğitimi' (4 dk), filmdeki köpeklerin eğitim aşamalarına değiniyor. Bu bölümler dışında sekiz silinmiş sahne (toplam 12 dk), 'Ara plan Makarası' (2 dk), 'Komedi Makarası' (3 dk) ve 'Mike White ve Molly Shannon ile Moviefone Özel Programı' (7 dk) bulunuyor. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

The Seeker: The Dark is Rising/Karanlık Yükseliyor (2007)

Y: David L. Cunningham
O: Alexander Ludwig, Christopher Eccleston
Bölge: 2 (Türkiye) 95 dakika
2.35:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İNG 5.1 DD
TR / İNG Altyazı
Fox / Tiglon

Gün geçtikçe, fantastik edebiyat uyarlamaları, sinemada daha sık karşımıza çıkıyor. "Yüzüklerin Efendisi" ve "Narnia Günlükleri"nin yüksek gişe gelirleri getirmesiyle oluşan bu ticari ortam, karşımıza her yıl 2-3 yüksek bütçeli uyarlama çıkarmaya başladı. Tabii bunların, çoğunluğu maddi fiyaskoyla karşı karşıya kalıyor. "The Seeker: The Dark is Rising" de yaklaşık 8 milyon dolarlık hasılatıyla hayalkırıklığı yaratanlardan biri. Susan Cooper'ın eserinden uyarlanan film, aslında ilginç bir görsel evreni olan, yüksek tempolu yapısıyla dikkat çeken ve yaratıcı öğelerle donatılmış bir yapım. Öncelikle başrole genç bir çocuğu yerleştiriyor. Will, bir lise öğrencisi. Bir kasabada ailesinin yanında yaşamakta. Bir gün evinin yakınındaki ormanda fantastik objeler görmeye ve okuldaki insanları o dünyanın mensupları olarak algılamaya başlıyor. Sonradan yedinci çocuğun yedinci çocuğu olarak aydınlık ile karanlık arasındaki dengeyi oluşturmak için seçildiğini öğreniyor. İlk önemli sinema filmini veren David L. Cunningham, farklı bir görsel dünya için video klip estetiğini benimseyerek; çarpık açılar, olağandışı kamera hareketleri, uç noktalarda filtreler ve kullandığı daha nice teknik sayesinde iyi dokunmuş bir görsel yapı sunuyor. Zaten ergenlik meseleleriyle ilgilenmekten çok, işin görsel evrenine odaklanıyor. Bu arada filme "Yüzüklerin Efendisi", "The Matrix" ve "Harry Potter"dan somut alıntılar yerleştirerek hem keyifli bir seyirlik sunuyor, hem de kurduğu görsel evrenin gücünü artıyor.

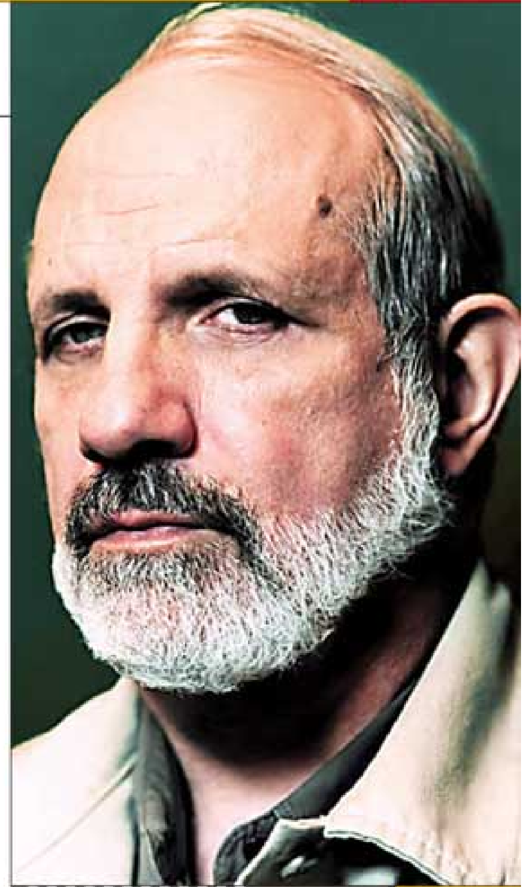
Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

Kutu: Klasik siyah.
Diğer Ekstralar: İki özel bölüm dikkat çekiyor. 'İşaretleri Aramak: The Dark is Rising'in Yapımı' (43 dk), arşivlik bir yapım belgeseli sunuyor. İnce detaylara kadar inmesiyle dikkat çekiyor. 'The Dark is Rising'in Görsel Efektleri' (16 dk), filmin özel efektler dünyasına yaratıcıların yorumlarıyla bir yolculuk sunuyor. Bu bölümleri geçinceyse, dört silinmiş ve uzatılmış sahne ile karşılaşıyoruz. Toplamı 21 dakikayı bulan bu sahnelerde yönetmenin yorumu seçeneği de mevcut.
Film: ✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪

Sinemada postmodernizmin öncüsü

De Palma'nın iki tutkusu

Kariyeri boyunca çeşitli türleri masaya yatırdı. Bunların arasında da en çok korku, gerilim ve kara film öne çıktı. İlk dönem filmlerinden "Patlama", onun korku ve gerilim filmlerinin fetişini yaptığı; son filmi "Cehennem Çiçeği" ise, kara film tarihini kurcaladığı eserlerinden biri…

Brian De Palma'nın kariyerine baktığımızda sinema tarihine göndermelerle dolu, adeta "sinema fetişizmi" üzerine kurulu bir filmografiyle karşılaşıyoruz. Sinemada postmodernizmin temelini atan yönetmen, özellikle 80'li yıllarda korku ve gerilim tarihinin özetini çıkaran bir film modeli inşa etmişti. "Dressed to Kill" (1980), "Body Double" (1984) ve "Blow Out/Patlama" (1981), yönetmenin sinema anlayışının tavan yaptığı eserler olarak öne çıktılar her zaman... Hepsi de belli türlerin belli başlı formüllerini arkalarına alan filmlerdi. De Palma, bu dönemde pastiş yapılar kullanarak postmodern bir anlayışla çektiği filmleriyle öne çıktı. "Patlama" da bunlardan biriydi. Michelangelo Antonioni'nin sinemada çığır açıcı bir model oluşturan filmi "Blow Up/Cinayeti Gördüm"ü arkasına alan yapım, bu filmin merkezindeki 'bakmak değil görmek' mantığını ödünç alarak bunu gerilim yaratmak için kullanıyordu. Antonioni, filminde ana karakterinin bir cinayeti görüp görmediği şüphesi üzerinden yürüyen bir iskelet kuruyordu. Özellikle, yapı bozucu yaklaşımını, psikolojik ve sosyolojik alt metinlerle destekleyerek modern sinemanın kurallarını yerine getirmesi, filmin 60'larda çektiği "L'Avventura/Macera" (1960) ve "L'Eclisse" (1961) gibi yapıtlarının yanına yerleşmesini sağlıyordu. De Palma ise görmek ile bakmak arasındaki ince çizgiyi ve bir adamın kimlik arayışını merkeze yerleştiriyor. John Travolta'nın canlandırdığı Jack Terry, "Cinayeti Gördüm"de David Hemmings'in canlandırdığı baş karakter ile aynı kafa yapısına sahip... Bir olayın ardındaki gizemi çözmeye çalışan meraklı karakterler ikisi de. Ancak "Cinayeti Gördüm"deki baş karakter bir fotoğrafçı iken, Jack Terry bir ses kayıtçısı. Böylece De Palma, fotoğraf yerine sesi gizem yaratan öğe olarak kullanmayı tercih ediyor. Bunu yaparken, B filmlerine ve 70'lerin korku filmlerine saygı duruşunda bulunmayı da ihmal etmiyor tabii...

De Palma'nın amacı, "Cinayeti Gördüm" gibi fetiş haline getirdiği filmleri aynı potada eriterek bir bütün oluşturmak aslında. Tabii Antonioni'nin filminden sonra hemen "The Conversation" (1974), "Klute" (1971) ve "Peeping Tom" (1960) gibi röntgen mantığını psikolojik bir zemine yerleştiren yapıtlar geliyor esin kaynakları arasında... Özellikle de "The Conversation"ın ses ile yaptığı oyunlar, belli ki "Patlama"nın ana kaynaklarından biri. Zaten orada olduğu gibi burada da ana karakter, duyduğu bir sesin izini sürerek politik-gerilim atmosferine sürükleniyor. Tabii bu noktada, Jack'in zaman zaman Hitchcock'un "North by Northwest/Gizli Teşkilat"ındaki (1959) kaçış senaryosuna benzer bir durum içine düştüğünü de söyleyebiliriz. De Palma, ilk göz ağrılarını, yani modern ve klasik sinemanın önemli yapıtlarını ameliyat masasına yatırıyor bu filminde. Tabii buna spefisik sahneler ve göndermeler de dahil oluyor. Filmini, ilginç kurgu teknikleri ve yüksek bir tempo içeren biçimci bir yönetmenlikle çekerken, onun 'auteur' sinemasına ilgi duymayan bir kitleyi de yakalamayı beceriyor.

"The Black Dahlia/Cehennem Çiçeği"nde ise, aynı mantığın biraz daha farklı bir iskeletin içine yedirildiğini görüyoruz. Yine De Palma'nın postmodern sinema anlayışı var burada. Ancak daha çok 30'lu ve 40'lı yılların kara film gramerini perdeye yansıtmaya çalışıyor yönetmen. Böylece 'klasik' sinemaya yakın duran bir anlayışla karşımıza geliyormuş gibi yapıyor. Yani o dönemi yeniden kurarak kara filmin ilk dönemindeki motifleri karşımıza getiriyor. Tabii bunu yaparken femme fatale, dedektif, fahişe, aile ve yeraltı dünyası gibi öğeleri en saf halleriyle kullanması ve zaman zaman dramatik yapıda göndermelere yer vermesi, biraz olsun "Patlama"nın modeline yaklaştırıyor filmi. Ancak işin özü daha çok birinin korku, birinin ise kara filmi yeniden yapılandırma çabasına girişiyor olması. De Palma'nın, "Femme Fatale/Öldüren Kadın" (2002) ile kara filme "Patlama" tarzı bir iskelet biçtiğini ve ondan 4 sene sonra daha çok nostaljik bir havada takılmayı tercih ettiğini söyleyebiliriz rahatlıkla... Tabii bu fark da "Cehennem Çiçeği"nin görsel yapısının 30'ların kara filmlerindeki 'chiaruscuro' denilen ışık tekniğini öne çıkarıp, 80'lerdeki biçimci yönetmenliğinin yanından geçmemesiyle çıkıyor karşımıza. Halbuki "Öldüren Kadın"da kullandığı formalist sinemacı kimliği, elbette her zaman tercih edeceğimiz bir anlayış olurdu. Her ne kadar "Cehennem Çiçeği"nin bir De Palma filmi olmanın diğer nimetlerini taşıdığını düşünsek de...

EN İYİ 5 BRIAN DE PALMA FİLMİ:

1 - **Body Double** (1984) (Sony)
2 - **Femme Fatale** (2002) (Umut Sanat)
3 - **Dressed to Kill** (1980) (Türkiye'de Çıkmadı)
4 - **Carrie (1976)** (Türkiye'de Çıkmadı)
5 - **Sisters (1973)** (Türkiye'de Çıkmadı)

Yeni Çıkan Brian De Palma DVD'leri:

Blow Out / Patlama (1981)
Tiglon – 2.35:1
ING / TR 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: Yok.
Film: ●●●●
Ekstralar: ●

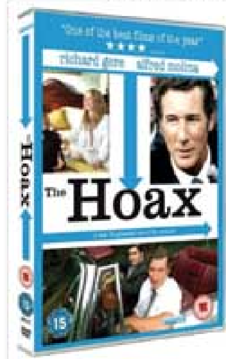

The Black Dahlia / Cehennem Çiçeği (2006)
Umut Sanat – 2.35:1
ING 5.1 DD - TR 2.0 DD – TR Alt
Ekstralar: 'De Palma Dokunuşu', 'Dava Dosyası', 'Filmin Hikâyesi'
Film: ●●●●
Ekstralar: ●●●

The Hoax/Sahtekâr (2007)

Y: Lasse Halström
O: Richard Gere, Hope Davis
Bölge: 2 (Türkiye) 111 dakika
1.85:1 Geniş Ekran (Anamorfik)
İngilizce 5.1 DD, Türkçe 2.0 DS
TR / İNG Altyazı
Fida Film

1985 tarihli "My Life As A Dog" ve 1999 yapımı "The Cider House Rules" ile 2 kez 'En İyi Yönetmen' dalında Oscar adayı olan, "Chocalate" (2000) ve "The Shipping News" (2001) ile Berlin'de Altın Ayı için yarışan 1946 doğumlu İsveçli sinemacı Lasse Hallström'ün 2006 tarihli filmi "The Hoax/Sahtekâr", gerçek bir öyküye dayanıyor. Clifford Irving adlı yazar, 1971'de eksantrik iş adamı ve sinemacı Howard Hughes'un biyografisini yazıyor; üstelik Hughes ile tek kelime konuşmadan... İnzivaya çekilmiş dolar milyonerinin olan bitenden hiç haberi yok. Sahte anı kitabının yazarı Irving, Time dergisi tarafından 'yılın sahtekârı' seçiliyor. Yaklaşık iki yıl hapis yattıktan sonra anılarını kaleme alan Irving'in metninden beyazperdeye uyarlanan film, titiz bir dönem analizi yapıyor. Öncelikle 70'lerin başına götürüyor izleyiciyi. Politik iktidardan, gündelik hayata, Vietnam Savaşı'ndan, sokaktaki adamın beklentilerine, o günün ABD'sine… Ucu Watergate'e uzanan bir dizi olay yaşanıyor fonda. Aslında Clifford Irving, büyük resmin en az sahtekârlık yapan ismi. Siyasiler, iş adamları, 'ara bağlantılar' herkes sahtekârlık peşinde. Hughes, adının karıştığı olayı büyük bir ticari kârla atlatıyor. Irving'e yaptığı planda yardım eden eşi ve en yakın arkadaşı da kendilerine göre sahtekârlar… Alfred Molina'nın büyük bir başarıyla canlandırdığı Dick Susskind, sadomazoşist öğeler içeren çocuk masalını yayınlamak derdinde.

Kırlaşmış saçlarıyla izlemeye alıştığımız Richard Gere'in büyük bir denge içinde canlandırdığı Clifford Irving, en yakın arkadaşına, kitabının özünü korumasını söylüyor. Onu, en kötü durumlar içine soktuğu anda bile hep arkadaşının yanında… Dick'in zayıflığı Clifford'un silahı olsa bile, eli dostunun sırtını sıvazlıyor hep. Ama Clifford gözden düşüp kaybedince, ona sırtını dönenler arasında Dick de var. Bir kitapçı dükkânının önünden geçerken görüyor dostunu Clifford; Dick oturmuş, yeni basılmış çocuk kitabını imzalıyor. Anlaşılan sadomazoşist bölümleri çıkarıp atmış kitabından. Camekândan gördüğü arkadaşından kaçırıyor gözlerini. Yeteri kadar güçlü değil çünkü. Sahtekâr bir dünyada kendini kandırıyor. Kirlerinden çarçabuk arınmak istiyor.

Kutu: Klasik siyah.

Diğer Ekstralar: İki özel bölüm dikkat çekiyor. 'Kitaptaki Gizemli Adam' (9 dk), filmin başkarakterinin öyküsü ardında yatan gerçekleri, dönemin görüntüleriyle aydınlatıyor. 'Yansımalar' (5 dk) ise kitabın gerçek kahramanının iş ortamındaki görüntülerini sergiliyor. Bunların dışında 'Eklenmiş Sahne: Yemekte Sohbet' (7 dk) ve 'Çıkartılmış Sahneler' seçkisine (12 dk) de ulaşabiliyoruz. Eklerde, Türkçe altyazı mevcut.

Film: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪

Yaygın Ekstralar: Sesli Yorum: - Film Fragmanı: - Diğer Fragmanlar: -

BU AY ÇIKANLAR

A l'interieur
Alien vs. Predator 2
American Circuit
Blood Simple
Buried Alive
Clear and Present Danger
Conspiracy
Devil's Own
Elizabeth: The Golden Age
Fatal Attraction
Fido
First Might
Funny Games
Godzilla
Good Luck Chuck
Goya's Ghosts
Heaven Can Wait
I Am Legend
Internal Affairs
Johnny English
King of South Beach
L'Avare
La Grand Vadrouille
Magicians
Malcolm X
National Treasure 2: The Book of Secrets
Next
Oupost
Peter Pan Retun to Neverland
Pride
Prison Break: Sezon 3
Saw 4
The Shepherd
Undead
Underdog

B filmleri sınıf atladı

Bir zamanlar, ucuz bilimkurgu/korku filmlerine konu olan toplumsal korkularımızla bugünlerde büyük bütçeli Hollywood yapımlarında yüzleşiyoruz. İşte iki örnek...

"İstila"

"Ben Efsaneyim"

Dünyayı sarsan önemli tarihsel olayların etkileri sinemada da kendini göstermiştir her zaman. Soğuk Savaş dönemi, 1. ve 2. Dünya Savaşı, Vietnam ve son zamanlarda 11 Eylül, söz konusu olaylarla doğrudan ilgili olmayan filmlerde bile bu olayların dönemin toplumsal atmosferine yansıyan etkileriyle sinemada yerini almıştır. Toplumsal paranoya, şüphe ve korku yaratan politik gelişmelerin yansımalarınaysa özellikle zombi filmleriyle yakın akraba olan 'uzaylı istilası filmleri'nde ve 'bilimkurgu/korku filmleri'nde rastlanır. 50'lerde ve 60'larda B filmi olarak çekilen bu filmler, 2000'lerden itibaren insanoğlunun yeni korkularına tekabül eden yeniden çevrimlerle seyirci karşısına çıkmaya başladı. "War of The Worlds/Dünyalar Savaşı"nın iyi gelir getirmesinden sonra, bu sezon da "I Am Legend/Ben Efsaneyim" ve "The Invasion/İstila" çıktı karşımıza. İkisi de, 11 Eylül sonrası oluşan psikolojik ortamda 'dışarıdan gelen tehdit'le ilgili yaptıkları 'sinemasal' yorumlarla tedirgin edici bir atmosfer oluşturdular. Her iki film de bilimkurgu/korku türünün farklı alt türlerini kullanıyorlardı. Bunun yanında, "Ben Efsaneyim"in 1964'de "Last Man on Earth", 1971'de ise "The Omega Man" isimli sinema çevrimleri mevcutken; "İstila"nın 1956, 1978 ve 1993 tarihli üç adet "The Invasion of Body Snatchers" isimli filmi olduğunu belirtelim.

İki film de 'uzaylı istilası' ve 'zombi' filmleriyle akrabalık kurarlar. Bu doğrultuda da 50-60'lı yıllarda B filmlerinde görmeye alıştığımız bilimkurgu/korku türünün örnekleri olarak öne çıkarlar. "Ben Efsaneyim", esas olarak vampir ve zombi alt türlerini birleştirir. Ama iki serinin de ana kaynağı, 'öteki'nden gelecek tehditle yaratılan gerilimdir. "Ben Efsaneyim", önceki iki uyarlamada, beyaz adamları merkeze yerleştirmesine rağmen bu kez siyahi bir oyuncu olan Will Smith'i ana karakter olarak kullanıyor. Bunu rahatlıkla 'uzlaşmacı ve liberal' bir tavır olarak algılayabiliriz. İşin politik yönünü geçtiğimizde ise "İstila"nın, özellikle eskimiş formülünü bir kez daha 50'lerin anlayışıyla karşımıza getirmesiyle dikkat çektiğini söyleyebiliriz. Olivier Hirsbiegel, belli ki Don Siegel'ın 56'daki muhalif klasiğinin sonradan iki kötü uyarlamaya çevrildiğini unutmuş. Aynı mantığın hala son derece ürkütücü ve tedirgin edici olabileceğini düşünüyor. Ancak karşımıza çıkan film, komik durması, 'kitsch' öğelerle ilerlemesi ve yapay oyunculuklar kullanmasıyla sadece yabancılaştırmaya yarayan bir bilimkurgu/korkuya dönüşüyor günümüz film gramerinde. Aslında bu haliyle ancak 50'lerin B filmleriyle karşılaştırılabilecek bir film doğrusu. Zaten günümüze uygun bir 'gerilim atmosferi' kurması da mümkün olmuyor çıktığı yol doğrultusunda.

"Ben Efsaneyim" ise, "Constantine"in yönetmeni Francis Lawrence'ın elinde, özellikle ilk 40 dakikasında yalnızlığa yaptığı vurgu ve uyguladığı çizgi roman estetiğiyle, romanı postmodernize ediyor. Böylece önceki filmleri takip etmekten çok yenilikçi bir yol açmayı tercih ediyor. Bu ilk İngilizce filminde Nicole Kidman ve Daniel Craig gibi oyuncularla çalışma fırsatı bulan Hirschbiegel'in genel olarak projeye veya filmin setine ne kadar hâkim olduğu ise tartışmaya açık.

Peki, önümüzdeki günlerde bilimkurgu türündeki bu yeniden çevrim eğilimi devam edecek mi dersiniz? Tahminimiz, 11 Eylül sonrası dönemin etkileri sürdükçe karşımıza bu doğrultuda projeler çıkacağı yönünde. Başrollere Nicole Kidman, Will Smith gibi A sınıf oyuncuların yerleşmesi ve "Ben Efsaneyim", "Dünyalar Savaşı" gibi örneklerin gişede patlama yapması da bunun habercisi olarak değerlendirilebilir.

The Invasion/İstila (2007)
Tiglon – 2.40:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt
DVD: Retrospektif bir belgesel olan 'Medya Tarihinde İstila' (18 dk), DVD'nin en dikkat çekici tarafı. Onun dışında toplamı 9 dakikayı bulan üç adet yapım belgeseli bulunuyor. Görüntü aktarımı, filmin üzerine gittiği beyaz tonları iyi kavrarken, 5 kanallı ses aktarımı da Türkçe ve İngilizce olarak karşımıza çıkıyor.
Film: ● **Ekstralar:** ●●●

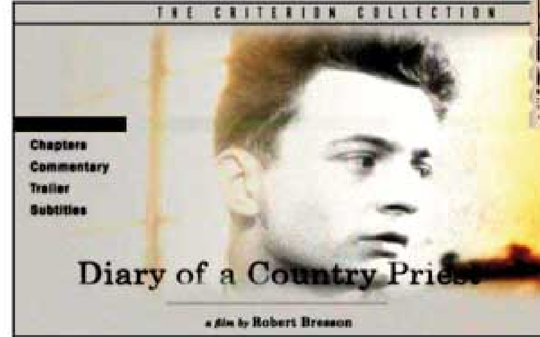
I Am Legend/Ben Efsaneyim: İki Diskli Özel Versiyon (2007)
Tiglon – 2.40:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt
DVD: İngilizce ve Türkçe 5.1 ses aktarımıyla satışa sunulan DVD'de, özellikle görüntüyü kavrayış kusursuza yakın. Finali beğenmeyenlere ilaç gibi gelecek alternatif final ve dört çizgi roman kısa filmi, DVD'nin en dikkat çekici ekleri arasında yer alıyor. İki disklik setiyle koleksiyoncular için biçilmiş kaftan olduğunu da belirtelim.
Film: ●●● **Ekstralar:** ●●●●

DVD Retro

Le Journal d'un Curé de Campagne/ Diary of a Country Priest (1951)

CRITERION COLLECTION

Y: Robert Bresson
S: Robert Bresson
(Georges Bernanos'un romanından)
O: Claude Laydou, Jean Riveyre, André Guibert, Rachel Bérendt, Nicole Maurey, Nicole Ladmiral, Martine Lemaire
1. Bölge
Çıkış Tarihi: 3 Mart 2004
Koleksiyon No: 222

Robert Bresson'un üçüncü filmi; temelinde bir birey üzerinden kötülük, iyilik, ölüm, din, ahlak ve yalnızlık gibi kavramları minimalist bir sinemayla görselleştiriyor. Esas meselesi ise, Jean Renoir filmlerinde de çokça görmeye alıştığımız (Bkz. "La Regle du Jeu / Oyunun Kuralı") taşra burjuvazisi ahlakı. Fransız toplumundaki burjuva sınıfının bir portresini çıkaran film, aynı zamanda elindeki malzemeyi yerinde bir sinema eserine dönüştürmesiyle de dikkat çekmişti. Bresson'un yaptığı da, aynı meseleyi o sosyal sınıfın dışında kalan bir bireyin gözünden anlatmak. Bunu yaparken her zamanki sinema anlayışıyla; uzun planlar, orta ölçekli çerçeveler ve zaman zaman çarpık açılarla kurduğu kendine özgü atmosfer, filmin gücüne güç katıyor. Esas olarak ölüm arifesindeki bir papazın, taşra burjuvazisinin baskın olduğu bir coğrafyaya tayin edilmesi ve ölüme giden yolda gördüklerini anlatıyor. Elindeki hikâye sıradan olsa da, öyküyü klasik bir yolla anlatmanın yerine, mesafeli, dengeli ve soğukkanlı bir yönetmenlikle amacına ulaşmayı tercih ediyor. Filmin, Tarkovsky'nin en beğendiği Robert Bresson filmi olması ve yönetmenin en iyileri listesinde üst sıraları zorlaması da garip karşılanmamalı. Zira Bresson, Tarkovsky'nin mistisizm ile dengelediği hipnotik dünyasını en çok bu filminde karşımıza getiriyor. Zaman zaman gölge oyunlarını kullanması ve karakterini 'soğukkanlı bir karamsarlık' içinde çerçevelemesi de bu gayesini kanıtlıyor. Yönetmenin bu üçüncü filmi, aynı zamanda Venedik Film Festivali'nde kazandığı 3 ödül ve Fransız sineması tarihindeki konumu açısından da önemli. Fransız Şiirsel Gerçekçiliği ile Fransız Yeni Dalgası'nın arasında Jean-Pierre Melville ve Henry Georges-Clouzot gibi yönetmenlerle birlikte aykırı bir yere oturan yönetmen, belki de bu isimler arasında en çığır açanı olarak görülebilir. Öyle ki aslen sırtını Jean Renoir'a dayayıp karakter odaklı dramlar çekerken, tiyatrodan beslenme geleneğini bir kenara bırakıp, auteur sineması geleneğini başlatan yönetmen olarak benimsenmişti Bresson. Üçüncü filmi de, o zamana kadar en özgür çalıştığı iştir. Siyah-beyaz sinematografisiyle aslında ele alır gibi yaptığı hikâyeyle değil de, onun içerdiği temalarla ilgilenen yönetmen, klasik anlatı yapısının tamamen tersine gider. Bu yolda da Jean-Luc Godard'ın ve Alain Resnais'nin en önemli esin kaynaklarından biri olmuştur her zaman. Tabii bu doğrultuda filmin, Ingmar Bergman'ın aynı döneme denk gelen "Yaban Çilekleri"yle benzer bir hikâye iskeleti içermesi, onun, sinemanın modernizasyon sürecindeki önemli sanatçılarından biri olduğunu kanıtlar. Bresson, asla izleyicinin görmek istediğini vermez filminde. Aksine sinema sanatının gereklerini yapar ve kendini yönetmen olarak öne çıkarmak için çaba gösterir. Bu doğrultuda da 'locked-down shot' adlı tekniği çokça kullanır. Hatta sinema tarihinin sayfalarında, Takeshi Kitano gibi son dönem minimalistlerde gördüğümüz bu tekniği, film gramerine sokan isim olarak bile anılır çoğu zaman. Bu film de adeta omurgasını bu teknik üzerine kurar. Bu teknik, aslında izleyiciyi sinirlendirmeye ve yabancılaştırmaya yarayan bir tekniktir. Kısaca tanımlamak gerekirse: 'Kamera, takip edeceği olay bittikten sonra pozisyonunu değiştirmez. Devamındaki olayın gerçekleştiği yere gitmez. Yani akışı takip etmez. Aksine olduğu yerde kalır ve sadece olayın sesini duyabiliriz.' Böylece hem minimalist yönetmenlerin evrenine görsel bir teknik kazandırılmış, hem de duygusal etki daha derin bir şekilde 'göstermeden vurarak' hissettirilmiş olur. Bresson, 'minimalist' bir isim koyduğu bu filminde de, bu farklı tekniği çokça kullanır. Özellikle taşra burjuvazisi bireyi olan anne karakterinin cenazesinin kaldırıldığı sahnede ve sonda papazın ölüm sahnesinde dış sesle etkileyici sinemasal anlar yaratır. Bresson'un anti-sinema yaparken yakalamayı iyi becerdiği anlam yükünü de gözler önüne serer. Tabii buna Amerikan filmlerine alışık izleyicinin tepkisinin ne olacağı da aşikârdır. Film, taşraya gelip orada dışlanan bir papazın kimlik arayışını anlatsa da, esas olarak ölüm arifesindeki bir karakterin psikolojik gelgitlerine odaklanır. Bunu yaparken zaman zaman mitolojik, zaman zaman felsefi, zaman zaman da sinemasal açılımlar sağlayarak minimalist bir sonuca ulaşır. Karakterle özdeşleşmek kimi izleyiciler için zor olduğu gibi, Avrupa sinemasının gramerine alışık olanlar için bir o kadar kolaydır. Çünkü aslında plan sekanslar, durağan tempo ve az kesme mantığı, o karakterin ruhunu işaret eder. Dini dayatmaları uygulayan bir papazın ölüm arifesinde olması da, zaten filmin ne kadar serbest, muhalif ve özgür bir dili olduğunu kanıtlar bizlere.

Bu ay çıkan Criterion DVD'leri:

Blast of Silence (Allen Baron, 1961)
Death of a Cyclist / Muerte de un Ciclista (Juan Antonio Bardem, 1955)
Silent Ozu: Three Family Comedies (Tokyo Chorus, I Was Born But..., Passing Fancy) (1931, 1932, 1933)
The Red Balloon / Le Ballon Rouge (Albert Lamorisse, 1956)
White Mane / Crin-blanc (Albert Lamorisse, 1953)

The Third Man/Üçüncü Adam (1949)

Yönetmen : Carol Reed
Senaryo : Graham Greene (Aynı adlı kendi öyküsünden)
Oyuncular: Joseph Cotten, Orson Welles, Alida Valli, Trevor Howard, Bernard Lee, Paul Hörbiger, Ernst Deutsch, Siegfried Breuer, Erich Ponto, Wilfrid Hyde-White, Hedwig Bleibtreu
1949 / İngiltere / 104 dk.
İngilizce / Türkçe altyazılı
2. Bölge (Türkiye)

Kara-film (film-noir) akımının önde gelen, belki de en önemli filmlerinden biridir "The Third Man/Üçüncü Adam". Usta İngiliz sinemacı Carol Reed'in (1906-1976) benzersiz dokunuşuyla bir başyapıta dönüşen yapım, 20. yüzyılın en önemli romancılarından kabul edilen Graham Greene'in (1904-1991) aynı adlı kitabından yine Greene tarafından beyazperdeye uyarlanmıştır. Carol Reed, Alexander Korda ve filmin oyuncularından Orson Welles de, senaryoya katkıda bulunmuşlar, çok önemli bazı diyalogları kaleme almışlardır. Savaş sonrası yaşanan genel karamsarlık, insanların ruhlarına çöken kasvet ve içsel melankoli, "Üçüncü Adam"ın ruhunu oluşturur. İkinci Dünya Savaşı sonrası Viyana'da geçen öykü, savaş sonrası yıkık, yoksul, perişan kenti fon alır. Strauss valsleri, şık pastaneleri, huzur veren güzellik ve zarafetiyle bilinen savaş öncesi Viyana'dan bir hayli farklıdır öykünün geçtiği kent. Umutsuz, karanlık, karaborsadan geçilmeyen bir şehirdir artık Viyana. Harabeye dönmüş şehre, eski dostu Harry Lime'i (Welles) görmek için gelen başarısız gazeteci-yazar Holly Martins'in (Cotten) öyküsüne tanık oluruz. Savaşın bezginliğini ve tahribatını halen üzerinden atamamış, beş parasız Martins, Harry'nin bir trafik kazasında öldüğünü öğrenir. Gizemli kazayı araştırmaya başlayan Martins, dostunun sevgilisi güzel Anna Schmidt (Valli) ve İngiliz polis Calloway (Howard) ile tanışınca kendini bambaşka gelişmelerin içinde bulur. Harry Lime, acaba o güne dek tanıdığı kişi midir? Şüpheli kaza gerçekten olmuş mudur? Olaya tanık olanlar bir üçüncü adamın varlığından bahsetmektedirler. Üçüncü adam kimdir? Ölümün, imkânsızlığın ve çaresizliğin insanı sarıp sarmalayan hüzünlü atmosferinde, henüz sona ermiş savaşın olanca felaketini sergileyen çok ilginç kişiliklerle tanışırız. Başrolü üstlenen Joseph Cotten, hayalkırıklığına uğramış sabık dost rolünde unutulmaz bir kompozisyon çizerken, yaşama olan güvenini tamamen kaybetmiş, yüzündeki kalıcı hüzünle yaşayan Anna Schmidt rolünde İtalyan aktris Alida Valli, tarifsiz bir kırılganlığı üzerine giyinmeyi başarır. Sinema tarihindeki en kısa başrollerden birini üstlenen Orson Welles ise, Harry Lime rolünde, etkileyici bir ışık-gölge kombinasyonunun içinde gizemli bir kötülük simgesine dönüşür. Polis müfettişi olarak karşımıza çıkan Trevor Howard ve Bernard Lee filmin diğer önemli isimleridir. Welles'in filmde ilk kez gözüktüğü an, kanalizasyondaki soluksuz takip, sinema tarihinin en romantik finallerinden olan mezarlık sahneleri, filmi unutulmaz kılan kesitlerdir. İncecik bir romantizmi karamsar bir dram eşliğinde beyazperdeye yansıtan yapım eleştirmenlerce, insanı hipnotize eden bir klasik, kara film tarihinin dönüm noktası ve hüznüyle direkt kalbe seslenen eşsiz bir film olarak nitelendirilmiştir. Söylentiye göre bizzat Welles'in kaleme aldığı şu diyalog yıllar geçse de unutulmaz: "İtalya'da otuz yıl boyuca Borjiyalar vardı. Yani savaş, kıyım, cinayet vardı. Ama Michalengelo, Leonardo ve Rönesans da aynı dönemde var oldular. Oysa İsviçre'de kardeşlik, 500 yıllık köklü demokrasi ve barış vardı. Ama ne yaratabildiler? Sadece guguklu saat!". Robert Krasker'in Oscar kazanan eşsiz siyah-beyaz görüntüleri, kusursuz senaryosu, yönetimi ve oyuncu kadrosunun yanı sıra Anton Karas imzalı orijinal müzik ve şarkılarda tarihe kaydolmuş noktalardır filmin. Karas, Viyana barlarında çalan bir müzisyenken tesadüfen film ekibi ve Carol Reed tarafından kaldıkları otelin barında keşfedilir. Yerel çalgı 'Zihter'in hüzünlü tınılarıyla değer kazanır film. Fonda sürekli duyulan müzik ve unutulmaz 'The Third Man Theme' adlı şarkı, Karas'ın bu hüzünlü senfoniye büyük katkısıdır. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ile ödüllendirilen, üç dalda Oscar adayı olan, En İyi Film dalında İngiliz Oscar'ı olarak adlandırılan BAFTA'yı kazanan, duygusallıkla işlenmiş bir Hitchcock çalışmasına benzetilen bu başyapıt, film-noir'in Alman dışavurumcu sinemasıyla flörtü olarak da tanımlanır. Eksantrik İngiliz klasiği, Greene ve Reed'in dehalarıyla yaratılmış, üzerinden geçecek yüzyıllara rağmen orijinalliğinden hiçbir şey kaybetmeyecek kapkara bir mücevherdir. Umutsuz, bezgin, virane bir şehrin sokaklarında, dökülen sonbahar yaprakları altında olanaksız bir birlikteliğin, dostluğun, sevginin, entrikanın, gizemin ve kirlenmiş insanlığın resmidir "Üçüncü Adam".

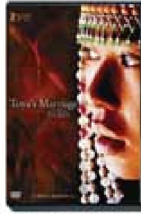

DVD Kritik

Tuya de Hun Shi/Tuya'nın Evliliği (2006)

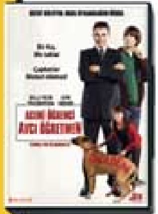
Tiglon – 1.85:1
ÇİN / TR 2.0 DD – TR Alt

2006 Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı'yı kazanan "Tuya'nın Evliliği", sade, dokunaklı ve o ölçüde güçlü bir film. Quanan Wang'ın yönettiği Çin yapımı, Moğolistan taşrasında yaşayan, sakat kocası ve iki çocuğuna bakmak için akıl almaz fedakârlıklarla, doğaya ve hayat koşullarına karşı ayakta durmaya çalışan bir kadının, Tuya'nın öyküsü. Moğol kültürünü ana hatlarıyla yansıtmaya çalışırken, dünyanın acıtan gerçeklerini, eleştirel bir metinde perdeye yansıtan film, zorlu bir coğrafyada ayakta durmaya çalışan kadersiz insanlara, özellikle cefa çeken kadınlara içten bir ağıt. Herkesin, özellikle Orhan Veli'nin betimlediği 'Bir elinde cımbız bir elinde ayna, umurunda mı dünya' konumundakilerin mutlaka izlemesi ve dersler çıkarması gereken küçük, mütevazı ama önemli bir film.

Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪

Kan Kardeşler/Tian Tang Kou (2007)

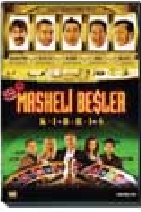
Kanal D HV – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR altyazı

Fung, Kang ve Hu, Hong Kong'da bir köyde yaşayan üç arkadaştır. Büyüyünce Şangay'ın ihtişamlı dünyasına transfer olan bu üçlü, kendilerini entrikalarla örülmüş bir düzenin içinde bulur. Tabii suç dünyasının içine girmeleriyle birlikte filmin tonu da değişecektir. Alexi Tan'ın ilk filmi, son yıllarda çokça karşımıza çıkan 'Uzak Doğu gangster filmleri'nin tipik bir örneği. John Woo'nun yapımcılığını üstlendiği eser, yüksek prodüksiyon kalitesiyle ve iyi çekilmiş sahneleriyle dikkat çekmeyi beceriyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Maskeli Beşler Kıbrıs (2008)

Tiglon – 1.85:1
TR 5.1 DD

Maskeli Beşler, bu sefer banka soymak isteyen bir iş adamı tarafından görevlendirilir. Hedefleri ise Kıbrıs'ta bir bankadır. Oraya gidince çeşitli şapşallıklarla durumu iyice çıkmaza sokan kahramanlarımız, zor da olsa bu zekâ gerektiren işi öğrenmeyi başarırlar. 'Maskeli Beşler'i canlandıran 5 oyuncuya yapılan Mehmet Ali Erbil, Seray Sever, Deniz Akkaya takviyesiyle çekilen yapım, yine Yılmaz Arslan'ın imzasını taşıyor. Yüksek bütçesiyle popüler bir sinema dili kurmakta başarı sağlayan film, kolay izlenir bir gişe projesi olarak öne çıkıyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Truands/Suç İmparatorluğu (2007)

Kanal D HV – 2.35:1
FR / TR 5.1 DD – TR Alt

Claude, şehirdeki her türlü pis işten para kazanan bir komisyoncudur. Franck (Benoit Magimel) ise onun kiralık katil olarak kullandığı adamlardan biridir. Özgürlüğüne düşkün olan Franck, beklemediği bir anda hapse düşer. O içerideyken Claude ile arasını açacak olaylar yaşanacaktır. İlk filmi "Gizli Ajanlar" ile iyi bir yönetmen olduğunu gösteren Frédéric Schoendoerffer imzalı yapım, kullandığı el kamerasıyla gerçekçi bir sinema dili yakalıyor. Gangster türüne hâkim olan yönetmen, yine şiddeti ve aksiyonu, iskeletine dengeli bir şekilde yerleştirerek yeraltı dünyasının net bir portresini çıkartmayı iyi beceriyor.

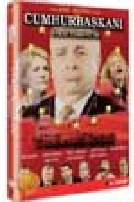

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Cumhurbaşkanı Öteki Türkiye'de (2007)

Plato Film – 1.85:1/ TR 5.1 DD – TR Alt

Türkiye Cumhurbaşkanı (Zeki Alasya), siyasetin yüksek temposundan birkaç günlüğüne de olsa uzaklaşmak için, soluğu bir Anadolu kasabasında alır. Eşiyle (Derya Baykal) çıktığı bu yolculukta yanına bir de hayat kadını (Yeliz Yeşilmen) alır. Bu sırada Ankara'da Cumhurbaşkanı'nın kaçırıldığına dair dedikodular dolaşmaya başlamıştır. "Ömerçip" ile Yeşilçam ekolünden ne kadar etkilendiğini gösteren yönetmen Zeki Alasya, bu filmde de film gramerini 40 sene öncesinin kalıpları üzerine kuruyor. Böyle olunca da sinemada defalarca izlemiş olmamıza karşın zekice gözüken mizah malzemesi, iyi değerlendirilemiyor ne yazık ki.

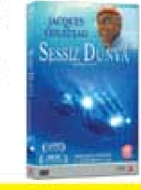

Film: ✪ Ekstralar: ✪✪

Le Monde du Silence/Sessiz Dünya (1956)

A.E. Film – 1.33:1 / İNG / TR 1.0 Mono

Bir denizaltı belgeseli ile karşı karşıyayız. Bir teknede toplanan bir grup insan, denizin altında macera ararlar. Orada gördüklerini biz de müzik eşliğinde takip ederiz. Kamera ise yanlarından ayrılmaz. Fransız Yeni Dalgası'nın adı çok geçmeyen isimlerinden Louis Malle ile maceracı Jacques Yves-Cousteau'nun ortaklaşa yönettiği yapım, minimal müzikleriyle şiirsel denizaltı görüntüleri sunuyor. Belgeselin, denizin altında kayıt alabilen 16 mm kameranın denenmesi açısından fazlasıyla önemli olduğu söylenebilir. Zaten belli ki Malle'ın da projeye dahil olmasının ana sebebi bu.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

2 Days in Paris/Paris'te 2 Gün (2007)

Tiglon – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR Alt

New York'ta yaşayan Fransız fotoğrafçı Marion ve iç mimar sevgilisi Jack, monotonlaştığına inandıkları ilişkilerine romantizm ve heyecan katmak amacıyla Avrupa seyahatine çıkarlar. Paris'te geçirdikleri iki gün, Marion'un tuhaf anne babası ve eski erkek arkadaşlarının devreye girmesiyle Jack için korkunç bir kâbusa dönüşür. Kültürel çatışmalara ve ikili ilişkilere dayanan bol diyaloglu romantik komedinin yönetmeni ikinci uzun metrajına imza atan aktris Julie Delpy. Yazıp yönettiği filmde başrolü Adam Goldberg ile paylaşan Delpy'nin filmdeki anne babasını gerçek hayattaki ebeveynleri canlandırıyor. Amerikan ve Fransız kültürünün karşılaştırmasını, kadın-erkek ilişkileri ve temelde dünyanın genel gidişatı üzerinden yapan film, bir hayli eğlenceli bir seyirlik.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

Avrupalı (2007)

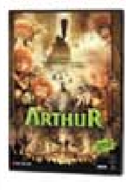
Kanal D HV – 1.85:1
TR 5.1 DD – TR Alt

Avrupalı olarak anılan bir adam (Cem Davran), Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne sokmak için yoğun çaba harcamaktadır. Ancak bu gayret, bir süre sonra Yunan ve Türk kızlar arasında kalması gibi 'sığ' bir meseleye dönüşecektir. 80'lerin ünlü 'sanat filmi' yönetmeni İrfan Tözüm'ün yapımcılığını üstlendiği eser, ülkemizdeki Avrupa Birliği meselesini ele alan bir politik taşlama. Yasemin Kozanoğlu, Sema Öztürk ve İlknur Soydaş gibi medyatik oyuncuları kadrosunda bulunduruyor. Yönetmeniyse, daha önce "Dün Gece Bir Rüya Gördüm"ü çeken Ulaş Ak.

Film: ✪ Ekstralar: ✪

Arthur Et Les Minimoys/Arthur ve Minimoylar (2006)

Umut Sanat – 1.85:1 / FR / TR 5.1 DD – TR Alt

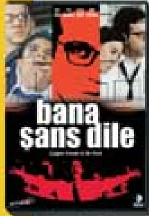
Arthur, dört yıl önce kaybolan dedesinin gizemini hala çözememiştir. Sadece adamın arkasında bıraktığı 'masalsı ve büyülü kitap' rehberliğinde neler yapabileceğini düşünmektedir. Bir süre sonra olayın gizemini çözen karakterimiz, yeraltındaki minimoyların (minyatür insanlar) dünyasına minimoy olarak katılacak ve çeşitli maceralara atılacaktır. Luc Besson'un kariyerinin son filmi, kurmaca olarak başlayıp, üç boyutlu animasyona geçiş yapıyor ve sonra da yetişkinlere göre bir görsel dünya yaratmasına karşın, dramatik yapısını klişelere ve 10 yaşlarındaki çocuklara yönelik 'ders verme' mantığına bırakıyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Bana Şans Dile (2001)

Kanal D HV – 1.85:1
TR 5.1 DD

Bahadır, bir gün eğitim sisteminin dayatmacılığından ve dul annesinin ilgisizliğinden bunaldığını fark eder. Bir şeyler yapmak zorundadır. Sesini duyurabilmek için sınıf arkadaşlarını rehin almaya karar verir. Esas hedefi, onların sakladıkları sorunları etrafa duyurarak gerçekleri su yüzüne çıkarmaktır. Çağan Irmak'ın ilk filmi, ülkemizdeki sosyal sorunlardan biri olan 'okulda şiddet' kavramını ele alışıyla dikkat çekse de, sinemasal olarak iyi bir yere oturmuyor ne yazık ki. Toplumun alegorik bir portresini çıkarmak için okulu seçen yönetmen, halüsinasyonları, şiddet sahnelerini ve gerilim atmosferini yeterince inandırıcı hale getirmeyi başaramıyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪

The Contract (2006)

Kanal D HV – 2.35:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Eşi kanserden ölen Ray Keene, ormanda oğluyla bir yürüyüşe çıkar. Amacı kötü anılardan arınmak ve rahatlamaktadır. Buna paralel olarak, FBI'ın tutukladığı katil Frank Carden, polisten kaçarken kendisini ormanın ortasında bulur. Bu iki adam arasındaki dengeli ilişki ve peşlerine takılan polislerin baskısı, filmin omurgasını oluşturacaktır. "Double Jeopardy" ve "Last Dance" gibi A sınıfı oyuncuları bünyesinde bulunduran filmlere imza atan Bruce Beresford'un eseri, aksiyondan çok Morgan Freeman ile John Cusack arasındaki dramatik tansiyonun üzerine gidiyor. ABD'de vizyona girmeden video piyasasına transfer olduğunu da ekleyelim.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Les Brigades du Tigre/Kaplanlar Timi (2006)

Kanal D HV – 1.85:1
İNG 5.1 DD – TR 2.0 DD – TR altyazı

Birinci Dünya Savaşı arifesinde Paris'teyiz. Şehirde huzursuzluk hâkim ve suç oranı yükselmiş durumda. Bunu önlemek için İçişleri Bakanlığı özel bir polis timi kurar. Bu birliğin adı 'Kaplanlar Timi'dir. Uluslararası bireylerden oluşan bu birliğin işi ise oldukça zordur. Diane Kruger, Stefano Accorsi gibi oyuncularıyla dikkat çeken yapım, Fransa'nın önemli bir dönemini ele alırken, hem akıcı diliyle hem de yüksek prodüksiyon kalitesiyle öne çıkmayı başarıyor.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

The Hitcher/Otostopçu (2007)

Kanal D HV – 2.35:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

1986'da Robert Harmon'un yönettiği ve başrolünü Rutger Hauer'in üstlendiği gerilim çok sevilmişti. Senaryosunda bazı değişiklikler yapılmış ve Dave Meyers tarafından yönetilmiş aynı adlı yeni versiyonda, Hauer'in rolünü Sean Bean üstleniyor. Sömestr tatiline 1970 model Oldmobile 442 tipi otomobilleriyle çıkmaya karar veren iki sevgili Grace ve Jim, otoyolda gizemli bir otostopçu olarak arabalarına aldıkları bir psikopatın hedefi haline gelirler. İki genç, korkularını bir yana bırakarak hayatları için mücadele etmek zorundadırlar. Psikopat John Ryder'ın tek isteği ise durdurulmaktır. Sean Bean'a genç oyuncular Sophia Bush ve Zachary Knighton'un eşlik ettikleri yapım, orijinal filmin atmosferinden farklı olsa da türün hayranları ve ilk filmi beğenenler için cazip bir seyirlik.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Getting Played/Ava Giden Avlanır (2005)

Kanal D HV – 1.85:1
İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Güzel ve alımlı üç kadın, tanımadıkları bir erkek ile cinsel ilişkiye girip giremeyecekleri konusunda iddiaya girerler. En başarılı olan kazanacaktır. Ancak işler, hiç de bekledikleri gibi gitmez. Sebebi, avlarının onların planından haberdar olmasıdır... Vivicia A. Fox ve Carmen Electra'nın başrolünü paylaştığı yapım, Hollywood'da her yıl birkaç tane çekilen 'Afro-Amerikanlara göre romantik-komedi' örneklerinden biri. Zaman zaman eğlenceli olsa da vasatın üzerine çıkamadığını söylemek lazım.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Kadın Hamlet (1976)

Kanal D HV – 1.85:1
TR 2.0 DD – TR Alt

Metin Erksan'ın çığır açıcı filmi, sinema tarihinin en ilginç ve aykırı Hamlet uyarlamalarındandır. Entrika, ihanet ve intikam kavramlarını içine alan Hamlet'i erkek yerine kadın olarak sinemaya aktaran yönetmen, başrole de Fatma Girik'i yerleştirmiş. Özellikle sinema perdesini tiyatro sahnesi gibi kullanıp doğayı 'kitsch' aksesuarlarla örmesi dikkat çekerken, tiratları ve mesaj kaygılı diyalogları merkeze yerleştiriyor yapım. Kısaca, düğün sahnesindeki karşılaşmadan başlayıp aynı mekândan devam ederek bilindik sona doğru hareket ediyor.

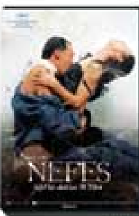

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

Nefes (2004)

Tiglon – 1.85:1 / KOR 5.1 DD – TR 2.0 DS – TR Alt

2007 Cannes Film Festivali Altın Palmiye adayı olan "Nefes", aldırışsız kocasının yanı başında konforlu fakat amaçsız bir varoluş süren Yeon adlı bir sanatçının öyküsü. "İlkbahar, Yaz, Sonbahar, Kış ve yine İlkbahar", "Samaria", "Boş Ev", "Yay", "Zaman" gibi filmleriyle tanıyıp sevdiğimiz Güney Koreli usta yönetmen Kim Ki-Duk, bu filmiyle kişilik kavramından yola çıkarak insan doğasının kendini ele vermeyen karanlık ve kuytuda kalmış yönlerini yine o bildiğimiz ustalığıyla işliyor. Yönetmenin sözleriyle film, 'Kore toplumunun yaşadığı çelişkilere dolaylı yoldan göndermeler yapıyor.' Ölüm cezasına çarptırılmış bir mahkûmla ona yaşam gücü ve umut sunan yalnız ve evliliği mutsuz giden bir kadın arasındaki ilişki, umutsuzluk, kıskançlık ve sevgi açlığı fon alınarak işlenmiş.

Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪

Une Vieille Maitresse/Metres (2007)

Kanal D HV – 1.78:1 / FR / TR 5.1 DD – TR Alt

Kadın cinselliği üzerine cesur ve kışkırtıcı yapımlarıyla tanınan ve sansürle başı hiçbir zaman hoş olmayan Catherine Breillat'ın yeni filmi "Metres", bu yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışmıştı. 19. yüzyıl Fransız aristokrasisine ve günümüzün kimi değerlerine eleştirel bir bakış atan yapım, etkile çelişen aşk, cinsellik ve tutkuyu dönem atmosferi içinde beyazperdeye taşıyor. İspanyol metres rolünde Asia Argento rol almış. Barbey D'Aurevilly'nin ünlü romanından uyarlanan film, Breillat'nın somut ve kışkırtıcı olmaktan çekinmeyen feminen bakışıyla, 19. yüzyıl Fransız aristokrasisinin 'tehlikeli ilişkiler' çağında aşk ve kaba tutkunun arasındaki uçurumu gözler önüne seriyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪

Alvin and The Chipmunks/Alvin ve Sincaplar (2007)

Tiglon – 1.85:1 İNG / TR 5.1 DD – TR Alt

Üç müzisyen sincap, şans eseri bir şirkete girerler. Orada bir türlü bestelerini satamayan Dave Seville ile karşılaşırlar. Onları evine alan Dave, bu sayede yeni şarkılar yazma ve onların bestecisi olarak para kazanma şansı yakalar. Ancak bu olağandışı durum, sincapların şöhret basamaklarını tırmanmalarıyla trajik sonuçlara yol açacaktır. Özellikle üç sincap karakterinin tasarımları ve hareketleriyle öne çıkan yapım, özünde aileyle ilgili dertlerini anlatmaya çalışıyor. Kurmaca ile 3 boyutlu animasyon tekniğini inandırıcı bir şekilde birleştirmesi de keyifle izlenmesini sağlıyor.

Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Sinema Çıkışı

"Artık sinema ağır basıyor!"

Geçtiğimiz ay, Ümit Ünal'ın yazıp yönettiği "Ara" filminin başrollerinden birinde izledik SELEN UÇER'i. Tiyatro, sinema ve televizyon oyunculuğunu bir arada götüren genç oyuncu, yeni kuşak oyuncular arasında farklı tarzı ve yeteneğiyle ön plana çıkıyor.

Favori filmleriniz nelerdir?
"Allegro", "Eternal Sunshine of the Spotless Mind", Todd Solondz'un "Happiness"i "Başkalarının Hayatı", Roman Polanski'nin "Kiracı", Jafar Panahi'nin "The Mirror"ı, Züğürt Ağa, Muhsin Bey, Duvara Karşı, Masumiyet, Yazı Tura, Mayıs Sıkıntısı, 9.

Hangi yönetmenleri seviyorsunuz?
Gus Van Sant, Roman Polanski, Michael Haneke, Pedro Almodovar, Michel Gondry, Stanley Kubrick, Christoffer Boe.

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Bir oyuncuyu her yeni rolüyle tekrar değerlendirmek gerekiyor bence; çok iyi bir oyuncu bir filmde çok eşsiz bir performans gösterip, bir diğer filmde daha sıradan olabiliyor. Oyunculuk zor zanaat. Şu an aklıma gelenler: "Kaldırım Serçesi"ndeki Marillon Cotillard, bazı filmlerinde Juliette Binoche, Nicole Kidman'ın son dönem performansları, izlediğim tüm rollerinde Meryl Streep ve Cate Blanchett, "Yazı Tura"daki rolünde Olgun Şimşek.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler?
Daha çok auteur yönetmenler. Sinematografisi, dili olan; derdi, hikayesi, tutkusu olan yönetmenler...1 ve 2. sorudaki cevapların açılımı yani.

Yarısında çıktığınız bir film var mı?
Oluyor, zorla tutamıyorum kendimi içeride. Hayalkırıklığı yaşıyorum çünkü. Kötü örnekler görünce moralim bozuluyor. İnandığım, çok değer verdiğim bir işin o hali beni üzüyor. Dizi kılıklı ama kendini film sanan son dönem Türk filmlerinden çıktığım oldu mesela.

İş gereği bulunduğunuz en tuhaf mekan neresiydi?
Soğuk bir şubat ayında, Kayseri'nin bir köyünde, üzerimde yöresel kıyafetler, yanımda bir at, gözümde soğuktan yaşlar, uçan kuşlara bakmak durumunda kalmıştım. Diğer oyuncularla beraber bizi tarlanın ortasına traktörle götürmüşlerdi, zira yürüyerek gidilemiyordu; balçık ve tezeklerden yürümek mümkün değildi. O sırada cep telefonum çaldı, New York'tan bir arkadaş, gece dışarıdaymış, ben aklına gelmişim. N'apıyor muşum o anda?!

Son 10 yılın en önemli sinema olayı sizce nedir?
Türk sineması açısından cevap vereceğim; 2003'te "Uzak"ın Cannes Film Festivali'nde aldığı Büyük Ödül; 2004'te "Duvara Karşı"nın Berlinale'de en iyi film ödülünü alması; bunlar iyiler... 2006'da "Barda"nın, 2007'de "Ara"nın Antalya Film Festivali'ne alınmamasıysa kötüler.

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde yer almak istediğiniz bir proje var mı?
Başlarsam saymaya, bitmez. Çocukluğumdan beri Ümit Ünal'ın "Teyzem"inde Üftade'yi oynamak isterdim. "Vesikalı Yarim"deki Sabiha'yı oynamak isterdim. Milan Kundera romanlarının kadın kahramanlarından biri olmak isterdim... Türkiye tarihinde Halide Edip enteresan bir karakter mesela.

Favori kelimeniz nedir?
Hadi!

Heyecanla beklediğiniz bir sanat olayı var mı?
Şu an, haliyle, heyecanla İstanbul Film Festivali'ni bekliyorum. Ama siz bunu yayınladığınızda geçmiş olacak. Cannes Film Festivali'ni bekleyeyim bari...

İdeal set ve yönetmen sizce nasıl olmalı?
Parasal sıkıntıları önceden hallolmuş, çalışma standartları tüm ekip için medeni seviyede bir set. Oyunculardaki malzemeyi en iyi şekilde ortaya çıkarabilen, tüm sette otorite kurabilen, mutlak hakim, ama diktatörlük de yapmayan bir yönetmen.

Bundan 10 yıl öncesine dönseniz kendinize vereceğiniz öğüt ne olurdu?
Sakin ol. Odaklan, dağılma, öfkelenme, pozitif ol, kendi değerini bil.

Tiyatro mu yoksa sinema mı ağır basıyor?
Sinema ağır basıyor, hikaye anlatmanın, insanlara ulaşmanın, kalıcı olmanın en etkili yolu. Tiyatro o anda yarattığın bir performans, türü farklı, yeri farklı, ona da bağlıyım, ama farklı.

Uluslararası Lösemili Çocuklar Haftası

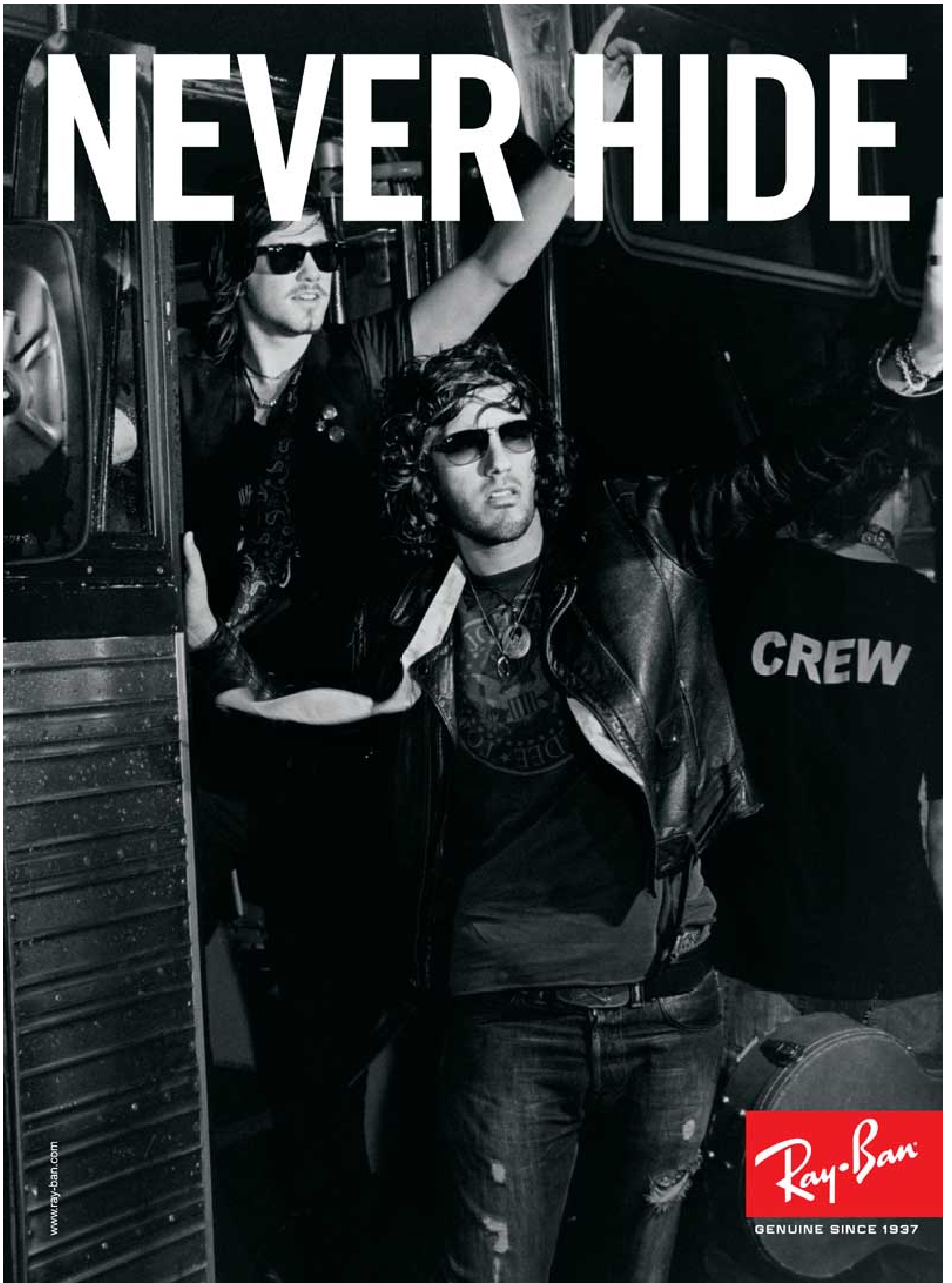
31 Mayıs-6 Haziran 2008

International Week for Children with Leukemia

Yüreği küçük, umutları büyük
dünya çocukları buluşuyor.
"Artık lösemiden korkmuyoruz"

NEVER HIDE
CREW
Ray-Ban
GENUINE SINCE 1937
www.ray-ban.com